

העולם הזה

סוד
שלוותה
של
חוה יערי

היא היתה מסומנת

אביביות עלית

כיבוד יפה עם הקפה

לאירווח על רמה ולהנאה שלמה
יש כיבוד יפה עם הקפה.
אביביות עלית, גלילי וופל ממולאים
בשלושה טעמים נפלאים:

קדם מוקה

קדם חלבה

קדם אגוזים

מילוי חדש • טעמים חדשים

עלה

קשר בראי

מיכתבים

ניסים והמיסים

על הרפורמה הצפויה במסגרת הכנסה. מדוע מסתפק שרי האוצר משה ניסים, נוכח המצב הנואש של מערכות החינוך והבריאות בי מדינה, בקיצוץ קטן של מס הכנסה, קיצוץ, שיגרע, לפי סיכומים ראשוניים, "רק" 1,200 מיליון שקל מהכנסות המדינה?

אולי מן הראוי שיירד דרומה, מעבר לקרה משווה, אל אחד יונאס סאווימבי, ראש המורדים במישטר הסוציאליסטי באנגולה, שחתם מהבט חותמי העיקריות לאנשיו היא שאם הוא (אריפס) יצליח ליטול את השליטון לידיו, הוא יורה על ביטול המוחלט של המיסים כולם.

יצחק ארליך, תל-אביב

אופנה צרפית

על ציבוע המקור של טלאייהו היהודי (הלאום: אבסורד). העולם הזה 6.1.87.

העולם הזה הזכיר נשכחות וסיפר (בהקשר למשבר הרישום של הגירות האמריקאית) כי היה זה דויד בן-גוריון אשר קבע את רישום הלאום בתעודת הזהות הישראלית, מתוך כוונה לאפשר הבחנה בין יהודים ללא-יהודים ובלשון העולם הזה "מין טלאי צהוב הפוך".

זה אומנם נכון שכאשר ביקשו להבחין, בגרמניה ובאוסטריה, החל משנת 1551, בין יהודים ללא-יהודים, הורו ליהודים לענוד טלאי צהוב על בגדיהם. אבל האמת ההיסטורית היא שטלאייהו ליהודים כבר הוצא קודם לכן, כצורת דווקא, רק ששם הורו ליהודים לענוד טלאייהו אדום-לבן. אילן קדם, תל-אביב

פיצוי לפמיניסטיות

על מיספר הח"כיות בכנסת (מיכתב בים). העולם הזה 14.1.87.

הקוראת בנרתי מצרה על כך כי בכנסת מצויות רק עשר ח"כיות, אבל בפרלמנט הבריטי למשל (שמיספר חבריו גדול פי חמישה ממיספר החברים בכנסת, 612, בסך הכל), מצויות רק 11 צירות פרלמנט.

אבל מה? בראשות הממשלה הבריטית עומדת ראש-ממשלה אשה, אולי בתור פיצוי לפמיניסטיות.

שיטה סקוטית

על שיטת הריפוי של אלי שטראוס (הרפואה נגד הטבע). העולם הזה 6.1.87.

צורת הריפוי שאני נוקטת בה אינה דבר שאני המצאתי. המדובר בשיטת תזונה שפותחה בסקוטלנד לפני 75 שנה. ואלי שטראוס, המרפא הטיבעי היחיד בארץ העובר לפיה, למד אותה בסקוטלנד.

בית-המרפא בסקוטלנד, אשר לפי שיטתו אני מנהלת את בית-המרפא שלי באשקלון, הוא היחיד שקיבל את הכרת הפרלמנט הבריטי, למרות שאינו פועל לפי הרפואה המקובלת.

בארץ הרבה רופאים ואישי ציבור, ביניהם גם שר אחד, שנעזרו בשיטה הזאת. היא מבוססת על תזונה מלאה ומגוונת, לפי הנחיות מיוחדות, וללא זרפות מכל סוג שהוא.

שרה חמו, הבית הטבעי, אשקלון

ד"ר מניוירוק

קורא במרחקים, המוקיר את העיתון העולם הזה.

שלום ומרחקים. אני קורא ותיק של העולם הזה וגם בניוירוק, במשך שש שנות שהותי כאן. למרות שיש לפעמים נושאים בהם אני לא רואה תמיד עין בעין עם העולם הזה, אני רואה בהעולם הזה עיתון חשוב ואולי החשוב ביותר, בתקופה זאת למדינה.

עודד יערי, בריארווד, ניוירוק

שפן בעונת השפנים

על השימוש בהגדרה הזואולוגית שפן (מודעי לא היה הראשון). העולם הזה 14.1.87.

בשכוע הבא חוגגים היפאנים את ראש-השנה שלהם. והנה החדשה הזאת, הבאה עליהם לטובה, נקראת בפייהם שנת-השפן, ומה שמאפיין, לפי היפאנים, שפנים בשנת-השפן הם כושר התחמקות, פיקחות ופוריות.

(המשך בעמוד 4) העולם הזה 2577

כתבת השער הקדמי:

חוה יערי

היתה מסוממת

שתי הרוצחות הורשעו, על שתיהן נגזר מאסר עולם. אביבה גרנות התנהגה כרגיל, אך חוה יערי הפתיעה בשלוותה: מעטים יודעים על הכמויות האדירות של סמייה-הרגעה שנטלה לפי הקראת פסקהדין.

כתבת השער האחורי:

הבן המאומץ של אלה יפת

כשהיה רוני יפה חייל בסדיר, אספה אותו אלה יפת (בתצלום) כטרמפיסט. מאז אימצה אותו בבנה וגם ארנסט קיבל אותו לביתו. היום הסגן-אלוף בן ה-36 אינו מהסס לנקוט עמדה נגד ארנסט ולטובת אלה: "היא אשה נהדרת. אפילו עופרה חזה חייבת לה את הקריירה שלה!"

אלי הורביץ מדבר

היורש של בנק לאומי, אלי הורביץ, עושה חשבון-נפש באוזני העולם הזה. הוא מספר שארנסט יפת לא טילפן לו. הוא מודה שפרש בגלל הביקורת הציבורית. "אחרת הייתי מתפטר רק בעוד כמה חודשים", ונוסף לכך הוא מכריז: "אני דווקא לא נחמד כפי שאני מצטייר!"

פרס והרס במישרד-החוץ

שני שרים ושני מנכ"לים במישרד אחד — מילא. אבל כשישימעון פרס מסתיר מהעובדים הבכירים את השליחויות שהוא מטיל על ידידים, זורע פירוד, מבוכה, מלשינות ואוויר התיקליקה, הם אפילו מתענגים לימו יצחק שמיר.

מנגינה לבנונית

לבנון שוב על הפרק, וישראל שוב עומדת לפני צעדים חדשים: אלא שהפעם לא היא תחליט מה לעשות, כי אם הנסיבות יכתובו לה. הפסנתר הלבנוני עומד להניע את האצבעות הישראליות.

יורם ארידור נגד מחנאות

בראיון נרחב מדבר הח"כ יורם ארידור על פרשת ארנסט יפת, על התוכנית הכלכלית החדשה, על המצב הקשה שנוצר בתנועת החרות, על החלק שהוא נטל בפרשת השב"כ ועל "מחנות ומחנאות" בתנועת-החרות.

ברוסיה היו חולים אחם

ויקטור קורצ'גו, סגן אלוף עולם לשעבר, מוועד ממעלי עסקני השחיתות בארץ. שגרמו להחרמת ישראל באולימפיאדה. "והי בגידה. ברוסיה היו חולים אחם — וזהו!" הוא מכריז.

מילחמת ח"כ בח"כ

הפרופסור המנומם הבנים בוקס, הח"כ הקומי ניסני חירף ברוסית, הח"כית ההיסטורית רצה לרפוא, שיחבש את ידה. ה"חכים המושעממים מהדיונים, מתבדרים בעזרת אנרגוסים.

ליבם כאן

הישראלים המהגרים לחו"ל מקפידים להכיר ריז תמיד כי ליבם נשאר בארץ. למי נחוץ מין לב כזה? מה אפשר לעשות בלב? בות כאלה, שבעליהם נטו שו אותם מאחוריהם בארץ והסתלקו להם מכאן!

דחל המרחלת מדווחת:

אחרי שיהודה ברקן נסע לחו"ל, יצאה נילי סלד עם אלי ספושדו המבוקש, ועכשיו היא שותה קפה עם דודו טופז • ירדן ליינסון (בתצלום) מתחתנת בן מושורק • בן מושורק ראשון לגידעון ונירה לביארי • כוסיחה של סמדר ואסי דיין • למנשה קרישמן יש אשה בכל מקום • סאולה דהלאונסקי מצאה חתן כנתיים • ריבקה זוהר מבלה באמריקה • מיקרה האף של דניאל ישינבסקי.

שוכט בן המכגרים

השופט יהודה פרגו בא למוסד רוחמה, לבדוק כעצמו את השיח הקוצני שאליו נדחפו המכגרים, בין שאר ההתעללויות בהם. הנאשמים שרו לעשות רושם טוב, ליטפו את ראשי המטופלים, חיכו אליהם והצטלמו איתם.

המדורים הקבועים:

מכתבים - דלק בימת בייקל	3	מה הם אמרים - בועז אפלבוים	26
איגרת העורך - על דן מרגלית	4	בלי הרדמה - זונות ועיתונאים	28
הנרון - תחוב אותי!	5	דף חדש - בדרך לאילת	30
חשבון נפש - עם מנכ"ל "טבע"	6	תשבציפן	32
במדינה - קופת העסקנים החולים	6	קולנוע - איזאבל אדגאני	33
תשקוף - גולנים בחברון	10	הורסקום - מזל דלי	34
אנשים ניתוח-לב לדב"א	12	שידור - עונש-מוות בדרך אגב	35
יומן אישי - שימעון ורוני	17	חור ברשת - אמונות טפלות	38
ראיון השבע - עם שרי-האוצר	18	רחל מרחלת - על כל העולם	40
לשעבר	21	תמרורים - סקופים מהתחת	42
זה וגם זה - נקר ולא תקר			

המקצוע העתיק

מהו המקצוע העתיק ביותר: רפואה, זנות או עיתונאות? הכתבים הרפואיים תלויים לחלוטין במידע הנמסר להם עליידי המימסד הרפואי, ולא מעולם להרגיז את המקורות שלהם.

על ארזים וקצרים

חידה: מה הולך ומתארך ומה מתקצר והולך? תשובה: הרומאן הישראלי, וכנגדו הביקורת במוספים הסיפוריים. גם אהרון גלעד, בן 80 וחתן פרס ההסתדרות לציור, זוכר בנוסטלגיה את הימים שבהם "התגייס" לצייר את העובדים בהנחת צי נור הנפט מאילת לבאר-שבע.

"אף תסורס את בני!"

אלי כרנגול, שנידון לתשע שנות מאסר על עבירות-מין חמורות בילדים, מוותר על הכלא ומבקש שיפסרו אותו. המישפחה מתנגדת וא"מ אומרת: "איך אפשר לעשות דבר כזה לגבר?"

שרון: הפסדתי?

דווקא כאשר דיבר השר דויד לוי בישיבת הממשלה, נזקק אריאל שרון לצאת באופן רחוק מהחדר. כשחזר, שאל את חבריו: "הפסדתי משהו מעניין? מי זה דיבר — שימעון פרס?"

קאוויאר וקג"ב

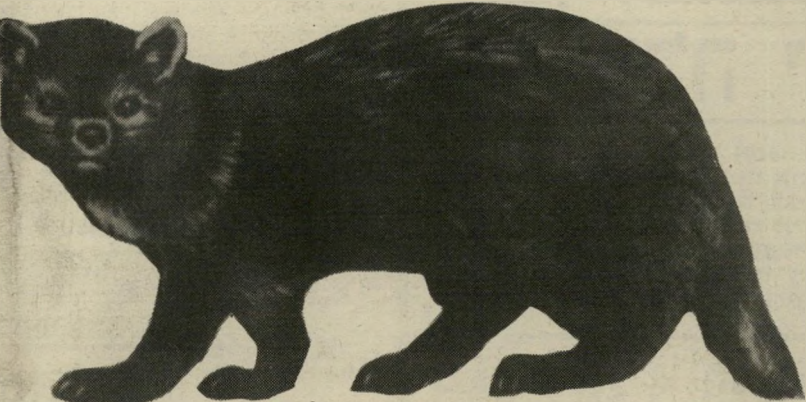
השחקנים הסובייטיים שבאו להתמודד עם מכבי בבריסל, עסקו גם במיסחר: מכרו קופסות קאוויאר מהבית, קנו טלוויזיות וידיאור. גם אני שי הקג"ב ששמר עליהם, למדו את הפסנט וסחרו.

מִכְתָּבִים

שעברה, באיטליה בלבד, תוך תקופה קצרה, יותר מ-200 אלף עותקים. אבל זה רק אפס קצהו של ד'אמיציס, שהחל את דרכו בחיים כקצין בכבשהקבע (בו הצטיין בלחימה נגד כנופיות-השודדים באי סיציליה). כאשר הוא פרש מן הצבא ופנה לכתיבה, הוא התרכז בכתיבת סיפורים מסעות (הולנד, ספרד, מארוקו) ששם צא, עד מהרה, לפניו. **באסם כנען, נצרת**

חוב של כבוד

על ישוע בן-יוסף, שיוס-הולדתו קבע את תחילת מניין השנים האזרחי (סילוסטר", העולם הזה 6.1.87). העולם הזה כסדר. הוא קורא לישוע ישוע, אבל כשלץ מנטור-קורא הולך אל האב ריבואה (הכומר הנוצרי המשמש פרופסור לפילוסופיה באוניברסיטה העברית), הוא קורא למשיח הנוצרי, בפניו של ריבואה, ישו. מה צריך נוצרי לחשוב? ראשיהתוכות של ישו הם "ימח שמו וזיכרו", ומי שחושב שהנוצרים

ספקית פרוות סובול
צובל! סייבל! דלק!

לא יודעים זאת, טועה. והנוצרים אינם מכנים את קרשיו בשמות-גנאי. ואגב, בזמן מלחמת-העולם שכנתי בבית חולים נוצרי. הנוצרים ידעו שאני יהודי, והדבר לא הוזכר אפילו ברז. אני חייב לנוצרים את חיי, ולעולם לא אשכח להם את זה. **דודר בהן, קריית-אטא**

מִכְתָּבִים לַמַּעֲרָכָה

העולם הזה שומר לעצמו את הזכות לערוך מיכתבי קוראים מסיבות לשוניות. מישפטיים או טכניים.

מאגדות התיאטרון העברי

העולם הזה עקב מאז ומתמיד אחרי החדשות בעולם התיאטרון. לא רק בתיאטרון רונים הגדולים. הממוסדים, אלא גם בקטנים יותר, הנאלצים לעיתים לנקוט בשיטות לא מקובלות (וכגון עריכת חזרות בקיבוצים) כדי לשרוד. על מיקרה שאירע לאחר מאלה, והשייך כבר לאגדות התיאטרון העברי, ריזוח העולם הזה בגליון שהופיע השבוע לפני 25 שנה:

להצגה בתיאטרון אווית נערכו כמה חזרות כלליות בקיבוץ כפר-מסריק. ב" זמן החזרות נכנס התרבותניק של ה- קיבוץ וישב לחזות בהצגה. באמצע קם ויצא מן האולם. השחקנים לא הרגישו בנוח כאשר הצופה היחיד קם ועוזב באמצע ההצגה. אבל לא העזו לגשת אליו לשואל.

למחרת, כאשר שוב נשנה אותו מעשה בדיוק, כבר לא התאפקו ושאלו אותו: "תגיד לנו, מה לא מצא חן בעיניך, ש" עזבת את ההצגה באמצע?"
"או, זה שום דבר", השיב התרבותניק, "אני רפתן והייתי מוכרח לצאת לחלי- בת-לילה!"

(המשך מעמוד 3)

לפי שניים משלושה מאפיינים אלה שגה יצחק מודעי כאשר כינה את חבריו שנים. הוא בעצמו שפן — גם פיקח וגם בעל לשון פוריה. **אורי עמנוס, תל-אביב**

תשובה לכל שאלה

על ידענותו המופלגת של קורא, שהוכיח כי כוחו אינו נופל מידענותו של משתתף-הקבע בחידוני שמואל רוזן (חביבי יודע את הכל", העולם הזה 31.12.86 ואילך). הקורא נחשון ביקש להוכיח שהוא יודע המון עובדות, אך שכח לספק את התשובות. הנה התשובות לשאלות "הקשות" שלו: גשר אדם (לא על הירדן) היא שרשרת האיים בין הודו לסרי-לאנקה. אקרה, בירת גאנה, היתה פעם מצודה של מתישבים דניים שקראו לה כריסטיאנבורג, כשם ארמון הממשלה בקופנהגן, בירת דנמרק. מקור המילה אמונה היא ביונית (ללא

יכול להקים מעין העולם הזה טוב יותר, והוציא שבועון בשם יעד. הוא נכשל במהרה. כפי שנכשלו כל השבועונים שניסו לחקות את העולם הזה במרוצת השנים — והם היו רבים. תמיר הציע אז למרגלית מקום בכיר בשבועון. והצטרפתי תמיד שמרגלית קיבל את ההצעה. עכשיו סיפר מרגלית על יחסיו עם העולם הזה בראיון שהעניק לרות יובל במקומון היריר שלמי כל העיר. שאתו ערך בזמנו.

ובך כתוב: מרגלית למד בגימנסיה הרצליה, הלך לצופים (שבט הגוש) ומאז שהוא זוכר את עצמו חלם להיות עיתונאי כשיהיה גדול ואפילו בחר עיתון: העולם הזה. עוד כשלמד בעממי. היה מתייבב ביום רביעי בשבע בבוקר בקוסק שבפינת אלנבי-מנסורוף. כדי לקנות את העיתון. אחר-כך היה קורא אותו מתחת לשולחן בשעת השיעור, כשהמורה רחל הלפר, מפא"י-ניקית טוהרה שתיעבה את השבועון המסוים, מודעתת בגערות קולניות: "אוטיצה, אוטיצה, אוטיצה". וללמוד. ללמוד. ללמוד. ציטוט מדברים שאמר לנין ברוסית).

מרגלית: העולם הזה סימל או בעיניי את דור הפלמ"ח. הפטריוטיזם היפה, שועלי-שימשון, גיבועי, אחר-כך מדרד-הימאים המפורסם. הוא ייצג את האנשים העצובים, שנלחמו על הצדק וכל זה. אורי אבנרי באחד המקומות אמה, אני זוכר את זה עד היום: "כשהמדינה הזאת תחזור לי את ארבע כוסות-הדם ששפכתי בשבילה, אני אחזיר לה אותה". זה שיגע אותי. ידעתי בעל-פה מאמרים שלמים של אבנרי, הם נספגו בי.

מרגלית הספיק ללכת בשדות, ללמוד שנה באוניברסיטה (יחסים בינלאומיים וכלכלה) לפני שהגיע להעולם הזה. מישור חשב אז בטעות, שהסטודנט מרגלית, קול צף מנעוריו, שכבר אז היתה השתייכות המיפגתית עסק מעורפל למדי, הוא חבר תא-הסטודנטים של מפא"י, והזמין אותו להרצאות של החבר יוסף אלמוגי, שתקיים בסניף המפלגה ברחוב יפו. אלמוגי, שהרגיש שם מוגן ב"הנאמנים, הסביר לחברים הצעירים איך לעקוף את גזירת הבחירות האישיות להסתדרות-הסטודנטים. עלי-ידי סימון הפתקים, מה שיבטיח את הכנסת האנשים של כוניה להסתדרות. חמתו ויצירו העיתונאים של מרגלית התעוררו והוא מיהר לשגר את היריעה למערכת העולם הזה. מכאן היתה דרכו למערכת קצרה מאוד.

זה היה בתיאטרון ראוי לשמו. מרגלית, עם כל ההתלהבות של מי שזכה והגיע, היה מוכן לכל משימה, כולל יציאה ממסערה אחרי שהיטיב את ליבו, בלי לשלם, רק כדי לתעד לעיתון את החוויה המביכה הזו בליווי צילומים. רק על דבר אחד הוא מתחרט: "הייתי להוט אחרי סיפורי טרגיות אישיות, כולל כל הפרטים: לא היה מוזק לו הייתי מקפיד יותר בשמירת צינעת הפרט".

...שנה אחת הספיקה לו למצות את חלום הילדות, ואז פרש מהעולם הזה והשתתף בהרפתקה הקצרה של יעד. עיתון שיום והקים אורי סלע. אחר-כך, כשהפלס האיריאולוגי שלו נטה ימינה, בעיקבות השפעות מישפט קסטור וההתוודעות לסיפור מחתרות האצ"ל והלח"י, עניינים שהעדיפו אצלו עצבים לאומיים רגשיים. כתב תקופה מסוימת בעיתון חירות. לא בעניינים פוליטיים. אחרי אפיוורה לא ארוכה כסגן עורך לאשה, נחת חניתה מכובדת במערכת הארץ והשתלב שם ככתב מישטרה ובתי מישפט...

...שנה אחת הספיקה לו למצות את חלום הילדות, ואז פרש מהעולם הזה והשתתף בהרפתקה הקצרה של יעד. עיתון שיום והקים אורי סלע. אחר-כך, כשהפלס האיריאולוגי שלו נטה ימינה, בעיקבות השפעות מישפט קסטור וההתוודעות לסיפור מחתרות האצ"ל והלח"י, עניינים שהעדיפו אצלו עצבים לאומיים רגשיים. כתב תקופה מסוימת בעיתון חירות. לא בעניינים פוליטיים. אחרי אפיוורה לא ארוכה כסגן עורך לאשה, נחת חניתה מכובדת במערכת הארץ והשתלב שם ככתב מישטרה ובתי מישפט...

מִכְתָּבִים

קורא יקר,

אם קראת את הגליון האחרון של העולם הזה ביום הרביעי או החמישי, בוודאי תמהת על היומרה שלנו לגבי תמונתו של יוסי גינוסר, חנוך השב"כ. התייחסנו אל התצלום כאל סקופ. שמנו אותו — בצורה חריגה מאוד — כמרוך תשקיף. והכתרנו אותו במילים "תצלום ראשון". אך אתה כבר ראית את התמונה הזאת בכל העיתונים ביום הרביעי בבוקר.

סיפור שהיה כך היה: ביום הראשון שעבר נערך הכינוס של חסידי אריאל שרון בתנועת-החרות. צוות העולם הזה, שסיקר את הכינוס, הבחין שם ביוסי גינוסר וצילם אותו.

נוכחותו של גינוסר היתה מעניינת. זה עתה מינה אותו אריאל שרון כמנהל מכון-הייצוא. חרף התנגדות פקיד המכון. שרון רצה לספק ג'וב לגינוסר, ששיתף עימו פעולה בימי מלחמת-הלבנון. אך מוזר קצת שגינור הפך ברלילה גם לתומכו הפוליטי הנלהב של שרון בתוככי תנועת-החרות. ככה זה בארץ-ישראל.

זאת היתה ידיעה. אולם הצנוורה אסרה את פירסום כל תמונותיהם של חנוכי-השב"כ, ובכללן תמונת אברהם שלום. ראשי-השב"כ שהורח. היה נראה לי שאיסור זה אינו במקומו בכלל, ובפרט לא לגבי גינוסר, אחרי שזה נכנס גם לפעילות עיסקית וגם לפעילות מיפלגתית. פניתי אל הצנוור הראשי, תתאלוף יצחק שני, ואחרי שיקול הוריע לי ביום השני ברלילה כי הוא מרשה את פירסום התצלום.

ראינו בכך סקופ קטן, ופירסמנו את התמונה כמו שפירסמנו. הגליון, ובו התמונה, הופיע כרגיל ברחובות תל-אביב כיום השלישי לפנות-ערב, וכתורת התצלום היתה מוצדקת: "תצלום ראשון". עיתונאי ישראל הם הקוראים הראשונים והלי חטים ביותר של העולם הזה. אחדים מהם אף מתפרנסים מזה: הם ממחרים לקנות את הגליון ולהעתיק את היריעות שלנו, ובמיוחד היריעות המפיעות במדור תשקיף. לפעמים הם מסווים את המקור עלידי שיהיה טלפונית מהירה עם מישור וקבלת תגובתו, ולפעמים אינם טורחים גם עד כדי כך.

כשראו העיתונאים את תמונתו של גינוסר בהעולם הזה. מיהרו לפרסם את התמונה ביום הרביעי ככוכר. אחדים מהם ציינו "התמונה הראשונה" — מתוך תיקווה שקוראיהם לא יבחינו בכך שהתמונה כבר הופיעה 12 שעות לפני כן בהעולם הזה.

כתב חוקר

לקראת יובל ה-50 של העולם הזה. ש" יחול בפסח הקרוב. יש רעיון לכנס כאלם גדול מאוד את כל חניכי העולם הזה וחברי המערכת שלנו במשך הזמן.

אם יתגשם רעיון זה, יהיה אחד המזמנים דן מרגלית. מרגלית בא אלינו בשנות ה-50, כצעיר נלהב, והיה כתב מצטיין. הוא ערך כמה מן "המבצעים האישיים", שבהם הרבינו אז לעסוק. זה היה אחד מן החידושים הגדולים שהכנסנו לעיתונות הישראלית. כך ערך אורי דן יוסטרט לעצמו, אליהו והבי התחפש כקבצן וקיבץ נדבות במשך יום. חברות-מערכת החזו כיצאניות וכעזרות בית, וכן הלאה. מרגלית הצטיין בתרגילים כאלה, הצטרפתי כאשר מרגלית עבר לשבועון חדש, שהוקם עלידי שמואל תמיר, שהכריז אז מיל" כמה על העולם הזה. אחרי שהקים מיפלגה כושלת ("המישטר החדש"). תמיר סבר שהוא

אין לנו מקום ללבבות שאינם קשורים בבני-אדם!

תחוב אותו!

מה יהיה כאשר בני יגיע לגיל 18 ויצטרך לשרת במלחמה הבאה? למארוקאי אין קיום במדינה. זאת לא מדינה לבני-תרבות. לעולם לא הייתי מגיע בארץ לרכישת דירה. המערכת הפוליטית בארץ מושחתת עד היסוד, ואין שום סיכוי לשנות משהו. לעולם לא יהיה שלום. הדתיים הופכים את החיים בארץ לגיהנום. אין בארץ מקום ליוזמה חופשית. לא רציתי לחכות עד שהבריזנים של כהנא ישתלטו על המדינה. בארץ לא מפרגנים לאדם מוכשר. כל אלה סיבות טובות ונכונות. לולא איבדה המערכת הפוליטית בארץ מזמן את הקשר עם המציאות ואת הכושר להקשיב לרחשי הציבור, היה אולי נעשה משהו כדי לפתור לפחות חלק מן הבעיות האלה. הממאסות את החיים על האדם בישראל. אבל אינני מאמין שאחת הסיבות האלה, או כמה מהן ביחד, הן הגורם האמיתי לירידה.

כלב העיקרי קבור במקום אחר.
יש אלה ואחת סיבות לירידה.
יש רק סיבה אחת ויחידה להישארות בארץ.
זוהי: יש לנו זהות. יש לנו שייכות.

מול השגרירות האמריקאית בתל-אביב

אנחנו משתייכים לאומה שמקומה בארץ הזאת, ושאין מקומה בשום מקום אחר עלי-אדמות. זו מולדתנו. זו מדינתנו. זו שפתנו. ומפני שזה כך, לא נוכל להיות מאזרחים ושלמים עם עצמנו בשום מקום אחר — לא ככלל, וגם לא ביחידים. זהו דבר שאינו ניתן למדידה ולספירה, אי-אפשר לראותו או לבטא אותו בדולארים ובקראטים. מי שחש בזה, יודע. מי שאינו חש בזה, יחשוב שכל אלה אינן אלא מליצות נבוכות. איך לתאר שקיעת-שמש לעוור? סימפניה לחירש? מולדת לצועני?

מאשימים את החינוך. המורות המיסכנות אשמות בכל. הן וכלייהתיקשורת. אבל המורה הטובה ביותר יכולה רק להנחיל את המושגים המקובלים בחברה. אין היא נקראת להמציא אידיאולוגיה חדשה, ויתכן שהדבר גם נאסר עליה.

אבל זהו מה שדרוש. **ליישות הזאת שהקמנו כאן, לשייכות הזאת שאנו חשים בה בליבנו, לאומה הזאת המושרשת באדמת הארץ הזאת — אין שם.** בית-הספר הישראלי אומר לתלמידיו: יהודים אתם, וכל מנגי נוני התעמולה והתיקשורת של החברה הישראלית חוזרים על כך, יום-יום ושעה-שעה: יהודים אתם. אתם שייכים לעם היהודי. זוהי מדינת העם היהודי. כך נאמר עכשיו גם בחוקה-המדינה. אבל מה זה "יהודי"? מי זה "העם היהודי"? זהו גוף עולמי, השותפות של כל מי שמוגדרים כיהודים. אם השייכות לגוף הזה היא הערך העליון — אין באמת כל מניעה לירידה. כי יכול אדם להיות יהודי טוב בלא-סינגאס כמו באילת, בפאריס כמו בשדרות,

לא מכבר הופיע אחד היורדים על מירקע הטלוויזיה וסיפר על הצלחותיו הגדולות באמריקה, על הכסף שצבר ועל הנוחות שבה חי.
"אלם", כך אמר כשידמעה חרישית מבצבצת בעיניו, ליבני נשאר בארץ?
באותו רגע נפלט לי מישפט גס:
"קח את ליבך ותחוב אותו לתחת!"

אני ממחרר להבריו, בטרם אמשיך, כי איני מציע לכפות על מישו את החיים במדינת-ישראל.
אני דוגל בחופש-ההגירה — לא רק ליהודי ברית-המועצות אלא גם ליהודי ישראל. אני מבין שפלוני ואלמוני אינם מרגישים כאן בבית, או שיש להם סיבות טובות לחיות בחו"ל, אם אישיות, אם מיקצועיות. כמה מחבריי הטובים ביותר חיים בחו"ל — הרבה יותר מדי — ואיני קורא להם, נפולת של נמושות.

אינני מוכן גם לקבל את ההבחנה המקובלת: מי שמהגר ואינו מצליח בחו"ל הוא "יורד", ומי שמהגר ועושה חיל והון הוא "ישראלי בחו"ל".

רק דבר אחד אני מבקש מכל החברים הטובים האלה: אל תבריוו שליבכם נשאר בארץ!
אם אתם עוברים לחיות בלראנגלס או בברלין או בסידני, אנא קחו את לבבותיכם איתכם:
אנו זקוקים כאן לבני-אדם, לעובדים, ליוצרים, למשלמי-מיסים, למשרתים בצה"ל. איננו זקוקים ללבבות שטופי-דמעות.

אם נאמרים הרברים האלה במרירות מסוימת, הרי יש לכך סיבה.
אני מאמין כי הירידה יכולה לחסל את מדינת-ישראל. פשוטו כמשמעו.

אינני מאמין כי הערבים יכולים לעשות זאת, לא היום, לא מחר, לא מחרתיים. גם לא בעזרת גאון מרעיל ונשק גרעיני. אינני מאמין כי המדינה תתחלל בגלל הניגודים בין דתיים וחילוניים, או בין אשכנזים ומזרחים. אלה הן בעיות חמורות מאוד, אך אנחנו נתגבר. אינני מאמין כי המדינה תיהרס בגלל בעיותיה הכלכליות. גם אותן נפתור, איכשהו.

אך אני מאמין כי הירידה יכולה להביא להתפרקות מדינת-ישראל.
לא במכה אחת, לא באופן דרמטי, אלא לאט-לאט, בשקט. בשקט.

כפי שאמר המשורר האנגלי על סוף-העולם: לא בזבנג יבוא, אלא בקוליבבה.

שאני מדבר על הירידה, אני רואה לפניי תמונה ברורה מאוד:

פצוץ שוכב על הארץ. העורק שלו חתוך, ומתוכו קולח הדם. כאשר כמות הדם בגופו לא תספיק עוד לקיום החיים, הוא ימות.
זוהי המציאות. אינני מאמין לסטטיסטיקות, המתפרסמות מדי פעם כדי להרגיע אותנו. הן פשוט מבוססות על הגדרות שיקריות. אינני שם לב להכרזות החסרות של פוליטיקאים למיניהם, של ראשי מחלקות-עליה ופעילי-עליה ושל יחידים-עליה (גם אותם החוזרים בסוף לארץ). אינני מאמין לכל הפירסומים על המאמצים האדירים המושקעים למניעת הירידה ולהחזרת היורדים ארצה. אני מאמין למה שאני רואה ושומע. אני עורך בראשי רשימה של כל האנשים שהיכרתי לפני ארבעים ושלושים ועשרים שנה, ושנעלמו באורח מיסחורי. אני מקשיב למה שאומרים צעירים המסיימים את שרותם הצבאי, והשוואלים את עצמם בצורה מע' שית ועניינית אם לחיות בארץ או להגר לארצות-הברית, כאילו היו אלה שתי אופציות שוות-ערך, והשאלה היא רק של תועלת ונוחות.

אני מקשיב ושומע ומתחלחל.

ל תהיה לאיש אשליה: הירידה מן הארץ היא מחלה המכרסמת בכל השכבות, בכל העדות, בכל המעמדות. הפיתוי עומד לפני ארונטס יפת כמו לפני נהג-מונית בבאר שבע; לפני הבן העשירי של קשהיים בכת-שאן כמו לפני הפרוי פסור, המצטיין באוניברסיטה העברית; לפני תת-אלוף (מיל') כמו לפני טוראי.

את כולם תפגוש ביום בהיר בשעת טיול בשדרה החמישית של ניו-יורק או ברחובי-קניון בפראנקפורט, בכיכר-העיריה בקופנהאגן או בסן-ז'רמן בפאריס.

אתה תשמע מהם אלה ואחת סיבות לירידה. נמאס מן המילואים. אי-אפשר לסבול את חוסר-ההתחשבות-בזולת של הישראלי המצוי. דופקים את השחורים. המיסים בארץ הורגים.

בבורלי-הילס כמו על הרי-הברמל.

הרבי מלובאביץ' בברוקלין הוא יהודי טוב כמו חסידיו בכפר-חב"ד, ומאיר כהנא הוא יהודי טוב כשהוא מרביץ לכופשים בהאר-לם כמו בשעה שהוא מרביץ לערבים בירושלים.

ליהדות אין גבולות ואין שטח. היא היתה קיימת אלפיים שנה בפורורה, ותחיה שם עוד אלפיים שנה, אם ירצה השם. אך מה כל זה למדינת-ישראל?

במקום שהיהדות היא הערך העליון והעיקרי, יש תנועה דרסיטרית. מברוקלין לבנימינה, ומבנימינה לברוקלין.

הצינות היתה אמורה לשנות זאת. הצינות היתה אמורה לקרוא ליהודים להתקבץ בארץ-ישראל, ולהישאר בארץ-ישראל לצמיתות. תיאודור הרצל עצמו סבר כי אחרי הקמתה של מדינת-היהודים יתבוללו וייעלמו שאר היהודים בכל הארצות, כמו איברים מדולדלים.

אבל התנועה הצינית בגדה מזמן, והפכה כלי ריק. לא רק מבחינה מעשית, אלא גם מבחינה רוחנית. אפשר להיות ציוני טוב מאוד בכל מקום. נרמה שכלל שגל המרחק מארץ-ישראל, הציני נעשה נלהב וקנאי יותר. הוא שולח לנו את ליבו, ולפעמים בעטיפה של דולארים.

ציוני טוב יכול, לעשות עליה, כפי שזה נקרא עכשיו בסלנג הנורא של התנועה. אבל ציוני טוב יכול גם, לעשות ירידה. בצינות כמו שהיא היום, אין עוד כל מניעה לכך.

אם כן, מהי האומה הזאת, שאנחנו משתייכים אליה, שאנחנו רוצים להתגאות בה?

מהי האומה הזאת, אשר ההשתייכות אליה עושה אותנו שונים מכל שאר היהודים, מכל שאר הצינות?

קיראו לה עברית, קיראו לה ישראלי, קיראו לה בכל שם שהוא. אבל קיראו לה בשם.

כי רק זהות הברורה והחדה, ללא טישטוש ומחיקה, יכולה להגן על המדינה הזאת, מפני התאבדות ברגליים.

חז"ל ציוו: "עשו סייג לתורה" והם ידעו מה הם אומרים. האומה הזאת שלנו, אשר המוני בניה בורחים ממנה, אינה זקוקה רק לסייג. היא זקוקה לתהום.

תהום שתפריד בינה ובין ברוקלין ובאנוס-אייירס, קופנהאגן וקייפטאון.

תהום האומרת: ישראלית אתה, קודם כל ומעל לכל! **ישראלי אתה, כי כאן תחיה ובאן תמות, כאן תעבוד ובאן תיצור, כאן תשלם מיסים וכאן תשרת בצבא. כאן תהיה אדון לגורלך, לטובה או לרעה.**

וכל מי שאינו חי כאן, פשוטו כמשמעו, ואינו עובד ויוצר כאן, ואינו משלם כאן מס (מס, לא תרומה!) ואינו משרת במילואים, אינו מגדל כאן את ילדיו ואינו מדבר את שפתנו — זו השפה שקמה לתחיה בצורה כה מופלאה — תהום רובצת בינו ובין:

כל מפקד יודע שמכל המניעים ההופכים חייל לגיבור, המניע החזק ביותר הוא גאוות-היחידה.

הדגל הוא פיסה של בר, הסמל הוא חתיכת מתכת. גאוות-היחידה היא הנותנת משמעות לדגל ולסמל.

אך איך יוצרים את גאוות-היחידה, אם דין אחד ושם אחד וציון אחד לאי-הקומנדו בבור-החנית ולא-שיהשקם בקצה העורף?

אני מדבר כאן על קנאות לאומנית או על להט שובניסטי. אני מדבר על הגאווה הפשוטה, הטיבעית שיש לאדם באומה שהוא שייך אליה. (אליה, ולא לה) ורק מי שמכבד את האומה שלו מסוגל גם לכבד את התחושה והנאמנות והגאווה של בני אומה אחרת.

מי שטוש המושגים וחוסר התיחום גורמים לרבים מן הביבלובים בחינוך הממלכתיים היומיומיים. **כל פרשת סווי מילר, והקומדיה שגיבורה הוא יצחק פריץ, לא היתה אפשרית אילו היו לנו מושגים לאומיים ברורים.**

אם סווי מילר או אולסי פרי או כל אדם אחר רוצה להצטרף לאומה שלנו, לחיות את חייה להתחלק בגורלה — ברוך הבא. אין הוא זקוק לשום הכשר פרט לרצון זה. ואילו ההצטרפות לדת כלשהי, או לכת כלשהי, היא עניין שונה לגמרי. עניין המעניין אותי, למען האמת, כקליפת-השום.

אך דבר אחד צריך להיות ברור לגמרי, ועלינו להבהיר זאת לכל:

אי-אפשר לשלוח לנו לב, שאינו קשור בגוף, ואי-אפשר להשאיר לנו לב, כאשר הגוף הולך לחיות במקום אחר.

מי שרוצה להביא לנו את ליבו, צריך להביא אותו בגופו. ומי שרוצה להשאיר כאן את ליבו, צריך להשאיר אותו בגוף החי כאן. הפועל כאן, המשרת כאן, היודע כאן צער ואושר, שימחה ויגון.

כאשר זה היה ברור לגמרי, פסיקו כאן לשבת על מיוזרות, לקרוא לילדים תום ושיחילי ואורלי ודון ושאר שמות הבאים להקל על ירידה בשעת-הכורש, ולחשוב שרק הפריארים נשאי רים כאן.

לא נכפה דבר על איש. השער פתוח לרווחה. אך מי שנשאר כאן, יישאר כאן בכל הלב!

מונולוג עם אלי הורביץ

משכורת גבוהה משלי, אבל זה לא העסיק אותי אף פעם. יכול להיות שזה מפני שאינני קנאי, ויכול להיות שזה מפני שהתמוז מולי ומצבי הכלכלי טוב.

להיפך — אני זוכר שפעם בא אלי אחד מראשי ההסתדרות ושאל אותי בהתרגשות: „אתה יודע כמה משתכר יפת?״ ואז תקע לי סכום שהיה קטן בהרבה מהסכום שהסתבר עכשיו. קשה לי לשחזר בדיוק מה קרה כאן, אם כי ברור לי שהשגיאה הגדולה ביר

לה. דווקא עשיתי זאת נכחת. בכלל, לא רצתי בליכך מהר כפי שציירו זאת בתיקשורת. דווקא יש לי המון סכלי נות.

הדימוי נוצר אולי בגלל קצב העי שיהי שלי. אני מחשיב את העשייה, ולא את הדיבורים סביבה. הצלחתי אני מניח שכיום אני משלם על כך. יכול להיות שמקנאים בי. כשהתחלתי את דרכי בתעשייה, לא חשבתי — מה זה, לא חלמתי! — שאגיע להיכן שהגעתי. אפילו את הכי

אילו הייתי צריך לשרטט את עצמי, הייתי משרטט טיפוס שהוא ילדיהר רץ, שהספיק עוד לראות קצת את המנ דט הבריטי, חווה את קוסטה-מרדינה, גר בקיבוץ על הגבול. אלה, אגב, היו שנו תיי היפות ביותר.

אחר כך למרתי בתנאים הכי פחות מתקבלים על הדעת. הייתי אז כבר נ שוי פלוס ילדה, ושכננו על מיוון ש היה מונח על הריצפה. בזמנים ההם לא היה נהוג לקחת כסף מההורים, ואם כבר לקחו — היה

בדיחה היא שבמשך שנים רבות דווקא ניסיתי להתרחק מאמצעי התיקשורת, ודחיתי בקשות לראיונות. כעת, כשהעיתוי לא בליכך נוח ומח מיא לי...דווקא עכשיו התיקשורת מ מוקדת בי.

לא שיש לי משהו נורא נגד הפיר סומים עליי בימים אלה. נכתבו דברים נכונים ודברים פחות-נכונים. לא אהר בתי חלק מהמסרים. למשל, את הדימוי של נערי-זוהר כ אני נערי-זוהר? שוטר-דבר לא בא בקי

יפת לא טילפן לי!

תר שלי נעשתה מהרגע שנודע לי. איך נודע לי? זה היה בשלבים, טיפין-טיפין. אני לא יכול לצטט לך את התגובה הראשונה שלי לסכומים, כי את תסמיני...ביטוי גס ביותר. התגובה השניה שלי היתה לברוק איזה חלק מהשכר ניתן לבטל, ואת זה עשיתי כבר כמה שבועות אחרי שנכ נסתי לתפקידי כיושב-ראש מועצת המנהלים של הבנק. את יכולה לברוק את זה. ביטלתי את אותם סכומים שני תן היה לבטל.

האמת היא שלא ציפיתי שזאת תהיה כזאת פצצה. אבל יש לי בכתובים הוכחה שאמיתי (ב"ב.86.22) שאם זה ייודע בחוץ — אנחנו בצרה גדולה, ואני איאלץ ללכת הביתה. בעל-פה אמרתי דברים דומים עוד קודם לכן. שלא יהיו איי-הכנות: אני לא מעוניין

וון של התקרומות לא צפיתי מראש. את יודעת שכמעט פיתחתי קאר יירה בהסתדרות? עם סיום לימודי הצי עו לי ג'וב שם. אפילו השכר שהציעו לי היה גבוה יותר מהשכר ההתחלתי שלי בתעשייה. בסוף השתלכתי, בכל זאת, בתעשייה המישפחתית. הבת הגדולה שלי טוענת שאני בע צם ארכיטקט מתוסכל. באמת, כש הייתי ילד, רציתי להיות ארכיטקט. לא ציפיתי שאגיע עד הנה, אבל לא ציפיתי, כמובן, שכך יתגלגלו העני יינים.

אם אני צריך לחשוב כעת, איפה טעיתי, אני חושב שעשיתי שתי טעו יות גדולות. טעות אחת היא השיטה. נראה שא תה חייב לחשוף אמיתות, גם אם לכי אורה הן לא חשובות. הרי אני יכול

טיפת-כלים. באמת, זוהי המציאות. לאירדוקא ההלום האמריקאי. לא הרי כרתי שום עבודה אחרת. בינתיים סיימתי את לימודי-הכלכל

נהוג להחזיר להם. אני לא מאושר מהדימוי של סינר רלה שהתחילה בשטיפת-כלים, אבל באמת עבדתי, תוך כדי לימודי, בש

לוח! אני לא חושב שאי-פעם הישגתי משהו מבלי לעבוד קשה על כך. סלף-מייד-מאן? לאירדוקא. גם את הדימוי הזה אני לא אוהב במיוחד.

איש בשמורת „טבע“

אולי דווקא בגלל מידת פגיעות ווודעתו המלאה בטעויותיו, קשה לבוא אליו בדרישות נוספות.

גם תווית „הנחמד הנצחי“ אפילו מלוקט לטע מם של מי שאינם נמנים עם אוהדיו, אינה נדבכת אליו בימים של התפטרות ועשיית חשבון-נפש נוקב. אולי בימים אחרים גינוניו שונים, מלוטשים יותר, מרגיזים יותר.

גם סממני הנובוריש הטיפוסים — ולהגדרה זו מתאים הורביץ על הנייר — אינם ניכרים בו. הוא אינו מתנשא. הוא מדבר אל אורחיו, עובדיו ומזכירתו בגובה-העין. לא מגבוה יותר. שוב, יכול להיות שהביקורת הציבורית, שהוא לא הורגל לה, ריככה אצלו תכונות. הורידה פרופיל.

הורביץ אינו מתחמק משום נושא, ובכלל זה התפרצותו הקטנונית כלפי חברי-העובדים של בנק לאומי, שעליו אמר לעיני הטלוויזיה שראה אותו במסעדת-יוקרה שהוא עצמו לא היה מעז להיכנס אליה; והאיום על צלם מעריב בנמל-התעופה, כשחזר ארצה: „אפליק לך!״ ובכל זאת: פשוט קשה שלא לסמט אתו.

אלי הורביץ הוא בן 54, נשוי, אב לשלושה וסב לשני נכדים.

יליד ירושלים, בן לאב טייח ואם עקרת-בית, הוא חניך תנועת הצופים, ונשלח להכשרה בקיבוץ רמת-יוחנן. ב-1949 עלה עם גרעין הנחל הראשון על אדמת תל-קציר, שם פגש את דליה, בתו של נחמן סלומון, מבעלי מיפעל-התרופות אסיא.

הם התחתנו ועברו לגור לתל-אביב. הורביץ התקדם אסיא עד שהתמנה כמנכ"ל אסיא. הצליח לאחד את אסיא עם מיפעלי צרי וטבע, והקים אימפריה כלכלית המעסיקה כיום 1600 עובדים. בעיקבות הישג זה נבחר כנשיא התאחד דות התעשיינים, ומשם היתה הדרך סלולה לבחירתו כיו"ר מועצת-המנהלים של בל"ל.

ביקשתי מאלי הורביץ שינסח במדויק ובקצרה את המסר שהיה רוצה להעביר בדבריו הכואבים: „עשיתי כמיטב יכולתי, וללא הצטנעות — גם בי צעתי בבנק לאומי שינויים שהם גדולים יותר מגודל ההתחלקות. אולי, כשהסערה תשכך, יסתכלו בזה אחרת.“

את הדברים האלה בורר בקמידה אלי הורביץ במישרדו במיפעל טבע. שמורת-הטבע שלו באי זור-התעשייה שבפתח-תיקוה.

הורביץ חזר הביתה, והוא גאה על כל אבן ופרח בבית הזה. שעליפי האגדות התחיל מאפס ונבנה לאימפריה כלכלית. נכון, הוא גם התחתן עם „הבת של״ (בתו של בעל בית-החרושת לתרופות אסיא). אבל משם טיפס בכוחות עצמו, והצלחותיו נזקפות על חשבון כישוריו, ולא רק קשריו המישפחתיים.

תוך כדי סיור קצרצר שהוא עושה לצלם ולי במקום, הוא מספר בגאווה ולויה שהמיפעל אף יפה יותר מהמישרדים שבהם אנחנו מבקרים. יש תחרות גינות. מיפעל יפהפה!

קל יותר לדבר על טבע מאשר על בנק לאומי. גם ליד השלט של טבע הוא מצטלם בהרגשת הקלה. על שלא ביקשו ממנו להצטלם על רקע שלט של בנק לאומי.

טבע הוא סיפור-הצלחה כלכלי, שהפך את הורביץ לסיפור-הצלחה בנוסח אמריקאי. את הפרק האחרון של בנק לאומי הוא מכנה „תאונה“. קשה לשייך את הורביץ עם אחד הסטריאוטיפים שהודבקו לו בתיקשורת. נערי-זוהר! הורביץ אכן נראה מטופח, זוהר אפילו בנסיבות של הימים האלה. אבל אין צורך להיזקק להצהרותיו על קצב העבודה שלו. הוא משרד אווירט-עסקים נמרצת. סלף-מייד-מאן! חסר לו החיספוס והעור העבה, המאפיינים אנשים שנאלצו להתמרפק מלמטה לגבהים.

הנימוסים הטובים שלו ממקמים אותו בקטי גוריה אחרת לגמרי, והוא פגיע להפליא בימים אלה.

„הסכומים שעליהם מדובר

הם נוראיים מבחינה מוסרית,

אבל לא משחקים בבנק!“

להצטייר כיותר מדי חכם. אילו הלכתי לפי תחושות-הלב...

אבל בחרתי לנהוג בקוררו-עסקי. זאת היתה שגיאה גדולה מצדי, שגיאה מתמשכת, שגיאה שיכולתי לעצור אור תה כמה פעמים.

ניסיתי לטפל בבעיית הפנסיה של יפת — לא בשקט, אלא לפוצץ את זה בשקט. כלומר: חיפשתי בורר.

לא אנקוב כרגע בשמות. היו לי שיחות ממושכות עם ארנסט יפת על כך, השיחות לא התנהלו בטונים גבוהים, אבל בהחלט — בטונים מרירים. ליפת היתה טענה קשה כלפיי. אני כמובן לא מסכים למחשבה שמישהו יכול לחשוב שהוא שור עיר-כריכר הרבה, אבל הוא אמר לי: „אדוני, אתה

לשאל אותך: מה פיתאום לפרסם מש כורתו של מנהל? זה עלול להזיק יותר מאשר להועיל. הסכומים שעליהם מ דובר הם נוראיים מבחינה מוסרית ציבורית, אבל הם לא משחקים בכלל כלה של הבנק.

אני מודה — כן, אני מודה — שנכ שלתי, כי באתי מנורמות אחרות, איזה נורמות? נאמר שאיש לא יודע בטבע כמה אני משתכר בדיוק, אבל ניתן לטעות ב-20%, לא יותר! וזה לא שאני לא מחשיב כסף, כסף איננו מיותר בעיני אף-אחד.

אני לא מתמם. לא רוצה להצטייר כצדיק-הדור. היתה אידיעה מצדי, והיתה גם אידישה מצדי לדעת, כמה ארנסט יפת משתכר. הנחתי שיש לו

במדינה

אפשרות של מיפגש בין הסובייטים וה"חכים מוחמד מיעארי ומתי פלד.

בוקס של פרופסור. כשישנו חבריהכנסת עם המישלחת הסובייטית, בחדר הסמוך למיוזון ה"חכים, הגיעה חברתהכנסת גאולה כהן, כשי בידה כרוה. חבריהכנסת צ'רלי ביטון חטף את הכרוה וקרע אותה לגזרים. "אם תפתחי את הכרוה, אפתח לך את הראש!" איים.

גאולה מגדר השיבה: "תלך לשוק הכרמל, לשם אתה מתאים" גאולה, אגב, היא בת כרסיהתימנים ונולדה ליד שוקהכרמל בתל-אביב.

כשנגמרה הסעודה, פנו האורחים לצאת מן המיוזון. דרכם נחסמה עליידי ח"כ כי התחיה, שניסו לפרוס כרוזת-גיניו נגר ברית-המועצות וקריאות לשיחרור אסירי-ציון.

הכרוזות לא הספיקו להיפתח. כשחבריהכנסת ביטון זינק ועבר גאולה כהן ותלש את הכרוה שבידה.

אך יתכן שהביריונות משתלמת בכי ליהתיקשורת. אם נכון הוא שכל פירסומת טובה לפוליטיקאי, כל עוד מאיתים את שמו נכונה, הרי כל המשי תתפס יצאו נשכרים. תוכניות כלכליות, תקציב המדינה, בעיות מדיניות — כל אלה משעממים את הכנסת. הם זקוקים לשערוריה עסיסית, תוצרת בית. אם הציבור בוחר בפרלמנט כזה, משמע שהוא ראוי לזה, ולהיפך.

הכנסת

מילחמת ח"כ בח"כ

לח"כים המושעממים יש מרץ, והם פורקים אותו בעזרת אגרופים

"זה כנסת זה?" אמר ביום שני השבוע אחד הסדרנים הוותיקים במישכן הכנסת, "זה שוק בחנה-יהודה!"

העם

אנושי הסקנדר

אם כל עם זוכה בכנסת הראויה לו, מצבו של עמי ישראל רע

אם כל עם זוכה בפרלמנט שהוא ראוי לו, הרי מצבו של עמי-ישראל הוא בכי רע.

מאז הכנסת השישית, כל כנסת הייתה גרועה מקודמתה. הרמה האישית ירדה, היחסים בסיעות וכנייהן נעקרו, הסיגנון ירד בהתמדה לרמת השוק. הכנסת הנוכחית היא תוצאה עגומה של ירידה מתמדת זו. מסמל אותה בעצם קיומו חבריהכנסת מאיר כהנא — האיש שלא נשבע אמונים לחוקי ישראל, ושהצהיר על כך בגאווה בבית-מישפט אמריקאי.

כהנא ושות' לאור ההרכב של הכנסת ה-11, היה ברור כי יבוא היום

מה זוכרים כעת? את הסצינות עם המי-סערה והסצינה בנמלהתעופה. חטא. קשה לי לחשוב עליך בימים אלה. איש לא יקח ממני את זה שאני האיש שהחליט על שבירת החוזה של יפת. מצד שני, נבחרים על פי התוצאה. נכון שבתחילה נטייתו שלא להתיי פטר מייד. היו שביקרו אותי על כך שדימתי את המצב לקרב, ואמרתי שאין לנטוש קרב כאמצע. האמת היא שלא הבינו אותי כראוי.

חשבתם לשנות דברים בכנק, לגבש את ההנהלה, לעבור את הגל הקשה הזה ואז — כעבור שלושה חודשים, כשי הכל ישכחו מהסערה הגדולה ולא יבינו מהפיתאום נזכרתי — לקום ולהתפטר.

אבל נכנעתי ללחץ הציבורי עליי, להתפטר. כן, אני מודה בפה-מלא: מה ששבר אותי היה הלחץ הציבורי והתקשורת. אחרת הייתי משהה את התפטרותי.

"לא חש עצמי

כדפוק!"

מי שינסה לראות בשלב הזה מי-נה בקריירה שלי — ירידה — הרי זאת זכותו. אני לא חש עצמי כיום כדפוק.

חבר שלי טילפן אליי מחו"ל ואמר לי: "תגיד מילה-מילה אחריי — ברוך שפטרנו, אמן...תתייחס אל זה כאל א-פיזורה חולפת, כאל שפעת..." זהו, יצאתי מכאן, מטבע, וחזרתי הביתה.

מה הלאה? אילו היית נכנסת לפני שעה — היית מוצאת כליך הרבה ניירות ותוכניות על שולחני. זה הבית שלי אף-פעם לא התיימתי להבין כי מה שאני בקי בו לפרטי-פרטים. יקשה עלייך להאמין לי, אבל המי-נוי כיושב-ראש מועצת המנהלים של בנק לאומי נתח עליי בעיתוי הגרוע ביותר עבורי. התחלנו אז, בטבע, את

יושב בראש בנק, אתה חתום על הסכם. והסכמים צריך לכבד!" חבל שלא העי-רכתי את הדברים נכונה.

"הייתי מוכן להפליק לו!"

פת ואני לא היינו מעולם חברים. באורח טיבעי, אנחנו לא מדברים את אותה השפה, לא באים מאותה הש-כונה. אולי ניהלנו מפעם לפעם שיחה אינטלקטואלית.

אני יודע שפירסמו, כשמוניתי כמי-קומו כיושב-ראש מועצת-המנהלים של הבנק, שאהיה נוח ליפת ולא אתי-זוכה על גובה הפיצויים שישולמו לו. עובדה: מי הראשון שהתווכח על כך? אני.

יפת הוא איש מאופק וקריירי עדי-כדי לערוך הערצה. את מכנה זאת עור של פיל? דבר אחד בטוח: אני לא הייתי עומד בסערה הציבורית והפייסומים סביבו. עובדה היא שהוא עומד בכך במין אפיקו שאני מתקשה להסביר. לא נוח לי לדבר עליו, כיוושו ב-בנק. לא הרגשתי שהוא בחש מאחורי גבי, או ניסה לשים לי רגליים. אבל את יודעת מה? אולי עשיתי כליך הרבה טעויות. שאולי כן עוד אחת.

בכל מהלך התקופה הקשה שאני עובר עכשיו, יפת לא טרח לטלפן א-ליי: לא לפני, לא אחרי ולא במקום. אולי לא הייתי מוכן לתקופה שכי-זאת. למשל, התנהגותי בנמלהתעופה כלפי צלם, נכון, איברתי את השליטה העצמית. אני, בסך-הכל, רק בן-אדם. אז מה אם אני יושב-ראש מועצת-מנהלים? שמי עצמך במקומי. אדם חור-זו מחו"ל באמצע חופשה, אחרי לילות מתוחים וחסרי-שינה, ופיתאום מתנפל עליו צלם. נ טוב. מצלם תמונה אחת ועוד אחת. מתחיל לדרוך אחריי. כאמת הייתי מוכן להפליק לו באותו הרגע. זה גם מצב מבין מאוד. אנשים מס-ביבי הסתכלו בסקרנות. לא כולם ידעו מי אני. חלק בטח חשבו: מי הגיע? בטח

קיצוצים

ביטון הרף אותה הצידה. גאולה כהן נפלה על הריצפה. חברה לסיעה, חבר-הכנסת יובל נאמן, נתן לצ'רלי אגרוף בפרצוף. "מי יאמן, לי שהנאמן הזה, פרופסור מכובד, נתן לי בוקס!" אמר ביטון.

באותו הרגע התערב חבריהכנסת תופיק טובי, שנחשב כאחד ה"חכים השקטים והמנומסים ביותר. הוא חבט ביובל נאמן.

טובי נאמן הם למודי-קרבנות. לפני שנתיים, כשביקרו בכנסת חברי מי-לגתי-הירוקים מגרמניה, הניף נאמן כרוה נגדם. טובי חטף אותה מידי וקרע אותה לגזרים. נאמן הגיב במכות, וטובי השיב.

"לכי קיבינימט?" כל אותה העת שמרו מאיר וילנר ושלושת הסובייטים מרחק, הם עמדו בפניה, חיזורים, ושמרו על שתיהם.

בינתיים התאושש צ'רלי ביטון וחזר למרכז ההתקהלות. הוא לפת בורעויותיו בחוזה את חבריהכנסת חיים דרוקמן, שניסה אף הוא להרים כרוה בגנות ברית-המועצות. נאמן המשיך להכות לכל עבר. גאולה כהן הלכה לרופא שבכניין.

אחרי שחבשו את ידה, חזרה לשרה-הקרב.

"לכי קיבינימט, משוגעת?" צעק עליה לפתע חבריהכנסת מאיר וילנר, מפינתו.

המעגל סביב המתכתשים הלך ונתעבה. ברגע השיא היו נוכחים מסביב כ-30 חבריהכנסת סקרנים. איש מהם לא התערב.

קצינהכנסת, יצחק בן-גל, מלווה כאנשי מישמר-הכנסת שהועקו מי-המשך (בעמוד 8)

כולם רוחפים, צועקים ומכים..." הוא עמד במרכזה של התקהלות גדולה, במסדרון המוביל ממיוזון ה"חכים לאולם-המליאה של הכנסת, ניסה להרגיע את הרוחות ולהשקיט את עשרות ה"חכים, המזכירים, הקצרינות והעיתונאים.

כולם היו נרגשים. זה עתה התכתשו ח"כים משתי סיעות יריבות, דחפו זה את זה, איימו, ואפילו קיללו.

דוברת הכנסת, שרה יצחקי, אצה מצד לצד, כדי לקלוט את כל פרטי ההתכתשות. אחריכך היפתה גבה למתקולים ופתחה במרוצה. "צריך לדווח ליושב-ראש" אמרה, "היילל לא אוהב דברים כאלה!"

"הזוהר". המתח החל לגאות בשעות-הצהריים. אל המיוזון ה"חכים הגיעו שלושה אורחים מברית-המועצות, חברי מישלחת ועדי-השלום הסובייטי. מוקפים עליידי ח"כי ר"ק"ה ומזכיריהם, משכו אליהם האורחים תשומת-לב כללית.

כשמוכיר סיעת כ"ך, ברוך מרזל, ממארגני הפגורם בירושלים העתיקה, התקרב לסובייטים, הקיפו אותם אנשי ר"ק"ה בחגורת-הגנה, נכונים לקרב. מרזל, מזוקן, עבירס ומרושל, המוכר בכנסת בשם "הנחור" — נושף ונושם דרך קבע בקול נחרה — נדחף מייד עליידי סדרניהכנסת. הם חששו שאיש מאיר כהנא, שוחר-קטטות מועד, יתגרה באורחים, ואולי אף יתקיפם.

האורחים הסובייטיים יישבו ליד שולחנות ערוכים. הם נועדו לסעודת-היכרות עם ח"כים מהמערך. ממפ"ם, מר"ץ ומר"ק"ה. ח"כי הרשימה המתקרמת לשלום הוחרמו עליידי אנשי ר"ק"ה, שסיכלו מראש כל

שבו יקרה בה מה שקורה בפרלמנטרים של איטליה, יפאן ודרום-אמריקה: ח"י-לופי-המלומות (ראה להלן). גם הרכב המשתתפים בתחרות-המלומות היה נתון פחות או יותר מראש.

במקום שיש סקנדרל, שם מוכרח להימצא מאיר כהנא. האדם שכנה את כל הקריירה שלו על סקנדרלים א-לימים.

ברור שיהיו שם אנשיהתחיה, ש' התמחו בסקנדרלים בלתי-אלימים אך קולניים. הכוונה הגדולה של ה' היסטריה המשתפכת, גאולה כהן, צרחת במליאה לעבר ג'ימי קארטר, נשיא ארצות-הברית, כאשר נאם בכנסת. היא הניפה במליאת הכנסת, יחד עם רפאל איתן, כרוזת-סקנדרל מול פני מישלחת של נציגי מיפלגת-הירוקים מגרמניה ("הומים — החוזה") היה זה אך טיבעי שהיא תפברק סקנדרל גם נוכח ביקור המישלחת הסובייטית בכנסת — מישלחת שהיוותה איתות נוסף מצד ברית-המועצות, בדרכה הוזהרה לקראת חירוש היחסים עם ישראל (ראה מה הם אומרים).

גם נוכחותו של צ'רלי ביטון הייתה טיבעית. ביטון אוהב סקנדרלים מכל סוג, בהניחו (לא בלי צדק) שרק כך ישמע הציבור על נוכחותו בכנסת. ביטון, איש מפתחים, שהצטרף לסיעה הקומוניסטית מטעמי נוחיות, הפך בא' חרונה המגן התקיף ביותר על ברית-המועצות. אם מאיר וילנר הוא האפיפיור, ביטון אדוק ממנו.

שיעמום ושערוריה. האם כדאי הסקנדרלים הזה? כעבר היה נדמה כי הציבור הישראלי רוצה בכנסת מכר-בדת, לא באוסף של רודפי-שערוריות תאווי-פירסום.

הורביין בוויכוח עם ועד עובדי ביל*
אני דווקא לא נחמד כפי שאני מצטייר!"

השלב האמריקאי, שהוא שלב חשוב. לא יכולתי להשקיע די בכך, בגלל ה-בנק.

מה שטוב במיפעל הוא שבסוף כל שנה יש מאזן — רווחים, הפסדים — בלי קישקושים. הכל על הנייר. אם אני יושב וחושב שוב, איפה ט' עית, מעבר לפרטים: אני יודע שאומי-רים עליי שאני נחמד, גם כמחמאה וגם באופן לא-מחמאי. אני דווקא לא נחמד כמו שאני מצטייר. אני הרי לא לגמרי תמים.

כשאתה נכנס לתפקיד אחרי מישוה, ועוד בנסיבות כאלה, הדבר הטוב ביר-תר שאתה יכול לעשות הוא לומר כמה הוא היה גרוע ואתה — נהדר. במשך כל חיי לא נהגתי כך.

הפעם, אולי הצורך להיות נחמד הכביד עליי. אולי, אילו הייתי זורק אבנים לכל הכיוונים — כל זה לא היה קורה.

* בישיבה שצולמה בטלוויזיה, ה' טיח הורביץ בפני אחד מחברי ועד-העובדים של הבנק שהוא ראה אור-תו אוכל במיסעדה יקרה. ש-אני לא מרשה לעצמי לאכול בה!"

איזה פושע! היום אני מוכן לקרוא לצ-לם ולהתנצל לפניו.

"התחממתי, אז שגיתי!"

היתה הסצינה עם המיסעדה. יד-עתי שתעלי את זה. נו, זאת היתה שוב החלקה. ברור שזה גרר פירסומים לא-טובים לגביי. זאת פשוט היתה ת'רגנות אמיתית. התחממתי, אז שגיתי. זה קרה בסיטואציה מתוחה במיוחד, כשחזרתי ארצה באמצע חופשתי כי-חול' מיכתביההתפטרות היו מנוסחים אצלי עוד במטוס.

הרוחות סערו והתפתחה הסצינה עם המיסעדה, מול מצלמות הטלוויזיה. אינני רוצה לחזור על פרטי המיקרה. לכולם מותר ואסור לאכול במיסעדות על פי אותו הקוד. אני גם לא מטיף לחייצנע. להיפך — צריך לחיות טוב ולהיות. אני לא יודע, כרגע, אם צד-קתי בהתפרצותי כלפי חבר ועדיהעיר-בדים של הבנק. נניח שלא צדקתי...

* מימין: יירר הוועד, לואי רוט.

הבן המאומץ של ארנסט ואלה יפת חושף את עצמו לפני

השולם הזה

אלה יפת משוחחת עם דפנה ברק

ב יום השני בבוקר טילפן אלי מוני לביתה של אלה יפת, הציג עצמו בשמו הפרטי. יפת, אשה מנומסת — לידי אמיתית מכדיגל ועד ראש — שאלה כיצד היא יכולה לסייע בידו. "קראתי עלייך רבות, ונראה לי שמה שאת וקוקה לו הוא גבר לצידך..." יפת, אשה נאה ביותר המתלבשת בפשטות — ג'ינס ונעליה העלמות — הקשיבה לו בנימוס רב. נימוס כמי עט בלתי-אנושי לא רק בשל הוול-גאריות שבפניה, אלא גם בהתחשב כי עובדה שאמה, אליה היתה קשורה ביד תר, נפטרה שעות-אחרות לפני כן, בי גיל 96. בשנתה, מלל רב נשפך סביב אלה יפת, מאז הגישה את תביעתה הסנסציונית נגד בעלה לשעבר, ארנסט. אלה, שתמיד פעלה ועמלה למען אחרים הרחק-הרחק חק מהורקו, תת היתה אשתו של גל התרחקות מאמציה הקשורה של האיש החוק בבנק לאומי קשה לה לעכל את הפירסום והרעש סביבו. קשה לו עוד יותר לעכל גם את הציירה של שנשלו כלפיה פה ושם, במבול הפירסומים. הדבר העיקרי שחי שוב לה להבהיר הוא, שאינה מסכימה למעשה של בעלה לשעבר, וכמובן לא ידעה על כך. לא זאת בלבד, אלא שאינה דורשת, כפי שהבינו רבים בטעות, חלק מהסכומים שקיבל יפת עם פרישתו מתפקידו בבנק. ההתרשמות שלי היא שאלה, שהיא אדם פתוח ומאמין, פשוט נדהמה לגי לות שרומתה. וזוהי הנקודה האישית — הרמיה. התרומה הייתה בה לראשונה, כש' הודיע לה בעלה, בוקר בביר אחד, כי לרזוגמה, כי ברצונו להתגרש. אלה עזבה את ביתה המשותף, מפני שאהבה אותו, ועקרה לדירה בת חדר וחצי. אחרייך, קנה לה ארנסט את רי-רתהג ברחוב פינסק. רייה שהיא עיצבה כטעם בלתי-שיגריה ובאווירה של ביתיות. על הקיר תלויים כמה מצ' יוריה. לאחרונה נכתב על תחביב הציויר שלה. זה לא היה התחביב שלה מתמיד. יום אחד, בעת שהתה עם ארנסט כי "חל" ירד שלג, היא התחילה פיתאום לצירי. בינתיים למדה את מלאכת-הצ'י

במדינה

(המשך מעמוד 7)
בחוז לתוך המישכן, הרחק מן המקום את האורחים המבוקשים.
הנושא עוד יעסיק את הכנסת: הוא יידון בוועדת-הכנסת, ואפשר שבשלב מאוחר יותר יעלה לדיון גם במליאה.
בקרב העיתונאים שררה הסכמה. אווירת-השיעום הפוקדת את דיוני הכנסת ה-11 עלולה עוד להוליד התפרצויות נוספות. לח"כים רבים יש מרץ, אך רק מעט הזדמנויות לפרוק אותו.

מיפלגות

בת ערובה

הם מחזיקים איש בגרון רעהו, וכולם מאושרים

בסוף חושג הסכם על הכל. הוסכם שהקיצוץ המהולל בתקציב המדינה יירד מן הפרק, הוסכם להשאיר על כנה תוכנית כלכלית שכליכולה העברת כספים מן העניים אל העשירים. נותרה רק בעיה אחת: מזכ"ל ההסתדרות, ש' הסכים לכל אלה, סירב לחתום מבלי שישולם כופר לקופת-החולים של ההסתדרות הכללית.

קופת-החולים הפכה בת-ערובה. **אנאכרוניזם.** מצב מוזר זה הוא תוצאה של התפתחות רבת-שנים, המנציחה אנאכרוניזם.

כאשר קמה מדינת-ישראל, הולאמו הכוחות המזוינים. קם צה"ל אחד, רפורקו כל הצבאות הפרטיים. למראית-עין הולאמה גם מערכת החינוך. אומנם נשארה על כנה מערכת-החינוך הדתית, על פלגיה, אך נוצרה לפחות הסוואה של מיסגרת ממלכתית מאחוריה.

במערכת-הבריאות לא נעשה שום ניסיון כזה. היא לא הולאמה, ולא קמה מערכת בריאות ממלכתית. כמו בברזל טניה, קופת-החולים ההסתדרותית נש' ארה על כנה.

היתה לכך סיבה פשוטה. אריכלי-המדינה היו ראשי מפא"י, מפא"י שלטה בהסתדרות. ראשי-מפא"י היו משוכנעים כי אין קיום להסתדרות, כמוקד-עוצמה שאין לו אח ורע במדינה, בלי קופת-החולים. חלק גדול מחברי ההסתדרות, ואולי רובם המכריע, הצטרפו להסתדרות אך ורק מפני שזוהי תנאי לחברות בקופת-החולים. כזה המצב מאז ועד היום. במערכת הבריאות שוררת אנארכיה. כמה מערכות חופפות זו את זו בלי סדר והגיון. המשאבים מתבזבזים בבירוקרטיה מקבילה ומנופחות, ואישי לא העז לשנות. גם אנשי הימין, הנואמים נגד קופת-החולים הכללית, הסתפקו בסופו של דבר בקבלת נתח לקופת-החולים הקטנות שלהם.

סחיטה הדדית. כך נוצר המצב הנוכחי.

אנשי קופת-החולים טוענים שהם רואים למרבית האוכלוסייה, ועל כן חייבת המדינה לספק להם את המשי' איש לכך. יש בזה הגיון. לעומת זאת אפשר לטעון שאם משי' לסיהמיסים, שאינו חברי-ההסתדרות, צריך לשלם עבור קופת-החולים של ההסתדרות, הרי הדין להלאים אותה. אולם במדינה שאין מלאימים בה את הבנקים, הקיימים כיום על חשבון משלם-המיסים, אין גם אפשרות להלאים את קופת-החולים.

המצב הנוכחי נזח לכל העסקנים, מפני שהם יכולים להפעיל סחיטה זה נגד זה. אנשי-הליכוד מחזיקים בגרונה של מיפלגת-העבודה, מפני שהם יכריזו לסתום את צינורות הכסף לקופת-החולים. ראשי מיפלגת-העבודה מחזיקים בגרונה של המדינה, מפני שהם מסרבים לחתום על עסקות-הכילה בשם ההסתדרות, בלי תשלום כופר לי קופת-החולים. אין זו דרך לנהל מדינה מתוקנת, אך זה מתאים לישראל.

גיבורי העלילה: טמיר, קימחי, נוביק, בסיון, סביר ופרס

לו שיש עובדים הממהרים ללישכת ראשיה-הממשלה, אז שימעון פרס, ומי ספרים לו על המתרחש במשרד-החוק. הוא התכוון לאותה קליקה מפא"ית. מעניינים במיוחד יחסיו של פרס עם עליזה אשר. עליזה שהיא אשתו של חגי אשר, פרשן ותיק בעיתון דבר, המלווה את פרס עוד מתקופת העסק' הביש ונערי בריגוריון. מאז הוא משמש כשופר הבלתי-ירדשמי בכל בוקר, כש פותחים עובדי המישר את דבר ומוצי' אים בו מאמר של אשר, מלא תישבחות על פרס. הם מלגלים: "פרס מכתוב, עליזה מתקנת וחגי אשר חותם". עליזה אשר ואורי סביר יושבים ב' חדר אחד, סמוך לחדרו של שריה-חוק. הקירבה הפיזית לשר היא סימן מובהק לחשיבות בסולס-ההיררכיה, ולכן סביר אינו מוכן לעבור לחדר אחר. מרווח אצל רחוק יותר, שבו יושב עוזרו, דני שך.

סימן אחר לחשיבות הוא מיספר הכפופים לפקיד. בתקופת שמיר היה לשר ראשי לישכה אחד, יוסי כר-הרון, שהיה גם יועץ מדיני. לכר-הרון היה עוזר אחד, אריה מקל, ואת שניהם שירתה מזכירה אחת. בסך הכל: שלושה אנשים. היום יש שני ראשי-לישכה, להם מזכירה אחת ועוזר לסכר. כיועץ מדיני משמש נמרוד נוביק, וגם לו יש מזכירה. בסך הכל: חמישה אנשים.

אך כעת דורש סביר לקבל עוד עוזר ועוד שתי פקידות. ונוביק עומד להביא לעצמו עוזר, המשרת היום בשגרירות בקנדה.

וכך, במקום שלושה אנשים בתקופת שמיר עומדת הלישכה של פרס לתפוח לתישעה.

מתחנפים לשמיר

ה עובדים הבכירים במישרד מ' הלכים ממורמרים. קשה להאמין, אבל הם אף מתחילים להתגעגע לימיר שמיר. לריבירה, שמיר השתקן והמ' סוגר, חסיד הסודיות והחשאיות, היה הגון ופתוח לעובדים הרבה יותר מפרס. "פרס הוא סנוב", הגדיר אותו השבוע עובד בכיר.

באופן מסורתי, מישרד-החוק הוא מישרד חלש, כי חלק מיחסי-החוק של המדינה מתנהל מלישכתו של ראשי הממשלה. שגריים חשובים, אפילו הם נאמנים למישרד, הקפידו תמיד להת' חגף גם לראשיה-הממשלה, כדי לשמור על האינטרסים האישיים שלהם. זה קרה תמיד, וזה קורה גם היום. בתנאים כאלה, סבורים עובדים ותיקים, חשוב שהשר שלהם ישמור על לכירות המישרד ועל יחסים תקינים בתוכו, כדי להגן על מעמד שרות-החוק. אך פרס פועל באופן הפוך מן הדורש. הוא פשוט הורס את המישרד. אנשי יחד במישרד, השר וייצמן והמנכ"ל טמיר, יושבים בו אך אינם ניכרים בו. השניים מרגישים מחוץ למישחק. טמיר כבר פנה לווייצמן כמה פעמים ושאל אותו למה בכלל להישאר שם. "בוא נסתלק מכאן", הציע.

אבל לווייצמן היתה סכלנות: הוא רצה בכל מאודו להיכנס למיפלגת העבודה, ונמנע מיצירת משברים. כעת, משזכה בכך, קשה להאמין שיתאפק עוד זמן רב וימשיך לשתוק.

שבועיים, לא ידעו במישרד אלא ממה שהתפרסם. לפני הנסיעה לא התייעץ השר בעניין זה עם העובדים הבכירים. ואחרי הנסיעה לא דיווח להם דבר. לפי שיטת המידור, מתנהלים יחסי חוק של המדינה כמו עסק פרטי. השר מטיל על מקורביו — לא פעם גם ידידים מחוץ למישרד — משימות מיוחדות, והם מתואמים רק איתו ואינם מדווחים לאיש מלבדו. אין במישרד עבודת-מטה, אין דיווחים, אין התייע' צויות. עד כה לא קיים השר אפילו ישיבת-עבודה אחת עם ראשיה-האגפים. המישרד כמו אינו קיים. מבלי להתייעץ, האריך פרס בשנה

בריחה במישרד מיש' רדי-החוק אומרת, כי באחד החדרים שבו יושב דייר מוגן — לא ניתן לפנותו, כי הוא שילם דמי-מפתח, אך גם לא סומכים עליו ולא מדברים איתו. הדייר הזה הוא השר עזר וייצמן. וייצמן היה בין אותם שאילצו את שתי המיפלגות הגדולות, לפני יותר משנתיים, להקים קואליציה של אחדות לאומית. וייצמן הוא הגאיש שהכריע כי בהסכם הרוטציה יקבל שימעון פרס את ראשות-הממשלה בסיכוב ה' ראשון.

בתמורה לכך הוא זכה בתואר של שר, בכרטיס-כניסה למיפלגת-העבודה

בן נהדס מישור החוק

אחת את המינוי לכמה שגרירים: ליהודה אבנר בלוגדון, לעובדיה סופר בפאריס, ליוסי הרס כבלגיה, לקונסטל ראובן מרחב כהונג-קונג ולשגרירים בגרמניה וביפאן. בכך הוא הצליח להת' נער מלחצים שונים למינויים, וגם הצ' ליה לפגוע בעקיפין באבי פונר, היום דוברו של יצחק שמיר במישרד-ראשי הממשלה. פונר נבחר כבר בשנה שעבר רה להתמנות כשגריר באוסטריה, אך בחירתו של קורט ולדהיים כנשיא השאירה אותו בבית. כעת הוא מסתובב כשמינוי תיאורטי מצוי בכיסו, אך אין כל שגרירות אירופית פנויה.

לומדים מהעיתונים

ש' המישחק הוא: מידור, פרס "ממרד" את חברו וייצמן, ואת "המנכ"ל מטעמו, אברהם (אברשה)" טמיר. בשתי הפרשות הגדולות של החודשים האחרונים, פרשת-יועצו וה' קשר האיראני, היו וייצמן ומנכ"ל מחוז לתמונה. בעניינים אלה טיפל בלעדית המנכ"ל המדיני, יוסי ביילין. במגעים עם ארצות-הברית מטפלים היועץ המדיני נמרוד נוביק וראשי לישכתו של פרס, אורי סביר. השניים נמצאים בקשר שוטף עם השגריר תר' מס פיקרינג, ואינם מספרים לחבריהם דבר.

בסירה אחת עם וייצמן נמצאים עובדים ותיקים וככירים במישרד. פרס ממרר גם אותם. רבים מהם אינם יודעים מה מתרחש, אפילו נוביק ורשי' הנוגעים ישירות לתחום-סמכותם. לפ' עמים הם לומדים על כך מן העיתונים. ביחסים עם מצרים מטפל פרס אי-שית: בניגוד גמור למקובל, הוא מקים קשר אישי ישיר עם השגריר המצרי, מוחמד בסיוני. בכך הוא גוזל את כיב' שתיה-השר של המנכ"ל טמיר, שענייני מצריים נמצאים להלכה בתחום-סמ' כותו.

על נסיעתו של פרס לאיטליה, לפני

כאשר פרש דייר קימחי מתפקיד המנכ"ל-היחיד של מישרד-החוק, בעת ביצוע הסכם הרוטציה, הוא כינס את העובדים הבכירים והתלונן מרות על שיש הלשנות מתוך המישרד; התברר

זו היתה

אהבה מתבני

ראשון

יור ביטוריות, כארבע שנים. היא חר
טאת גם כפיסול.
למי שהצטיירה בפירוטמים כאשה
ממורמרת, הכואבת את הגירושין מבע
לה, צפויה הפתעה. אלה יפת היא אשה
חמה, כנה, מלאת מרץ ופעילות, המב
קרת גם בתיאטרון הממוסד וגם במר
פעילותיים, ובהחלט מחזרת עליידי
גברים.

כמעט שלא ניתן למצוא אותה ב
ביתה. לא מצאתי זכר לתיאוריה כתימ
הונית. ביקור בביתה הפתוח ושהיה
במחיצתה מבהירים שהיא פשוט אדם
הניזון מיחסים אנוש — ניוון ומזון.
אחרי שיחות אחדות בינינו, שלא נר
עדו כמובן לפירסום, טילפן אליי לפתע
אדם שהציג עצמו כ...בנה המאומץ של
אלה יפת, וביקש להיפגש עימי. היה
זה, כמובן, בהסכמתה של אלה. פגשתי
סגן-אלוף, הלומד קעת מטעם הצבא
באוניברסיטת תל-אביב, ושמו רוני יי

ענתה: "תשתה אצלנו קפה, תנוח ותמי
שיחקתי עם הילדים.

זהו. אחרי שבוע קיבלתי פיתאום
חבילה לפלוגה. מה זה חבילה? זה
הספיק לכל הגרוד! השולחת היתה,
כמובן, אלה.

נסעתי אליה להרצליה-פיתוח, לא
מר לה תודה. אז גם התחלנו להרק יח
סים.

הייתי מגיע אל מישפחת יפת בדיוק

שהיתה כאן. "אהבה ממבט ראשון".
ערכתי היכרות בין אלה לבין אמא
שלי, עדת. היתה התלהבות הדדית.
אבא נפטר. הוא היה מרוסיה. אני צבר.
אני חושב שאמא שלי ידעה בדיוק מי
הם ומה מעמדם. לא זוכר.

אני אפילו לא זוכר שהם חיו בצורה
מנקרת-עיניים. לא חושב שנתנו לי מי
יודע-מה מתנות. זה בכלל לא היה על
הבסיס הזה. אני זוכר מתנה מיוחדת
מאלה: התערבתי איתה על כך שאני
מוציא רישיון-נהיגה תוך שבוע ימים
בלבד. זה עלה 100 לירות, ואלה רצתה
שזאת תהיה מתנה ממנה. אני התי
ייחסתי לכך כאל הלוואה. לא אוהב
טובות.

אני זוכר שאלה היתה עקרת-בית
ואם למופת. מה שקשה לומר על ארני
סט. בזכותה הבית תמיד חם, מלא-אה
בה. גם הם שניהם שפצו אהבה, והשי
קיעו המון זה בזה.

הילדים קיבלו אותי כאח לכל דבר.
במיוחד בן-הזקונים, דודי, היה קשור
אליי. הייתי לוקח אותו איתי לכל מי
קום. הוא היה מאוד גא להציג אותי
כאח שלו.

עופרה חזה חיבת!

אני לא מסוגל להיזכר כיצד נודע
לי על הגירושין. אולי הפקידה ב
בנק סיפרה לי? אולי דרך עיתון כל
שהו. אולי אלה סיפרה לי על זה.

גם לא זה נודע במפתיע. תארי לך:
את חיה 30 שנה עם כריאם באהבה,
ופיתאום את מתעוררת בל בבוקר
והוא אומר לך: "אני רוצה להתגרש".
זה היה בלתי-ניתפס — המישפחה
המושקטת התפרקה: נשבר לי או מש
הו. בו ברגע ניתקתי עימים כל מגע. לא
רציתי כל חלק בזה! לא רציתי להיכנס
בין שניהם.

וראי שאני מרגיש היום נורא עם זה.
חמש שנים לא באתי, לא טילפנתי. מי
אות פעמים ישבתי ליד הטלפון והתי
כוונתי לטלפן.

אני משער שאלה ניסתה ליצור עיי
מי קשר, אבל אני כזה נייר, עובר ממ
קום למקום.

ארנסט? לא. לא יודע אם הוא חיפש
אותי. הייתי קשור הרבה יותר לאלה.

ביום השישי העזתי וטילפנתי אליה.
נכתבו עליה כל-כך הרבה כתבות, שפי
ספטו אותה לאחרונה. זה הפריע לי.
הבנתי לאן אני שייך, שהגיתוק היה
מלאכותי.

אני אוהב אותה. אני לא בן אמיתי
של ארנסט, כך שאני יכול לדבר. חמי
שת הילדים האמיתיים אולי מנועים
מכך. יש להם מחויבות גם כלפי אמא
וגם כלפי אבא. מצב מבין.

אלה היתה המומה כששמעה את
קולי בטלפון. "ידעתי שתתקשר". היא
פלטתה. "זו מתנה משמיים".

הגעתי אליה למחרת. בשבת. הטלי
פון לא פסק מלצלצל. אין לך מושג
כמה אנשים — חלקם אפילו לא

אלה וארנסט יפת
הוא לא היה אלקוהוליסט

כמו שהגעתי למושבה. לא ידעתי מי
הם. זאת אומרת שהם אנשים חשובים.
ארנסט היה או מנכ"ל של הבנק. עוד
לא היושבי-ראש. אני הייתי שמאלני
מפ"מניק, ואילו הוא היה ליברלי
עצמאי.

היינו יושבים שעות ומתווכחים על
פוליטיקה, על כל מיני נושאים.

אני יודע שיצא לו שם של קטוח.
איתי הוא היה מאוד נידון. בכלל, כשי
אתה מכיר אדם בנעלי-בית ובחלוק,
והופך להיות חלק ממישפחתו — זה
נורא.

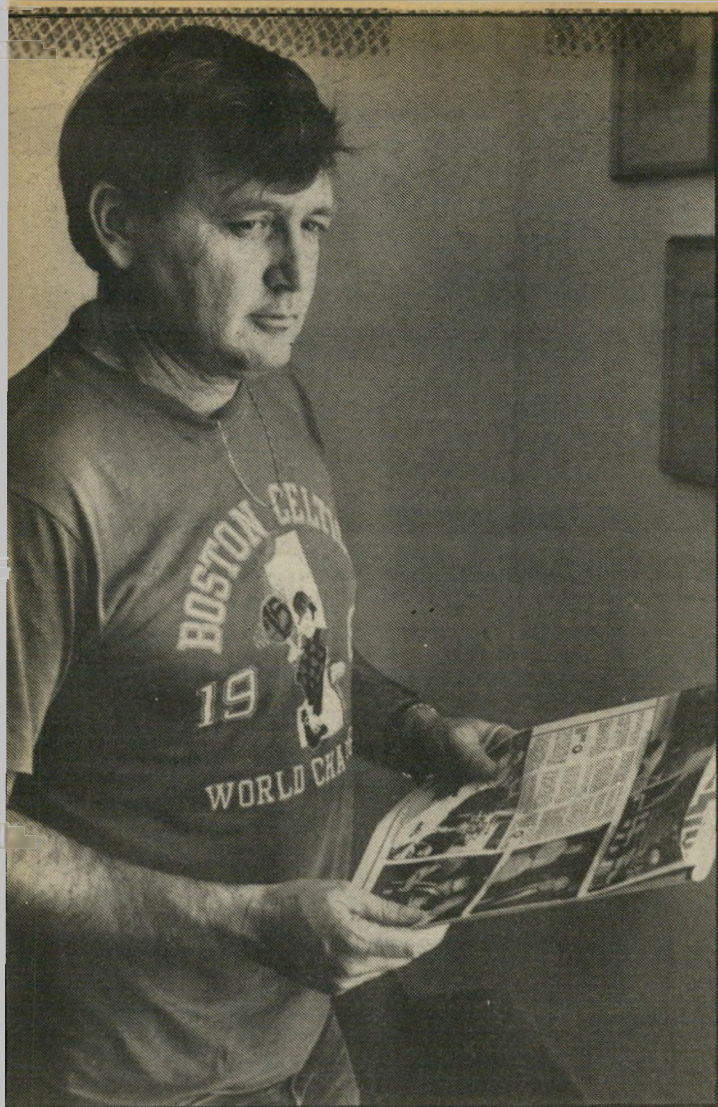
לא אשכח איך יום אחד הוא הופיע
במכונית ההדורה והנהג בגיבתי-עדה.
ככה סתם, התגעגע ובא לבקר אותי.
ביום בהיר אחד קראה לי אלה וסיפרה
לי שהם עשו ישיבת-מישפחה מיוחדת
— ואצלם זוהי ישיבה! — והחליטו
שאני מתאים להם. בקיצור: החליטו
לאמץ אותי כבן. האימוץ לא היה
פורמאלי, אם כי אלה חשבה על זה. אני
הייתי מתנגד. הרגשתי, חלק אינ
טגראלי של המישפחה. זה לא היה על
בסיס כספי בכלל, אם כי היתה לי
הרגשה שאני יכול לקבל מה שאבקש.
נכון שיש להם חמישה ילדים משי
להם — מיכל, יעקב, רותי, תמר ודודי
— אבל אלה הסבירה לי יותר מאוחר

פה. יפה, איש בלתי-אמצעי, המנסה
לחפות על חוסר-הביטחון שלו וביי
שנותו, היה נרגש מעט. הפירסומים על
אלה יפת בהקשר לפרשת-יפת קוממו
אותו וגרמו לו — אדם שהתרחק כל
חיו מהתיקשורת — להיחשף מיוז
מתו.

סיפר רוני יפה:
אני בן 36, גרוש, אבל הגירושין
שלי לא השפיעו עליי כל-כך טראור
מטית כפי שהשפיעה עליי הידיעה על
הגירושין בין ארנסט לבין אלה. זה היה
לגביי נפוץ כל מה שהאמתית בו. לא
שבר אצלי הכל.

אהבה ממבט ראשון

הייתי חייל בסדרה בן 18, נרמה
לי שעשיתי עדיין טירונות אז. אני
תושב המושבה הוותיקה גיבתי-עדה.
ביום שיש אחד חיכיתי לטרמפ
בצומת הקאנטרי-קלאב. פיתאום עצרה
מכונית ליד. נהגה אשה מאוד נחמדה.
שאלתי אותה אם היא נוסעת צפונה.
אמרה שכן. נכנסתי למכונית, וכמו כל
חייל טוב — נדרמתי — כשתעוררתי.
מצאתי את עצמי במקום יפה, אבל לא
ככשיהחוק.
שאלתי אותה: "רגע, מה קורה?" היא

רוני יפה
נראה שהיה לו תסביך-גדלות!

מה זה 1800 דולר קיצבה לחודש?
את יודעת שמתוך זה היא משלמת, מרי
חורש, 1100 דולר לבית-אבות עבור
אמה?

ומה זה כל העניין הזה שניסו לה
ציגה כאשה תימהונית, המסוגלת להתי
אהב בצעירים מתחילים? אלה היא אשה
טובה, עם חיוך שובה-לב, אבל היא לא
הפילנטרופית של מדינת-ישראל! היא
לא הולכת ברחוב ומתאבדת בצעירים.

וכל השמועות האלה, כאילו ניהלה
חייה-אהבה סוערים, היא אשה יפה, החיה
לברה מזה חמש שנים, וראי שהיו לה
הצעות רבות לחברות ולנישואין. אז
מה? הרי היא מקסימה!

את יודעת שפינחס ספיר המנוח היה
מבקר אצלנו בבית, ופשוט העריץ או
תה?

ואיך עיוותו את הסצנה עם הפר
חים: ודעה-עובדים בבנק לאומי שנא
את ארנסט. פשוט שנא אותו. הרי
ניתקו לו אז את המזון בחדרו. היתה
ישיבה סוערת. ואלה קנתה 40 שושנים.
היא ביקשה רשות להיכנס לישיבה,
והתקבלה בשימחה עליידי חבריה-הורי
עד. היא לא רק חילקה להם פרחים,
כפי שפורסם. אלא הציעה הצעות-ישי
תמהוני — אז גם אני תימהוני אם
היא, שהקימה את קרן בליל. היא
תימהונית, אז מהו ארנסט, שדאג לכ
ספים לקרן?

רק בגללה טילפנתי אלייך. גם
לאלה זה מאוד חשוב. כואב לי מה
שעשו לה בתיקושת.

עד כאן סיפורו של רוני.

שעות ספורות אחרי שהסתיימה שיי
חתנו, טילפן לי רוני וסיפר כי בזמן
ששוחחנו, נפטרה ריבקה, אמה של
אלה. ניכר בו, כי היה קשור מאוד גם
אליה. לאלה, שהיתה בת יחידה (ואחותה
נפטרה גיל 18). זאת היתה מכה כואבת.

כשנכחתי בפגישה הטיבעית בינו
לבין שניים מילדיה של אלה, אחרי
כמעט שש שנות ניתוק ביניהם, כאילו
נפרדו באותו הבוקר — התחלתי לרי
אות גם אני את סיפור האימוץ באורח
טיבעי.

המונימון חום אנושי, מידות גדו
שות של דאגה וטיבעיות הותיר אחריי
ארנסט יפת, כשהחליט להתגרש.

יש הסכם שלל

בשיחות חשאיות בין ראשי הליכוד והמערך הושגה הבנה על חלוקת שלל-המינויים. וזו תמצית ההסכם. הצפוי בקרוב:

השר משה ארנס יקבל את האחריות המיניסטריאלית על יהודי ברית-המועצות. בתמורה יקבל המערך את מישרות מבקר המדינה והשגריר ברושנינגטון.

נערי-שמיר לוחצים לכלול בהסכם גם את הדחתו של ישראל פלג, מנהל לישכת העיתונות הממשלתית. כדי למנות תחתיו את יוסי אחימאיר.

כך נפל חת

החלטה משותפת של יצחק שמיר, משה ניסים ואריה דולצין, למנות את הדי"ר מאיר חת כיו"ר מועצת המנהלים של בליל סוכלה ברוגע האחרון עלידי הח"ב דן תיכון.

לתיכון, חברי-ועדת הכספים של הכנסת, גורע הרב ביום הרביעי בערב. הוא לא היסס. מיהר לטלפן לשר-האוצר, במהלך מישחק הכדורסל שהתקיים באותו ערב. ואייט: אם יתכצע המינוי, אפגין אישית נגד חת. ואקרא לכל גפנעי מפולת-המניות להצטרף אליי להפגנה! תיכון התכוון לחלקו של הדי"ר חת בוויסות-המניות.

ניסים העביר את המסר לשמיר ולדולצין, ואחרי שיקול קצר ברתעה השלישית וביטלה את החלטתה.

עוד יחסים פולניים

בוורשה הוקם החדש בנק חרש, "הבנק לפיתוח הייצוא", שאחד מתפקידיו העיקריים והמוצהרים יהיה טיפול בסחר עם ישראל.

דיפלומטים בבירה הפולנית משוכנעים כי זהו צעד המקרב מאוד כינון יחסים מלאים עם ישראל.

ג'מאיל תרמה לחר"פ

אחותו של אמין ג'מאיל, נשיא לבנון, תרמה אלפי דולר לבית-החולים במרג'עיון, המנוהל בידי קצין מחיל-הרפואה של צה"ל.

המועצה הישראלית

למען שלום

ישראלי-פלסטיני

לרגל הופעת סיפרו של אורי אבנרי "אויבי אחי" (MY FRIEND, THE ENEMY)

מיפגשים בין ישראל ואש"ף

לקחים ומסקנות

משתתפים:

מתי פלד

אורי אבנרי

איברהים קראעיין (עורך, א-ליעודה)

חיים שור (עורך, ניואטרק)

הזיוון יתקיים בצוותא (באולם הקטן), ברח' איבן-גבירול 30 בתל-אביב, ביום החמישי, 22 בינואר 1987, בשעה 18.00

יבקשו מאמריקה:

להפסיק לשלם

פרופסורים באוניברסיטת תל-אביב שוקלים סניה סומכית מאורגנת לממשלת ארצות-הברית, בקריאה להקטין ב-30% את המענקים הניתנים לישראל. הרעיון הוא לשכנע את הממשלה האמריקאית כי המענקים משחיתים את הכלכלה הישראלית ומזנעים ממנה הבראה אמיתית, תוך התייצבות על רגליה שלה.

בראש הפרופסורים דיקאן של אחת הפקולטות באוניברסיטה.

רובינשטיין

התמוטט בבל"ל

הקבלן הקשיש אהרון רובינשטיין חש ברע ומעד בפתח בניין ההנהלה המרכזית של בל"ל. העובדים במקום מיהרו להושיבו על כיסא והזעיקו נידת-שחל, שלקחה אותו מהמקום. המיקרה אירע ביום הראשון השבוע, על המדרגות כניסה לבנק, בתל-אביב.

שרון כי הוא עומד להשבית את העיר, במחאה קיבוצית נגד השר.

שרון, שהוא יו"ר ועדת-השרים לסיווג עריפיתוח, ביקר באשקלון לפני שלושה חודשים, נתבקש להעניק לעיר מעמד של איזור-פיתוח א', והבטיח לענות בתוך שלושה שבועות. מאז לא שמעו ממנו עוד.

גזלני חברון גובים

12 ש"ח לסנדוויץ'

חיילי מילואים המשרתים בחברון נדרמו מן המחזירים שגורבים מתנחלי-הקסבה, בדוכן קמץ שהקימו בלבי-העיר: תמורת כריך-גבינה, למשל הם דורשים 12 שקלים.

על החיילים נאסר לקנות בחנויות ערביות, וכך, למעשה, יש למתנחלים מונופול. החיילים מכנים אותם "גזלנים".

זיוף רפואי

בגלל נודלמן

החקירה המיטרתית נגד הר"ר צבי לוי, היועץ המיטשפטי של משרד-הבריאות, והפרופסור פיטר ורדי, מבכירי

חוזה יערי: בודדה ומסוממת

סיבלה. חווה הציעה כי אביבה תכתוב שהשתיים לא רצחו את התיירת. אחרי שכתבה אביבה את המיכ"ב, לקחה אותו חווה והעבירה אותו לסניגוריה יחד עם הוראות בכתב-ידה מאחור. הסניגורים הגישו את המיכתב לבית-המישפט. וביקשו להתייחס אליו כאל ראיה חדשה.

בבית-המישפט התכחשה אביבה למיכתב, וסניגור-רה עורך-הדין נתן קנת, טען כי לא היא כתבה אותו. השופטים דחו את המיכתב ולא ייחסו לו כל חשיבות. ככל שהתקרב מועד פסק-הדין, גברה עצבנותה של חווה. היא כמעט ולא יכלה לתפקד באופן נורמאלי, ונזקקה לסמי-הרגעה במינון גובר ועולה. ביום ה' מישפט נזקקה לכל-כך הרבה כדורים, עד ששפתיה התנפחו, והיא כמעט שלא הבינה את הנעשה סביבה. זהו גם סוד שלוותה בעת קריאת פסק-הדין.

כאשר חזרו חווה ואביבה מבית-המישפט ככלא, היתה אביבה חברותית ועלזיה כתמיד. היא סיפרה לאסירות חוויות מבית-המישפט, והתחילה לעשות את חישוב הזמן שתצטרך לשהות בכלא. אופייה ה' ארצי והמציאותי הפך את חישוב הימים עד לשיחרור למרכז התעניינותה כיום. חווה, לעומתה, חזרה מ' בית-המישפט בדיכודן עמוק. היא מסתגרת בחדרה, ואיננה מדברת עם איש, גם לא עם אביבה. כעת הניתוק בין השתיים מלא. מצבה הנפשי של חווה כל-כך חמור, שהשילטונות שמים עליה עין, מחשש פן תפגע בעצמה.

מה שאולי יעזור לשתיים בעתיד הוא ההחלטה להקים בכלא אנף מיוחד של אסירות. מיוחסות, שיופרדו מן האחרות. המדובר, מלבד יערי וגרנות, באסירות כמו הדסה מונסה, מרים זגל, אילנה לב, ואם תורשע - גם גיתית איזראלוב.

לא ליהודי רוסיה

בכינוס של 25 מנהלי בתריספר יסודיים בתל-אביב התעוררה התנגדות כללית לרעיון לשלב בתוכנית הלימודים שיעורים מיוחדים על יהודי ברית-המועצות. הנימוק: היהודים הרוסיים ממלא נוסעים לאמריקה, ולא לארץ.

מזכיר-המין

נחקר 15 שנה

הולכים וגוברים ממדי השערוריה בתנהלת בתי-המישפט: מתברר כי נגד יצחק טאוב, מזכיר בית-המישפט בבאר-שבע, הושמעו טענות ותלונות במשך שנים רבות, אך בהנהלת בתי-המישפט תמיד מוייח העניין. הבדיקה הפנימית הראשונה נגד האיש נערכה כבר לפני 15 שנה. מאז נערכו עוד בדיקות - תמיד ללא תוצאות.

המישטרה, החוקרת כעת את טאוב בחשד של סחיטה מינית של עובדות בבית-המישפט, תפסה ברשותו כמות ענקית של תלומי עובדות, שזולמו בעירום.

דיין נגד שרון

אלי דיין, ראש עיריית אשקלון, הודיע לאריאל

המישטרה, נפתחה בעיקבות תלונתו של הרופא המורד, הר"ר יולי נודלמן, השניים חשודים בזיוף מיסמכים ובשיבוש הליכי-מישפט.

נודלמן הועמד לפני שנתיים לדין מישמעתי בבית-הדין של נציבות שירות-המדינה, בין השאר בשל פירסומים בשמו בעיתונות, שבהם מתח ביקורת על מדיניות משרד-הבריאות. במהלך המישפט התברר כי מישדה מהשניים שינה פרטים מהותיים בתוך תיק רפואי, שנודלמן ביקש להביאו לצורכי הגנתו.

בסופו של דבר הוא זוכה בארבעה מתוך חמשת סעיפי האישום, הורשע בחמישי וגנף על-ידי שר-הבריאות.

עו"ד יוזמים לדין

בלישבת עורכי-הדין הוחלט לפתוח בהליכים מישמעתיים נגד פרקליטים, שיתברר לגביהם כי פנו ביוזמתם לחשודים או לבני מישפחותיהם, בהצעה לייצגם.

ב"ג נגד הסינרמה

מועצת-הנחיה-נגב לוחצת על הנהלת רשות-השירור להעביר את תחרות הקדם-אירוויזיון מאולם הסינרמה בתל-אביב לאולם המשוכלל, בן 1,500 המקומות, שנחבל-אשכול.

הנימוק של צבי חזן, יו"ר מועצת-הנבחרים: יש למלא בתוכן ממשי את אירועי שנת ה'100 להולדתו של דוד בן-גוריון.

האוי-סדר החדש

מה לבל הרוחות, קורה בלבנון? האזרח הישראלי יודע כי לבנון היא ארץ משוגעת. הוא זוכר כי השיגעון הזה עלה לו ביוקר.

עברו עברו הימים היפים והתמימים, כאשר אריאל שרון הסתכל במפה והחליט לפתור את הבעיה הלבנונית אחת ולתמיד, לשים קץ לברדק ולכונן שם סדר חדש. ישראל נכנסה ללבנון, והגבירה שם את האנארכיה. אריאל שרון כונן איסור חדש.

אולם גם לשיגעון יש גבול — ועכשיו נראה כי גבול זה נסרף. השיגעון נראה משוגע יותר מתמיד.

למשל:

● ישראל מקיימת מעין מצור ימי חלקי על נמל ג'זינה — הנמל של אותה מינימדינה נוצרית שהיתה עוד אתמול בעלת-כריתה העיקרית של ישראל.

● הידידים הטובים האלה, שלמענם נכנסה ישראל ללבנון, הם עכשיו הידידים של אשף, ועוזרים לו להתבסס מחדש ליד גבול ישראל.

● נראה כי צבא-ירדן ללבנון, הכוח החולש על דרום-לבנון למענו, הולך ומתפורר, וכי צה"ל יצטרך לחזור לשם.

● הכוחות הפלסטיניים, שגורשו מלבנון על-ידי ישראל במאמץ כה רב, נמצאים שם שוב, ואף מנהלים בהצלחה רבה קרבות עזים.

● ישראל לוחמת ב"מחבלים" — כשמילה זו נעשית יותר ויותר מעורפלת, ואין עוד כל אפשרות לדעת למי היא מלחמת. "המחבלים" הם עכשיו גם שיעים, אנשי חזבאללה, ולפעמים גם אנשי אמל, בעלי-הברית הכמוסים של ישראל.

אז מה קורה שם, לעזאזל?

● אורז וכרמים ידוק

השיגעון נשאר, ויש בו שיטה והגיון. רק הנתונים השתנו פה ושם — בעיקר באשמת ישראל עצמה. התוצאה העיקרית של הפלישה הישראלית ללבנון היתה בלתי-צפויה ובלתי-מכוונת — עליית הפיתאומית של השיעים. עדה זו, הגדולה בלבנון, היתה תמיד שפלת-רוח ומרוכאת, ובעיקר הפלישה של צה"ל הייתה ראש ותבעה את מקומה.

אילו הוכנה הפלישה כראוי מבחינה מודיעינית ומדעית, היה צה"ל יודע שהכוח השיעי בלבנון נמצא בסימן עליה. בכל הכפרים השיעים, שצה"ל עבר בהם בדרום-לבנון, בדרכו לביירות, היו תלויות על הקירות, בתוך הבתים ומחוץ להם תמונותיו של מוסא סאד, כהנהגת השיעי שהקים את התנועה השיעית החדשה. איש אגדה זה נעלם באורח מיסטריוזי בלוב — והריעה השולטת היא שגרצח על-ידי מועמר קדאפי, כמחווה של ידידות כלפי הפלסטינים.

המאבק בין הפלסטינים והשיעים כבר היה אז בעיצומו. אשף שלט בשטח, כשהוא מתבסס על מחנות הפליטים הגדולים שבדרום-ביירות, ליד צידון וליד צור. האוכלוסיה השיעית של איזור זה התנגדה לשלטון זה, למרות שבאופן רישמי היתה קיימת ברית בין השיעים, הסונים, הדרוזים והפלסטינים, נגד הנוצרים.

כאשר התקבלו בוחות צה"ל בכפרים אלה במטר של אורז, היתה זאת מחווה כנה.

סברו כי צה"ל יבוא, יסלק את הפלסטינים משיטחם ויחזור הביתה, רק כאשר נמשך הכיבוש, הם פנו גם נגד צה"ל. אחרי היעלמו של מוסא סאד עברה

ההנהגה לידי נביה ברי, עורך-ידן שהיה תושב ארצות-הברית (והמנפף עד היום ב"גריין קארד" שבידו, כשהוא מאיים מדי פעם לחזור לארצות-הברית). במשך זמן-מה התפעלו ממנו הכל, אך באחרונה החלו מתאכזבים ממנו.

הוא פשוט לא חומר שממנו קורצו מנהיגים, אומרים מומחים ישראליים. "אין לו כריזמה, אין לו סמכות."

לא רק ברי הוא כסימן של ירידה, אלא גם תנועתו, תנועת-אמל ("התקווה"), וגם ראשיה-תיבות של "ההתנגדות הלבנונית".

המאורעות האחרונים בשטח חיזקו ספקנות זו.

אחרי אירועי צברה ושא-תילא נגזו החלום של ראשי מערכת-הביטחון, מנחם בגין ואריאל שרון, על השותפות הישראלית-נוצרית הגדולה. מסעיה-הצלב הישראלי שקט בבין הלבנוני. אז הרים את ראשו חלום חדש: שותפות ישראלית-שיעית. גם חלום זה נמוג עתה לאיתו.

● מילחמה "אין ברידה"

המאורעות בשטח לא היטיבו עם החלומות, ובעיקר: השיעים נכשלים בניסיונם להשיג את מטרות-המינימום שלהם — הקמת מינימדינה שיעית.

כאשר התפרקה המדינה הלבנונית, קמו כמה מינימדינות, מובלעות ואיזורים-שליטה. במפה טובה נראית המציאות כמו פאזל מטורף. אך כך נראתה גם מפת איטליה בימי הרני-סאנס, או מפת גרמניה בימי מילחמת שלושים-השנה.

יש מינימדינה נוצרית במרכז לבנון, ונמלה ג'זינה, איזור זה "נקי" מלא-נוצרים. והוא קשור בכמה מובלעות נוצריות אחרות בצפון ובדרום.

מדרום לאיזור הנוצרי הצליחו הדרוזים להקים מינימדינה משלהם, הנשענת על הריהושף. הם גירשו מתוכה את הנוצרים, ורק פה ושם נותרו מובלעות נוצריות.

שתי מינימדינות אלה הן מדינות כמעט לכל דבר, יש להן מימשל עצמאי וכוח צבאי עצמאי.

בערי החוף יש כמה מובלעות סוניות. הסונים חלשים מאוד, ואין להם מיליציה מאוחדת כמו לשאר העדות. הם נשתלו בשעתו בערי-החוף על-ידי התורכים, שהיו גם הם סונים, ושלא סמכו על שאר העדות, שהיו להן בעלי-חסות זרים. (צרפת למארונים, רוסיה

בחלק המוסלמי של ביירות. כמה מחנות הוקמו ליד טריפולי הסונית בצפון, וגם באיזור הנוצרי של ביירות. הנוצרים ניצלו את מילחמת-האזרחים, מ-1975 והלאה, כדי לחסל את המחנות הפלסטיניים שבאיזורם, באמצעות מעשי-שחיטה נוסח תל-אל-

כך זה היה ב-1982: השיעים מקבלים את צה"ל במטחי-אורז. מה השתנה?

מעמד והתחזק, ויש לו עכשיו שוב בסיס טריטוריאלי — מעין מינימדינה בלב האיזור השיעי.

● כל מיני ידיים

מילחמה זו מעניינת מכמה בחינות. במיוחד מאלת הגישה של שאר הגורמים. בין השאר:

● **הנוצרים.** בעלי-הברית של ישראל אתמול, עוזרים עתה בגלוי לאשף להביא מפקדים, לוחמים ונשק לריכוזיהם שבקיבת הגבול הישראלי. ואילו צה"ל עוצר אוניות שהן בדרך-כלל לבנוניות מוכרחות לבוא לישראל עצמה להבאת נשק לכוחות הנוצרים.

מדוע? עליית השיעים מאיימת על ההגמוניה שהיתה לנוצרים בלבנון עד כה. כל תוספת לכוחם של השיעים בזירה ה"כלל-לבנונית" מוכרחת לבוא עליה-שבון הנוצרים.

על כן יש לנוצרים עניין חיוני במניעת הקמתה של מינימדינה שיעית. כך נוצרה ברית טיבית בין הנוצרים ואשף, האויבים-בנפש אתי מול.

נוספת על כך הרגשתם של הנוצרים. שישאל הפקירה אותם ובגדה בהם, והרגשה דומה של הנוצרים כלפי סוריה, העוזרת לשיעים.

● **הדרוזים** היו אמורים לעזור לשיעים, וגם השמימו הכרזות כאלה, אך הם לא עשו דבר ברוח זו. הסיבה: גם להם נוח שלא תקום מינימדינה שיעית, שתאיים על מדינתם הקטנה.

● **הסורים** התכוונו לעזור לשיעים, ואף הושיטו להם עזרה מסויימת, אך הם לא הגישו לשיעים את העזרה

זעתר. אז נעזרו בסורים. הטבח של צברה ושא-תילא נודע לאותה המטרה, והפעם פעלו בחסות ישראלים. אך השיעים לא הצליחו בכך.

זהו הרקע ל"מילחמת-החזית הנוכחית. יש ניגוד טו-טאלי בין הפלסטינים והשיעים בשטח — ניגוד שהוא כל-כך גדול עד שגם אויבי יאסר ער-פאת בצד הפלסטיני הצטרפו אל דיגלו, ואויבי אמל בצד ה"שיעי הצטרפו אל דיגלו של נביה ברי.

המטרה השיעית היא, פשוטו כמש-מעו: לחסל את הריכוזים הפלסטיניים, או לפחות לפרוק מהם את הנשק, כך שיהיו מופקדים לשבט ולחסד לשיעים. שם לא כן, לא תקום מינימדינה שיעית, כדוגמת המדינות של הנוצרים והדרוזים — איזור-שלטון רצוף והרי מוגני של עדה אחת.

על הפלסטינים למנוע זאת בכל מחיר, כי פירוש הדבר הוא שמאות אלפי גברים, נשים וילדים יהיו מופקדים ללא הגנה, לחסדיהם של השיעים, בארץ שבה כל עדה שוחטת את רעותה.

הפלסטינים ניצחו במילחמת-המחנות, שמרו על מוח'נותיהם ואף כבשו מוצבים בעלי ערך אסטרטגי. עליונר תם נובעת מן העובדה הפשוטה שהם לוחמים מילחמת "אין ברידה", בדומה לשוב העברי בארץ במלחמת 1948. הם לוחמים על חיו מישפחותיהם, פשוטו כמשמעו.

למאות אלפי הפלסטינים בריכוזים אלה אין לאן ללכת, אין לאן לברוח. מפלה פירושה שחיטה. הכלל הרומי העתיק ("אוי למנוצחים") נכון בלבנון במלוא משמעותו האכזרית.

משום כך הזין אשף שמיים וארץ כדי להחזיר את לוחמיו למחנות אלה, והוא ממשיך במאמצים אלה גם עתה, חרף המצור החלקי שהטיל צה"ל על

לאורתודוכסים, בריטניה לדרוזים, וכו').

אחרי ניצחון הדרוזים על הנוצרים, ביקשו גם השיעים להקים לעצמם מינימדינה. היא היתה אמורה להשתרע, בדרך הטבע, מדרום-ביירות עד לגבול הישראלי, באיזור המיושב בעיקר על-ידי שיעים.

אך הם נתקלו במיכשול גדול: הפלסטינים.

כאשר ברחו ו/או גורשו הפלסטינים ב-1948 מפלסטין, הם התיישבו בעיקר באיזורי השיעים. אולי זה קרה מפני שאלה הם האיזורים הסמוכים לישראל, ואולי מפני שהשיעים היו החלשים ביותר ולא יכלו להתנגד.

מאז קיימים הריכוזים הפלסטיניים הגדולים בראשיה-ליד צור, בעיני-אל-ח'לווה ובמיהזימה ליד צידון, בשא-תילא, בצברה ובכורג-אל-כראג'נה

הדמות האגדתית: מוסא סאד על הקירות, 1982

המדינאי המצרי מאזין לנגן היהודי ישה חפץ ודן בן-אמוץ ממתין לניתוח-לב-פתוח

בבראזיל הקיץ כעת בעיצומה: חום של 40 מעלות צלזיוס ויובש נורא. אלא מה? מדי פעם יורדים מימטרים עזים, המקררים את

נמצאת בחורש-הירון מתקרר מים. ■ מומן אין זוכרים ביקוש רב כל-כך בקווי-הטיסות קאהיר

השבוע בהפתעה: "מצפים ממני שאגיב? ואני חשבת, כשנכנסתי לתפקידי, שהיועץ המישפטי לי-ממשלה מתבטא באמצעות החל-טותיו"

לכהונתו. והחליט להפוך את מיגבלותיו ליתרונות. כך נולד לרגן מתחרה ישראלי.

■ תהליך ההחלמה של רגלו של השר **יגאל הורביץ** ממור-שן מהצפוי. הורביץ עדיין נראה מדרה על מקל. אם כי מצב-רוחו מרומם ותיפקודו רגיל.

■ מצב-רוחו של השר **עזר וייצמן**, לא היה מרומם, במיוחד לפני חתימת ההסכם המיוחד בין יחד לבין מיפלת-העבודה. ה-פעם היחידה שבה צהל כימים

האחרונים היתה למיקרא רביו של הפרשן המדיני **חנן קרייס** טל. רוח-הדברים היתה שכל אחד משני מיפלת-העבודה צ"ריך לזכור, כשהוא נכנס כל בוקר למכונת-השר של, שהוא חייב זאת אך ורק לאיש אחד — עזר וייצמן, שמנע את הקמתה של ממשלת-ליכוד. וייצמן נתן ביטוי בולט לשביעות-רצונו מהפרש-נות.

■ היועץ המישפטי לממש-לה, **יוסף חריש**, מופתע במיוחד מגורש הרברים הנכח-בים עליו, ולאודווקא לטובה. חריש, שגור על עצמו שתיקה בחודשים האחרונים, התבטא

על תיקון יסודי בלב שלו החליט דן **בן-אמוץ**. הוא עומד לעבור ניתוח-לב-פתוח בבית-ה-חולים איכילוב בתל-אביב.

■ הראשון שיצא משיבת הממשלה המרתונית, שאישרה את התוכנית הכלכלית, היה **גד יעקובי**, שריהכללה, הוא נ"גש לעיתונאים הרבים, שהמתינו פתח משרד ראש-הממשלה, וחילק להם דף מודפס במכונת-כתיבה, ובו עיקרי הרברים ש-עמד לומר כישיבת-הממשלה בנוגע לתוכנית הכלכלית. "גד יעקבי הציע..." נאמר במסמך, וגם "שריהכללה גד יעקבי אמר..." וגם "גד יעקבי בירך..." דבריו של יעקבי חולקו לעיתר-נאים עוד לפני שהספיק לומר אותם לחבריו השרים.

■ תרמיתו החדשה של **יצחק שמיר** — פסיבי, אבל מפשר, מעין סבא טוב, רגן הישראלי — אינה תולדה מיק-רית של ארישותו לגבי תהליכי קבלת התוכנית הכלכלית, או התבטאויותיו נוסח "לא ידעת, לא זוכר..." מסתבר שצוות מקורביו דן על דימויו של ראש-הממשלה החדש. בחודש הראשון

כך הוחלט על הרפורמה במשק

שרון

ארבלי

מודעי

■ מה התרחש בדיוק בישיבת-הממשלה המרתונית שהת-קיימה בשבוע שעבר, בין הימים שני ושלישי, שבמהלכה אושר הפיחות הצפוי? מי ישן? מי נחר? מי נשבר בטרם עת? מי סבל? ומי כיבד?

סבלה ביותר **שושנה ארבל-אלמוזלנו**, שרת-הברי-אות, המטיפה נגד העישון. התמזל מזלה להיות ממוקמת בין **משה שחל**, המעשן מקסרת, לבין **יגאל הורביץ**, המעשן סיגר. שרת-הבריאות נראתה במשך הלילה הארוך כטוחנת רוח. היא ניפנפה בידה את העשן — שכיסה את פניה משני הצדדים. ארבל-אלמוזלנו גם סבלה ביותר את סבלם של הפועלים המסכנים, העובדים בפרך...

שר-התעשייה-והמסחר **אריאל שרון** כל-כך התפעל מ-סיגנון הטפותיה של החברה החדשה בממשלה, עד שאמר לה בשקט: "שושנה, אחרי שתהיי זמן-מה שרה, יהיה מתאים לך מאוד להיות מזכ"ל ההסתדרות..."

ראש-הממשלה **יצחק שמיר** לא אהב את ההתלחשויות מכיוונו של שרון, ויבדל-למיפלגה, וקרא לסדר-הלילה את "שושנה שחל ושרון!" שחל עשה עצמו נעלב קשות משרשרת-השי"נים ותמה בשקט: "מה אני אשם ששמי מתחיל בש', ואני יושב בין שושנה לבין אריק? אני לא הפרעת!"

בעת הסערות האלה השתרע **יצחק מודעי** מרקדן על כסאו, ועצם את עיניו. התוכנית הכלכלית היא כבר לא הבעיה שלו.

אולם כוכב-הלילה, ללא עוררין או מתחרים, היה כמוכן שרון, שהשתרע במוות מעניינות ביותר על כסאו ונדרס לפרקים. לא שזה הביך אותו במיוחד. מדי פעם היה מתעורר ושואל בצנינות: "הפסדתי משהו מעניין?" שאלה די ריטוריות, מכיוון שהעניין הכללי של המשתתפים התמקד בו עצמו. כשהחל יריבו-למיפלגה **דוד לוי** בדבריו, יצא שרון מחדר-הממשלה. זה לא היה מכון, חס-יוחלילה. כך יצא. משחזר לחדר, שאל את שכניו: "הפסדתי משהו? דיבר מישו מעני-יין?"

"כן!" ענו לו.

"מי?" התעניין שרון בנועם. "שימעון פרס?"

הסעודה האחרונה

ביום החמישי שעבר כינסו שלושה משרי-הליברלים — **אברהם שריר**, משה ניסים וגידעון פת — כינוס נגד עמיתם למיפלגה, השר **יצחק מודעי**. כינוס, שהצטיין במזון הטעים שהוגש שם, התבטא שריר: "לציבור כבר נמאס מאיתנו!" שריר-הליברלים נתפסו במצלמות של צלם העולם הזה בתנוחה הדומה להפליא לתנוחה של משתתפי הסעודה האחרונה בציורו המפורסם של **ליאונרדו דה-וינצ'י**. האם הדמיון מיקרי בלבד, או משמעותי יותר? בתמונה למטה: (מימין) משה ניסים וגידעון פת, אברהם שריר, אוריאל לין ואלי קולאס, בתנוחות דה-וינצ'י.

הסביבה. המתרחצים, ובמיוחד המתרחצות, ממשיכים להשתכר שר במים, ואינם מתרגשים מהג-שמים.

■ **נגואה בסיוני**, אשתו של שגריר-מצריים בישראל, נראית בימים אלה זוהרת מתמיד. היא הפחיתה הרבה ממישקלה, בתוכנית התעמלות, מסאז' ודיא-טה במכון בריאות שליר ביתה בהרצליה-פיתוח. בסיוני אומנם ממליצה על התוכנית ככל פה, אך היא עצמה כבר התעייפה, ומתמידה פחות.

■ **יושב-ראש** סיעת-הליכוד **שרה דורון** שוחררה לביתה, אחרי שהייה בת שבוע בבית-החולים איכילוב. דורון, שנאלץ צה לעבור ניתוח בעיקבות נפ"ל לתה, תשהה בביתה לפחות עוד חמישה שבועות, מבקרים רצויים רק החל בשבוע הבא. בינתיים מסייעת בידה בתה היחידה, **דפנה**.

■ שותפה של דורון ליו"רות הקואליציה, **חיים קופמן**, מת-הלך בימים אלה עטור-זקנקן וחבוש-כיפה. אין זה מוכיח על שיבתו למקורות. קופמן התייתם מאמו הישישה, שהפיגה בר"י אות וחוכמת-חיים עד ערב פט"י רתה. קופמן סיפר השבוע שמות

תל-אביב. הסיבה נעוצה ביום השלישי, הוא היום הקדוש שבו נוהרים המונים לקברו של הרב אברהם צירא. גם השנה יוצאים למצריים המוני ישראלים, בהנהגת חברה-הכנסת **אהרן אב"ר צירא**, נינו של הקדוש, ואש-תו זרמן.

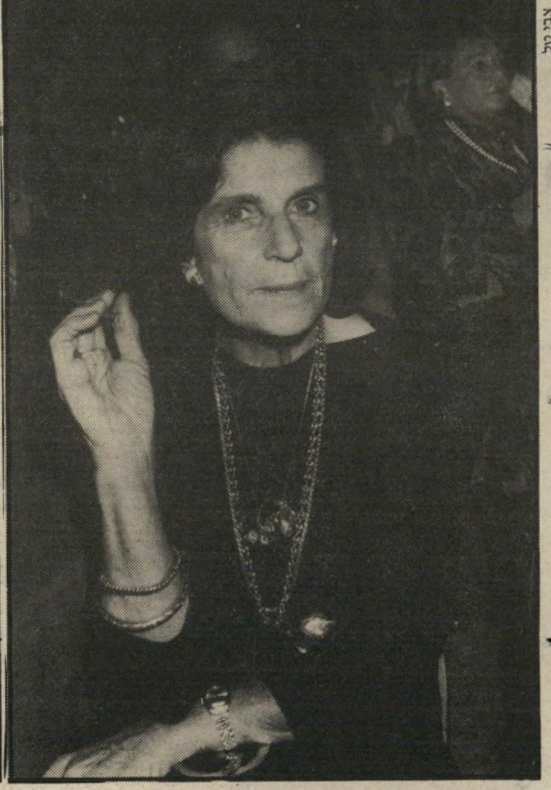
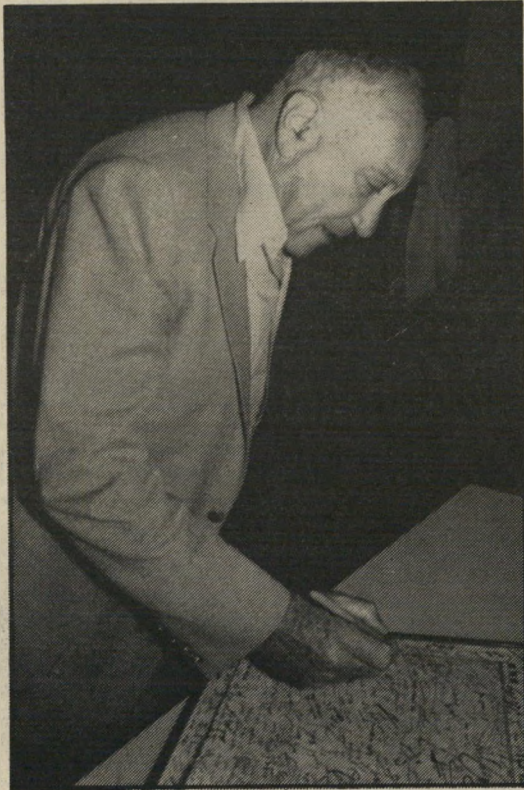
■ שריהנפט המצרי **עבד אל-להאדי קנדיל** יכול לזכות בתואר "האיש שלנו במצריים". חבריו הטובים ביותר של קנדיל, שביקר פעמים אחדות בארץ, הם יהודיים, ואין זאת על דרך האמירה הצניית המקובלת. לא מכבר הצליח להפתיע את אחד מעמיתיו הישראליים כשסיפר ככעס, כיצר הרגיו אותו השכם בבוקר. הסתבר שקנדיל, הידוע באהבתו למוסיקה קלאסית, האזין בנחת למוסיקה בשעת-בוקר מוקדמת, כשלפתע טילפן אליו אחד ממכריו והפריע לו בדיוק ברגעים מרגשים אלה. "איך הוא העז להפריע לי?" התלונן באוזני עמיתו הישראלי ככעס אמיתי, "בדיוק כשהאזנתי לנגינתו של **ישה חפץ**!"

■ הקולנוען **שאוול דישי** שב, עמוס חוויות, מריו, שם השתתף בפסטיבל-סרטים, הוא שהה בריו חודשים וסיפר כי

אלישבע גיבלי היתה המומה כמו בעלה, בנימין. כאשר נכנסה לאולם החמאם ביפו והתקבלה עלי ידי יותר מ-100 ידידים, שערכו להם מסיבת-הפתעה לרגל יום-הולדתו – וגם לקראת סיום דרכו בקונצרט כור. בין הבאים בלטו לאה רבין (למטה מימין), שבאה בלי בעלה, ושרה צביבור; ייגאל הורביץ, שהחלמתו משבירת רגלו אורכת זמן רב מן המצופה (למטה באמצע); ומאיר עמית, שהיה

האחרון שהוסיף את שמו למגילת-הוקרה רבת-חתימות. הבכירים שנכחו היו השר משה שחל ומזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר. במקום נערכה מעין תוכנית אלה הם חיך. שסקרה את דרכו של גיבלי מילדותו בפתח-תיקווה, דרך שרותו בש"י של ההגנה ואמ"ן (תוך איזכור העסק-ביש המפורסם רק דרך אגב) ועד הצלחותיו בכור. מישוהו הציע להשתמש בפארא-פסיכולוגים, לברר אצל פינחס לבון ז"ל מי באמת נתן את ההוראה לעסק-ביש.

מתם החיונית, הם הכשילו את הוצאת המינוי לפועל.
דסנה ברק

כירים את המרץ, התחבולות ונחישות-ההחלטה של השניים, חששו שהם באמת יצליחו במשי-

אמו פגע ביותר גם כאשתו, חנה, שהיתה קשורה אל חמותה כאילו היתה זו אמה.

■ ומכאן — לשמחות. עיתר נאי שניסה לאתר את רון נחמן, ראש-מועצת אריאל, הופתע ביר תר לקבל ממנו טלפון נרגש: „אני בחדר-הלידה“ דורית, אשתו של נחמן, ילדה ביום הרביעי בלילה את ענבל, בתם הרביעית של הזוג. האב המאושר והנרגש לא שכח את חובותיו התיקשורתיות אף בשעה כזו.

■ מה עשתה חברת-הכנסת מרים תעס-הגלזר, הנמנית עם מחנה שמיר-ארנס, בכינוס של אריאל שרון? היא לא נבהלה מהשאלה, שהופנתה לעברה פעמים אחדות במהלך הערב. „הוזמנתי“, ענתה, „או באתי“.

■ ומה אמר התנהישימחה, אריאל שרון, על הכינוס? בתגור בה על ההערות שנשלחו לעברו, שהכינוס דמה בשולחנותיו העי רוכים ובאווירתו לחתונה, ענה בצניעות: „זה באמת היה אירוע תרבותי. דיברנו שם על בעיות חברה, חינוך, תרבות...“

■ שרון ועמיתו, השר משה שחל, מונו לעסוק בבעיות פחות-תרבותיות: למכור את ה-חברות הממשלתיות. מכיוון ש-חבריהם מהמערך והליכוד, המ-

STAND BY לעשירים

יולי ורות עופר
כדאי לחכות

• למה אנשים עשירים הם עשירים? מפני שהם יודעים לחסוך כסף. כן, למשל, בעל-האוניות יהודה (יולי) עופר. הוא היה עם אשתו רותי בארצות-הברית, ורצה לטוס למכסיקו. מה עושים? אדם רגיל הולך וקונה כרטיס. מזמין מטוס וטס. לא כן הזוג עופר. בני הזוג קנו כרטיסי סטנדי-ביי, המזכים את בעליהם לטוס רק כאשר נמצא להם מקום פנוי. הם המתינו בסבלנות ארבעה ימים, עד שנמצאו מקומות ריקים, ואז טסו. שום דבר לא בער להם.

חמונת השבוע אחרי מתן פסק-הדין במישפט-הרצח הגדול יצאו חווה יערי (שניה משמאל) ואביבה גרנות (בסוודר לבן) בשקט מבניין בית-המישפט אל מכונית-המישטרה. לא כן אסירה שלישית, שהובלה יחד עימם. היא פנתה לעבר הצלמים והעיתונאים הרבים והחלה צועקת: „חארות! זונות!“ ועוד כינויים מסוג זה. בטרם הוכנסה למכונית.

„פרשת ועננו בשחמט!“ אומרת אולגה (למעלה), על הפרשה המדהימה שבה תמכו עסקני ישראל בהחרמת ישראל באולימפיאדה וחיבלו בתחרות בישראל. מה הם הרוויחו מזה?

קבוצה של אנשים, שרובם אינו יודעים אף „להבריל בין סוס לחמור“ על לוח השחמט, כדברי אחד האמנים. מרוע?

בעיני סתם אדם, השחמט הוא תרגיל אינטלקטואלי. הוא עיסוק של המוח. אין לו ולא כלום עם הכדורגל, המעסיק את הרגליים, או עם הכדוריד, המעסיק את הידיים. אולם בישראל, וגם במקומות אחרים, השחמט הוכנס לסיווג של „ספורט“, בהיעדר סיווג מאורגן אחר.

בו ומנית תחרות עולמית בירושלים. הוזמנו אליה טובי השחמטאים בעולם, ואחרים מהם אף נענו, מתוך הזדהות עם ישראל.

● האיגוד הישראלי, המסונף לפי ר"א, נכנס לפעולה כדי למנוע את התחרות בירושלים. הוא שלח מיכ"ל תביע לשחמטאים ברחבי העולם והז'יר אותם שלא לבוא לתחרות הישראלי.

● על אפס ועל חמתם של עסקני השחמט הישראליים באו כמה אמנים

הפרשה היתה כליכך מוורה ומרהימה. עד כי רוב האזרחים שקראו עליה פשוט לא האמינו שהם הבינו אותה נכונה. לכן לא עוררה מהומה. מה גם שזה נגע לשטח המעסיק רק חוג מצומצם: מישחק השחמט.

הסיפור שלא ייאמן: ● האירגון העולמי של השחמט, פיד"א, קבע שהאולימפיאדה שלו תתקיים בדובאי, באיחוד הנסיכויות הערביות שלחוף המפרץ הפרסי.

עסקן אופק (בתמונה מבווימת) העיקר שהיור יהיה „בעניינים“!

עסקן הדסי (בתמונה מבווימת) היור אינו צריך לדעת לשחק!

משהו רהוב על הלוח!

ומכיוון שזה ספורט, קרה לו מה שקרה לכל הספורט בישראל: הוא הפך אחוזתם של עסקנים פוליטיים, רובם עסקנים מוסלגתיים זוטרים, שמצאו בו מבשר נוח כדי להשיג טובות הנאה, טיולים ברחבי היבנה ועלל מבוקש אחר, המתייחס בין העסקנים לפי השיטה הברוקה של „יד רוחצת יד“ ו„שומר לי ואשומר לך“. מבחינתם זה זו שוררת ריעות גמורה בין שמואל וימין, חילוניים ודתיים. איגוד השחמט הישראלי, כמו התאחדות הכדורגל בישראל, כמו גם התאחדות הכדורסל, איגודי הטניס, השחיה וענפי ספורט אחרים נשלטים

עולמיים לירושלים, והשתתפו בתחרות. מוזר? מרהיב? בלתי-סביר? דמיוני? סתם המצאה של מוח מעוות? לא. הרברים אכן קרו, והם עברו בשקט, מלבד כמה הערות-אגב של פוליטיקאים שביקשו לצאת כדי חובה, וכמה ידיעות קטנות בעיתונות.

כדי להבין את השערוריה הזאת, יש להבין את השערוריה הגדולה ששמה איגוד השחמט הישראלי.

בין סוס וחמור

העובדה המרכזית היא שבחיי השחמט המאורגנים בישראל אין השחמטאים שולטים. שולטת בהם

● היה מוכן מאליו כי ישראל לא תוכל להשתתף באולימפיאדה זו, ועל כן היה סביר כי נציגי ישראל בפיד"א יתנגדו להחלטה זו בשצף-קצף, וידעיקו את דעת-הקהל העולמית.

● תחת זאת קרה ההיפך: נציגי ישראל תמכו בהחלטה, שהביאה להחרמתה.

● האולימפיאדה אכן התקיימה בדובאי, וישראל לא השתתפה.

● קבוצה של שחמטאים ישראליים החליטו, בתגובה על כך, לקיים

„או בעצם. שאה-מת“. שם המישחק אומר כי המלך (שאה, בפרסית) מת. הכתיב „שחמט“ תורגם משפות אירופיות ומבוסס על בורות.

עלידי מרכז הפועל.
יושבראש ההתאחדות לכדורגל, למשל, הוא שאול סוירי, מזכיר מועדון פועלי רמת-גן. קודמו בתפקיד היה חיים הברפלד, היום יושבראש האגף לאיגוד מיקצועי בהסתדרות.
יושבראש ההתאחדות הכדורסל הוא יורם אוברקוביץ, יושבראש ועד עובדי חברת החשמל וחבר פעיל במפלגת העבודה.
המיכנה האירגוני של הספורט בישראל הוא מיכנה פוליטי והעסקנים בו מתמנים לפי מפתח מיפלגתי. באירגוני הספורט השונים מיוצגים אנשי המערך, הליכוד והמפד"ל לפי מספר הקבוצות שיש להם בליגות הכדורגל, הכדורסל, השחייה, הטניס ועוד. הספורט הפך להיות אמצעי לצבירת כוח פוליטי.
נציגי המפלגות בהתאחדויות הספורט השונות לא חיכו לממשלת האחדות הלאומית. כבר שנים רבות שספורט העניינים מתנהלים בצורה מסודרת: יש מפתח, יש אחדות, אין ויכוחים וחיכוכים.
נציגי בית"ר יאשרו בשימחה נסיעות והקצבות לנציגי הפועל. הם יודים עים כי אלה לא יאחרו להחזיר את התמורה.
העסקנים הם שנוסעים לכינוסים בינלאומיים, לקונגרסים, לשיבות ש' לפני אולימפיאדה ואחריה.
הספורט בישראל מנהל על ידי עסקנים, שרבים מהם אין כל קשר לספורט. רובם לא היו בעבר שחקני כדורגל, כדורסל, שחייה, טניסאים — או שחי מתאים.
מעולם לא התחרו בתחרויות בינלאומיות, לא נאבקו על מקום טוב יותר בליגה ולא התיישרו בהפסדים צורבים. רובם ככולם נציגי המפלגות השונות, חברי מרכז לא חשובים או מזכירי מועדון צוות-פעילים שוליים, שקיבלו פרסי ניהולים ים המפלגות שלהם להיות נציגי בית"ר בהתאחדות לכדורגל, נציגי

שחמטאית נורלמן (משמאל: מסתירה עיניה בעת מחשבה על טכסים במישחק) הקפטן נשאר, השחקניות הסתלקו

איגוד אינו מוכרח לדעת שחמט. די בכך שיש לצידו שחקנים שמבינים.

גם יריב אורן, מנכ"ל רשות הספורט הממלכתית, טוען כי יושבראש איגוד השחמט אינו חייב להיות איש-מיקצוע, ודי אם מסביבו ימצאו אנשי-מיקצוע מעולים.

עסקנים נגד שחקנים

חודשים האחרונים מנסה איגוד השחמט הישראלי להכות כמת את שחקני השחמט בישראל. האיגוד נקלע לעימות חריף עם מרבית שחקני השחמט הבכירים בארץ.

השחקנים, שנקעה נפשם מהעסקנה ומבהסוסים שמש

קיום הקבוצה בא רק כדי להגדיל את הייצוג של המרכזים השונים.

בחולון, למשל, הקים אהרון איסרס, מרכז השחמט של הפועל, קבוצות רבות של נערים וילדים כדי להגדיל את נציגי הפועל באיגוד. מוזכיר-הפועל, יצחק אופק, הסביר כיצד נבחר יושבראש איגוד השחמט: "ועדת-מינויים של מזכירות הפועל ממליצה על מועמד. המועמד צריך להתמצא בשחמט ולהיות איש-ציבור. איש שמבין עניין".

מה פירוש "מבין עניין"? "מתמצא בעניינים. למשל, בהפועל פתחתיקו קיימת אחת המחלקות החזקות בשחמט, או הדסי, כמוכיר מועצת-פועל פתחתיקו, מתאים להיות יושבראש איגוד השחמט". פירוש מעניין ל"מבין עניין". אופק גם ציין כי יושבראש הי

ב-1981 בחר מרכז-הפועל את נציגו מפתחתיקו.

המינוי היה פוליטי, והיה מבוסס גם הוא על טכסים מיפלגתי מחוסם. יושבראש איגוד-השחמט, נבחר "עלידי נציגי מועדוני השחמט. מרכז הפועל "מייצר" בסיסנות מעין קבוצות פיקטיביות, כדי לזכות ברוב באסיפה הכללית ובתפקיד-מפתח באיגוד.

לכל קבוצה בליגה מגיעים קולות באסיפה הכללית של האיגוד לשחמט לפי המפתח הבא: ליגה ג' — 1 קול, ליגה ב' — 2 קולות, ליגה א' — 3 קולות, ליגה ארצית — 4 קולות, ליגה לאומית — 5 קולות.

בני "ליצור" קולות לאסיפה הכללית מקימים קבוצות בערי קר בליגה ג', שהיא הליגה הנמוכה ביותר. בהרבה מיקרים השחמטאות בליגות אלו נמוכה, שואפת לאסס, ועצם

מכבי בהתאחדות לכדורסל — או נציג הפועל באיגוד השחמט.

עסקן "מבין עניין"

יושבראש איגוד השחמט היה ראלי הוא המוזכיר-לשעבר של מועדון פועלי פתחתיקו, יעקב הדסי, המשמש כיום כאחראי על כוח-האדם בכת-החוקק בחיפה.

הדסי אינו שחקן שחמט. בשנות ה-50 היה יושבראש האיגוד לשחמט השר היידי פינחס רוזן. אחריו נמסר התפקיד לעוזרו האישי של לוי אשכול, חברה-כנסת ערי יפה. אחריו כבר התמנה מזכיר מועצת פועלי ראשון-לציון, מאיר גת, שלא היה שחקן שחמט ולא התערב בעניינים מיקצועיים.

"ברוסיה היו פשוט תולים אותם, וזהו!"

הישראלית עשתה יד אחת עם הפרדציה הבינלאומית, שקבעה את התחרות בדובאי.

אתה מחזית נגד זה? אתה חפתי את חברי הפרדציה הישראלית, ויצאתי נגד האנשים שבגדו באינטרסים של המדינה.

זה הדין? הדין פוטר. אז זה הדין, לא זה הדין מכיוון שהתחרות אורגנה ושיחקו בכל זאת, בעזרתם של חברי מועצת עיריית ירושלים ועוד כמה אירגונים ממשלתיים.

סיפור הפרדציה והעסקנים אינו מזכיר לך קצת את ברית-המועצות?

אילו היה פועל דבר כזה ברוסיה, היו פשוט תולים אותם, וזהו. אין מה להשוות. אבל במדינה דמוקרטית, אם אי-אפשר לטפל בנוגרים כאלה, צריך לעשות שינוי יסודי.

המיקצוע של זה שח? זה המיקצוע שלי. זה מיקצוע נדיר, אבל יש בערך 200 איש בעולם, בלי לכלול את הגוש המזרחי. שזה המיקצוע שלהם. בגוש המזרחי יש עוד 150 איש, בערך.

ההבדל הוא שבארצות סובלטיאריות מקדישים הרבה כסף לפיתוח השח, ולכן הם מצליחים להיות הטובים בעולם. בעולם שלנו, המערבי, יש אנשים מוכשרים היכולים להיות מיקצוענים, אבל בדרך-כלל אלה סטודנטים שלומדים משהו אחר, ויום אחד הם צריכים לבחור בין המיקצוע האמיתי לבין השח. והם מגלים שמעבודה אחרת קל יותר להתפרנס.

זה באמת כך? כן. אני לא מדבר על עצמי. אני עדיין בין עשרת השחקנים הכי טובים בעולם, ולי לא קשה. אבל למי שמתחיל זה קשה וזו בעיה.

יש לך מיקצוע אחר? למדתי היסטוריה באוניברסיטה של לנינגרד. אבל בתקופה שאני למדתי לא היה זמן להיסטוריה. זה היה בתקופתו של סטאלין, וכשגמרתי היה לי די מההיסטוריה, ומעולם לא חזרתי לה.

אתה רצית להיות שחקן שח? באוטוביוגרפיה שלי כתבתי שכשהייתי ילד בן 13 היו לי כמה תחביבים, וביניהם פסנתר ושח. ויתרתי על הפסנתר, כי גדלתי במישפחה לא-עשירה, ולא יכולתי לקנות פסנתר. נשאר השח.

אתה אוהב שח? אני ברימול, כי המיקצוע שלי משתלב עם ההובי שלי.

אתה מתרגש לפני כל מישחק? אני עובד כל יום.

לבר? כוודאי. כמו ששחקנים מתאמן כל יום.

(המשך בעמוד 42)

שחמטאי קורצ'נוי מתוך 13 אלופים, 4 יהודים ב-100%

כיום מתגורר קורצ'נוי עם משפחתו בשווייץ. ממשך להתאמן מדי יום בשח. ממשך להופיע בתחרויות בינלאומיות. ענת סרגוסטי ריאיינה אותו:

אתה יהודי? אמא שלי יהודיה.
אבל אתה לא ציוני?
אני מעריך את הכוח והסבלנות של הישראלים החיים כאן. אני יודע שלישראל יש בעיות פוליטיות וכלכליות. אני יודע שזה מצב מסוכן מכל זווית שמסתכלים, ולמי שנמצא פה דרושים כל הדברים הטובים שהוכרחי קודם, ושלי אין. אז אני מעריך אותם. אני מגיע לארץ כשהו נדרש, וגם כדי לבקר קרובי-משפחה.

באת לתחרות שח? כן. זו תחרות שלא הוכרה ולא מומנה על-ידי הפרדציה הישראלית לשח, ולדעתי, ולדעת הקולגים שלי, החיים באירופה, זו תחרות חשובה, שצריכה היתה לעזור לישראל להתגונן בעניינים התרבותיים.

הוחלט לקיים את תחרות-השח הבינלאומית בדובאי, וישראל לא שחקנה שם. ברור שבדובאי נבחרה כדי שישראל לא תשתתף בתחרות. מה שהפתיע אותי בכל הסיפור היה שהפרדציה

הדיה של תחרות השחמט הבינלאומית שהתקיימה בארץ עדיין מהדהדים כאן. לפני שבועיים ביקר בארץ בביקור פרטי אחד האנשים היותר ידועים בעולם השח: ויקטור קורצ'נוי, לשעבר אורח ברית-המועצות, ומה 10 שנים אורח העולם המערבי, ללא אזרחות ספציפית, המתגורר בשווייץ.

קורצ'נוי היה אחד המשתתפים החשובים בתחרות השח בארץ. שנערכה בחודש שעבר. הוא גם הביע את דעתו הנחרצת ביחס לאופן שבו התנהלו הדברים בארץ בין העמותה לשח לבין הסניף הישראלי של הפרדציה הבינלאומית (ראה כתבה).

קורצ'נוי היה ארבע פעמים אלוף ברית-המועצות. הפעם הראשונה היתה ב-1960. במשך הרבה שנים היה השחקן מס' 2 בעולם.

הוא נולד וגדל בלנינגרד, שם גם למד היסטוריה באוניברסיטה. זה היה בתקופת שלטונו של סטאלין, ובעיקבות המאורעות החליט שהיסטוריה אינה יכולה להיות המיקצוע שלו. והוא בחר בשח.

שחקני-שח טובים וכישרוניים בברית-המועצות מקבלים מן המדינה את כל העזרה לפתח את כישרונם. כמו אנשים כישרוניים בתחומי ספורט אחרים, או בתחומים שונים שאינם קשורים לספורט.

כשחקן שח מיקצועי היו לקורצ'נוי זכויות-יתר שאין לאזרחים פשוטים בברית-המועצות. היתה לו משכורת גבוהה בהרבה מן הממוצע הנהוג שם. מכונות, נסיעות לחו"ל בלי בדיקות-מכס. הותר לו לשמור את הכסף שהיה מרוויח במישחקים בינלאומיים. ומותר היה לו להחזיק חשבון בבנק בחו"ל. לשחקנים מיקצועיים גם היה מותר לדבר ברדיו ובטלוויזיה ללא צנזורה, וחלקם היו מעורבים בפוליטיקה הסובייטית או מיוודים עם מנהיגי המפלגה הקומוניסטית.

בשל מסיבים, כשלא היה מוכן להיכנע לדרישות של עסקני הפרדציה לשחמט בברית-המועצות, וכשלא היה מוכן להפסיד את תוארו — למרות שרמזו לו בצורה מפורשת שהוא חייב לעשות כן מטעמים שונים ומשונים, שאינם ספורטיביים, בלשון-המעטה — נלקחו ממנו כל הפריווילגיות. הסובייטים אף שללו ממנו את התוארים שהשיג בשחמט, וביקשו מהפרדציה הבינלאומית להוציא אותו משרותיה. הפרדציה סירבה.

במשך תקופה לא-קצרה אסרו עליו הרוסים לצאת לתחרויות בינלאומיות שנערכו בחו"ל. כשהותר לו לצאת, הוא החליט לערוך, הוא עשה זאת באמסטרדאם. במשך זמן-מה ניסו הרוסים להחזיק באשתו ובבנו, ולא נתנו להם להצטרף אליו בחו"ל. אחרי-כך הותר להם לצאת.

עיל עליהם מרכז הפועל, החלי נט להקים עמותה משלהם.
באוקטובר 1985 נרשמה הקבוצה אצל רשמי העמותות בשם "עמותת שחקני השחמט בישראל". חברים בה יותר מ-100 חברים — רוב צמרת השחמטאים בארץ, וביניהם שלושה אמנים בינלאומיים וחברי נבחרת ישראל בעבר.
יושב ראש העמותה הוא אברהם קלדרו.
העמותה טוענת כי איגור השחמט

עסקני האיגור לגבי האולימפיאדה הם ויתרו על השתתפות ישראל באולימפיאדה שנערכה לפני חודשיים בדרום אפריקה.
למה?
לדעת קלדרו, נערכה עסקה מכוערת, שבה מכרו העסקנים הישראליים את האינטרס הלאומי של ישראל תמורת נזיד ערשיים לעצמם.
לפי גירסה זו, נכנעו הנציגים הישראליים בפיד"א, הפדרציה הבינלאומית

בחתירת שניהם, אך הסבירהם קלושים ביותר — בלשון המעטה.

משמעות פוליטית

אולגה פורדזנסקיה, בעבר שחקנית נבחרת ישראל, חזרה באחד רונה מחוץ לארץ. היא מספרת ששחקנים בעולם אומרים שפרשת דובאי היא "פרשת ועוננו בשחמט". ישראל הסכימה להחרים את עצמה, עשתה טעויות ולבסוף היא שואלת למה מת?

האם הסכימו עסקני ישראל להכסיק את המאבק תמורת ג'ובים לעצמם בכדורציה הבינלאומית?

יחסים אליה כך בעולם. קלדרו, העומד בראש עמותת השחמט ממי שאיגרו את כולם של שחקנים כמו ויקטור קורצ'נוי לירושלים, מספר איך ניסה איגור השחמט לטרפד את קיום התחרות בירושלים.
קלדרו שולף מיסמכים ומכתבים רבים, המעידים כי האיגור — ובראשו יעקב הרסי — עשו הכל כדי לטרפד את התחרות. הם שלחו מיברקים ומכתבים לטרי קולק, ראש עיריית ירושלים, ולאנשי משרד החוץ, וקבלו על כי אלו מאפשרים לעמותת השחמט קנים לערוך את התחרות בירושלים.

מיכתבים גם נשלחו לרוב שחקני השחמט בעולם ובהם המליצו אנשי האיגור הישראלי לשחקנים שלא יטריחו את עצמם בירושלים, שכן התחרות בתחרות לא ייחשבו, מפני שמדובר בתחרות אינו האיגור הישראלי.

אחד השחקנים שהחליט לענות תשובה היה ויקטור קורצ'נוי, השחקן הסובייטי שערך למערב, והמ דורג היום במקום הרביעי בעולם (ראה מסגרת). קורצ'נוי כתב ליושב ראש האיגור, יעקב הרסי: "וועדתי עד מעמקליכי עליי המיכתב ששלחת לי בשם איגור השחמט בישראל. חבל שרואה אני צריך להסביר לך את עניינים הפוליטיים, במקום להיפך... לתחרות בירושלים, שתתקיים כי מקביל לאולימפיאדה בדובאי, יש משמעות פוליטית ברורה. זה מוכיח שלשום גוף אין זכות לגרוד את ישראל... כיצד זה אתה, אורח ישראל, אינך מסוגל להבין זאת?"

"כשחקן שחמט אני מחפש הגיון בהתנהגותי: לפני שנה, בישיבת המי ליהא של פיד"א, גילית חולשה, נכנעת ללחץ מצד נשיא פיד"א, קאמפומאנס, והסכמת ללא התנגדות להרחקת ישראליים מהשתתפות באולימפיאדה. יתכן מאוד שקאמפומאנס הבטיח לך משהו בתמורה לשירותך הנכבד, וכעת הינך תקוע. תקוע כמאניאק ודובק לעמדת קאמפומאנס.

"אכן, מר הרסי, הימרת על סוס לא נכון. ירדו האיש של הנשיא לשעבר מרקוס לא יישלוט בפיד"א לאורך ימים...
חדל להיות חיילי-שחמט במישחק פוליטי עגום של קאמפומאנס! לבריחה ממש של יבואו לשחק בירושלים של שנים אחת כלכלי לעמוד איתנים לימין ישראל נגד התנהגות מבטיחה בלתי-אחרית של הנהלת פיד"א... יש לך ברירה יחידה: או להכיר בתחרות זו, או להגיש מיכתב התפטרות!"

הרסי לא הגיש מיכתב התפטרות. אף אחד מראשי הפועל או רשות הספורט לא דרש זאת ממנו, להיפך, הכל תמכו בראשי האיגור.

האיגור גם הודיע כי אינו מכיר בנקודות ששכרו השחקנים בתחרות. יריב אורן אף מחזק את ידי הרסי וטוען כי גם בכדורגל כל מי שמתחשק לו יכול לערוך תחרות בישראל: "רק גוף יציג יכול לאשר או לא לאשר קיום מישחקים בישראל!"
מדוע ניסה לטרפד את התחרות? השיב הרסי: "אנחנו לא נותנים יד לדברים גרועים. מי שהסכים לקיים את

מית לשחמט, לתכתיב הנשיא של איגורן זה.
הנציגים הם הרסי, העסקן מפתח תיקוה, וסגנו ישראל גלפר, גלפר, בניגוד להרסי, הוא שחקן שחמט.
תמורת הווייתו הבטיח נשיא פיד"א, לדברי קלדרו, לישראל גלפר שני מקומות חשובים באיגור העולמי: חבר בוועדה המרכזית של פיד"א וחבר רות בוועדה לארצות מתפתות. חות, משרות אלה, הכרוכות במסעות ברחבייבל, אכן יכריז לות לקסום.

הצד השני בעיסקה הוא פלורנסיו קאמפומאנס, אורח פיליפיני השולט בפיד"א זה זמן רב. קאמפומאנס היה ירדו האיש של הרווח הפיליפיני, פרדיננד מארקוס, ויתכן כי וזה בג'וב שלו תודות לקשרים אלה. עכשיו, אחרי דחת הפטרון שלו, הוא לוחם על מקומו.

כדי להיבחר מחדש, היה קאמפומאנס זקוק לתמיכת הגוש הערבי בפיד"א, ומכאן הסכמתו לעריכת האולימפיאדה בדובאי. הוא חשש מפני התנגדות ישראל וירידיה — מה גם שבשטח השחמט מהווים היהודים מעצמה לאימפוטל. לכן היה לו צורך בעיסקה.

הרסי וגלפר הכחישו טענה זו לפני שבוע במאמר שהופיע בהארץ

אולגה: לא כאן!

באמריקה. קיבלתי כבוד ועבודה. ויש לי אפילו דירה".
אולגה פורדזנסקיה, אשה חזקה, מגדירה את עצמה כמי שעושה תמיד רק מה שמתחשק לה, ואינה מוכנה להיכנע לתכתיבים.

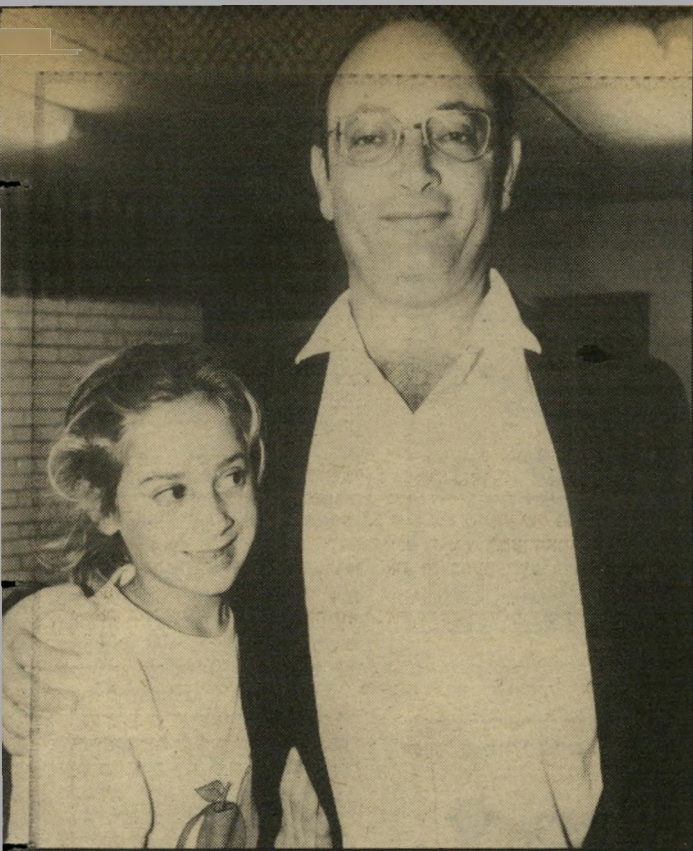
היא מספרת כי אלופת יוגו-סלבוויה, מילונקה לזרבין, ורבי אמן אמריקאי, ליאניד מרקוביץ, ביקשו לפני נסיעתם לדובאי את אישור האיגור הישראלי לשחמט. והאיגור נתן להם את האישור לנסוע. אז מה הפלא שמתחשק להם עליו בעולם בצורה מוזרה, ו-אומרים שאולימפיאדת דובאי היא פרשת-ועוננו של השחמט? אולגה התחילה לשחק שחמט רק בגיל 15. ולא כמו כל הילדים ברוסיה, המתחילים לשחק בגיל 5. בגיל 15 החלטתי שאני אהיה אלופת-העולם, ואמרת לוויקטור קורצ'נוי: היות ואני אהיה אלופת-עולם, אני מציעה לך להיות ה-מדריך שלי!"

את השעוריים הפרטיים ה-ראשונים קיבלה האלופה-שבדרך מרביה-האמן ויקטור קורצ'נוי. עד 1984 הדיכיה אולגה שחמט ב-מרכזי-הנוער בשכונות התיקוה. היום היא עושה דרכה לאלופת-העולם דרך נבחרת-הנשים הא-מריקאית.

אולגה פורדזנסקיה (38), אם לילדה בת 8, המשחקת כבר שחמט טוב, עלתה לישראל לבדה בסוף 1973. הוריה הגיעו מרוסיה אחריה.
אולגה זכתה בארץ בתואר מועד-מד-לאמן, וכיום היא אמן בינלאומי. מי. הדרגות בשחמט הם: (1) רב-אמן, (2) אמן בינלאומי, (3) אמן פיד"א, (4) אמן בכיר, (5) אמן. החיים שלי זה השחמט. אני נמצאת על הקו ישראל-אמריקה. אבל הלב שלי הוא כאן בארץ. כשקיבלתי פרס בלונדון, ואמרו אולגה מאמריקה, היה לי עצוב. אני מעדיפה להיות שחקנית ישראליה.

אולגה מספרת כי מאז 1984, כשאירע הסיכסוך הגדול שהיה לנשות נבחרת ישראל עם גלפר, ומאז שהתפרקה הנבחרת, אין לה מה לחפש בישראל. "מאז אני

שחמטאי קלדרו ובתו מיכל הימרת על הסוס הלא-נכון...

לארץ עטורת-ניצחונות ומסוכסכת. השחקניות הוותיקות התלוננו כי קפ"א נהגה בנבחרת, ישראל גלפר, נהג איפה ואיפה בין השחקניות, ניצל את סמכויותו לרעה ולא הוכיח כי הוא מסוגל לנהל את נבחרת-הנשים. השחקניות הודיעו כי אינן מוכנות להמשיך ולשחק בנבחרת-ישראל אם גלפר ימשיך להיות הקפטן.

בכל קבוצה, השחקנים הם הבו-חרים בקפטן הקבוצה. אני לא מבינה למה אצלנו לא נתנו לנו לבחור את הקפטן לבר? שאלה אולגה פורדזנסקיה.

איגור השחמט לא היסס. הוא החליף את נבחרת-הנשים והשאיר את קפטן-המריבה ב-מקומו. התוצאה: נבחרת הנשים החדשה, שבזכותה, הנבחרת של גלפר, זכתה ב-1982 בתחרות בשווייץ במקום ה-30, מתוך 42 מקומות!

הרסי שזכר השבוע במיקרה טען: "השחקניות התנהגו כמו בלרינות. כשפנו שלוש השחמטאיות ב-1984 לוועדת-הספורט של הכנסת, ושטחו את בעייתן עם קפטן-הנבחרת, הודיע להם מזכיר-הוועדה, דודי לב, בכתב: בתום הפגישה עם אורה נמיר הוחלט בעצם שהבנות תשכנה עם גלפר וישבו את ההדורים וינסו לפתוח דף חדש."

הבנות הודיעו כי אין בכונותן לפתוח דף חדש ולא דף ככלל עם אותו קפטן.

הנה התוצאות:
● **לאה נודלמן** היא היום בצרפת, לומרת מינהל-עסקים. היא עובדת את השחמט.

● **לובה קריסטול** משחקת שחמט בכתביה. כיום היא אלופת העולם בשחמט בכתביה. בארץ כמעט ואינה משחקת.

● **אלה קושניר** אינה משחקת כלל.

● **אולגה פורדזנסקיה** משחקת כיום בארצות-הברית. היא מרוגת בדירוג השחמטאיות במקום השני באמריקה. היא מייצגת את אמריקה בתחרויות בינלאומיות.

● **כך הפסידה ישראל נבחרת נשים חזקה בשחמט, אבל הרוויחה עסקן נוסף, עסקן ששחמטאים בעולם טוענים כי קשריו עם נשיא פיד"א תמוהים. עסקן שבידך, כל טוב לאיגור השחמט של דובאי והצלחה גדולה באולימפיאדה."**

כך נתן לגיטימציה לשאר מדינות בעולם, שהיססו אם להשתתף באולימפיאדה המחרתית את ישראל. העולם הזה 2577

אביבה וחווה ושימנון ורוני

אולם אותו הרבר עצמו מגיע לשאר הנכים במדינה — אותם שנפצעו בחזית העבודה, שאינה פחות חשובה מחזית המלחמה, ואותם שנולדו נכים.

התגמולים ניתנים לנכים לא כפרס על מעשה, אלא כעזרת הציבור למי שאינו יכול להתחרות בתנאים שווים. קטוע־רגל הוא קטוע־רגל, עיוור הוא עיוור — ולא חשוב מה גרם לו לנכותו. בהחלט מגיע ציון מיוחד לחיילי צה"ל שנפצעו בקרב — אבל זה צריך להיות ציון מוסרי, המביע את תודת־האומה. מבחינה חומרית, יש להשוות את מעמדם של כל הנכים, עלידי השוואת התנאים של שאר הנכים לתנאיהם של נכ־יצי"ה.

אבן מאסו הבונים

השגריר לשעבר של שוודיה בפאריס סיפר לי פעם את הסיפור הבא:

"ב־1947 הייתי נציג שוודיה באו"ם. על הפרק עמדה התוכנית לחלוקת פלשתינה, והוקמו כמה ועדות־מישנה לדיון בפרטיות. אני הייתי חבר ועדת־המישנה לענייני ירושלים.

"באותה הישיבות הופיע נציג חרש מטעם הסוכנות היהודית, צעיר בשם אוברי איבן (לימים אבא אבן). הוא פתח בהרצאת הטענות של הצד היהודי. הוא התבטא בסיגנון נהדר, באנגלית מכריזה, בכישרון רטורי נדיר. ואחרי עשר דקות לא היה איש בחדר שלא שנה אותו מעומק ליבו..."

זוהי הבעיה של אבא אבן. הוא מכריז מדי. הוא אינטליגנטי מדי. הוא נהנה מדי מעצמו. הוא מעורר קינאה. אנגלים ואמריקאים אינם יודעים לסבול אותו, מפני שהוא מיטיב לדבר אנגלית מהם. איך אפשר שלא לתעב זה, מאריך נידחת במיוחד התיכון, העולה עליהם בדבור בשפת־אמס?

אבן

כול אותו מפני שהוא מדבר עברית נכונה ועשירה מדי, תחת לגמגום כשהפך צרפתי עילג.

בכנסת הייתי האדם היחיד שנהנה מנאומיו של אבן. הקשבתיו להם בתשומת־לב, והסתבר לי שהם באמת אינטליגנטים להפליא.

האחרים לא שמעו את היער מרוב המילים. לאיפנים העמדתו אותו במיבחו. אחרי שהשיב על שאלתה, הייתי מציג לו שאלה בלתי־צפויה בעליפה. מבלי להניד עפעף השיב אבן בשורות־שורות של מילים מבריקות. כל מילה נמקומה, כאילו ניסח את הדברים בקפדנות מראש.

לעומת זאת לא התרשמתי מעולם מנבונותו של אבן להילחם על משהו. להיפך. אבן מסוגל לייצג כל עמדה, גם כשהוא מתנגד לה לחלוטין, גם כשהוא מטופשת בעיניו. בכל מאבק ציבורי אפשר לסמוך על זה שאי־אפשר לסמוך עליו.

כל זה עלה בראשי כשהקשבתיו לדבריו בתוכנית בגוף ראשון ברדיו. הוא דיבר על עצמו בצורה מרתקת, במלוא ההערכה וההערצה.

כיום מכהן אבן כיושב־ראש של ועדה בלתי־חשובה בכנסת, העוסקת בכירבורים ובפרסומות־עצמית של חבריה. איש איננו טליגנטי כמוהו בוודאי סובל שם קשה. ושוב נשאלת השאלה: מה טיבו של מישטר המביא לביובו כה משועשע של משאבים אנושיים, עד כי אין לו שימוש בכישרון הנדיר של איש כזה?

האדם השלישי

את ההגדרה הטובה ביותר של התוכנית הכלכלית החדשה כתב ההומריסט האמריקאי אמברוס בירס לפני מאה שנה בסיפורו הממלך של השטן.

בין שאר הערכים שבמילון יש אחד המגדיר היטב את מהותה של ממשלת־האחרות־הלאומית, בהנהגת הליכוד והמערך: קואליציה — שני כיסאים המתחזקים את ידיהם כה עמוק זה בכיסו של זה, עד כי אינם יכולים לכיים אדם שלישי אלא יחדיו. והאדם השלישי זה אתה.

לא תחבוש!

לכל התיכונים־השטנים, וגם לתלמידי חטיבת־הביניים ובית־הספר העממי: הנה ההזדמנות הגדולה שלכם להוכיח שיש לכם אופי. את ההזדמנות הזאת נתנו לכם החלונות השולטים בעיריית תל־אביב. הם החליטו כי מעתה והלאה תחבוש כיפות לראשיכם, כשאתם לומדים תנ"ך.

אבל, הם מיהרו להוסיף, אי־אפשר להכריח. לא יכפו. מי שמצא פונו מתנגד לה, לא תחבוש. או על תחבוש: התנ"ך הוא צירה גדולה. יש בו היסטוריה. יש בו אגדות. יש בו אמונה. יש בו סיפורות. יש בו — ואולי זה העיקר — שפה עברית נהדרת.

בשביל אדם חופשי, שאינו מאמין באלוהים, אין שום סיבה בעולם לחבוש כיפה כשהוא קורא בספר הנהדר הזה. להיפך: הכיפה תסלק את התוכן, כפי שהוא נראה לעיניו של צעיר עברי במדינת־ישראל.

מחבישי־הכיפות רוצים לקלקל לכם את התענוג שביצירה זו, להפכו לספר־תפילה. אל תתנו להם. פשוט תודיעו למורה: אני לא לא אחבוש כיפה. לא אכנע לכפייה הדתית, בייחוד כשהיא באה מירי עסקנצ'יקים חילוניים ציניים.

לא אחבוש כיפה:

ארבעה חודשים בשנה בבית־הספר יפה בקצה היער, ואת שאר החודשים בני־יורק, כפי שהוא מספר בגאווה מיוסרת. רחילק, מתי. הרי אנחנו מכירים אותך לא מאתמול!

טבח לאור היום

הגילוי המעניין ביותר בווידיו של מתי מגד הוא זה הנוגע לקרב על לטרון במלחמת־העצמאות.

השתתפתי בקרב הראשון על לטרון, ערב כניסת הצבאות הערביים למלחמה. מולנו עמד אז צבא־ההצלה של פאוזי אל־קאוקג'י, שהשתמש בפעם הראשונה בתותחים. אצל חלק מכורחותינו פרצה בהלה, וראיתי כמו עיניי עשרות רבות מאנשינו, אחוזי־בהלה, רצים אל תוך השטח המופגז ונהרגים. מפקד כורחותינו היה יובל נאמן.

כעבור כמה ימים נערך הקרב השני על לטרון, ובו נערך טבח גדול עוד יותר, שהשיח את הקרב הראשון. הפעם היה המפקד שלמה שמיר, שקראנו לו "פיטוק", ושאותו שנאנו בכל ליבנו. שמיר היה אחד המפקדים הבכירים המעטים אז שהיו חברי מפא"י, ועל כן העדיף אותו דויד בן־גוריון על פני מפקדים מוכשרים ממנו, שהיו כמעט כולם חברי מפ"ם (המאוחדת דאז).

הקרב (השני) על לטרון נכנס להיסטוריה כפרשה השנויה ביותר במחלוקת במלחמה כולה. בן־גוריון רצה לפתוח את הדרך לירושלים, ויהיה זה, יגאל ידין, שכינה אז כרמטכ"ל בפועל, התנגד. בן־גוריון התעקש ונתן את הפקודה לקרב. הוא הסתיים בתבוסה ניצחת. הדרך לירושלים נפתחה אחר־כך בלי כל קשר לקרב זה, עלידי פריצת דרד־בורמה מדרום ללטרון.

לזיכור על קרב זה נלווה טעם מר במיוחד, מפני שקורבנות הטבח היו עולים חרשים, שהובאו כמעט ישר מן האזניות אל שדה־הקרב. הם לא ידעו היכן הם, לא ידעו את שפת הפקודות, ולמעשה לא ידעו מאיזה צד של הרובה יוצא הכדור.

הביקורת הקטלנית שנמתחה על בן־גוריון, בשל התערבותו הישירה בשיקולים צבאיים בפרשה זו, הטרידה אותו מאוד. ולראיה: הוא הטיל על ישראל בר, יועצו הצבאי, שהורשע לאחר מכן כמרגל סובייטי, לחבר עובדות־מחקר מיוחדת שנועדה לטוהר אותו מכל אשמה. בר עשה זאת.

עכשיו בא מגד ומגלה את הצד השני של הסיפור. לדבריו התחשק לו אז לטייל בחול, ועל כן השתמש בפרוטקציה שלו אצל ישראל גלילי, ששלח אותו להקים סניף של ארגון־ההגנה במחנה־פלטים בגרמניה. כדי להעסיק שם את היהודים שהמתינו לעליה, אירגנו אותם אנשי־ההגנה במחלוקות ובפלוגות, ערכו להם תרגילי־סדר ו"שיחקו בחיילים". לא היו שום אימונים ממי שיים, וכמובן שלא אימונים בנשק. לא היה נשק.

את העולים האלה הביאו מתי מגד וחבריו ארצה, אחרי קום המדינה, ואז נודע להם שעומדים לשלוח את האנשים לקרב. מגד מגלה כי מיהר אל בן־גוריון והעמיד אותו על כך שהאנשים לא עברו שום אימונים צבאיים בכלל. אך בן־גוריון הסתמך על העובדה שהאנשים אורגנו במחלוקות ובפלוגות. זה הספיק לו כהוכחה שהם חיילים לכל דבר. הוא ציווה לשלחם ללטרון.

אורי אבנרי

על פרשה עגומה זו ראוי שייכתבו ספרים ותסריטים, כמו על ההסתערות של החטיבה הקלה במלחמת־ישראל. הקרב על לטרון נערך לאור היום. גם זה היה טירוף.

חיים גורי טוען שמגד המציא את כל הסיפור על חלקו באי־רוצים, וכי היה בכלל באותה עת באירופה. בימים ההם, כשעוד לא היו לנו טנקים, מטוסים ותותחים, לחמנו בלילות. לפיכך מייחסים את האירוע: "עברו ימי המוח' תרת! עכשיו אנחנו צבא, וצבא לוחם ביום!"

עיטורים וכסף

אחרי שנפצעת, העניק לי צה"ל כמה אחוזי־נכות. אני זוכר בדיוק כמה (תמישה או עשרה אחוזים). לא קיבלתי מעולם שום תגמולים, אבל מיישר־הביטחון הגדיל לי את הלוואת־השיקום. שבה קניתי את העולם הזה. כל זה בא להסביר את העניין האישי שיש לי בנכ־יצי"ה. הם נתנו מה שנתנו, ומגיע להם הכל.

מלכתחילה לא הבנתי את ההתקוטטות בין חווה יערי ואביבה גרנות, שניסו להטיל זו על זו אשמת־רצח.

הרי היה ברור שאם ייקבע שהיה רצח, יהיו שתייהן אשמות בו — ולא חשוב מי בדיוק עשתה מה.

זה מזכיר לי את הוויכוח הנוכחי בין ממשלות ארצות־הברית וישראל על השאלה מי עשתה מה ומתי וביוזמת מי, בקשר לעיסקות־הנשק עם איראן והקונטרס.

מתי מגלה את אמריקה

הכל אמרו לי שאני חייב לקרוא את הווידיו המזעזע של מתי מגד, שהופיע במאמרה של תמר מרון במוסף הארץ. למען האמת, לא היה לי חשק. אבל, כשאמרנו לי את זה בפעם העשירית, נכנעתי. קראתי.

את מתי מגד אני מכיר מזה 40 וכמה שנים. עוד מנעורינו, אפשר לומר.

וזה היה הסיפור:

באמצע שנות ה־40 פעלה בארץ קבוצת "הכנענים" (כך קראו לה בגלל מתי מגד, כפי שנראה מייד). הקבוצה עצמה קראה לעצמה "הוועד לגיבוש הנוער העברי". בראשה עמד הכהן הגי' דול, המשורר אוריאל שלה, לימים יונתן רטוש.

מגד

הקבוצה רצתה לחולל מהפ" כה בארץ. כמעשה מהפכני, הקי' מה תא מחתרת בפלמ"ח, כדי לעשות שם נפשות לרעיונותיה. היתה לה הצלחת־מה. בין השאר הצליחה לגייס צעיר בשם מתי פלד (להבדיל ממתי מגד).

לפתע נפוצה השמועה כי יש בפלמ"ח מחתרת כנענית, וכי מחתרת זו עורכת בלילות פולחן של עשירות. חבריה רקדו, כך

סופר בלחש, סביב בחורה עירומה. זה היה סקנרל גדול. הפלמ"ח היה גם ציוני וגם פורטאני.

ואילו עשתורת אינה אילולה ציונית, וגם לא פורטאנית. הטיול את הכירור על אחד ממפקדי הפלמ"ח, שימעות קוך, הוא אבידן. נערכה חקירה. בסוף סילקו כמה אנשים מן הפלמ"ח, ואברהם שלונסקי המציא את השם "כנענים" כתואר־גנאי.

שני שמות קשורים בפרשה זו. הכחורה שרקדו סביבה היתה, כך אמרו, נועה שקולניק, לימים נועה אשכול. והאיש שהלשין על הקבוצה היה, כך אמרו, מתי מגד.

היכרתי את מגד ומְיָמָה לאחר מכן, כאשר הקמתי את קבוצת במאבק, שהיתה מעין מתחרה של הכנענים. הוא התעניין בקבוצה שלנו, ואנחנו פחדנו מפניו. חשבנו שהוא מרגל אחרינו. היו לו פנים מיוסרות של מהפכן רוסי, בעל לחיים שוקועות ועיניים חודרות.

מאז ראיתי פה ושם. נתקלתי בו כשהיה פרופסור לספרות באוניברסיטת חיפה, ובזמן האחרון נעלם מעיניי. לא ידעתי שירד מן הארץ. לא ידעתי, לא הייתי מזורעו יותר מדי.

כי מתי מגד נראה לי תמיד ככדאיניק מיוסר, אחד מילדי־הכננה של ארץ־ישראל העובדת, המסתדרים היטב בכל מצב והכואבים את כאבי־העולם.

הוא היה חבר בקבוצה של צעירים שתפסו טרמפ על הפלמ"ח ועלו לגדולה על חשבוננו. מין פלמ"חניק מיקצועי, מפיץ רוח הפלמ"ח, מנציח הפלמ"ח כסיפור, כותב את כרוזי הפלמ"ח וסיפרי הפלמ"ח — כל זה על חשבון בחורים פשוטים וצנועים שלחמו וסבלו, נפצעו ונהרגו. ככה זה נכל מתחרת. ואולי בכל גוף לוחם ופועל — רביס־רבים פועלים וסובלים, ומעטים עושים חיים וקריירה על חשבונם. בפלמ"ח זה היה בולט במיוחד, כי הפלמ"ח היה גוף "מטעם", מחתרת בחסות השילטון (שילטון הישוב), וכל כדאיניק מצא לו מקום בה.

עכשיו, באיחור של עשר שנים באמריקה, בא מתי מגד ושובר את הפסילים. הפלמ"ח היה חנטריש, בן־גוריון היה נוכח, ההעפלה היתה פאשלה, השומר הצעיר היה בלון, הקיבוץ הוא טפיל, ארץ־ישראל העובדת והשואב היו קישקוש.

בוקר טוב, מתי.

יש גרעין של אמת בכל אלה. אבל זה רחוק מאוד מלהיות כל האמת. הפלמ"ח לא עשה גדולות ונצורות כימי המחתרת, אבל כשפרצה מלחמת־העצמאות קם הצבא מתוך הפלמ"ח, ואנשי הפלמ"ח נהרגו בהמוניהם — למרות שמתי מגד היה אז באירופה ונאם נאומים לפני יהודים מסכנים, כפי שהוא מספר עתה.

ארץ־ישראל העובדת, והקיבוץ, והחיית השפה העברית והי' בה הישגים אחרים של הישוב העברי היו מעשי־יצירה אמיתיים, מפוארים במלוא מובן המילה, למרות שדבקו בהם הרבה סממנים של ציבועות. שקר ונבולות. כאלה הם החיים, מתי, ותמיד היו. אינני מתנגד לחשיפת העבר כמו שהיה באמת. כולי בעד. יש לגלות את האמת, לחשוף את הכישלונות והשקרים. שום דבר אינו קדוש. הרברים שהיו מפוארים יחזיקו מעמד גם באור זרקורי החשיפה. השקרים והנבולות ימסו, וכך צריך להיות.

אבל החשיפה של מתי מגד אינה מוצאת חן בעיניי. יש לי ההרגשה כי מתי מגד — המתאר כאן את עצמו ככלי ריק, כשתיין־לשעבר, כפאראויט, כגיבור של שקרים, כאדם שאיבד את כל האידאליזם וכל האשליה — מתי מגד זה, נשאר, בעצם, אותו הכדאיניק שהיה עבר.

כיום פשוט כדאי לירוק לבאר הזאת, כדאי להמציא תירוצים לירידה, כדאי להגיד שהכל היה ובל. כך אפשר לשבת במצפון שקט (אך מיוסר אופנתית) בארצות־הברית, כמו אלי ויזל ושאר האנשים הטובים והמיוסרים. ולחיות עם אשה חדשה, ולבלות

ח"כ יורם ארידור מדבר על פרשת יפת, על התוכנית הכלכלית החדשה, על המצב הקשה בתנועת החרות, על חלקו בפרשת העב"כ, על התקופה שבה היה שר-האוצר ועל שאיפותיו האישיות

„אסור
לוועדת הכספים
של הכנסת
להיות חותמת-גומי
של הבנקים”

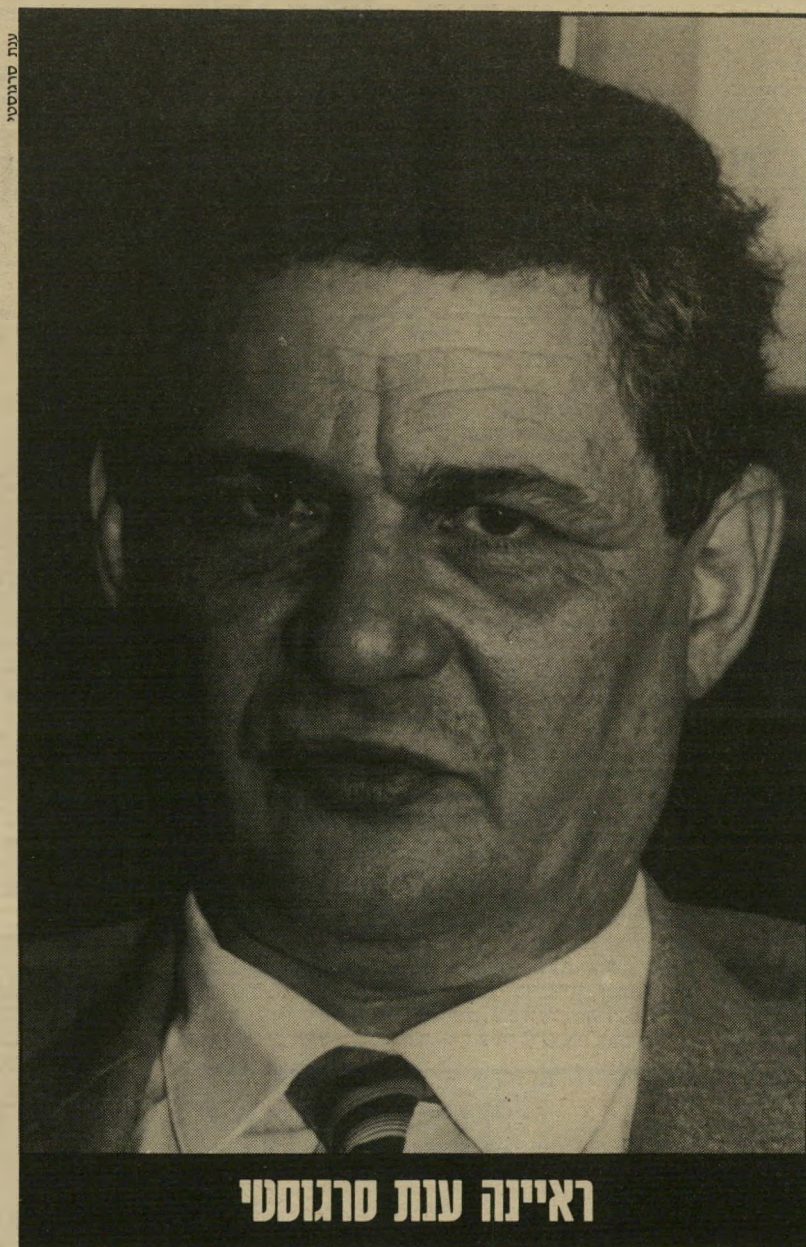
„אני חושב
שלא העריכו
נכון את
החידוש
שבדעיונות”

„אני מצטער
שלא קמה
ועדת חקירה
בענין המדיניות
הכלכלית שלי”

„אני מכיר את בני
בגין היטב, והוא
מביע את דעותיו,
וכך צריך
להתייחס אליו”

„המאבק בתנועת
החרות על מסי 2
הוא מוקדם
בכמה שנים
טובות”

„אילו ועדת הכספים לא
היתה מתפשרת בנושא
שכר-הבנקאים, פשרה
שהייתי נגדה, הנושא
היה מתפוצץ קודם”

ראיינה ענת סרגוסטי

„אינני שואף להיות

ראש-ממשלה!”

אה בעיקבותיה את התפטרותו של ארידור. מתחת למסווה הקשוח, לניסוחים הדיפ-לומטיים והזהירים, לטון השקט, לדיבור האיטי, אפשר להבחין שהנושא עדיין קרוב לליבו. עדיין כואב לו, עדיין הוא מרגיש קצת נעלב מן היחס הקשה לו זכה בעיקבות פירסום התוכנית. הוא מוכן לשבת ולהסביר שוב ושוב מדוע היתה התוכנית טובה למשק, ואומר ששנתיים אחרי התפטרותו אימצה הממשלה כמה מן העקרונות המורכבים של תוכניתו. והם שגרמו לירידה מובהקת בקצב האינפלציה ולייצוב המשק. עבורו, שמינוי מכהן בכלכלה, נראה כאילו בכל שנה, כשעולה נושא תקציב-ה-

בתפקיד שר, הוא משתתף קבוע בישיבות שרי-הליכוד, הנערכות מדי יום רביעי בערב. ארידור היה שר-האוצר של ממשלת הליכוד, וזכור בעיקר בגלל הטלוויזיות הציבעו-ניות ובגלל רעיון הדולריזציה. התוכנית הזאת, הדולריזציה, היא שגר-מה להתפטרותו הדרמטית ממישרד-האוצר. התוכנית, שארידור עבד עליה במשך חצי שנה ויותר, בהתייעצות עם אנשי מישרד-האוצר ואנשים מחוץ למישרד-האוצר, דלפה לעיתונות, פורסמה בכותר-ענק בידעית-אחרונות, גרמה עוד באותו היום לגל סוער של ביקורת שלילית, והבי-

התמונה של זאב ז'בוטינסקי. בכינוסים שונים של תנועת-החרות, כי-נוסי מרכז התנועה, ועידת התנועה, שהת-פוצצה לפני עשרה חודשים, ובאירועים אחרים הקשורים בתנועה, אפשר לראות את ארידור: משיכמו ומעלה, לפחות פיסית, כשהוא תומך בזרועו בד"ר יוחנן באדר, מוותיקי התנועה. מספרים שארידור היה נועץ בד"ר באדר לפני כל מהלך כלכלי שעמד לנקוט. כשהיה שר-האוצר, ארידור אינו מכחיש, וגאה לספר שבאדר היה בין יועציו בנושאים כלכליים. מנהיגי תנועת החרות מעריכים מאוד את יורם ארידור, ולמרות שאינו מכהן עוד

כמו כל פוליטיקאי, גם יורם ארידור - חבר-הכנסת. שר-האוצר לשעבר ויו"ר מזכירות תנועת-החרות - מנסח את תשובותיו בזהירות מירבית ובדיפלומטיות רבה. אך בניגוד להרבה פוליטיקאים, אפשר לנהל איתו שיחה: הוא מקשיב לשאלות ומנסה לענות עליהן, בדרכו הזהירה. מחדריו בקומה ה-12 של מצודת זאב הוא יכול לראות נוף מרהיב. זהו החדר שבו הוא מבלה את שעותיו כשאינו עסוק בפעילות במליאת-הכנסת, וכחבר ועדת-הכספים שלה. השולחן שלפניו היה בעת הראיון ריק מניירות, ורק אביזרי המיקרותר היו מונחים עליו. על הקיר שמאחוריו תלויה רק

יורם ואביבה ארידור

אחרי שהתפטר, האינפלציה גדלה בצורה מחרידה.

כאשר הצעתי כאחד הפיתרונות לאינפלציה את הפסקת הפיחותים, אמרו לי שאני הורס את המשק, ואחר כך אלה שאמרו זאת הכריזו שאסור לפתח. אלה היו פוליטיקאים, פרופסורים ותעשיינים. מה שהיה צריך להיות ברור כבר ב־1983, התברר שנתיים יותר מאוחר, והמשק שילם מחיר כשבייל הפיגור הזה.

● **איזו הרגשה זו כשהם מודים בטעות?**
הם לא הודו בטעות. המעשים מהווים הוראה. זו הרגשה של סיפוק וצער. סיפוק שהלכו בדרך נכונה, וצער שלא הלכו בה קודם. אני מניח שאני לא רוגמה יחידה בנושאים כאלה.

● **אין שום דבר אישי בהרגשה הזאת?**
זו ההרגשה. בוודאי יש לה היבט ציבורי וגם היבט אישי.

● **אתה חושב שלא העריכו אותך נכון?**

אני חושב שלא העריכו נכון את החידוש שב־רעיונותי, אבל אני רוצה להרגיש שהרעיונות

„בתנועת החרות יש חופעה של אמביציות חריפות, המלכדות סביבן מחנות ומחנאים“

האלה היו כבר ב־1983 וגם קודם. גם אצל אחרים. שחשבו עליהם ביחד איתי, או בנפרד ממני. אני כשרהאוצר העזתי לאמץ רעיונות חרישיניים בכלכלה, שנחשבו ככפירה אצל המיסר הכלכלי והפוליטי. אבל בכל התקדמות אנושית מוכרח להיות איזשהו חידוש.

● **זו טפיחה על האגו. אני מניחה שגם מסקנות ועדת־בייסקי, שקבעו כי אתה נקי מאשמת ויסות מניות הבנקים, היתה טפיחה על האגו.**

ההצהרות הכלכליות החסודות מסתתרים אינטרסים גסים, הבאים לידי ביטוי חריף רק לעיתים רחוקות, כפי שהם באים לידי ביטוי פומבי עכשיו. האינטרסים משבשים מהלכים כלכליים נכונים במידה יותר גדולה ממה שזה נראה על פני השטח.

● **בתקופה כזאת אתה שמח שאתה לא שריהאוצר?**

אני שמח שאני לא שריהאוצר, מפני שהתפתי קיד בתנאים כאלה הוא כמעט בלתי־אפשרי. זה היה קשה מאוד בלי ממשלת־אחדות, ואנחנו רואים כמה זה קשה אפילו כשיש ממשלת אחדות.

● **אתה לא מתגעגע לתפקיד?**

אינני מתגעגע, ואני חושב שלא חטאתי חטא

„אני לא מחגטע לחפיד שריהאוצר, ואני חושב שלא חטאתי חטא כזה שמגיע לי עונש להיות כעמיים שריהאוצר בתקופת־חיים אחת“

כזה שמגיע לי עונש להיות פעמיים. בתקופת חיים אחת, שריהאוצר.

● **יש רושם שאוהבים בציבור לשנוא את שריהאוצר.**

כן, זה רושם נכון. מפני ששוכחים ששריהאוצר איננו יכול לבצע את התוכנית הכלכלית הנכונה ביותר, בגלל הכירסומים שיש בכל תוכנית. השאלה היא אם מצליחים להשיג תוכנית סבירה. ביולי 1985 זה הושג, אבל זה היה מיקרה נדיר, שבו משבר כלכלי הכריח לבצע תוכנית חיובית.

● **אתה מתכוון לתוכנית מודעית?**
אני לא הגדרתי את זה כתוכנית־מודעית. קשה מאוד, כנראה, לבצע תוכנית חיובית ללא משבר, אך ודאי שזה לא הגיוני להזדקק למשבר כדי להכריז ממנו. מוטב להימנע מהמשבר.

● **יש תחושה כאילו כל העם נגד השר.**

כל שר, או כל אדם, אם כולם נגדו, צריכה להיות לו אמונה חזקה בנכונות הדרך כדי להיגבר, וצריכה להיות איוושהי תמיכה מצד אותם המאמינים ביחד איתו בנכונות־הדרך. אם הוא נשאר לגמרי מבודד ממי שתפקידו לסייע בידו, בוודאי שלא יכול להמשיך.

● **לכן התפטרות?**
התפטרתי כי היתה לי תוכנית שהיה לה כינוי לא מדויק: רולריוזיה. חלק מעקרונותיה הוגשם ביולי 1985, ואכן הביא לידידה וראסטית כאינפלציה.

היה ברור לי כבר ב־1983 שלא יכולה להיות תוכנית אחת. לא היתה לי תוכנית אחת, וכש־התברר לי שלא אוכל לבצע את תוכנית הרולריוזיה, לא ראיתי טעם או תועלת בהמשך תפקידי כשרהאוצר.

מדינה על שולחן הממשלה, מתרחש תהליך קבוע, כאילו הכל עובדים לפי אותו הת־סריט מזה שנים: שריהאוצר מגיש את התוכנית, ההסתדרות מתנגדת, התעשיינים מתנגדים, השרים אינם רוצים לקצץ, הכל צועקים וצועקים, כותרות העיתונים שוררות ברדיו מודיעים שוב ושוב שהמשא ומתן התמוצץ ואחרי כמה ימים גוועת כל הסערה. כל הצדדים השותפים מסכימים על התקציב החדש, בשינויים כאלה ואחרים, הממשלה יושבת, מאשרת, השרים מתקבלים וחותרים והכל בא על מקומו בשלום.

מי שמרוויח – ממשיך להרוויח עוד ועוד. ומי שמצמצם – ממשיך להצמצם ולהדק את החגורה עוד ועוד. וארנסט יפת ממשיך לספור את כספו הרב.

מי שמבין בכלכלה, כמו יורם ארידור, יכול להיכנס לפרטי־פרטים של כל תקציב ותקציב, ולהסביר שוב ושוב את עיקרי התוכנית החדשה.

● **הוויכוחים הנערכים עכשיו סביב התוכנית הכלכלית נראים כמו מישהו ומאבק־כוח.**

שריהאוצר הכין תוכנית כלכלית, שעקרו־נותיה היו נכונים, אך התוכנית הזאת, במידה רבה, נתכנסה ממנה נשמתה.

● **כלומר?**

עכשיו היא יצור־כילאיים. קבוצות־הלחץ אינן טרנסנטיות ופוליטיות נגסו ממנה, וקמה נגדה קואליציה מוודה של ההסתדרות, התעשיינים וכן פוליטיקאים ופרופסורים. כתוצאה מהקואליציה הזאת גם בוצע פיחות, שהוא מיותר וטיבו לערער את היציבות, שהושגה בתוכנית הכלכלית ה־קודמת.

אפשר לסכם את זה במילה אחת: חבל.

● **למה זה קרה?**

כי כוחות־הלחץ הם חזקים מאוד, אפילו יותר משרהאוצר בממשלת ישראל. אני יכול להוסיף שאותו סוג של קואליציה התאחד בשעתו גם נגדי, כשהצעתי תוכניות כלכליות מסוימות. רוגמה לכפלה־לשון בנושאים האלה היא העובדה שהשכר בתעשייה עלה בשנה האחרונה מעבר למתחייב עליידי ההסכמים עם ההסתדרות, וזה שחק את רוחות־היצוא, ואת המחיר נדרשת המדינה לשלם עליידי פיחות קטן, שעלול להביא לעירעור היציבות.

● **זה נראה כמו תסריט קבוע.**

נתיי רוגמה מזמני, ושריהאוצר ניסים עובר עכשיו בצורה מעורנת יותר חוויות שאני עברתי. אלא שאז ההסתדרות היתה באופוזיציה כאשר כשהיא בשילטון, ועכשיו היא באופוזיציה כשהיא בשילטון.

● **וזה נראה עוד יותר כמו על־פי תסריט קבוע.**

אם את מעדיפה את הדימויים הקולנועיים, הייתי אומר שהדימויים הם קבועים, אבל השחקנים מתחלפים.

● **אני מתכוונת מנקודת־מבטו של הדייט בענייני כלכלה. זה נראה כאילו בכל פעם יש אותן המריבות, ובסוף, למרות הצעקות, תמיד כולם חותמים.**
לכן צריך להבין שבניינים כלכליים, מאחורי

ארידור בין ראשי הליכוד (1981): נסים, שרון, ארליך, בגין ולוי מבחינה פנימית. תנועת־החרות היא במצוקה.

(המשך מעמוד 19)

זה לא עניין של טיפוח על האגו. מותר לי היום לא להסתפק בטיעון שאני צודק. היום מותר לי להוסיף שהוכח שאני צודק. מה שקשור לדוח"ביסקי, אני רוצה להגיד שהדוח הפריך עלילות שהיו נגדי. אני זוכר את הכותרות שאמרו שארדור היה הבולדוזר של הוויסות, והבנקים נכנעו-כביכול, לדרישותיו של לווסת את המניות. אילו הייתי טוען את הדברים האלה מול כל הכותרות, איש לא היה מאמין, וגם לא האמינו. אבל ועדת-ביסקי הפריכה את העלילות, ובהחלט מותר לי להיות מרוצה. אני לפעמים מצטער שהקימו ועדת-חקירה

„קשה מאוד, כנראה, לבצע חוכנית חיובית ללא משבר, אך ודאי שזה לא הגיוני להזדקק למשבר כדי להבריא ממנו“

רק לעניין ויסות המניות הבנקאיות, שקבעה שהבנקים היו אחראים לוויסות. אני מצטער שלא קמה ועדת-חקירה בעניין המדיניות הכלכלית שלי. היא היתה מוצאת בוודאי כמה „בנקאים פוליטיים ומיפלטגיים“, שאחריותם שם עדיין לא ידועה מספיק.

ודאי שיש לי סיבה להיות מרוצה, כשמופרי כות עלילות, ורברים שטענתי הוכחו כנכונים. מותר לי להוסיף שלא ראיתי בהעולם הזה השתתפות בעלילות האלה.

● בינתים מי שיושב על הסוס הוא ארנסט יפת, ומי שיצא נקי יושב בשקט.

ועדת-ביסקי מתחה עליי ביקורת, אבל לא בהקשר לעירור ויסות-המניות, אלא בהקשר של יומתי בעצמי את משבר-המניות. נתתי בשעתו דעתי לשאלה הזאת, והשיקול שלי היה לא ליצור משבר יום של מניות, בין היתר מכיוון שמשבר כזה, שנזר על-ידי שר-האוצר, אי-אפשר לדעת מה יהיו תוצאותיו למשק.

מה שקשור ליפת, הרי הוא התנגד לדרישותי לרדת מהוויסות של המניות, כפי שנקבע במפורש בוועדת-ביסקי. היום כולם יודעים זאת. ודאי שאני מרוצה שהאמת ניצחה. אינני בטוח שהאמת תמיד מנצחת, אבל ודאי שיש סיפוק כאשר היא מנצחת.

● נראה כאילו המנצח האמיתי הוא יפת.

זה לא נראה היה כך בישיבת ועדת-הכספים, שבה נמסרו הפרטים על תנאי פרישתו, ושבה נדרש בנק לאומי לפעול גם מישפטי כנגד התנאים האלה, אם יהיה צורך.

● ועדת-הכספים לא החמירה בראוי, כשהיתה צריכה להתמיר.

נכון שבוועדת-הכספים היו מפעם לפעם דיעות שאין לנהל מלחמת-חרמה בנושא. אני הייתי בשלבים מסויימים של דיוני-הוועדה במיעוט, שעמד על חובתה של הוועדה לקבל את כל הפרטים על שכן הבנקאים, ולא להסתפק בממוצע. אני שמח שהיום ועדת-הכספים מאוחדת ביחסה לשערורייה הזאת.

● כשהפרופסור אריה גלברזון בא לוועדה, לפני כמה חודשים, עם סיפור שכרי-הבנקאים, הוא נשלח משם בבגדי-סניפים.

אני הערכתי את המיצאים של הפרופסור גלברזון, ואף עודדתי אותו לא להירתע.

● מה זה הוטייל?
בסופו של דבר, הרברים יצאו לאור, כתוצאה מהפירסום בעיתון הארץ. וועדת-הכספים, לאחר הפירסום, מילאה את תפקידה כראוי.

● הנשיא עלה כבר לפני כמה חודשים בוועדה.
נכון. אילו ועדת הכספים לא היתה מתפרשת בנושא, פשרה שהייתי גדרה, הנושא היה מתפוצץ קודם.

אני התבטאתי באחת ההזדמנויות שוועדת הכספים היא בהרכב מיקרים חותמת-גומי של הממשלה, וזה דבר טיבעי בנושאים עקרוניים בשיטת הממשל שלנו. אבל זה בכל זאת חותמת-גומי של ממשלה. אסור לוועדת-כספים להיות חותמת-גומי של בנקים.

● אני מניחה שיפת הוא לא מיקרה יחיד.

אני מניח שיהיה המשך טיפול, באותה מידה שנוכל להשיג אינפורמציה — ונצטרך להשיג ולא לוותר. אנחנו מחכים למידע שיקבל נגיד בנק-ישראל מבנק לאומי, בעיקבות הוועדה שמינה.

● יש בכל הסיפור הזה איזה אלמנט של קינאה ביפת ובשכמותו?

אני לא מסתובב בקרב אלה שהם מין חברה הרואה את עצמה מורמת מעם וזכאית לפריווילגיות יוצאות-דופן, אבל מצד שני אני מכיר בכך שהמניע החומרי הוא מניע חיובי, המדרבן פעילות מישקית ותורם לחברה כולה, ויש הבדלים חומריים בין בני-אדם. תמיד היו ותמיד יהיו, אבל יש מיקרים שבהם הדבר נעשה על חשבון הציבור בצורה בלתי-נכסלת.

כאן בא תפקידו של הבר-כנסת לפעול כמידת יכולתו.

● לא היה לך פיתוי לצאת לשוק הפרטי?

מי שעוסק בפוליטיקה מקבל משהו כאופן אישי, וגם מקריב משהו כאופן אישי. במה שקשור בי, הנושא הכספי לא עמד בראש האמביציות שלי כאופן שיפריע לי בפעילות הציבורית.

● אפרופו פעילות ציבורית, נראה כאילו תנועת-החרות מתפוררת.

התנועה לא מתפוררת. זהו ביטוי חריף, אבל היא נתונה במצוקה. יש תופעה של אמביציות חריפות, המלכדות מסביבן מחנות ומחנאים. כמפר"ל קראו לזה סיעות, וראינו לאן הגיעה המפר"ל. אנחנו צריכים לעצור לפני משבר ולא לחכות להיווצרותו.

● המשבר לא נמצא עכשיו בעיצומו?

אנחנו עדיין לא הגענו לכל השלבים שבהם הידרדרה המפר"ל, ולכן עוד יש באפשרותנו להתעשת. אבל אני מאשר שמבחניה פנימית אנחנו במצוקה.

● בוועידה האחרונה, שהיתה סוערת במיוחד, היו שטענו כי המשבר נובע מהצטרפותם של אנשים חדשים לתנועה, שלא מכירים את ערכיה.

אני לא מקבל את זה. כדי שתנועה תגדל, היא מוכרחה לסחוף אליה אנשים חדשים, והיא צריכה לקבל את תומכיה מקרב הדור החדש וגם מקרב יריביה. אסור לה להסתגר בקונכייתה כשבלול. שבלול מתקדם בקצב של שבלול. לכן ההתרחבות של חרות היא בוודאי חיובית, וגם האנשים שבאו — זו תופעה חיובית.

התופעה הלא חיובית היא האמביציה האישית והחריפה, זאת המחלה.

● האמביציה היא לא חלק מהפוליטיקה?

ארדור עם הר"ר באדר. הוא תופעה נדירה מאוד.

מרוואין ארידור. הנושא הכספי לא עמד בראש האמביציות שלי.

● מה השאיפה שלך עכשיו?
בתחום הפוליטי — לשמש כיו"ר מזכירות תנועת-החרות, ולקדם את התנועה ככל יכולתי בתפקיד הזה. ואם אשמש בתפקיד אחר בעתיד — אעשה הכל כדי לקדם בתפקיד ההוא.

● זו תשובה מאוד דיסלומטית.
בראיון הזה לא התחייבתי להימנע מתשובות דיפלומטיות.

● לאיזה מחנה אתה שייך עכשיו בתנועה?
לגבי המילה „עכשיו“ אני רוצה להדגיש, שגם בעבר לא הייתי שייך לשום מחנה. אני לא שייך לשום מחנה, ומה שדרוש לתנועת החרות זו עוד חרות אחת: חרות ממחנות.

● היית שייך פעם למחנה דויד לוי.
אף פעם לא הייתי שייך לשום מחנה.

● שייכו אותך למחנה לוי.
שייכו אותי בתיקשורת למחנות שונים — למחנה לוי, למחנה שרון. אני אף פעם לא הייתי שייך לשום מחנה, ופעלתי כאופן אישי בהתאם למה שחשבתי והבנתי מהי טובת התנועה, כשמשתייכים למחנה מקבלים, בתוקף המחנאות, את צויה-המחנה. לדעתי, חברי תנועת-החרות זקוקים לחרות ממחנות במובן זה, שיחליטו על

האמביציה חיונית לפעילות כלשהי, לא רק בפוליטיקה, גם בפוליטיקה. אני לא מכיר עיסוק אנושי משמעותי שאין בו אמביציה. אבל אמביציה יכולה לקדם, כשהיא מבוקרת, ויכולה להרוס, כשהיא בלתי-מרוסנת.

המאבק היום בתנועת החרות הוא לא מי יהיה מס' 1, מפני שהכל מכירים במיקומו של ראש-הממשלה בהגדרה הזאת. המאבק הוא מי יהיה מס' 2.

● אבל זהו מאבק לגיטימי.
זהו מאבק מוקדם בכמה שנים טובות. גם מאבק שיכול להיות לגיטימי כעבור כמה שנים, הוא בלתי-לגיטימי כשהוא מקדים את זמנו.

כאשר יגיע הזמן, והתנועה שלנו, שהיא תנועה דמוקרטית, תצטרך לבחור — היא תבחר. הזמן עוד לא הגיע, והמאבק הזה יכול להפוך את כל שלושת המתמודדים על מס' 2 למועמדים לראשות האופוזיציה.

אני מעדיף שהשאלה מי יהיה ראש האופוזיציה תהיה שאלה שתעסיק את מיפלטג'י העבודה.

● לך אין אמביציות בכיוון הזה?
איזה כיוון?

● להיות מס' 2.
לא.

● יהיו לך בעתיד?
לא. המירוץ הזה מיועד כדי לשמש מקפצה לתפקיד יו"ר התנועה וראש-הממשלה. אין לי, לא היו לי ולא יהיו לי אמביציות כאלה.

● מדוע?
וזוהי בעיה שלא קיימת בשבילי, ומעולם לא הייתה קיימת, אז אין לי מה להסביר.

● הגעת פעם אחת לתפקיד שר — וזה?
מעולם לא היתה לי שאיפה אישית להיות ראש-ממשלה, פשוט לא היתה.

● לא לכל אחד שהולך בדרך פוליטית יש שאיפה כזאת?

לא יעזור — לא היתה לי שאיפה כזאת. גם כשהייתי שר-האוצר, לא ראיתי את עצמי כמועמד פוטנציאלי לראש-ממשלה לעתיד.

● מה כן?
כשמישהו מכהן כשר, באיזשהו רגע הוא הופך לשר לשעבר. אמרתי את זה עוד בהיותי שר. כל שר הופך באיזשהו רגע לשר לשעבר, ואני יכול להוכיח שאין יוצא מן הכלל לכלל הזה, אפילו על-ידי הרגומה של הר"ר יוסף בורג.

„אין בי כעס על בגין, רק צער והערכה וכבוד למה שעשה עד שהתכבד“

עמדותיהם באופן ענייני, בלי שזה חייב להיכנס למודל של מחנה כלשהו. בעצם, הרי אין דרך אחרת להבראת התנועה.

● אתה חושב שההתקפות של בני בגין על אריאל שרון יזומות על-ידי אביו של בני?

אני מכיר את בני בגין היטב, והוא מביע את דיעותיו — וכך צריך להתייחס אליו. מה דעתו

חוזה יערי (מימין, מ) אין זאת שלוות נפ

כונה של מלבסקי סכום גדול, נזקקה ליפוייכות. היא כבר לא עברה באותה תקופה בבנק, וביקשה מחברתה אביבה שתכתוב את יפוייכוחה, והיא עצמה חתמה עליו בשם התיירת.

לדיברי אביבה גרנות, אמרה לה יערי בסוף 1983: "כדאי להרים את החשבון של דודה איטה, כי היא זקנה מאוד. החשבון לא ידוע לאף אחד, ואין לה בעל או ילדים, ואף אחד לא יוכל לדעת מהכסף".

אחרי מותה של התיירת הוצא צוירושה, ובעלה מינה את אחותה הצעירה, חיה שפאן, כמיופיכוח בישראל. היא התעניינה בבנקים על רכוש של אחותה, ואז התגלה לה להפתעתה כי לאחותה היו

התנו המנצחת והיריבה
בית-המשפט קיבל כל מה שטענה

נכנוף אחרון
פס וביקשו ממנה לומר שלום אחרון.

הרוצחות והקורבנות

תורם כספים לישיבות ולבתי-כנסת. מלה חיתה את חייה לצידו, כאשר היא חוסכת כספים ומסתירה אותם. היא שמרה לעצמה קרנות לשעת-חרום. מחלותיה גרמו לה להתעניין בטיב-עונות וצימחונות. היא החלה לומדת ברצינות את הנושא, ועברה קורסים ב"ארצות-הברית. בישראל יצרה קשר עם המרפא הטיבעוני הר"ר זאב פכטהולר. חלק מכספיה הפרטיים העבירה מלה לישראל, והכניסה אותם לחשי-בונות על שמה. כספים אלה, שהוציאה מארצות-הברית ללא ידיעת בעלה, נשמרו עלייה בסוד גם מפני בני-מישפחתה בארץ. חשדנותה וחשכנותה פעלו גם כאן, אחיה ואחותה ידעו שיש לה דירה קטנה בירושלים, שאותה השכירה. אבל הם לא ידעו מאומה על סכומי-הכסף הגדולים ששמרה ב"חשבוניות מטבע זר.

צחוק הגורל הוא שהאשה החשדנית, שלא גילתה דבר על מצבה הכספי לבני-משפחתה, בחרה דווקא בחווה יערי כדי להיות אשת-סודרה. מרוע החליטה האשה החשדנית להאמין דווקא ביערי? שאלה זו לא תתברר לעולם. מלבסקי היתה קשישה מחווה רק ב-17 שנה, אבל מכיוון שנהגה להתלבש בצורה צנועה, שיערה היה דליל ומלכין, והיא היתה תמיד עצורה ושקטה, התייחסה אליה חווה כאל "דודה" או "אשה זקנה".

אף אחד לא יידע, מלה מלב-סקי אהבה לטייל בשפת-הים כדי למי-צוא שלווה. היא הסתפקה במעט גם כאשר יכלה להרשות לעצמה לחיות אחרת. בביקוריה בישראל התגוררה בדירתה בירושלים, כשזו היתה פנויה, או אצל אחיה ואחותה, כאשר באה לתל-אביב. היא היתה באה לישראל כמעט מדי שנה. בדרך-כלל בתקופת האביב, אבל לעיתים יותר מפעם אחת בשנה.

תמונות מישפחתיות מראות את מלבסקי כשהיא לבושה היטב ומבילה בחיק מישפחתה בארצות-הברית. היא מוקפת בבנותיה ונכדיה, צוחקת ומאור-שרת. בוודאי לא תיארה לעצמה כי דווקא חולשתה לחשכנות ואגירת-כס-פיים תביא למותה ללא-יעת.

לקראת שנת 1984 היו למלבסקי בבנקים בישראל קרוב ל-75 אלף דולר. חווה יערי ייעצה לה בקשר ל"השקעות בניירות-ערך זרים. מלבסקי לא נתנה מעולם לחווה יערי יפוייכוח לחשבוניותיה. אבל מכיוון שבמשך רוב הזמן לא היתה בישראל, ניהלה יערי את-החשבון על-פי הוראות בטלפון. כאשר החליטה יערי לגבש מחש

התזונה שאחירה בה את חותמה, וגם בבגרותה היתה נמוכת-קומה, רוזה וחולנית.

אחיה הבכור ואחותה עלו לישראל, ואילו מלה נסעה לארצות-הברית. היא היתה דתית מאוד, ובאמריקה פגשה את בעלה, מוריס. הבעל היה קשיש ממנה בשנתיים ואדוק בדתו עוד יותר ממנה. הווג ניהל חיי מישפחה יפים, נולדו להם שתי בנות, שהן כיום נשוי-אות ובעלות-מישפחה. בעלה של מלה הצליח בעסקיו בארצות-הברית, והיה

בעיתונות לקורבן, לאיטה מלה מלב-סקי בת ה-55, שנרצחה על-ידי השת-יים בדם קר.

קרנות לשעת-חרום. איטה מלה, לבית שפאן, נולדה בתחילת שנות ה-30 בעיר קטנה בגבול רוסיה-פולין. את מילחמת-העולם השניה כיל-תה המישפחה בשדות-הקרח הקפואים של סיביר. לשם ברחו מפני הנאצים. רעב, קור ופחד היו מלווים קבועים בילדותה. היא למדה להסתפק במעט. להיות חסכנית וחשדנית. תקופת תת-

תוך רבע שעה, בקול רממה דקה, מישפט שהסעיר את מדינת-ישראל כשמשך שנה שלמה. איש לא התפלא על כך שאביבה גרנות קיבלה את פסק-דין, ששלח אותה למאסר-עולם, בקורי-רוח, אבל ארישותה של חווה יערי הפ-תיעה רבים. רק מי שידע כי מזה זמן מה נמצאת חווה תחת השפעת סמירה-געה, הבין את התנהגותה זו. הרבה נכתב על חווה ועל חברתה אביבה. אבל מעט מאוד מקום הוקדש

חות ריתקו את דעת-הקהל והפכו לכוכבות. גורלה המר של הנרצחת הפך לראיות מישפטיות יבשות. בעת פסק-הדין נכחה באולם אחותה, חיה שפאן.

הקורבן הנשכח
גורלה של מלה מלב-סקי, התיירת האמ-ריקאית בת ה-55, נשכח בסערות-התיקונות. הרצ-

ללא כל קושי. הן הניחו אותה לפני המכונית ופגעו בה פעמיים בפגוש המכונית.

הפאתולוגים לא הגיעו למסקנה אחידה בדבר מועד־מותה וסיבת־מותה של מלבסקי. אולם צריך לקוות כי איבדה את הכרתה מהמכה הראשונה, ולא הרגישה את החלק הנורא שבא אחר כך — גרידה על־ידי המכונית, ששברה את צלעותיה וקירקה את ראשה.

הגרצחת נקברה בהריזותים בירר שלים. בעלה ובנותיה עלו לקיכרה ביום השנה הראשון למותה. בעלה תרם כספים להקמת ישיבה בדרום־הארץ. על שם אשתו המנוחה.

תוארה על־ידי יערי בצורה שאינה מתאימה לאופיה של המנוחה. יערי טענה כי כאשר דיברו על הכסף אמרה לה התיירת: "לכי תדפקי את עצמך!" מילים וולגאריות. שאינן מתאימות כלל לתרמית של מלבסקי, כפי שצוירה על־ידי אחרים. מתאים היה לה יותר לקפוץ בחדרה מהמכונית כאשר השתיים תקפו אותה ולצעוק: "גנבים! גנבים!" כפי שסיפרה חווה יערי בעדותה במקום אחר.

האשה הצנועה והחולנית מצאה את מותה בצורה אכזרית מאוד. ממכות שהונחתו בראשה. היא דיממה אל תוך ריפוד־המכונית ואיבדה את הכרתה. שתי הנשים גררו את הקורבן, ששקלה 47 קילו וגובהה לא עלה על מטר וחצי,

צעירה, שחייה נקטפו באיבם. הניה שפאן, הגיסה, אף הביאה ל־בית־המישפט אוסף תמונות של המנוח, ורצתה להגישן לשופטים. כרי שיראו כמו עיניהם את האשה שנרצחה בעבור כצע־כסף.

"היא היתה אשה שקטה מאוד", אמרו על המנוחה. גם כאשר גילתה כי בנק שבחשבונה אין פרוטה, לא הקימה שערוריה. היא רק ביקשה את מיספרי הטלפון של חווה יערי, שטיפלה בחשי בונה, כדי לברר זאת בצורה שקטה. היא לא פנתה למיטרה ולא אמרה מילה לאיש על גניבת כספיה, רק לחי צה להיפגש עם חווה ולברר איתה את הרבר.

נסיעתה של מלבסקי אל המוות

שווחת עם פרקליטתה) רגועה לגמרי.

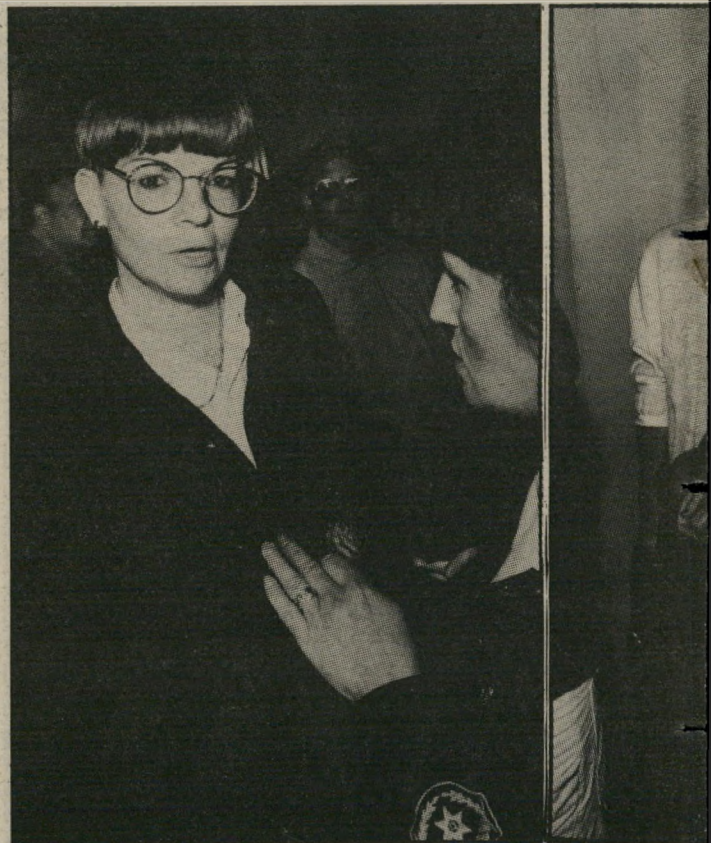
פאטאליסטית. היא היתה מסוממת

הוא נכה־מילחמה. גבר תרבותי, המקפיד תמיד להתלבש בצורה אל־גאנטית בחליפות שמרניות. אשתו, הניה, בת גילה של מלה, החובשת פיאה נכרית ולובשת שמלות התפורות בבית, אומרת כי היתה ידידה טובה שלה. חווה יערי העידה כי התיירת רצתה לעזוב את הארץ לפני הזמן הקבוע. מכיוון שהסתכסכה עם בני־מישפחה. במהלך המישפט היו אחיה וגיסתה של המנוחה נוכחים כמעט בכל ישיבה. הם השתתפו באופן פעיל בישיבות ובדיונים. בכל פעם שמישהו כינה את מלבסקי "הזקנה", היו קמים ומוחים, ומנסים להסביר כי בעצם היתה אשה

כספים רבים בחשבונות בבנק־לאומי ובנק־הפועלים, וכי כספים אלה נעלמו מהחשבון.

כאשר ניגשה חיה שפאן לקצין מישל חדר והציגה לו את המיסמכים, התחיל השלב האחרון בחקירת־הרצח, שהביא לפיענוח.

בלי שערוריה. קשה לדעת מה היו יחסיה האמיתיים של המנוחה עם בני־מישפחה בארץ. העובדה שלא גילתה להם דבר על חשבונות־הבנקים שלה יכולה להעיד על אופיה, או על חשש כי בני־המישפחה ינסו לקבל ממנה הלוואות ומתנות, אם יידעו על כספים אלה. אחיה המבוגר של מלבסקי, נתן שפאן,

השתיים רצחו בתיכנון מוקדם, כי היה מעורר, וכי חווה יערי גנבה את הכסף מהתיירת. הסניגוריות, עדנה קפלן, נראית פחות מרוצה. אף שעשתה מצידה את כל האפשר.

שתי שוטרות. המסתירות את חווה יערי. אביבה היתה שלוה בעת מתן פסק־הדין. כמו במהלך כל המישפט. חווה יערי, הנוטלת כדורי הרגעה, הפתיעה בשלוותה.

נופפת בידה לצ־גדר בית־המישפּאחוריה עומדות

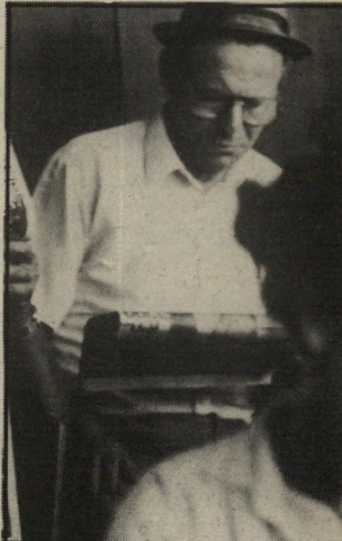
(המשך מעמוד 23)

קורבנות תמימים. מלה מלכ-סקי מתה כתוצאה ממעשייה של יערי וגרנות. אבל היו עוד כמה אנשים שסבלו סבל גדול והיו קורבנות תמימים למעשה הרצח הנורא.

בעלה של חווה, אהוד יערי, אישיות

הקורבן מלה מלכסקי לא היה זקנה. היו לה בעל, שתי בנות ונכדים.

האח נתן שפאן היה נוכח החל מרגע מעצרה של חווה היה מוכרת בזכות עבודתו כטלוויזיה, היה הקורבן הבולט ביותר.

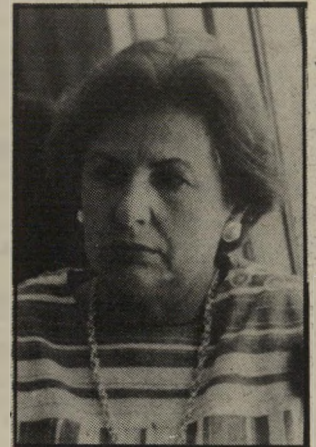
החל מרגע מעצרה של חווה היה אהוד בין הפטיש והסדן. מצד אחד היו כבר יחסיו עם אשתו מעוררים זמן רב לפני המיקרה, וכאשר נעצרה חווה היה כבר תיקיגרדושוין ברבנות. מאידך,

למרות השמצות וטענות מצד חווה כלפיו בתחילת המישפט, היתה חווה אשת-נעוריו ואם שני ילדיו. ירידים אמרו כי התנהגותו האצילית היא תרצאה של היותו חבר טוב ואדם בעל עקרונות, המנסה לעשות את הטוב ביותר עבור ילדיו. לעומתם אמרו הציניקים כי התנהגותו נובעת מהסכם שעשה עם אשתו, כי היא תיתן לו גט ללא בעיות, אם יעמוד לצידה בזמן המישפט.

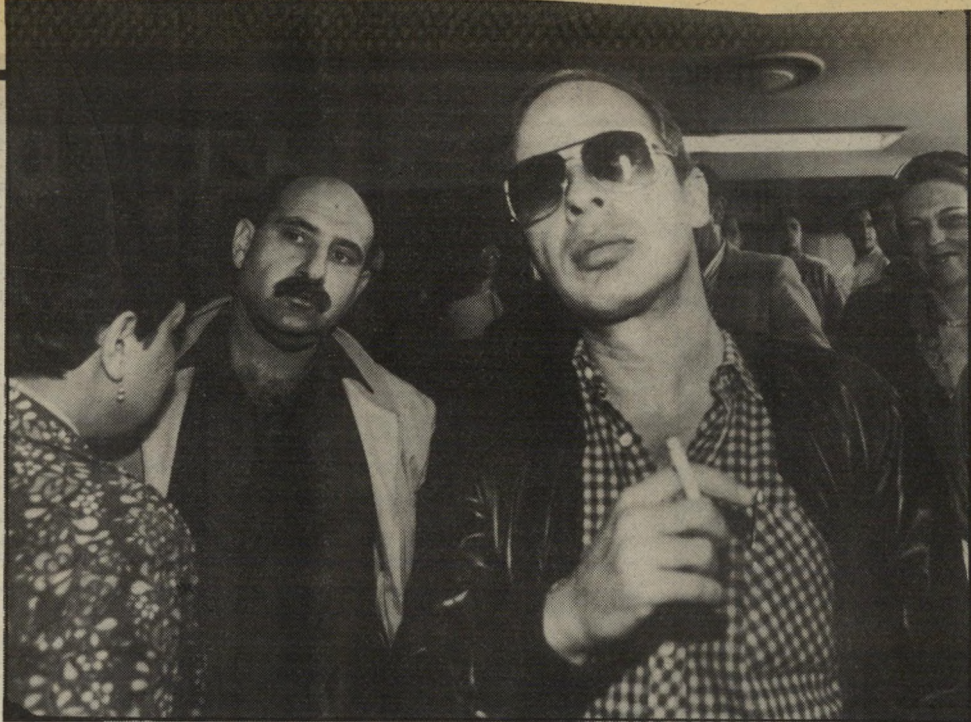
במשך שנה תמימה תפקד אהוד

הגיסה הניה שפאן חברתה הן בנות אותו גיל, וידידות משנים.

האחות חיה שפאן, אחותה הצעירה של המנוח, לא הירבתה לבוא למישפט.

שני הבעלים אהוד יערי ואבי גרנות סבלו מאוד, ועדיין שני הבעלים סובלים מתוצאות הרצח. כל אחד מהם הגיב

דמעות בעיניים ציפי קביליו, אחותה של חווה יערי, מחתה דימעה. כשהתברר לה שאחותה נשלה למאסר. האחיות, שלא היו קרובות לפני המישפט, התקרבו במהלכו.

כבית-המשפט טען סניגורה של אבי, עורר-הדין נתן קנת, כי מיכתב זה הוא מפוברק, ולא נכתב כלל בידי מרשתו.

השמועות ואמרות כי כעת, לאחר המישפט, יקבל אהוד את המישרה בארצות-הברית, אותה היה אמור לקבל עוד לפני המישפט, ויקח לשם גם את ילדיו, כדי שיתגברו יחד על הטרנדיה שעברו.

נסיון התאבדות. אבי גרנות, בעלה של אביבה, שמר על פרופיל הרבה יותר נמוך במישפט. פניו לא היו ידועים לקהל כפניו של אהוד יערי, אבל הוא בא רק לשיבה אחת במהלך המישפט ולישיבת פסקי-הדין.

אבי לא הסתיר את סיבולו הנורא. זמן קצר לאחר מעצרה של אשתו ניסה להתאבד, והובהל לבית-החולים. בתם של הווג גרנות היא אומנם קטנה עדיין, בת 9, אבל גם היא עברה בוודאי את מנת-הסבל שלה. אמה נלקחה ממנה ואביה היה במצב נפשי קשה במשך זמן רב.

מלבד טראומת המישפט סובלים בוודאי הבעלים של שתי הנאשמות גם מריגשי-אשמה קשים. אין ספק כי הם מחטטים בנישמתם ומנסים להבין מה גרם לנשותיהם לבצע פשע מתועב כזה, והאם יתכן כי היה משהו שיכלו הם לעשות כדי למנוע את הרצח.

כרגיל בטלוויזיה, ישב יוסי-דיוס בבית-המשפט וניסה להסביר לילדיו מה קורה במישפט, ולקדם לצפות מעיתוני יוסי-המחרת. "חווה היא אמה טובה מאוד, וזה קשה לילדים פי כמה כעת", אמר.

הוא היה בא בבוקר, הרבה לפני פתיחת המישפט, שותה כוס קפה עם שוטרי בית-המישפט, ואחר-כך ישב לו לבדו, דומם וצונן, כשהסגריה הכבויה בין אצבעותיו, עד תום הישיבות.

הישיבה היחידה שבה לא נכח היתה הישיבה בה הוקרן סרט-העיתונות בין אשתו לבין אביבה. הסניגורים, הר"ר עדנה קפלן ודרור מקרין, הוזהרו אותו כי זהו קטע קשה במיוחד, ומוטב שיחסוך זאת מעצמו. חוץ מישיבה זו נכח אהוד בכל הישיבות.

ברוך-לכל נראה אהוד בודד מאוד בבית-המשפט, רק לעיתים ישב לידו אחיו או אחד מירדיו בטלוויזיה. לעיתים שלחה לעברו חווה מבטים, ולפעמים היה יורד לספסל-הנאשמים, לאחר הדיון, כדי לחבק את אשתו ולעודדה.

כרוכ העדויות ישב דומם כקיר ולא הביע כל רגש. רק כאשר העיר הר"ר זאב פכטהולד, המרפא הטיפעוני, ש"חווה טענה כי בנכוחותו נתן אביה את הכסף למלה מלכסקי, ניכר היה באהוד

פסקי-הדין: הכל בגלל הכסף

פי דבריה: "עשיתי לה רק טוב בחיים... רק כסף נתתי לה!"

בית-המשפט קבע כי לחווה היה אומנם צורך מתמיד לאדם שיהיה לצידה, אבל היה זה קשר של ביטחון ואינטרס משותף, ולא של תלות. השופטים קובעים כי כזה היה גם יחסה למישל חדד: "יערי גילתה לחדד דברים, שלכאורה היו בניגוד לאוני-טרסטים שלה, ומבלי להיוועץ בפרקליטיה. יערי לא עשתה כך משום שפקד חדד יצר כלפיה מצב של תלות בזמן-החקירה, אלא משום שיערי קיוותה שזה ישרת אינטרס שלה, היא ניסתה להפעיל את כוחות ההשפעה שלה על פקד חדד באמצעים שלה וכדרכה, תוך שהאמינה בשלבים מסויימים בכוחה למצוא נתיבים לליבו של חדד, שלרוע היה נדמה כי הוא רך וניתן לכיבוש."

בפסקי-הדין נעזרו השופטים בעבודה המצויינת שעשו הפרקליטים בתיק; התובעת, פנינה דבורין, שאספה את החומר והגישה אותו לבית-המשפט בסדר-הגיוני, ותוך חקירה נגדית נוקבת של הנאשמות; עבודה יוצאת מן הכלל של הד"ר עדנה קפלן ודרור מקרין, סניגוריה של יערי, שעשו את הטוב ביותר שניתן היה לעשות בתיק כל-כך קשה ועם נאשמת שיותר הפרעיה מאשר עזרה; ושל סניגוריה של אביבה גרנות, עורכיה-הדין נתן וחיים קנת, שעזרו לבית-המשפט בבירור והפשטת הסיכונים העובדתיים.

איש לא הופתע מפסקי-הדין. הוא היה צפוי מהרגע שבו הציגה התובעת את העימות בין שתי הנאשמות. בו האשימו זו את זו ברצח. אבל בית-המשפט הפתיע כאשר הצליח בזמן קצר לסיים את כתיבת פסקי-הדין הבהיר והתמציתי, מתוך הדרי החומר שהיו לפניו.

פסק הדין, שכתבו השופטים חנה אבנור, ישראל גילעד ויוסף גולדנברג, הוא פנינה. בלשון פשוטה וברורה, יוסף הגיוני ומישפטי הרצו השופטים את הדין: הם יצאו בקלות מתוך הסיבוכים האניסו-מיים שהעלו הצדדים בתיק, הם שלמו את העיקר מתוך רבבות המילים שהושמעו לפנייהם, וחשפו את הגרעין מתוך אלפי השכבות שבהן עטפה חווה יערי את עדותה.

השופטים הלכו בדרך ברורה וקצרה. הם קיבלו כמעט ללא שינוי את עדותה של אביבה גרנות, ותיארו את מה שקרה בזירת-הרצח על-פי דבריה. מתוך עדויות ששת הפאטולוגים, שסותרו זה את זה, קיבלו השופטים את עדותו של הד"ר יהודה היס, הרחוקה והמלאה. הם קבעו על-פיו את מנין-גון-הרצח, שגרם למוות, לשברים בצלעות ולקיר-קוף של המנוחה.

השופטים לא מצאו כי חווה יערי היא תלותית יותר מאדם אחר, וקבעו כי התופעה הזו קרתה אצלה רק במצבי-לחץ, ואינה דבר מתמשך ומתמיד.

על ילדותה של חווה קבעו השופטים לפי דיברי הפסיכולוגים שבדקו אותה כי: "היו לה חוויות ילדות קשות במה שנוגע להתנהגות האב והאם. מחד, עבודת האב כחלפן דולארים, הטילה על יערי לעזור לאביה להסתיר ולהבריח כסף מה"מישטרה. מאידך ניסא, האם, שברוב שעות היום הלחילה נעדרה מהבית, ביום עבודה ובחילה בילתה. על רקע רצון האב להגביל את האם, היתה יערי עדה בבית-הוריה להתפרצויות זעם ואלימות."

על החברות בין שתי הנאשמות קבעו השופטים כי חווה קנתה את החברות של אביבה בכסף. על-

אל תסרסו את בני!"

אני תמיד רציתי שהוא יקבל טיפול. הייתי שואלת אותו: "בני, מה יש לך? למה אתה עושה את זה?" אבל הוא אף פעם לא ענה לי, רק היה משפיל את ראשו ובוכה.

אנא מר אבשלום, אני מבין קש ממך, אני רוצה ניתוח! אפילו אם זה יעלה לי בחיים שלי, לא איכפת לי. אני מוכן לחתום על הכל, העיקר להתפטר מהמחלה הזאת! אני מוכן לוותר על יחסיי עם נשים, העיקר שאני אהיה בריא — וזה הדבר החשוב לי מכל. להיות כמו כל אדם אחר, כמו כולם, בלי להיות מסוכן לאיש. כך כתב אלי בוזגלו מבית הכלא לסניגורו, עורך־הדין אבשלום שיינפלד.

בוזגלו (36) בילה שנים רבות בכלא בגלל עבירות־מין שונות, שביצע מאז נעדרתו. כבר בגיל 15 נעצר ונידון כבית־משפט לנוער על קיום יחסים עם ילד. בגיל 16 נידון על מעשה מגונה. בשנת 1980 נידון בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב על־ידי השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן לשש שנות מאסר. ארבע מהן בפועל, על מעשי־סדרס בקטנים.

וזמן קצר אחרי שהשתחרר ממאסר זה, נתפס בוזגלו שוב בגלל עבירות־מין בילדים וילדות, ונידון למאסר של תשע שנים.

אמו של בוזגלו, שבה, סיפרה ל.העולם הזה על בנה:

כואב לי מאוד, אני לא יכולה לדבר עליו בכלל. הוא הבן הכי גדול שלי והכי טוב אליי מכל הילדים. יש לו ידיים של זהב. הוא לא פושע, הוא לא רצה ולא גנב. למה קוראים לו כעריזונים עברייני?

עלינו לארץ ממארוקו כאשר אלי היה בן שנתיים, הוא הבן הבכור, ויש לו שבע אחיות ושני אחים. הוא למד בבית־הספר הדתי ניר־עציון, ואחר־כך לא רצה להמשיך בלימודים. הוא התיחל לעבור בתריסים ווירטיות.

ידעתי על הבעיות שלו, וכבר בגיל 18, לפני שהלך לצבא, לקחתי אותו לבתי־חולים. הייתי איתו בבילינסון, איכילוב ושלוותה. בדקו אותו ועשו

נורא לילדים קטנים. אני בעד צדק", אומרת אמו של בוזגלו. רופאים רבים בדקו את בוזגלו. כולם החליטו כי אינו חולה במחלת־נפש. הוא סובל מבעיות אמוצינאליות, הן קשורות בעיקר לדמותו הגברית, הרופאים המליצו על טיפול תרופתי ומעקב.

"ברבים בעלמא" הכריזה על המלצות אלה השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן, הטיפוליים הללו לא עזרו לו בעבר, וממילא אין דרך לחייבו לעבור טיפולים כאלה ולדאוג שיבצע אותם... משנת 1968 גילו בתי־המישפט רופאים כלפיו, וקיוו לטיפול מת־אים. עשר שנים הוא גורם נזק לילדים קטנים."

על 15 העבירות הנוספות נידון בוזגלו לתשע שנות־מאסר. כשהוא שמע את העונש של תשע שנות־מאסר, הוא צעק צעקה נוראה. כשהוא ייצא מבית־הסוהר, הוא כבר יהיה בן יותר מ־40, אומרת אמו.

סניגורו של בוזגלו, עורך־הדין שיינפלד, עידר על חומרת העונש לבית־המשפט העליון, אבל היתה לו גם בקשה נוספת. בשם שולחן, ביקש עורך־הדין כי בית־המשפט יאפשר לבוזגלו לעבור ניתוח של סירוס, כדי שיתגבר בדרך זו על יצרתי־החזק שלו, ויהיה אדם נורמאלי ובלתי־מסוכן לחברה.

בתמורה לניתוח זה ביקש בוזגלו את שיחרורו מבית־הסוהר.

בקשתו של בוזגלו מעוררת בעיות מישפטיות ומוסריות קשות. בית־ה

בית מעל תיבות־הדואר. הוא משך אורח וכלא אותה בשרותים של המיקל לט, הילדה צעקה ואז התיר לה לברוח. אחרי שבועיים. בשעות אחר־הצהריים, ביקש מילד בן 12 לקרוא עבורו את שמות הדיירים מתיבות־הדואר. הוא משך את הילד למיקלט, הוציא את איבר־מינו והורה לילד לאונן לו. הוא הורה לקטין להתפשט, וכאשר זה סירב ובכה, התיר לו ללכת.

אחרי שלושה ימים חזר בוזגלו על תרגילי תיבות־הדואר. הפעם היתה הן קורבן ילדה בת 7. הוא משך אותה למיקלט, סגר את הדלת, הוציא את איבר־מינו והורה לה להתפשט. כאשר צעקה, נתן לה לברוח.

כאותו היום עצמו עצר ברחוב ילדה נוספת. בת 12, והוציא מולה את איבר־מינו.

העבירות הבאות בוצעו אחרי חודש ימים. בוזגלו תפס קטין בן 7 וביקש ממנו לקרוא מתיבות־הדואר. הוא הושיב את הקטין על ברכיו, והילד החל בוכה. בוזגלו סתם את פיו ונגע בישבנו, ואחר כך הכריח את הילד לאונן לו. כבר למחרת אונן לפני ילדה בחדר־מדרגות.

בינואר 1985 עשה בוזגלו את העבירה היחידה הכרוכה בקשירות־ידיים. הוא תפס בחדר־מדרגות ילד בן 7, משך אותו למיקלט, קשר את ידיו לברזלים, הפשיט את מיכנסיו, נגע בו ואונן. כאשר בכה הילד, התיר לו ללכת.

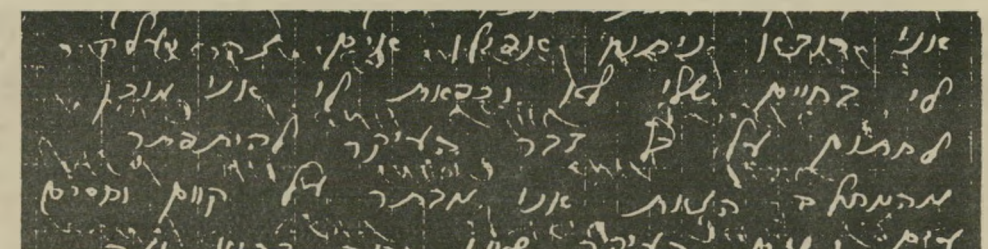
כעבור שבוע עשה בוזגלו מעשה־סדרס בילד בן 6.

אלי בוזגלו, שנידון לתשע שנות־מאסר על עבירות־מין חמורות, מבקש שיסרסו אותו. מישפחתו מתנגדת

מישפט העליון דחה את המשך המישפט, עד שנציגת הפרקליטות תביא בפניו חומר בדבר השפעת סירוס על עברייני־מין ומידע על הנעשה בתחום זה בעולם.

אפילו אם יתירו השופטים לבוזגלו לעבור ניתוח של סירוס, ספק רב אם ייצא רופא שיהיה מוכן לבצע ניתוח כזה. מה גם שהשפעתו של ניתוח כזה שנויה במחלוקת.

ניתוח של סירוס אומנם מפסיק את הרחף המיני של הגבר, אולם אינו משיפיע על רחפי האלימות. ולכן יתכן מאוד שהעברייני המסורס ינתב את מירצו לאפיקים פליליים אחרים. חבר־הכנסת אוריאל לין המליץ על ניתוח־סירוס לעברייני־מין בישראל. לין מציע זאת כעונש־חובה, שיוטל על־ידי בית־המשפט. אם אומנם תכניס מדינת־ישראל לספר חוקיה עונש גופני כזה, תמנה גם רופא שיבצע את העונש — בדיוק כפי שעונש־מוות מחייב מינויו של תליין. (המשך בעמוד 29)

באותו היום עצמו תפס ילדה בת 5 שהיתה בדרכה לגן, משך אותה למיקלט ואונן בנוכחותה. בכך לא הסתיימו העבירות שביצע באותו יום. הוא תפס ילדה בת 11, משך אותה למיקלט, ליקק את ישבנה ואיבר־מינה, התחכך בה ובא על סירפוקו.

15 מעשים מסוג זה ביצע בוזגלו כמשך ארבעה חודשים. "אף אחד מהמישפחות של הילדים לא בא אלינו הביתה. הם התלוננו במשטרה. אני מבינה אותם, זה דבר

שנה פגש ילד בן 8 בפתח־תיקווה, וביקש ממנו לעזור לו לאתר כתובת. הוא משך את הילד למיקלט, פרש שטיח שהיה איתו, הפשיט את הילד ועשה בו מעשה מגונה. שבוע אחר כך פגש ברחוב ילדה בת 11. הוא שאל אותה על כתובת מסויימת, ואז הוציא את איבר־מינו והיא ברחת.

אחרי שבוע, בשעות־הצהריים, פגש ילדה בת 8. הוא שאל אותה אם היא יודעת לקרוא, וכאשר ענתה בחיוב ביקש ממנה לקרוא עבורו את הכתו

כאשר היה המישפט הקודם שלו, ביקשתי מהשופטת שיתנו לו טיפול, שיעזרו לו. אבל הוא לא קיבל שום דבר. נתנו לו כדורי־הרגעה, אבל הם לא משפיעים עליו. רק כעת, במאסר הזה, התחילו לתת לו כדורים שעוזרים לו.

אנחנו יודעים שהוא מבקש שיעשו לו ניתוח. זה נראה לנו נורא. ריברנו על זה במשפחה, גם האחיות שלו מתנגדות. למה שיעשו את זה לגבר? עד כאן דיברי האם. כתבי־האישום שהוגש נגד בוזגלו

לו צילומים, ואמרו לי שיש לו פגיעה מוחית.

בגיל 18 הוא התגייס לצבא, ושוחרר אחרי חצי שנה. אבל הוא עדיין משרת במילואים. גם כיום, כאשר הוא יושב בבית־הסוהר, מגיעים עבורו צווי־קריאה הביתה.

בגיל 19 הוא פגש בחורה והתאהב בה. אנחנו לא חשבנו שהיא מתאימה לו, וגם לא רצינו שיתחתן כל־כך צעיר. אבל הם התחתנו, ויש להם ארבעה ילדים נחמדים. כאשר היה לו המישפט הקודם, והוא נידון לארבע שנות מאסר, אשתו התגרשה ממנו.

ילדים במיקלט **לפני חודשיים** היה לבן שלו בר מצווה. ביקשנו משרות בתי־הסדר הר לתת לו חופשה, כדי שיוכל להיות נוכח בבר־המצווה. אבל הם הודיעו לנו שהם מוכנים לשלוח אותו רק באויקים. לא רצינו לעשות לילדים שלו כושות כאלה, אז ויתרנו.

עוזי קרן

יוסי אחימאיר:

„לא על הלחם, כי אם על הרוח!“

בשבוע שעבר צילצל הטלפון בבתייהם של כמה סופרים ומשוררים מהשורה הראשונה בישראל. על הקו היה יועצו לענייני תיקשורת של ראש-הממשלה, יוסי אחימאיר, שהזמין את הסופרים, בשמו של ראש הממשלה, לבקר בביתו ביום ב'. שאלתי את יוסי אחימאיר כמה סופרים נענו להזמנה, וכמה סירבו.

נענו משהו כמו 12-15 איש ואשה. היו כמה שלא נענו, אבל לא אדבר כרגע על מיספרים.

● ומה מטרת הפגישה?

ראש-הממשלה מתכוון בתקופה הקרובה לזמן לביתו אורחים שונים לשיחות.

● וזאת הדוגמה לאזרחים שונים?

זו קבוצה שיש לה מכנה משותף. הוא יומין אליו גם תושבי איזורי-פיתוח, תעשיינים ועוד קבוצות-אזרחים בעלי מכנה משותף.

● והקבוצה הראשונה היא של סופרים, שכיכרע אינם משתייכים למחנה הימין?

ראש-הממשלה

זה ביטוי פסול בעיניי.

● גם אם הביטוי פסול, העובדה נשארת עובדה. תתפלא לדעת כמה הרבה סופרים יש במחנה הלאומי רווקא.

● מי, למשל?

אני לא רוצה להיכנס לזה עכשיו. בעיקר מכיוון שהשיחה בין ראש-הממשלה והסופרים המוזמנים לא תהיה בעלת גוון פוליטי, אלא רק בענייני דיומא. ראש-הממשלה רוצה יותר לשמוע מאשר להשמיע.

● אם ראש-הממשלה ירצה לשמוע, אני מתארת לעצמי שהוא ישמע הרבה על מצבו הגרוע מאוד של הסופר בישראל. האם יהיה ראש-הממשלה מוכן לעי שות משהו בעניין זה?

מדוע לא? אבל הכוונה היא לא לדבר כל-כך על הלחם, כמו על הרוח.

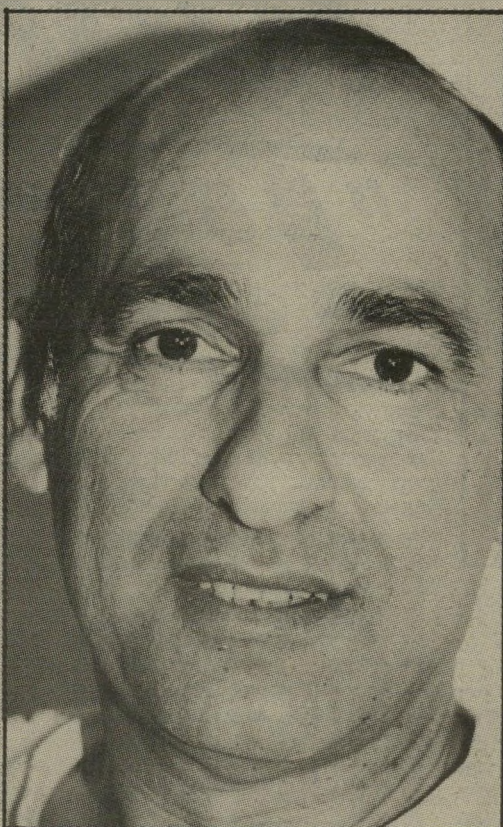
● מי ערך את רשימת-המוזמנים?

ראש-הממשלה הציע כמה שמות, ואני הוספתי כמה.

● אתה לא חושש שהלא-מוזמנים ייעלבו?

יהיו בוודאי עוד פגישות, ונמין אחרים. (דניאלה שמן)

ציון צביר

יוסי שדה:

„אילו הצליח יפת, היה מקבל פחות!“

זה לא היה פשוט. אבל מצאתי. מצאתי איש אחד במדינת-ישראל שמוכן להגן על ארנסט יפת. מרוב הלם, נעתקו המילים מפי. אז תחת לדבר איתו ביקשתי ממנו שיכתוב את מה שיש לו להגיד. הוא כתב, יוסי שדה, מישפטן. קיראו בעצמכם:

על מה מתלוננים הוועקים? יפת קיבל משכורת גבוהה וכמובן, בעיקבות זאת, פיצויי-פרישה גבוהים. התלונה היא: איך אתה מעז להרוויח כל-כך הרבה. השאלה אם מגיע לך או לא אינה רלוואנטית — זה פשוט לא-מוסרי להרוויח כל-כך הרבה כסף. כלומר: לא „גם אנחנו רוצים להרוויח הרבה“, אלא „תרוויח גם אתה מעט! תהיה אחד משלנו!“

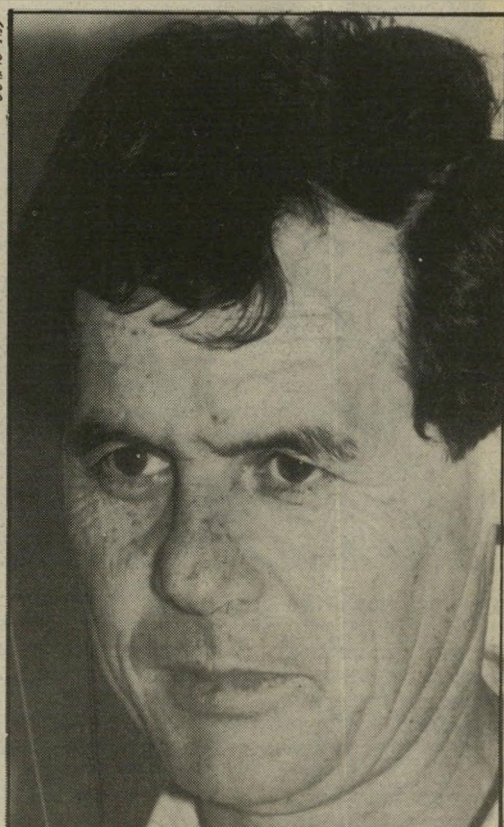
בתוך כל המקהלה הנועזת הנ"ל, נשמעות מעט מאוד הערות בקשר למצב-הישי של הכנס בהנהגתו של יפת. בהנהגתו של יפת, פשט, למעשה, בל"ל את הרגל. הממשלה חשה לעזרתו של בל"ל (ושל דיסקונט, הפועלים והמיזרחי) והצילה אותם. בארצות-הברית, כמצב דומה, היו מפטרים את המנהל — כפי שעשו במקומותינו. אבל — וכאן ההבדל הקטן — באמריקה היו מחפשים מנכ"ל חדש, ומעניקים לו משכורת הרבה יותר גבוהה מהמשכורת שקיבל המנהל הנושן, כדי שיתאמץ יותר. סביר להניח שהיו גם מעניקים לו, למנהל החדש, אופציה לרכישת מניות של הכנס (מה שקרוי STOCK OPTION). כהאי לישראל: אם רק תאבה, ארוני המנהל החדש, תוכל לרכוש כעוד

בנק לאומי

שנתיים שני מיליון מניות של הכנס. המחיר? עבודר. ארוני, המחיר הוא המחיר ההיסטורי של המניה, כשהבנק היה בשפל המדרגה. לפני כניסתך לעבודה, אז אם ערך-המניה ביום כניסתך לעבודה היה דולר אחד, ואילו אחרי שנתיים של עבודה מאומצת שלך טיפס ערך-המניה לשלושה דולרים — הגה, „עשית“ כמה מיליוני דולרים, ואנחנו שמחים בשימתך. מגיע לך, ארוני, להרוויח — הבראת את מצב הבנק לעומת זה — אם ערך המניה צנח לחצי דולר — לא הצלחת, חביבתי. לך הביתה. בארץ גישה כזאת היא בלתי-אפשרית. אסור לשלם שכר בשביל ההצלחה, ואין סנקציה על כישלון.

כך ידע יפת, וכך יודע כל עם ישראל. צורק ארנסט יפת באומרו: המשכתי לקבל את המשכורת הרגילה שלי, ולא יותר מזה, כשהבנק הצליח ופרח ושיגשג — אין סיבה שיענישו אותי ויקטינו את שכרי כשהבנק נכשל. מגיע לך, מר יפת, כל גרוש שאתה יכול להוציא מהבנק. אולי כך תפקח את עיניהם של המסרבים לתת פרס למצליחים, ולכן גם לא מענישים את הנכשלים. אולי, בעיקבות הוויכוח הציבורי שאתה חוללת, נמצא מודעה בעיתון: „בלב"ל דרוש מנכ"ל. המשכורת המוצעת היא משכורת ממשלתית רגילה. אם המועמד יצליח להבריאו את מצב הכנס, יהיה זכאי, בנוסף למשכורת, ל-10% מהרווחים של הכנס, כפי שהם משתקפים במאזן השנתי.“ (דניאלה שמן)

ענת סרוסטי

שימחה שנקר:

„לא די בהתפטרות. דרוש טיפול שורש!“

מועצת-המנהלים של בנק לאומי התפטרה. יו"ר מועצת-המנהלים, אלי הורביץ, „אכל אותה“. כדבריו בכל כלי-התיק שורת אנשורי השבוע.

הורביץ הסביר את מניעי התפטרותו, עד שפשוט בא לי לרחם עליו. נזכרתי באיש אחד, רואה-חשבון, שימחה שני קר. שהתריע על המעשים בבנק עוד לפני שש שנים. ביקשתי לשמוע ממנו אם הוא מרוצה מהתפטרותו.

מובן שאני מרוצה, וחושב שטוב היה שהם כולם התפטרו. אבל לדעתי אלי הורביץ משחק מישחק כאילו הוא ניסה לתקן ונפל מעין קורבן.

● למה אתה מתכוון?

הורביץ מסתיר את העיקר. הוא — כמו מועצת-המנהלים — לא היו צריכים להתפטר רק בגלל הפיצויים של יפת.

● במה עוד הורביץ אשם?

אני טוען שגם אלמלא היתה פרשת-הפיצויים של יפת, גם אז הורביץ היה צריך ללכת הביתה. הוא לא תיפקד. הוא היה חבר באותה מועצת-המנהלים שלא עשתה דבר. ממאי 1984 ועד מאי 1985 כתבתי לכל חברי-הדירקטוריון מכתבים. צירפתי להם חומר על כך שנעשים כבנק מעשים חמורים. עליסף פליליים — והם העריפו להתעלם. כשנודע לו סכום-הפיצויים של יפת, הוא היה צריך לצאת

בנק לאומי

לציבור. לפנות לבנק-ישראל ולמפקחת על הבנקים, ולא עשה זאת. הוא גם העלים בוועדת-הכספים את תנאי-הפרישה של יפת, ואת משכורת-העתק של איינהורן ובכירים אחרים.

● מה הוא עשה במקום זאת?

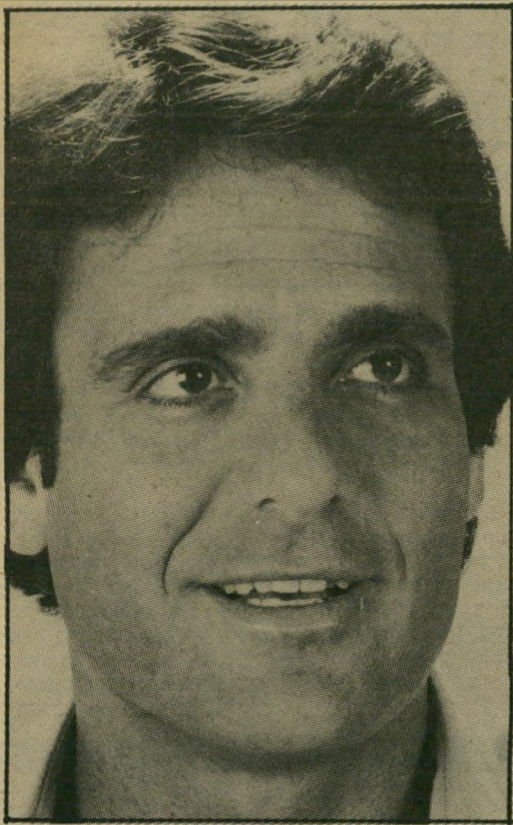
מועצת-המנהלים, והוא כראשה, הציעו לי פיצויים, כדי שאעזוב את הבנק, וכדי שהם לא יצטרכו לדון בדברים שעליהם התרעת.

● מי עוד צריך להתפטר מהבנק?

המנכ"ל, מורדכי איינהורן, המקבל משכורת חודשית של 15 אלף דולר, ושהיה אחראי לוויסות. יעקב הירש, המפקח הראשי של הבנק, שהיה בעבר מנכ"ל משרד מבקר-המדינה. גם חיים בוקסבאום, מנהל מחלקת-הכספים, שכתב את המש"כורות לבכירים בעצמו, ושהוא בעצמו קיבל משכורת של 25 אלף דולר לחודש, וגם הו"ר זלמן סגל, ראש חטיבת-מינהלה, שהיה אחראי להסכמים האישיים שנחתמו על בכירי-הבנק.

● ואז הכל יהיה בסדר בבנק?

אם תקום הנהלה חדשה, שלציבור-העובדים ולקהל יהיה בה אמון. הנהלה שתקבל על עצמה לבדוק בצורה יסודית את מחדלי העבר, ומי אשם — רק אז אפשר יהיה לצאת לדרך. בנק לאומי צריך לעבור טיפול שורש. (רננית אנטלר)

רמי שלמור:

**„כולם אוהבים החשיפה.
אז עשינו את זה!“**

באחד מתשדירי-השרות בטלוויזיה גיליתי שחקן שהיה מוכר לי, אבל לא יכולתי בשום אופן להיזכר מיהו. אחרי-כך הסתבר שהוא אחד הבעלים של פירסום טל-חברת-הפירסום שהפיקה את תשדירי-השרות עבור אגד. האם המצב בענף הפירסום כלי-כך רע שבעלי-מישרדים מופיעים בעצמם בתשדירים, במקום שחקנים מיקצועיים? שאלתי את רמי שלמור.

אין לזה כל קשר עם מצב מישרדי-הפירסום.

● **אז מדוע אתה מופיע פיתאום בתשדירים? אין לך עבודה יותר חשובה לעשות במישרד?**

האמת היא שאנשי-הפירסום, כמו רבים וטובים, אוהבים את החשיפה. אנחנו מפרסמים את כל העולם, ותמיד נשארים בעצמנו בצד. עד היום לאף אחד פשוט לא היו ביצים לעשות את זה. עכשיו אנחנו החלטנו ועשינו.

● **אז מדוע דווקא אתה, הבעלים, מופיע בתשדיר?**

פירסום

זה לא רק אני. עוד כמה אנשים מהמישרד מופיעים, ולהבא נשתף את כל עובדי המישרד. שכולם ייהנו מהחשיפה.

● **נראה לך בסדר שאתם לוקחים פרנסה משח-קנים? לא פנו אליכם בתלונות מאמ"י?**

בתשדירים מופיעים, בדרך כלל סטטיסטיים, והם ממילא אינם חברים באמ"י. אז אף אחד לא פנה ולא התלונן בינתיים.

● **ואם יפנו?**

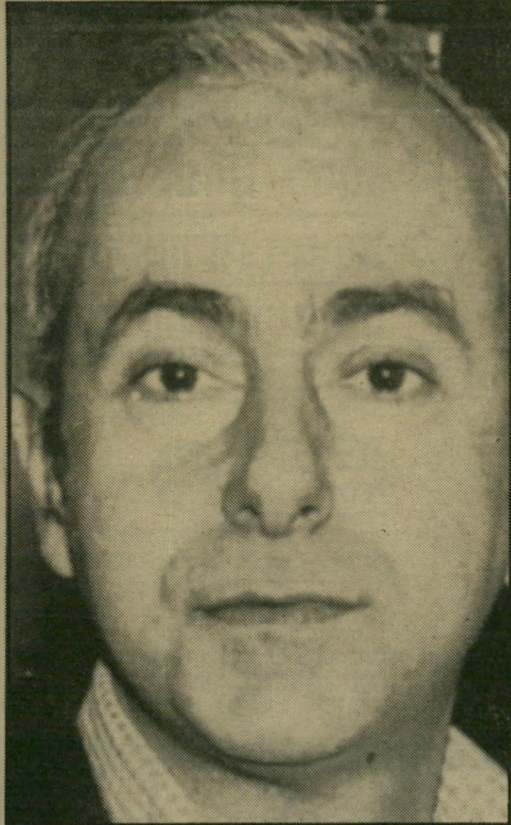
אז נבטיח להם לא לעשות את זה עוד.

● **ובכל זאת, למרות שאתה לא קושר את זה לגמרי למצב הכספי של ענף-הפירסום, בכל זאת חסכתם כמה גרושים על שחקנים?**

אולי חסכנו 250 דולר. זה לא הרבה.

● **איך התקבל עניין ההופעה שלכם בתשדירים עליידי הקולות והקולגים שלכם?**

הלקוחות שלנו היו מאוד מרוצים. כבר-נגה לא כלי-כך פירגנו, והיו דיבורים על כן-מכובד ולא-מכובד. אני רק רוצה להגיד לך שפתחנו פתח לרבר חרש, וברור לי שתוך חצי שנה, 70% מעובדי מישרדי-הפירסום בארץ יהיו השחקנים בתשדירים של המישרד. (דניאלה שמי)

מולי שפירא:

**„אולי הזמר היידישי
יהיה הגל הבא!“**

ביום השישי בצהריים התקיים מופע, בהשתתפותם של הבולטים באמני-ישראל, לכבוד הזמר וההומור בידיש. היה זה במסגרת שבוע-המחווה שערך הבימה לכבוד תרבות-היידיש. את המופע הפיקה מחלקת-הבידור-והתרבות של גלי-צה"ל. בראשותו של מולי שפירא. המופע זכה בסיקור תיקשורתי אוהד. כמעט חסרת-תקדים. שאלתי את מולי שפירא: מה פיתאום יידיש?

זאת באמת שאלה! הרעיון אינו שלי או שלנו. פנו אלינו אנשי-הבימה, והתלבטנו ממושכות. באמת סכרנו בתחילה שגלי-צה"ל זוהי תחנה של צעירים, ומה לנו ולזה?

במחשבה שניה, החלטנו דווקא ללכת על הרעיון, ואני לא מצטער. בשנים האחרונות התמקדה תשומת-הלב הלאומית ב-שורשים של עדות-המזרח. כבר הפקנו ערב תימני, ואיש לא הרים גבה, אז דווקא על יידיש מתפלאים? משתמע כאילו

שידור

שלאשכנזים אין שורשים, לא היתה תרבות! הרי זהו פרק מפאור בתרבות יהודית, ההולך ונמחק.

● **אתה מדבר באיכותיות. אתה עצמך דובר יידיש?**

לא. אבל מה? במשך העבודה על המופע זה לא נשמע לי זר או חדש. הרגשתי כאילו זה כתוכי. כאילו הייתי כבר פעם בסיפור הזה.

● **אחרי מופעים דומים בעבר, שהוקדשו לסיגנון בלשדי, נוצר גל אופנת. אתה צופה התחדשות דומה בעת? הגל הבא יהיה ביידיש?**

אני באמת לא יודע. לדור-החלוצים היה צורך להפנות עורף לעבר הגלותי ולהביט לעתיד. אבל לנו — מדוע שלא נקשיב לשירה ביידיש על פי הביקוש הרב שהיה לכרטיסים למופע, יכול להיות שזהו הגל הבא. הקהל לא כלל רק קשישים, אלא גם בני 30-40.

● **כמנהל מחלקת-הבידור-והתרבות של תחנת-רדיו, אתה מתכוון לדחוף את הנושא?**

גלי-צה"ל לא יתחילו לשרד פיתאום ביידיש. אבל אני לא רואה כל סיבה ששירים של איציק מנגר ומרדכי גבירתיק לא יולחנו או ישודרו. מדוע לא? (דפנה ברק)

בוז אפלבוים:

**„הוריי דיברו רוסית
וגם אני מדבר קצת!“**

השבוע גיליתי רשימה מעניינת בידועות אחרונות. בוז אפלבוים מנהל לישכתו של שימרון פרס במישרד ראש-הממשלה. כתב מאמר רווי אהבה לתרבות הרוסית. הוא גם הציע לחדש את היחסים עם ברית-המועצות ולהגיע לבירור עקרוני לגבי יחסיו עימה. סיכומו: אין שום סיבה בעולם שלא להחנות את המכונית הישראלית לצד זו הסובייטית. ברמזורים שבהם נפגשנו כבר בעבר.

● **מה פיתאום מאמר כזה?**

אני חושב שלא נורא אם נעצור באיזשהו שלב ונעשה „חושבים“ על מערכת-היחסים שלנו עם ברית-המועצות. אין שום סיבה, לדעתי, שאחת לכמה שנים לא נבדוק לאן אנחנו הולכים, מה האינטרסים שלנו, מה טוב לנו ומה רע לנו.

● **מה לך ולתרבות הרוסית?**

כל הרקע בבית הוריי היה של תרבות רוסית, ספרות רוסית ושירה רוסית. כשביל אבי המנוח, לצטט בעל פה את גדולי השירה הרוסית היה דבר של מה בכך. בבית דיברו הוריי רוסית. וגם אני מדבר קצת. קמץ קמץ מאהבתי לתרבות הרוסית שיקעתי בשיר שכתבתי לזיכרו של גידעון מחניימי. בניתי את השיר מאלמנטים רוסיים.

● **אתה מאמין שבאמת חל שינוי בעמדות מנהיגי ברית-המועצות?**

כן. בין כרושצ'וב לגורבצ'וב היתה תקופה שחורה. תקופה על

מדיניות

התפר של הריאקציוניות. היום יש כברית-המועצות נסיון רציני לראות ולברוק איפה הם טעו. גם ביחס אלינו יש ראשית של ניצנים ביחס לרוימה אחרת, וצריך לתת לזה צ'אנס.

● **קיבלת תגובות על המאמר?**

קיבלתי תגובות מכל הכיוונים. היו שאמרו שיש במאמר הזה מידה של העוזה. היו גם תגובות שליליות, בעיקר מאנשים ומקבוצות המטיפים לשינאה לברית-המועצות.

לדעתי, אי-אפשר להחזיק את המקל בשתי קצותיו. אי-אפשר לתבוע עליה חופשית ופתיחת שערים, ומצד שני להכות ל-סובייטים עם פטישים על הראש.

סיפרו לי שגם חברי-הכנסת של ר"ק קראו בעיון רב את המאמר.

● **איך הגיב שר-החוץ?**

אם להיות זהיר, הרי שכיוונתי לדעת גדולים. אחרי הפגישה המוצלחת של פרס עם שוורנאצ'זה לא הסתיר פרס את דעתו ביחס לצורך לפתוח דף חדש. אבל לא שאלתי רשות מאף אחד, ולא ניסיתי להיכנס לנעליים של מישוהו אחר.

● **יש, לדעתך, סיכוי למהלך הזה?**

כל זמן שלא מנסים — לא יודעים. בפוליטיקה, כמו באהבה, אין ביטחון בשום דבר. (רונית אנטרל)

בלי הרדמה

הכתבים הרפואיים תלויים לחלוטין במידע הנמסר להם עלי ידי המימסד הרפואי. אין הם מעזים, לרוב, להתמרד, לחקור, לחשוף ולהרגיז את מקורות המידע שלהם. לכן נשאר הציבור חסר-אונים מול הרופאים

שלו, כאשר לפנינו ניצבה מטרה אחת: לא לרווח אמת.

התלות במימסד

כ-ליהתיקשורת חייבים לש-מש כעיניים וכאוזניים של הצי-בור, וגם לשמש לו פה. הם חייבים לל-חום למען הצדק ולשמש ככלכי-השמירה של החוק ולחשוף פשעים. במיזרח, עד כמה שהדבר נש-מע פרדוכסלי, ממלאים בלי-התיקשורת לעיתים קרובות

היכן כליהתיקשורת חופשיים יותר ומרווחים בצורה אמינה יותר על המת-רחש. לשם מיכחו החליטו לערוך תח-רות-דיצה בין ג'ון קנדי לבין ניקיטה כרושצ'וב. השניים היו המתחרים היחידים. מר-כן שג'ון קנדי הצעיר הגיע ראשון וני-קיטה כרושצ'וב אחריו. כליהתיק-שורת הסובייטיים דיווחו על-כך בצורה הבאה: "התקיימה תחרות בינלאומית ברצצה שבה השתתפו בין היתר ניקיטה כרושצ'וב וג'ון קנדי. למרות גילו הק-שיש הצליח כרושצ'וב להגיע שני, וג'ון קנדי הצעיר הגיע לפני האחרון."

ב-עולם התרבותי עדיין מתור-כחים איוה מיקצוע הינו העתיק ביותר — רפואה, זנות או עיתונאות. בלי לקבוע את עמדת לגבי שאלה היסטורית זאת, נדמה לי שכיום בכל אחד ממיקצועות אלה משתלבים סמ-מנים של שלושתם גם יחד. יש סוגים שונים של כליהתיקשורת. קיימים גם הברלים מהותיים בין כת-בים שונים. קיימים הברלים בין כלי-תיקשורת בארצות-המערב ובין אותם שבארצות מיוחד-אירופה. אני, שהי-כרתי היטב את כליהתיקשורת בשני חלקיה-עולם, אינני מסכים לגמרי עם

נים של ניתוחים נגד השמנה — קי-צור-קיבה, הכנסת בלון בקיבה, ניתו-חיים במעי הדק וכו'. מבלי להתייחס להצלחות של ניתו-חיים אלה ולצורך בניתוחים אלה בכלל (כל מה שאמרת לגבי ניתוחים מיותר-רים וטיפול מוגזם מתייחס גם לתחום זה) הרי ברור שפירסומים עם שמות ומקום-העבודה של רופאים מסוימים משמשים פירסומת מצויינת לרופאים אלה. אחרי כל כתבה על ניתוחים נגד השמנה גדל התור בקליניקה הפרטית של הרופאים, גם בכא-ר-שבע וגם בחי-פה.

ועל מה מדווח בכתבת? פעם כות-בים על רופא מבא-ר-שבע, ומספרים שהוא עשה כ-100 ניתוחים כאלה בהצ-לחה רבה. כעבור זמן-מה כותבים על אותו המנתח שערך כבר כ-150 ניתו-חיים מאותו סוג. גם כתבי טלוויזיה ורדיו מצטרפים לחברת-הפירסומת ה-זאת, ומציגים לפני הציבור מעת לעת אנשים שעברו טיפולים מסוג זה, בתו-ספת פרטים מדויקים על שם הרופא ומקום עבודתו.

● טיפול בגידולים. בשידור טי-לוויזיוני (22.12.86) רואיין פרופסור מסויים על טיפול בגידולים שפירים ברחם על-ידי מתן הורמונים ללא ני-תוח. למחרת הוצף הפרופסור בבקשות להירשם לטיפול בקליניקה הפרטית

אישור זה רק במיקרה שבו המימסד הרפואי בטוח שהמראיין יגיד מה שהי-מימסד מצפה ממנו. למעשה ניתן לוותר על כתבים רפו-איים, ולהסתפק רק בהודעותיהם של רובר משרד-הבריאות או דובר מרכז קופת-חולים. מפעם לפעם מרווחים כתבים רפו-איים על מיקרי רשלנות רפואית. נוצר הרשם שאין הם עושים זאת כדי לגי-לות את האמת, ולהפנות אצבע מאשי-מה כלפי האחראים לרשלנות, אלא כדי לצאת ידי חובה ולרכוש אמון.

הכתב הרפואי הרוצה להתקדם חייב לשמור על מקורות-המידע, ולא להרי-גיו אותם. יש גם מדורים, כמו תוכנית-הרדיו אצבע על הדופק, שבהן דנים על בעיות אקטואליות ברפואה, אך תוכנית זו קיימת במימון הנהלת קופת-חולים. ומסיבה זאת אין לצפות ממנה שתמתח ביקורת אמיתית על המימסד הרפואי. הנה כמה שיטות המאפיינות את הכ-תבים הרפואיים.

פירסומת למינחסים

א-סור לרופא לעשות פירסומת עצמית בכלי-התיקשורת, אך כת-בים רפואיים מפרסמים מפעם לפעם

רופאים, כתבים וזונות

שלו. ● הפריה מלאכותית. טיפול זה נכנס לשיגרה בכל העולם, אך בארץ ממשיכים לפרסם את שמות הרופאים — פעם זה פרופסור פלוני, פעם זה ר"ר אלמוני, ופעם זה פרופסור שלמוני. הטיפול בעקרות כרוך לעיתים בסבל רב של נשים, וגם בסכנה. ידועים מיק-רים שנשים מתו מטיפול זה, ושעשרות מטופלות נשארו נכות לאחריו. ● השתלות פרקים. גם טיפול זה אינו חדשני, אך בעיתונות מקבלים

כתבות-ענק על הצלחות של רופאים שונים, העוברים במערכת הבריאות הי-ציבורית. רופאים אלה מחזיקים לרוב גם בקליניקות פרטיות וגם מקבלים חולים פרטיים בבתי-חולים ציבוריים, מה תמורת תשלום ("רפואה שחורה"). מה שאסור לרופאים לא-מימסדיים, מבצ-עים הכתבים הרפואיים עבור רופאים מימסדיים.

● כמה דוגמות: ניתוחים נגד השמנה. ככי-מה מקומות בארץ מבצעים סוגים שו-

תסקידים אלה הרבה יותר טוב מאשר במערב. (להוציא, כמור-כן, את ההתקפות על המישי-טר).

במיזרח יכול הפרט לפנות לעיתון ולקבל הגנה ממנו בדברים יומיומיים. הרשם שלי הוא שלמרות שכלי-התיק-שורת במערב חופשיים יותר מבחינה חיצונית, אין הם משרתים את הפרט. בארץ קיימים סוגים שונים של כתבים — כתבים מדיניים, כתבים כלכליים, כתבים פרלמנטריים, כתבים לענייני מישטרה וגם כתבים לעניינים רפואיים. האחרונים נמצאים במצב הני-חות ביותר. אין הם מסוגלים להיות אובייקטיביים.

כתבים מדיניים, כלכליים ואחרים יכולים לפנות לכמה מקורות שונים כדי לקבל מידע על נושא מסויים שעליו הם מרווחים. כתבים מדיניים — לנציגי האופוזיציה והקואליציה, כתבים מישטרתיים — לצד התובע ולצד הנאשם, כתבים כלכליים יכולים לפנות למומחים שונים בעלי ריעות שונות.

ואילו לכתבים רפואיים יש מקור אחד ויחיד: המימסד הרפואי.

אין פה אופוזיציה או קואליציה. לצורך קבלת מידע חייבים הכתבים הרפואיים לפנות אך ורק לשילטונות הרפואיים. כתבים רפואיים אינם יכולים לפנות לרופאים שונים במערכת, ללא אישור מטעם השילטונות.

באמצעות הכתבים הרפואיים מעביר המימסד הרפואי מידע שהוא מעוניין להעביר, כך שלמעשה משרתים הכת-בים הרפואיים ללא הסתייגויות את המימסד הרפואי.

את המטרה הזאת משרת גם המיכנה ההירארכי הקיים בכל עיתון. יש כת-בים רפואיים בכירים, השולטים על הפירסום בשטח הרפואי — מין צנוורה — ולמעשה לא ניתן לפרסם דבר ללא אישורם.

כתב רפואי בעיתון ובכלי-התיקשור רת האלקטרוניים תלוי במאת האחוזים במחזיקי המידע. כלומר — רשילטון הרפואי.

כדי לראיין מנהלי-מחלקות או מנהי-לי-בתי-חולים, על הכתב הרפואי לקבל אישור של דובר משרד-הבריאות או דובר מרכז קופת-חולים, וניתן להשיג

בעיתונות הרוסית לא פורסמה ידיעה זאת בעמודים הראשונים.

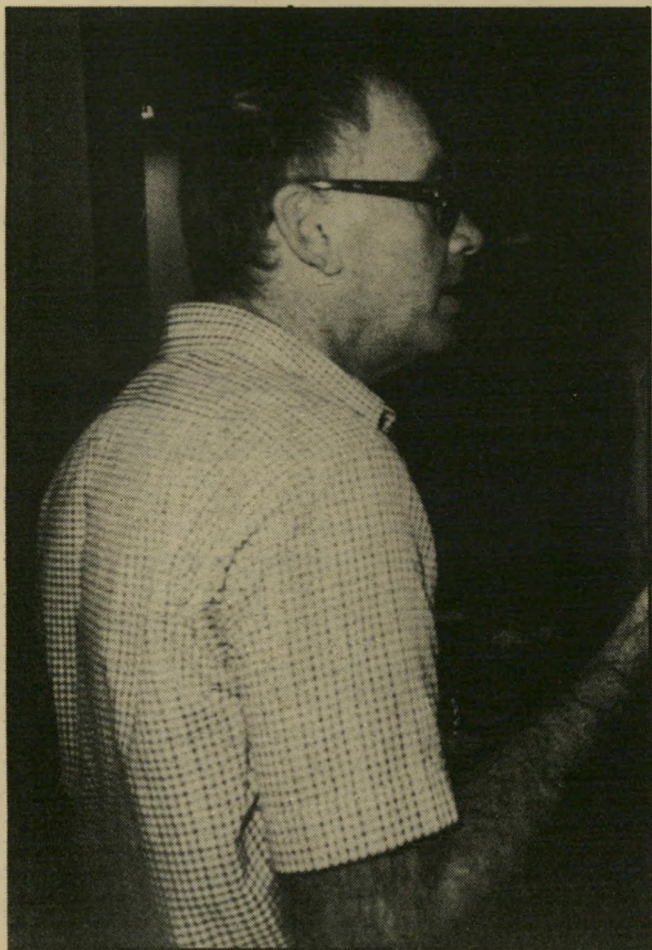
לעומת זאת תפסה ידיעה זאת כי כליהתיקשורת במערב מקום מכובד, ושם דווח: "התקיימה תחרות בינ-לאומית, שבה השתתפו ג'ון קנדי וני-קיטה כרושצ'וב. ניקיטה כרושצ'וב הגיע אחרון, וג'ון קנדי — הראשון."

למעשה, שני המחנות דיווחו אמת — אך שניהם הסתירו פרטים שא-מורים היו לצייר את התמונה לאמיתה. כל אחד מהמחנות עשה זאת באופן

ההנחה שיש הברלים קיצוניים בין כלי-התיקשורת שם ופה.

בשני העולמות, בליהתיק-שורת משרתים ראשית-כל את המעמד השולט ואת בעלי-הי-כולת, ודואגים פחות להביא את דבר הציבור ולהגן על זכויותיו.

בברית-המועצות מתהלכת בריחה, המאפיינת לרעתי את ההבדלים בין כליהתיקשורת במיזרח ובמערב: פעם התווכחו נציגים של שני המחנות —

אורן טאור

כתבי-הרפואה קוטלר הכלב נובח אך השיירה עוברת

כתבת-רפואית נמיר אינטריגות במקום הבעת דיעה

(המשך מעמוד 25)

לעומת חברה הכנסת לין יש אנשים רבים הרואים בסירוס עונש אכזרי ובלתי-אנושי, ואינם מוכנים כלל לדון בו. אחד מהם הוא עורך-הדיון הפרופסור דויד ליבאי.

בריון שנערך בוועדת חוקי-משפט של הכנסת, הוזמן רופא מומחה שמסר לחברים את חוות-דעתו בנידון. מסתבר כי בישראל נעשו עד היום שני ניתוחי-סירוס. אחד מהם לנער מפגר שהיה מטריד נערות. הרופא העיד כי בעולם יש נטיה לנסיגות של סירוס על-ידי תרופות הורמונאליות. זה אינו סירוס ממשי, והוא תלוי בני טיולת תרופות. קשה לפקח על אדם שיקח את התרופות הללו כסדרן, ואם הוא מפסיק לקחת תרופות הוא יכול לחזור לסורו.

להורמונים הללו יש תוצאות-לואי בלתי-רצויות. הן מעוררות סוכרת, הש' מנה וגידול שרירים בגבר. בהולנד משתמשים בשיטה זו כבר קרוב ל-40

פרקליט שיינפלד בלתי-אנושי

שנה. שיטה זו של סירוס הורמונאלי, מעלתה הגדולה היא שהיא הפיכה ואינה גורמת לנכות תמידית. בדנמרק, לעומת זאת, משתמשים בשיטה של סירוס ממשי, כריתת האשכים, משנת 1929.

מחקרים שנעשו בעולם מראים כי לסירוס יש בדרך כלל השפעה משמעותית, עם כי ברור שאנשים שעברו סירוס מרצונם החופשי היו ממילא בדרך לתיקון.

חברה-הכנסת מיכאל איתן, שנוכח בשיבת ועדת-הכנסת, אמר כי לדעתו טרם קיבלו חברה-הכנסת מידע מספיק בעניין. נראה לו כי לקחת איבר מאדם זהו דבר אכזרי, הוא מוכן לשקול זאת רק אם אין ברירה.

חברה-הכנסת לין תמך בסירוס, וחבר-הכנסת ליבאי התנגד לו, וכלל עונש ההופך אדם לבעל-זמם.

אני מתנגד לחלוטין, ואין מה לשקול. אני פוסל עונש-מוות, קיצוצ' יריים לגנבים, וכל עונש גופני אחר. אני מצפה מחברה תרבותית שתתפור בעיות בלי עונשים בלתי-הפיכים, אמר ח"כ ליבאי.

אלי בוגולו, הנתון כרגע למחשבה כי הוא עומד לבלות את מיטב שנותיו בבית-הכלא, ממש מתחנן לעונש כזה. "יש לי סיטום בלילות. אני לא יכול לישון, יש לי פחדים, ואני מבקש ממך שוב. אני מרגיש בריאון ורוצה רק למות", כתב בוגולו לאומרת כי אחרי מתן

אמו של בוגולו אומרת כי אחרי מתן גזרי-הדין אמר לה: "למה אני חי?" עז' שים ניתוח ומתפטרים. אמו ניתוחה אותו כי תשע שנים עוברות גם הן, ואז שאל אותה: אבל מה יהיה אחרי זה? עוד פעם כלא?"

המישפחה ירבה ודנה בנושא, ואחר כך ריברה האם שוב עם בנה, והוא אמר לה: לדבריה: "אם זה ניתוח, או לשתן עוד חמש שנים, אני לא אעשה את הניתוח."

אפילו מתכוון בוגולו ברצינות ובכ' נות למה שהוא מבקש כרגע, קשה לראות בכך החלטה מרצון חופשי וכ' ישוב-הדעת.

תשע שנות-מאסר ותנאים קשים בכלא, בגלל היותו עבריין שתקף ילדים קטנים, הם לחץ נפשי חזק. בעיות מצוקה כאלה מסוגל אדם להתגבר על כל קושי, ואפילו בסירוס. אולם סניגורו של בוגולו ממשיך להיאבק עבורו. אם לא ימצא רופא שיהיה מוכן לבצע את ניתוח הסירוס, מתכוון עורך-הדיון שיינפלד לפנות לבג"ץ, כדי שיעזור לו גם בכך.

ועדות אלה מתמנות לרוב על-ידי משרד-הבריאות לא כדי לגלות את האמת, אלא כדי לעזור לבתי-החולים, שעליהם הם ממונים, "לצאת בקיים". על-ידי פירסום חד-צדדי של מסק' נות משרד-הבריאות, משתתפים כת' בים רפואיים בהעלמת האמת מהציבור ומהנפגעים מהטיפול הרשלני.

כתבים רפואיים מעולם אינם חוק' רים לעומק מיקרי-מוות מסיבות רש' לנות. לעולם אינם בודקים מיקרים של רשלנות בצורה יסודית, חוליה אחרי חוליה, כדי להגיע לשורש. הם "קונים" ומוכרים לציבור את ההסברים של האחראים למערכת-הבריאות — הסברים הרחוקים מהאמת, רחוקים מהמדרע, ולעיתים אף רחוקים מההגיון הכריז.

אחרי שבינת הרופאים ב-1983 — שבינת שהוצתה על-ידי המיסר הרפואי ומשרד-הבריאות במישרין — העריך המנכ"ל הנוכחי של משרד-הבריאות, הר"ר רב גולן, את תפקיד כל-היתקשורת כך: "התנהגות העיתונאים גרמה נזק רב לבריאות העם. בעזרת אמצעי-התיקשורת גרמו הרופאים לפחד גדול בקרב הציבור, הממ' שלה וכל המדינה. כל-היתקשורת אינם מעוניינים בחשיפת האמת, אלא בסנסציה. הם לא מעוניינים לתת תמור נה נכונה."

אחת הסיבות למצב הקטסי טרופלי במערכת-הבריאות היא ציבורית בארץ היא חוסר ביקור' רת ציבורית, תפקיד שחייבים לבצע כל-היתקשורת.

לפעמים מדרווחים עיתונאים אמיי צים על מעשים חריגים של המיסר הרפואי לגבי רופאים מסויימים, אך גם זאת בלחש, בלי מעקב על תוצאותיה של ביקורתם.

כך, למשל, כתבת הארץ יפעת נבו סיפרה לפני שנים אחדות לקוראיה על רופאה צעירה מברית-המועצות, שמי' שררה-בריאות לא רצה להכיר בה ככ' רופאה, משום שחסר לה בריפולמה ציון המיבחן בקומוניזם. הסיפור שעליו דיווחה העיתונאית היה קפקאי. לבסוף לא הכיר משרד-הבריאות ברופאה ככ' רופאה, והיא נאלצה לעזוב את מיק' צועה.

העיתונאית לא פירסמה בהמשך כתבה נוספת על גורל הרופאה. המימ' סד הרפואי מצא דרך כיצד להשתיק את הפרשה.

פעם אחת חשף עיתונאי את האמת על המתרחש בשטח הרפואה בארץ. הוא צייר ללא כל פחד את כל הפא' שלות ברפואה, את כישלונות מערכת-הבריאות. אך הוא לא היה כתב רפואי — היה זה העיתונאי יאיר קוטלר.

חשיפת האמת על-ידי עיתונאי זה לא זכתה בתגובות המיר' מוסד הרפואי. "הכלב נובח, אך השיירה עוברת."

הייתי מציע כמה הצעות ממשיות לגבי תפקיד כל-היתקשורת בשמירת בריאות העם.

● **מוטב שלא לפרסם דבר על הרפואה, מאשר לפרסם דיבריי-שקר או חצי-אמת.**

● יש להפסיק לפרסם מאמרים על הישגים של רופאים מסויימים, דבר המהווה להם, למעשה, פירסום סמויה. כרא' להנהיג בכל מערכת-עיתון נוהל לפניות הציבור בענייני-רפואה. כרא' לנצל את עזרתם של רופאים בע' לי ידע מיקצועי, ולשתתף בבידורים של תלונות האזרחים.

● **יש להתייחס בצורה ביקור' רתית למידע המתקבל על הי' שגים למיניהם בשטח הרפואה, ולפני פירסומם יש לוודא שאכן הם באמת הישגים וחידושים.**

לצורך זה אפשר להשתמש בידע של המועצה המדעית של ההסתדרות הרפואית בישראל, ולפני פירסום כלשהו לפנות לגוף זה כדי לאמת את הידיעה.

● **דרוש חוק המחייב את המימסד להגיב על ביקורת הי' מופנית כלפיו, ולא לקבור אותה בשתיקה.**

קיימת כיום אופנה למתוח ביקורת על אמצעי-התיקשורת. לא הצטרפתי למבקרים בגלל האופנה.

על-ידי ייבוא החיסונים ומכירתם לצ' כור ללא צורך רפואי אמיתי. דוגמה כולטת, המראה כיצד כתבים רפואיים רואים עצמם כמשרתי-המיימ' סד, נתנה כתבת ידיעות אחרונות, רבורה נמיר, במאמר שפורסם כי 15.12.86 על הפרופסור הנרי נויפלד ז"ל, סיפרה הכתבת: "פעם, כאשר המנתח בבית-החולים שיבא החליט שלא לערוך ניתוח מסוכן לילדה בת 4, שלדעת הפרופ' נויפלד נזקקה לניתוח — הוא התקשר עימי באישון-לילה, העמיד לרשותי את סירטי-הצינתור ואי' מר: לדעתי צריך לנתח את הילדה, ואפשר להציל את הילדה, אך אני איני יכול להתערב בשיקולי המנתח שלנו. ואילו את יכולה לפנות למנתח-ילב אחרים..." עשיתי זאת."

הכתבת לא הבינה שהיא על-בה בפרופסור נויפלד בסיפורה. היא סיפרה על דבר שרופא הי' ייב להתבייש בו: תחת לפנות לעמיתו בצורה גלויה, ולהביע את דעתו ישירות, הוא נאלץ להתעסק באינטריגות קטנות כדי להגן על ידיעותיו.

כתבים רפואיים משרתים את המימ' סד גם על-ידי פירסומים — לעיתים כוזבים — על רופאים מסויימים, מת' נגדי המיסר.

ידיעות מיקרים שבהם משרד-הבריאות מוסר לכתבים המקורבים אליו במיוחד חומר מסולף, כדי להכפיש את

תפיסה חדשה בכל העולם. הטיפול נעשה בעזרת תרופות נגד לחץ-דם. עירוי-נוזלים וריאטות."

אלו היה הכתב מעיין בספר על הטיפול במחלות-כליות היה מגלה ש-תפיסה חדשה זאת קיימת בכמה מקומות בעולם לפחות 30-25 שנים, ואנחנו בי ארץ פשוט היינו שוביים בת' פיסה מסויימת, שהביאה להג' זמת הטיפול בדיאליזה.

כאוח העיתון התפרסם ב-17.3.85 מאמר תחת הכותרת "נפגעי כוויות חוזרים לכוחות-הים בריאטה של...40 ביצים ביום". שיטה זאת הוגדרה על ידי הכתב כ-שיטה מקורית, שפותחה במחלקה הכירורגית-פלאסטית."

גם שיטה זאת קיימת זה עש' רות שנים.

● באחד מגלינות ידיעות אחר-נות סופר על רופא-אורולוג ממרכז הארץ, שפיתח שיטה חדשה של החלפת שלפוחית השתן על-ידי פיתול של המעי. כדי לחזק את רושם הי' המצאה, סופר שמנתח ידוע מארצות-הברית התקשר באמצע הניתוח עם רר-פא-אורולוג, ישראלי, כדי לשאול אותו כיצד לבצע את הניתוח.

ממש ציזובאת. אין סוף לדוגמות מסוג זה. כתבים רפואיים מדרווחים על הישגים שלא היו, ואינם מסוגלים לברר מה מידת האמת בדיווחים אלה — מחוסר ידע, מחוסר

פירסומת לעיתים קרובות רופאים — פעם מבית-החולים רוטשילד בחיפה ופעם מבית-החולים קפלן ברחובות ופי' עם מבית-החולים איכילוב בתל-אביב.

עיוות האמת

כתבים רפואיים מפרסמים לעי' תים קרובות ידיעות על הישגים גדולים, כביכול, של הרפואה הישראלי.

הכתבים אינם מסוגלים להבין, ואי' גם יכולים לגלות בכוחות עצמם, אם הידיעה שהם מפרסמים היא אמת, או המצאה מחדש של האופניים או הטי' לפון.

כמה דוגמות:

● פעם התפרסמה כתבה: "בבית-החולים כרמל כורתיים ושות' ללא פתיחת בית-החזה" (מעריב 6.12.85, הצופה 5.12.85, הארץ 5.12.85). הקורא, הרחוק מהרפואה, יכול היה לחי' שוב שמדובר בשיטה חדשה.

בשום כתבה לא נאמר שני' תוח זה מתבצע בכל העולם כבר מזה עשרות שנים.

יתכן שלרופא מסויי, שביצע ני' תוח בשיטה זו, היה זה נסיון ראשון בחייו, אך לא היה צורך לפרסם ידיעה בעיתון על "הישג רפואי".

כאשר התקשרתי עם הכתבים והי' ערתי להם שהידיעה שלהם אינה נכר

קורבן של רשלנות רפואית: מי יחקור? מי ידרוש לעיין בתיקים? מי ימנע טיפוש על-ידי עמיתים וחברים?

שמו של רופא בעל ידיעות עצמאיות. הכתבים עושים זאת תוך הפרת האתיקה והנהלים המקובלים בעיתונות לבדיקת הידיעה, רק כדי להשיג את רצון הפרץ.

המימסד הרפואי מנצל כתבים להשיג גת מטרת פוליטיות. כאשר שריהב' ריאות ופקידי משרדו רוצים להשיג תקציב נוסף למישרדם, כדי לכסות את הגירעון שנוצר במערכת-הבריאות בגי' לל כישלון ניהולי מוחלט וחוסר-הכנה אלמנטרי על המתרחש במערכת, מי ייד באים לעזרתם הכתבים הרפואיים. הם מתחילים לפרסם תמונות-אופעה על מחסור בלחם, מחסור בתרופות בבתי-החולים, מדרווחים מהשטח על הכנות לשביתות של רופאים ואחיות.

הכתבים יוצרים בהלה ציבורי' רית, העוזרת למימסד הרפואי, ולפוליטיקאים האחראים למע' רכת, לצאת מהבוץ שאותו הם יצרו בעצמם.

העלמת האמת

מיקרים של פירסומים על רש' לנות רפואית, מבססים אותם הכ' תבים על החלטות של ועדות שונות של משרד-הבריאות.

זמן ומפני שהם רוחשים כבוד מוגזם לבעלי דיפלומות רפואיות.

משרתי המימסד

תקופה האחרונה היו לפחות שתי שערויות תיקשורתיות בש' טח הרפואי.

● **פסטיבל ללא גבול סביב נושא שתלולת-הכבד, כל-היתק' שורת חיפשו סנסציה, אך לא רק החי' פוש אחר סנסציות הבאי אותם לנושא זה-המטרה היתה להטעות את הציבור על-ידי פירסומים על הישג נוסף של הרפואה הישראלית. להסיח את תשור מתלבו של הציבור מהבעיות החרי' פות של משרד-הבריאות, לחפות על כישלונות המימסד הרפואי בניהול מע' רכת-הבריאות. לא במעט אשמים כל-היתקשורת בקיצור חייהם של שני המנותחים, והפחת תיקות-שווא אצל עשרות אנשים חולי-כבד.**

● **יצירת בהלה סביב נושא מוגי-ההשפעת גם היא לא היתה רק ריצה אחרי סנסציה. כל-היתק' שורת שירתו את בעליה-הון ואת משרד-הבריאות גם יחד, ואיפשרו לאנשים מסויימים לזכות ברווח נוסף**

נה, וביקשתי מהם לפרסם את תגובתי, כולם כאחד ענו לי ש-לא אתה רשאי להכחיש את הידיעה, אלא הנהלת קר' פת-החולים." מוכן שלא היתה הכחשה ולא תיקון.

● כמעריב דרוח ב-21.4.85: "מכ' שירת-פירה כירורגי מופעל בבית-החחר לים העמק. נכון שבבית-החולים זה נמי צאים מומחים, היודעים היטב להשי' תמש במכשירי-הפירה, אך אין כזה כל חידוש.

מכשירים אלה קיימים כבר לפחות 30 שנה, ומשתמשים בהם בכל ארצות העולם.

● בכל-היתקשורת הופצה כמה פעמים ידיעה על טיפול ניתוחי כדלי' יות הגפיים התחתונות בהדרמה מקור' מית.

כשאני הייתי סטודנט, לפני יותר מ-30 שנה, כבר ראיתי עשרות ניתוחים שבוצעו בשי' טה "חדשנית" זאת.

● ב-19.8.84 התפרסם במעריב מאמר בשם "טיפול חדשני בחולי-כלי' יות, דוחה את הצורך בדיאליזה." כי מאמר מסופר שטיפול חדשני זה ניתן בבית-החולים תל-השומר במחלקה הי' נפרולוגית, ושהטיפול, שניתן למני' עת ההידרדרות של מחלת-הכליות היא

מכאן ומכאן

על סיפורת ומסביבה

החורף בעיצומו. זמן טוב להוצאת ספרים. אם עכשיו, כשהכל סגור בבתיהם כלילות גשם וקרה, לא יקראו — אימתי ואכן, ספר רודף ספר, רומאנים, סיפורי מחקר, סיפורת ילדים, סיפורי ביי שול, סיפורי שירה, היסטוריה ומפל אמיתי של תרגומים.

סיפורי השירה רובם צנומים, עטיפה קלה שהיא לא יפה ולא מכוערת. נייר חדרה גרוע 70 או 80 גרם, שקוף כמעט; כנגד האור אתה רואה את חוסר האחידות של רשת הספרים; צבע הדפוס — בדרך כלל יותר מדי או פחות מדי, רק לעיתים רחוקות מאוד מאוזן; בעמוד השער או מולו רשימת התודות — למוסדות, לקרנות, למילגות. אלה באו היום במקום התודות המסורתיות לעורר כים, לחברים ש.קראו והעירו, למגיהים שגילו ברגע האחרון שיבושים, וכמובן — לאשה, ה' רעה, סבלנית, עוזרת, לא עושה יותר מדי רעש במיטבה (אחר עבודתם של רבים ממשוררי ישראלי) כאלה המוזהב בחרה ללוח על הבעל והילדים נחו מנוחה מסוג אחר.

לעומתם הרומאנים — עבי כרס, רומה שהם הולכים ומתעבים משנה לשנה; אף הם בעטיפה קלה, המתפוררת לאחר קריאה רצופה וישראלית רצופה ודיפרוזי. אחרי פרוטוקול (בן-נר) באו היהודי האחרון (קניוק) ועניין ערך: אהבה (גרסמן), אחרים התגנבות יחידים לקנו, ועכשיו קופסתו השחורה של עמוס עוז. למי יש סבלנות — וכוח — לקרוא כל-כך הרבה רומאנים המתקריבים ל-500 עמודים. אכן, סופר צריך באמת שיהיה לו משהו חשוב מאוד, מעניין מאוד או חרוף מאוד להשמיענו אם הוא תובע לעצמו וליצירתו נתח כזה של זמננו הטרוד והמורד. מאידך גיסא, מן הצדק להבחין בין מי שישב שנים רבות וכתב את 'יצירת חייו, את ה'מאגנס אופוס' שלו, והיא בכחירת סיכום וגולת-כותרת לכל מה שבא אצלו לפניו, רוגמת ימי ציקלג של ס' יוהר, לבין מי שעטט הורז עומד לו והריוהו מסוגל לקלסם רומאן עניכרס אחת לשנה-שנתיים-שלוש. כך בפרוטוקול אנו קוראים שהספר נכתב בין השנים 1969 ו-1982, כלומר, במשך 13 שנה, פרקחיים נכבד בחיי יוצר (מי יבוא אליו בטענות אם הביא ככלל זה גם כמה שנים שהוצאו לפרנסה בגלי צה"ל או בדבר אחר ודברים אחרים שונים, כדי להבטיח שהרושם הדרוש אכן ייקלט?) גם סיפור של יהושע קנז, ידידי, הוא ספר שנכתב במשך שנים לא-מעטות של שתיקה. עוד לא קראתי בו כפי שעוה לא קראתי את היהודי האחרון של קניוק, אף הוא כרסתן לא-קטן.

הסיפור העברית החלה חולצת את איבריה, מעתה שום יריעה שוב אינה רחבה מדי לטעמה. וראה גם את מסכת ספריי-שבהמשכים של דודי שחר. מעניין כיצד היו מקבלים היום את שופמן ודבורה בארון. האם היה נמצא להם מו"ל בכלל? אבל מי זוכר כיום את שופמן ואת דבורה בארון. וכאשר מבררים על שיכחה, האם העשייה הבהולה, הקצב הצפוף והיומני אינו מקביל איכשהו לפזיות השיטות הסיפוריות, לעליבות הביקורת שרווקה היא נצטמקה כמעט כולה לגדר רצנויות בלבד, רצנויות ופיסיקדיין.

וכך מתקדמת הסיפורת מספר שירים לספר שירים, מרומאן לרומאן, ממחזה למחזה (הנך ליון) מבלי להשתתות: יוצא ספר, הכל עטים עליו, מי לשבט ומי לחסד, רשים בו הרצנוזטים בסיגנונם המוכר, אחר-כך מדוריים ומפנים מקום לספר הבא. ספר בא וספר הולך. מי יזכור כיום את בריקע החמשישי של רחל איתן או את שמעון צהמרא — (צהמרא) של מידר שיף, הסערה פרצה, חלפה וכל העקבות נמחו. האם ייזכר המאנהב של א"כ יהושע בתודעה התרבותית שלנו יותר משנפקד זכרו של מסע דניאל של יצחק אורנז? ברגע המוקדשי המתמשך, נמצאת הפסולת מושווית לעידית, נשכה הסרק עם מה שנחשב בעל ערך עוד לפני שנתיים, מה שקובע, כמו בכדורגל או בכדורסל, היא האחרונה, היות האחרון לפי שעה. כלומר: קובע מי שמחזיק את הגביע היום, ולא מי שהחזיק בו לפני עשר שנים. אפילו בספורט מתגנב לפעמים החשד כי מזכירים למכבי תל-אביב את נצחונה הגדול לפני עשר שנים רק כדי לגנח אותה על מצבה כיום. האם תצא תרבות מן הג'ונגל המשווני הזה? אופטימיסטים אומרים שלא. פסימיסטים — שכן.

על ראש כל משאניו תרבות וזאת.

אבל התרבות, השבח לאל, לא נוצרת רק בעי-

תונות שלנו. קיימת גם האקדמיה שחרף כל מר' איה הרל, פניה הצמוקים וכיסה ההולך ומתרוקן, עדיין מקיימת משהו שאינו בבחינת תרבות ה' ג'ונגל בלבד, אף כי מי יאמר כי לכאן עדיין לא חדרה הרעה.

מכל מקום, לפחות בתחום זה של הסיפורת ומן הסתם לא רק בו; מכאן יוצא (ועדיין) כל מה שהוא בעל איזשהו ערך בתחום שימור העבר, גילוי מחדש, הערכתו המבוססת על ידע ורגישות ולא רק על יצרים ו/או חשבוניות. כאן נוברים בכ' טובים ישנים, מותחים קווים סינכרוניים ודיאכ' רוננים, מציגים פרספקטיבות, מעיינים בטקסטים ביתר זהירות, כמדת האובייקטיביות הניתנת לבקרתמות. מי שזוכה להיות 'מגולה' כאן יש לו עדנה גם אחרי כלותו, לרוב אחרי מותו. וצאצאיו יכולים להרים ראש ולומר: סכי או אביסכי היה זה וזה.

מכאן גם יוצאים הנבחרים לדרסם לתוכניות הלימודים, וכאן נערכות ההערכות-מחדש: קטן גדול יהיה וגדול יושפל עד עפר. שהרי גם לכאן מסתננות, אם גם באיחור, מיצות האופנה והטעם והגורמות הקובעות בכל תקופה ותקופה והמר' דלים או מופתים החיקוי וההוזהות של דור אחד שהם לוחות-המטרה של הדור הבא אחריו. שתי רשויות בדרלות ונבדרלות — עיתון ואק' רמיה — ורק מעטים יחצו את הקווים, ורק מעטים שמן העבר האחר של המיתרס יקדישו,

אילו בושם

הכרת תודה

בהלויות של דודי בקשה ממני דודתי, בשלב מסים, לעזר בנשיאת המטה עליה מנחת היתה גופתו של דודי; שכן, לטענתה, הוא אהב אותי, בשלב אחר, בקשה ממני דודתי, בנמוק האמור, לשפף על דודי עפר.

בהלויות של בן דודי (שנערכה בהפרש זמן לא רב אחר זו של דודי) בקשה ממני דודתי, בשלב מסים, לעזר בנשיאת המטה עליה מנחת היתה גופתו של בן דודי, שכן, לטענתה, הוא אהב אותי, בשלב אחר, בקשה ממני דודתי, בנמוק האמור, לשפף על בן-דודי עפר.

ואני גמלתי להם על אהבתם אותי.

באנגליה, למשל, כמה מן הטובים והמבריקים שבאנשי האקדמיה הם גם המעניינים שבכותבי המאמרים בענייני סיפורת. והרי זה טיבעי. האם משתמע מכך שהג'ונגל אינו בעצם מצבו הטיבעי של האדם? לדארווין הפיתרונים.

ובינתיים משתלבות הפרשיות הסיפוריות כי סנסאציות סתם הקשורות בספרים וביצירות סיפ' רות ואמנות עד שאין יודעים עוד, אף כאן, שום גבול ושום קו הפרדה. אך תמה פרשת שירו של בנימין הרשובסקי וכבר פרצה פרשת החילוני האחרון של שמואל הספרי, שעוד הריה מהד' הדים כאוויר וכבר היא נאלצת לפנות את מקומה לפרשת ההבצלת, החדשה-הישנה.

ושכחתי להזכיר את, 'פרשת רודי גרוסמן' ואת פרשת ארבעת הסופרים וממשלת האחדות הלאר' מית ואת התגוששות האיתנים הציבורית בין שתי הצאות-ספרים נכבדות על ממונו ותשומת-ליבו של הקורא התאב רומאנים בכריכה קלה ובתוכן קלי-עדיינינו, רצוי מתוצרת-חוץ אבל אפשר גם — בשנים האחרונות יותר ויותר — בכחול-לבן, וגם כאן הכל צפוי והרשות נתונה. הכל יודעים — בדרך כלל מראש — מי לנו ומי לצרינו, היכן עומד מחנה סימן קריאה והיכן בית עכשיו והיכן מצויים הפורשים — אלה שפרשו או

הופרשו משתי החמולות הגדולות שלנו ומיקצתם מקיימים 'חצרות' קטנות לעצמם — וכדומה, היכן ה'ילידים' והנארי-הורים האמיגראנטים וס' תם אלטע יידן למיניהם ופסגות כנענים שעירים ומיורחיים ומשתכננים ופוסט-מודרניסטים וט' רוס'פוסט-מודרניסטים. חיל עצום ורב.

גם כאן אין הפתעות: מי שלא היה נדיב בעבר ולא היה מסוגל להורות באיש וזולתו, או, לחי' לופין, מי שמעולם לא ירע את קיסמה של שירה — אין להניח שיסטה ממינה או ימיר חדר בורותיו גם הפעם. ומי שהוא כלי-שירת או איש-חשבונות-רבים מנעוריו יוסיף לשרת ויעסוק בחשבונותיו בדרך שעסק בהם בעבר. אל דאגה, גם שעתו שלו תגיע.

אבל מי שצוחק אחרון הוא יהושע בר-יוסף, שאחרי המכה של אפיקורוס בעל כורחו עלה בידי לשנות ולהנחית עוד מכה אחת ואף היא, הפלא ופלא, קלעה למטרה ולא החטיאה את כיסם ומעייניהם של הקוראים. בשלוש דרכים. מה נאמר ומה נדבר, פיקח גדול הוא בר-יוסף זה ולחסדיה של האקדמיה אין הוא ממתין. ואם באמת יש 'שלוש דרכים' — שתיים מהן לפחות כבר מונחות בכיסו.

ללמדך שפרונגראפיה (כך אומרים, אני את הספרים לא קראתי) היא בכל זאת לא עניין של גיאוגרפיה וגם לא של גיל. סאקני טעה.

ובינתיים, בשקט-בשקט, כלי תרועות ניצחון ולפי שעה גם כלי 'חשיפות' ומופעי חשפנות, ראה אור עולם רחוב הרצל, קובץ שיריו החדש והבשל ביותר של אהרון אלמוג. ללמדך שאפשר גם אחרת.

עוד מי שגילה את השירה, ואולי רק את אמ' נות הקריאה בציבור, הוא מיודענו כבוד השופט, הפרופסור יעקב בזק. עליו משתפך כהדות מר' צאדכר בעל טור 'האוזן השלישית' בידיעות אחרונות. היודע לספר (מניין??) כי 'לשופט הפרופסור יעקב בזק ניתנה לא מכבר הודמנות להפגין את כישורי הקריאה שלו ולהשמיע מילים עבריות מאולנטה שבג'ורג'יה. במיסגרת הכנס השנתי של החברה האמריקנית לסיפורת המקרא, אליו הוזמן פרופסור בזק כמרצה, הישוה פרר פסור אורברוק מאוניברסיטת ויסקונסין בין שיי' רת דבורה לבין שירו של חיים גורי אמו. העוסק כאמו של סיסרא. פרופסור אורברוק העביר בין הנוכחים את מילות השיר במקור העברי ובתרגום האנגלי, ולשימתו התנבד האדם היחיד השולט בעברית מודרנית — פרופ' בזק — לקרוא את השיר בשפת המקור."

בקיצור: מה שקורין באנגלית: נון סטורי. מישהו היה ומישהו קרא, ומישהו שהיה במקום שבו מישהו קרא, ואשר שפתו "עברית מודרנית" — ראה זה פלא! — דיקלם. וזה שייך לסיפורת כמו שהשופט בזק שייך לה.

ואם כך, לאן זה שייך? הנה אומר לכם. כי הסיפור שלי מעניין יותר מזה של "העניין הש' לישית". ואף הוא נתפרסם באותו עיתון עצמו, ידיעות אחרונות, אף כי לא במדורו הסיפורי, כמובן. ובכן, ביום חמישי, כ"ב בתמוז תשמ"ה (בעברית מודרנית), 11.7.85, מרווח העיתון על מישפט הטוריסטים של "המחתרת היהודית", ומספר על עמדת הרוב ועל עמדת המיעוט של — נישחתם — השופט יעקב בזק מיודענו. הנה אני מצטט:

באריכות מתייחס השופט בזק לנימוקיו להחלטה שפרשת הרהיבת אינה למעשה בגדר קשר לבצוע פשע ולכן אין לכ' לול אותה בתחומי ההגדרה של קיום אירגון טרור. הוא אומר, כי מאחר ולא הוצאה ה' תוכנית אל המועל (תוכנית פינוץ כיפת-הסעל — נ"ז) והעניין הוזנח (כך!!! — נ"ז), לא נוצרה העביבה של קשירת קשר.

עם זאת אומר השופט בזק: "אין כמובן כל ספק, כי המקום קדוש הוא ליהודים, שהרי שם מקום בית-המקדש וקודש-הקודשים. אך ודאי הוא, שמבחינת הקדושה היהודית אין לומר שהריסותו של מבנה כיפת-הסעל הוא חילול מקום קדוש", אדרבא, קיומו של מיבנה זה הוא חילול מקום המיקדש מב' חינת הדת היהודית."

אפילו לא כתב כבוד השופט בזק מילה נוספת כל ימי חייו, גם אז די היה בכמה מישפטים ספר רים אלה כדי להעלות לפנינו את דיוקנו הרוחני של, "עברי מודרני", זה, וכן לבצוע את המדור שבו ראויים דבריו אלה להירפס — והוא לא סיפורתי כלל וכלל.

במוסף הלא-סיפורתי של ידיעות אחרונות מן השבוע שעבר מתפרסמת כתבה ארוכה, פרי עטו של יגאל סרנה, על לידותו של עמוס עוז. בין השאר ביקר הכותב בכיתם של הורי הסופר ברחוב עמוס, שבשכונת כרם-אברהם בירושלים. כיום מתגורר בו "ח"כ בן-שלמה הש"ס" אשר, מצייך סרנה, "מעולם לא שמע על עמוס עוז". לעומת זאת, שמע-גס' שמע על "כמה שרידים ציוניים, מיורחקים" שנותרו בשכונה החרדית הקיצור גת, "ואם היו לי תותחים, הייתי מפגין אותם מפה", מוסיף חבר בית המחוקקים הישראלי, עמי' תו למיפלה של הרב פרץ, כשהוא מבקש מהכתב שלא לצטט את דבריו.

מחיים גורי ושירו על אם סיסרא (דווקא את זה צריכים היו לבקש מכבוד השופט לדקלם: צחוק הגולל) ועד לשופט שלדעתו אין בהרסית, "מיבנה כיפת הסעל" משום "חילול מקום קדוש", ומעמס עוז איש גורדוניה ועד חבר הכנסת, בן-שלמה הש"ס". הרי לפניכם תמציתה של כיברת-הדרך שעשינו בשני העשורים האחרונים. והיא אינה קטנה, עניינים הרואות. שבוע טוב.

נתן זך

רומאן חדש לבן עזר

בימים הקרובים עומד לראות אור רומאן חדש, השישי במספר, של השופר בן תפתחיתקוה, אהרן בן עזר, לשוט בקליפת אבטיח. זהו רומאן על נעוריה במושבה ארצישראלית, בסוף שנות הארבעים, ואחרים מגיבוריו כבר הופיעו, בבגור' תם, כרומאנים קודמים של בן עזר, וככך הוא משלים מחזור בן ארבעה רומאנים, על פי סדר התרחשותם: לשוט בקליפת אבטיח, אנשי סדום, לא לגיבורים המילחמה והשקט הנפ' שי.

בסימן נוסטאלגיה

אהרון גלעד — אחד מוותיקי אמני ישראל — זה לא רק צייר ורשם מעולה, ולא רק דון קישוט הרב את ריכס של הציירים כנגד כל (או כמעט כל) בעלי הגלריות המקפחים אותם, לדעתו. אהרון גלעד הוא גם הצייר היחיד המוכר לנו הכותב שירי כבוד ויוקר והערכה לאמנים אחרים. מחבר עשרות ומאות מיכתמים ואימרישפר בנושאי אמנות ובנושאים אחרים קרובים לליבו. שאותם הוא משבץ בקטלוגים של תערוכותיו הרבות. אהרון גלעד זה גם חתיכת היסטוריה ארצישראלית עד שכל המתעלם מן האיש כמוהו כמתעלם גם ממנה.

יליד 1907 (גומל או הומל, רוסיה הלבנה), לימודי אמנות, שלוש שנות מאסר בסיכיר בעוון ציונות, עליה ארצה ב־1929, 20 שנה בקיבוץ אפקים, בעיקבותיהן שנים רבות של עבודה באירגון תערוכות נודדות ובעזרה לציירים־עולים במחלקה לתרבות של ההסתדרות, עשרות תערוכות, קטלוגים, ספרים.

איש רחבי־גורם, מוצק, קשה־עורף, מוזק, חיוך שובב בעיניים, מהיר־חמה, נוח לרצות, צנוע, יודע את ערכו, מצייר אקוורלים בגודל בולשימפלעל באוטובוסים, בשווקים, ברחובות ובבתי־קפה, מצייר בדים גדולים צפופים ורחוסים בדמויות אדם (זה הכל מפני שאני בא ממשפחה גדולה, אצלנו הסתובבו תמיד עשרות אנשים בבית, עכשיו הם מסתובבים בצירים שלי). ביקורת: גלעד, לשעבר גולדמן.

הפעם החליט להציג מחדש רישומים שרשם בשנת 1957 לאורך קו הנפט שנבנה אז במבשרשבע עד אילת. הרישומים הופיעו לראשונה באלבום שלו בשם בנגב — קווי רישום לאורך קו הנפט, ובו הקדמות מאת דויד בן־גוריון והסופר והמבקר ד"ר פרידמן. בהזמנה לתערוכה (גלריה טובה אוסמן, רחוב בן־יהודה 100, תל־אביב) כתב: "נוסטלגיה — שמיכה המחממת אותנו בקור העכשווי".

ביקשנו ממנו שיעלה בשבילנו — ברוח נוסטאלגית, כמובן — מיקצת מהירהוריו סביב הרישומים החדשים־הישנים (להם הוסיף עתה כיתמי צבע).

נ"ב: השבוע נודע כי אהרון גלעד הוא חתן פרס ההסתדרות לציור השנה (חבר השופטים: אביגדור טמסקי, יו"ר; לאה ניקל וד"ר גילה בלס). תגובתו של החתן: "האם גם אני אוזמן לטקס?"

ד' חדש

בנגב

בזמנו התגייסתי לצייר פועלים עובדים לאורך קו הנפט מאילת עד בארשבע. זה היה לפני כשלושים שנה. עכשיו, כאשר אני מסתכל ברישומים האלה, מפליא אותי מניין היה לי הכוח לקחת על עצמי משימה כזאת. אני זוכר כמה קשה היה לצייר בחום הלוהט של הקיץ בנגב. ציירתי בלי מחסה, בסביבה סלעית או חולית. בעצם אפשר היה לצייר רק בשעות המוקדמות

בכלל, נרמה לי כי בני־אדם הם הנושא המרכזי של ציורי. לכל צייר יש נושא מרכזי משלו. כך הנושא המרכזי של יגאל תומרקין הוא מין בית קברות למכונות הרוסות. הנושא החוזר ביצירת הצייר צבי שור: צריף רעוע או בית עלוב בפרברי העיר, ובצידם שני עצי אקליפטוס גבוהים וירוקים. אליו גת חוזר לנושא האהוב עליו: רכסי־הרים מתרוממים למרחק. אני תמיד רציני לצייר בני־אדם: גברים, נשים, ילדים. אבל במיוחד נשים. מפני שחיילת אורות מציגה אחרי הצניחה ולא חייל. חיילת משגיחה על מסך

בא אליי וביריו המבוא הכתוב. אני הבינתי מתוך זה שהדברים על הנגב כאילו היו כתובים כבר בנפשו של בן־גוריון. הייתי כל־כך נרגש עד שרצתי, ממש רצתי, כל הדרך לבית־הפרוס כדי למסור להם מה שכתב ראשי־המשלה. חזרתי הביתה מאושר. שני בני התנפלו עליי וביקשו את כתב־היד. אמרתי להם לתומי: מסרתי אותו לסדר. אבקש שיחזיר לי אותו. כשחזרתי לבית־הפרוס, קיבלתי את הסדר — אבל כתב־היד נעלם ואיננו.

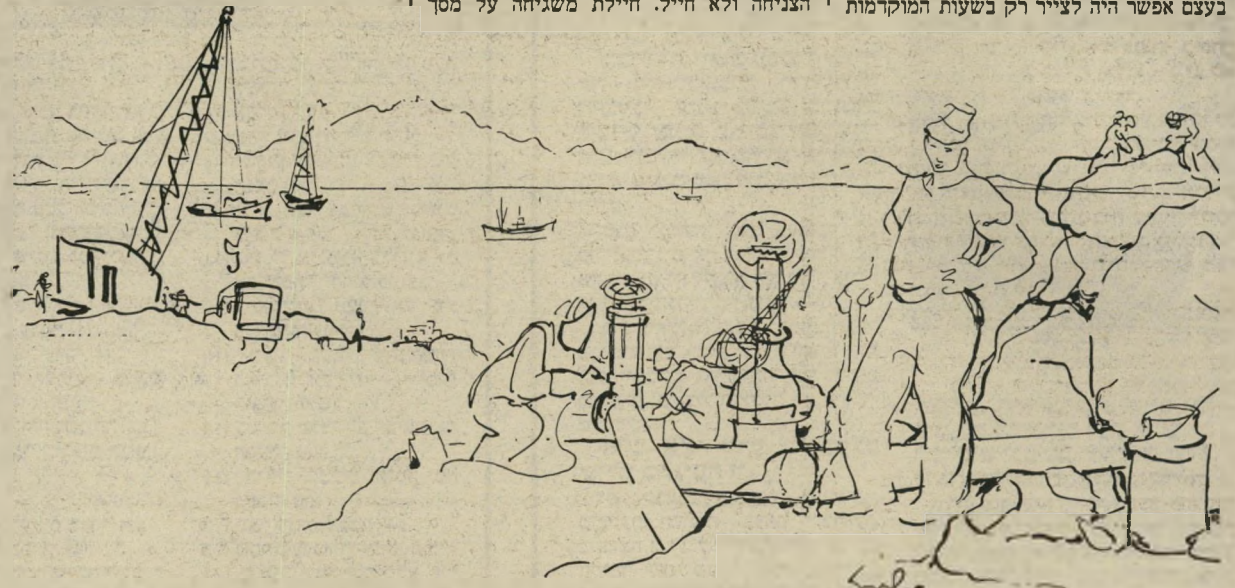
רשלנות כזאת אופיינית לי. פעם, בהיותי בפאריס, היה נהוג להגביל את שהותם של זרים בעיר. ולי חשוב היה אז להישאר בעיר עוד כמה חודשים כדי לערוך שם תערוכה.

בפאריס לא היה לי נחמיה ארגוב אבל היה לי ידיד אחר: פסל החיות הגדול קונסטאן. הוא הזמין את הסופר והמבקר ז'אן קאסו, מי שהיה שר החינוך בממשלת צרפת ומהל המוסיאון לאמנות מודרנית, לבקר באטלייה שלי. קאסו כתב אחרי הביקור, שלא רק לי חשוב להישאר בפאריס עוד כמה חודשים כדי לערוך תערוכה. הדבר חשוב גם לפאריס עצמה...

מיכתבו של קאסו נמסר למישרה שטיפלה בזרים, ושם גם נשאר. גם ממנו אין לי העתק. ושוב אני חוזר למבוא של בן־גוריון. הסופר דן בן־אמוץ הוציא ספר, איך עושים מה. כחודשים לפני צאת סיפור פירסם בכל העיתונים שהספר ייצא לאור עם מבוא מאת דויד בן־גוריון.

כיצד השיג את המבוא? הוא לקח את המבוא של בן־גוריון לסיפרי והעתיק אותו בפתח סיפורו. כששאלתי אותו על כך ענה לי: מה אתה חושב, גלעד, רק לך יכתוב בן־גוריון מבוא לספר? אינני נוטר לו על כך. השיקול שלו היה, כנראה, מסחרי. אשר לי — על יחסי לבן־גוריון אכתוב אולי בפעם אחרת. ולוא רק לזיכרו החלטתי להציג שוב, בשנת המאה להולדתו, את ספר הרישומים על הנחת צינור־הנפט לאילת.

א' גלעד

גלעד (מימין: יעקב אורלנד)

אצבעות פתיחה" והוילדותם היא שאלה של ימים. על כן אך טבעי הוא כי דווקא בעונה זו, ולא באחרת, יבחר נתן יונתן בשבועון חותם (על המשמר) לשוחח עם אסירים מהקמפוס של כלא איילון על ענייני שירה ופילוסופיה, לא לפני שניגלה לעיניו כי אף שם מצוי אייקיו גבוה וגם שם משוטטת אינטליגנציה טיבעית, גולמית, לא מעובדת, אך חזקה וחריפה. החגיגה, אם כן, רק מתחילה.

השבוע גם מכה על חטא מבקר השירה גיורא לשם (מעריב), בהאשימו את שאר המבקרים, ובכלל זה הוא עצמו כמובן, במחדל, בהולכת שולל ובמעשה זיוף. לשם קובע כי "מכל בחינה מעשית שהיא, אין אצלנו כיום ביקורת שירה, ואיש הישר בעיניו יעשה. וראוי לקורא התמים להיזהר מפני מה שקרוי במקומותינו ביקורת,

שכן זו משרכת דרכיה ומשקרת עיניה לשקר בעזות מצח: אלמוני נביא בעירו, פלמוני הוא הגדול השבוע... על כן נתרבו באחרונה כתבנים של שירים, קופצי בראש, שיד להם ביחסי־ציבור ובמוריר־כילות. על כן נדחקו לצדדים משוררים נקיי ניב..."

מן הראוי להעיר באוזניו של מר גיורא לשם, בהזדמנות זאת, כי נקיון ניב, ויהא מן הסוג המשובח ביותר, עדיין איננו מטה קסמים ההופך חישקל טקסט מנוקד לשירה חשובה ובעלת משמעות. שהרי גם שיריו של מר לשם עצמו הינם נקיי ניב, מטופחי היגד וממורקי לשון, זאת לא יכחיש איש, ובכל זאת הם שירים רדודים ומשוללי חשיבות סיפורתית. פרט לכך ידועים היטב יחסי־הציבור המרוכזים שהוא עצמו ניהל (ועדיין מנהל) כדי לקדם אינטרסים שונים ומגוונים שלו, ביניהם, הרצון להיבחר כעורך מאגזיין, להיבחר כחבר בוועדות סיפורתיות למיניהן, לקדם את סיפרי־שיריו, לזכות בפרסים ועוד ועוד. לכן, בהיותו מראשי הפועלים מאחורי הקלעים של אגודת־הסופרים, עסקן סיפורת ממולה, מתמיהה העובדה כי דווקא הוא ניצב עתה בראש חוצות ומתריס כנגד גישה שיקרית ומזוייפת של הביקורת המוספית שהוא מראשי כותביה.

כאילו כדי להשיב על דברים אלה, מגלה מר נחמיה רפפורט במעריב כי הקריאה עבורו היא "כמו לנשום אוויר, לאכול, לעשות צרכים, לשכב עם אשה..." כלומר, היא פונקציה הכרחית לקיום אדם, ככל הנראה, איננה נזקקת לשרותיהם הטור בים והגרוניו של מר לשם וחבריו. יש להניח שאת אלפיים וחמש מאות סיפרי־השירה העברית המנוחים על מרפי ספרייתו הפרטית (מספר מפתיע כשלעצמו) רכש מר רפפורט תוך הזירות אינטליגנטיבית "מפני מה שקרוי במקומותינו ביקורת" הרבה לפני שהמבקר־העסקן טרח להכות על חטאיו ולהודות בכך בפומבי.

שמעון צמרת

תרבות

מוספים סיפורתיים

השבוע בידיעות אחרונות נפתחה מעט קופסה שחורה זו של עמוס עוז, דרכה ניתן להביט פנימה, אל פצעי־העבר, אל אותה מכה המוסיפה להיות מונחת, אל אותו פצע שאיננו חדל. אבל כל יצירה היא, בעצם, קופסה שחורה בפני עצמה (ואף שלעיתים ציבעה לבן) הנפתחת כדי סדר, בצורה זו או אחרת, לפעמים מגלה טפח ולעיתים מכסה טפחיים. ואומנם, אחרי ספרי־השירים תהום קורא שפורסם בשנת 1976 מופיע השבוע, לא בלי קבלת פנים נרגשת, הספר אהבה אמיתית של דליה רביקוביץ, משוררת אשר כל שנדחש ונרקם כלפיה, במרוצת שלושת העשורים האחרונים, על־ידי קוראיה־השירה בארץ היא בגדר אהבת־אמת. אהבה קבועה ובלתי משתנית, תופעה שאין נדיר ממנה בהיסטוריה־הסיפורת. אין ספק כי עם הופעת סיפורה נפתחת אצלנו, ובצורה מכובדת ביותר, מי שכבר מרחפת בחלל־האוויר ואף נתכנתה בשם "עונת המשוורים". שכן סיפרי־השירה רבים עומדים לראות אור בשבועות הקרובים: רבים מהם מצויים במצב של "חמש

המכ"ם מפני התקפה פתאומית ולא חייל. סלים מוסק־הכרמל הם כבדים, וללדת דורש מאמץ מה.

במיוחד אני אוהב לצייר נוף אנושי באוטובוס גדוש. אני עומד בתוך האוטובוס ומצייר בציבעי מים בתנאים־לא־תנאים.

אבל נחזור לנושא התערוכה. הציורים שציירתי הופיעו באלבום די צנוע, עם מבוא של ראשי־המשלה דויד בן־גוריון. דבריו של בן־גוריון הם האהובים עליי ביותר מבין כל הדברים שנכתבו איפעם בקשר עם יצירתי. הם שופעים אהבה לנגב. הם גם נתנו בי כוח.

איך העזתי לפנות לבן־גוריון? ובכן, גם רעייתי רבורה קצת צחקה מתוך פיקוקה, כשאמרתי לה במי אני רוצה שיכתוב את ההקדמה לספר. ואם לומר את האמת, לולא ידידי נחמיה ארגוב ז"ל, שלישי הצבאי של בן־גוריון, ייתכן מאוד שמיש־אלתי לא היתה מתגשמת.

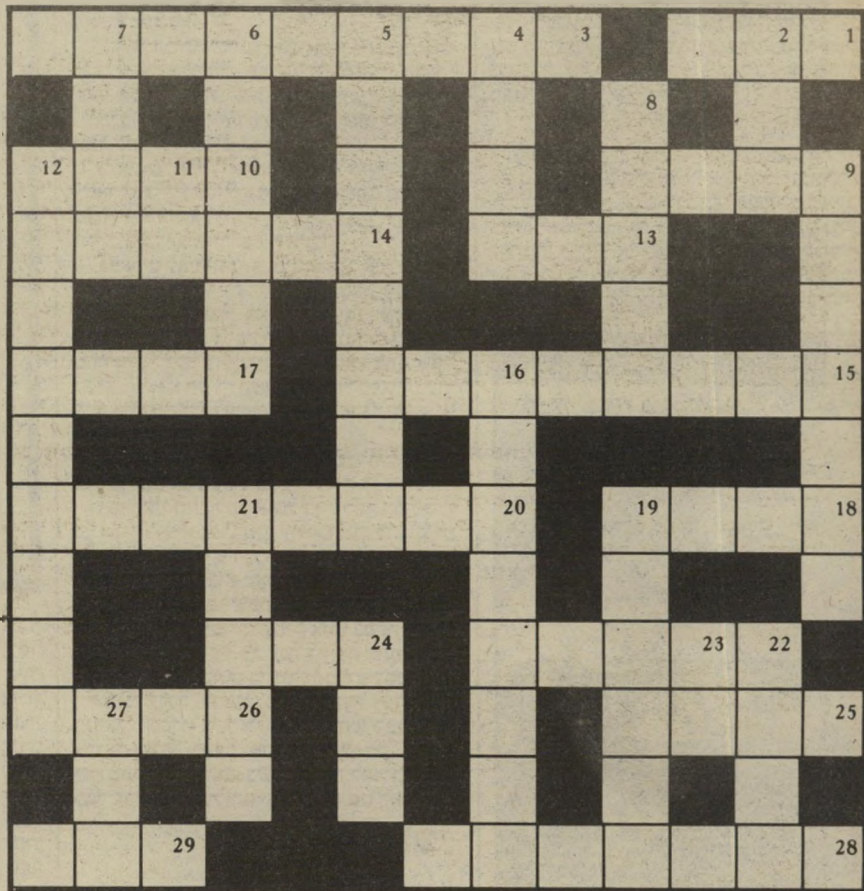
את ארגוב הכרתי מלפני הרבה, הרבה שנים. היו ימים ששנינו היינו קוטפים ביחד עגבניות בשדות קיבוץ אפקים. כאשר באתי למישר־הביטחון, ביקשתי להודיע שאני מבקש להיכנס ללישכתו. הוא לא חיכה עד שאעלה, כי אם ירד אליי בעצמו. אמרתי לו מה בקשתי, והוא נכנס לחדרו של בן־גוריון. לא עברו עשר דקות והוא

של הבוקר, משעה 5 ועד 9 בבוקר. אחר־כך היה החום הבלתי־נסבל מגרש אותי להסתתר מתחת לאיזה ג'יפ או בתוך טנדר. שם הייתי מחכה עד שעת־הצהריים. הייתי חוזר למחנה־העבודה כי אוטו שהיה מביא לפועלים את ארוחת־הצהריים. מאוחר בערב הייתי חוזר לרישומים שעשיתי בבוקר ונותן להם דמות סופית.

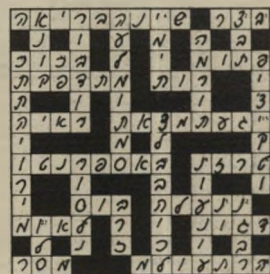
תמיד הרגשתי רגשי־הודות עם פועלים ועובדים. עשרים שנה עבדתי אני עצמי בבניין כטייח. גם בהיותי חבר קיבוץ אפקים עבדתי עבודה גופנית. אולי משום כך עובר נושא העבר דה לאורך כל היצירה שלי. לפני שנה ערכתי תערוכה שנועדה להיות מחווה לאדם העובד ולעבודתו. התערוכה נשארה כלי הד. יכול להיות שהעבודה שוב אינה נושא פופולארי בימינו.

במיוחד היה לי תמיד יחס לטייחים. כאשר ביקרתי בפאריס ובאמסטרדם הייתי הולך לאתר בניין כדי לראות אותם בעבודתם. אני מודה על האמת: התעניינתי בעבודתם לא פחות מאשר ביצירות רמבראנט. שאותן ראיתי במוסיאונים של בירות העולם.

לפחות דבר אחד אפשר להגיד על טייחי־הבניין: הם אינם מטייחים את הסדקים והפגמים בחיינו. הם בסך־הכל מטייחים מיבנים ובנייני מגורים.

- מאגזין:**
- הביטוי על פרצופה הנוראי של החברה (3);
 - הצלחה מפקפקת מהבקיבוק (5,4);
 - גבר ברוח (4);
 - ישתוק לשם דמוי הולם (4);
 - חי לפי התקן (3);
 - לא לחנם אוכל ביד (4,2);
 - שלוש מתנות אי-שם בין חמישי ושבת ברדיו (4,4);
 - קופץ עכשיו יותר ויותר (4);
 - אסף בהמה בטל הפיכה (4);
 - שמו עינם בברכש גולן גלובוס" שהגיע בטעות לצד השני (5,3);
 - מי רעב? שיתפלל (5);
 - צליל רב עצמה (3);
 - מאכל תאווה ערבי (4);
 - מטבע זר לבתולה, מטעם המלך (4);
 - בעמדה גבוהה בטבריה (5,2);
 - הניחו שכך קוראים לו (3);
- מאונך:**
- לא כראי עלולות בדרך (3);
 - רלגי על תפילה (4);
 - אך מקרה הוא שהשר לשעבר עכשיו בשטח האורכני (4,4);
 - צובע בלא דמיון (3);

אביגיל ינאי

העמידה. כוח כזה אינו קיים. חיוב-אללה שונא את ישראל שינאת-מוות, ויחסה של תנ"ך עתאמל לישראל הוא דר-ערכי. גם בחייהעמידה שלה מפורק. גם בצמרת ישראל מעטים המאמינים כי קיומה של רצועת-הביטחון הוא פיתרון אידיאלי. אך ממשלת ישראל וצמרת צה"ל רואות בה את הפיתרון המעשי הטוב ביותר לשמירה על גבול ישראל — למרות שעצם קיומה של רצועת-הביטחון מושך אליה את התקפות החיוב-אללה. חסידי הרצועה טוענים כי התושבים השיעיים בה מאושרים, ורואים בה מיפלט מן הגיהנום הלבנוני הכללי. הם גם סברו — לפחות עד לאחרונה ממש — כי שום סכנה ממשית אינה צפויה לרצועה. יתכן שאמונה זו מתערערת כיום.

אין בישראל שום גורם המשתוקק לחזור ללבנון. האשליה של אריאל שרון והחלומות של מנחם בגין נמוגו כמו השלג דאשתקד בהרי הלבנון. הם נראים כיום תמימים עד להחריד. ממשלת-ישראל, כמו שלי-טיסוריה, אינה יכולה עכשיו להסתמך על שום גורם לבנוני יחיד. היא נאלצת לנגן על כל הקלירים של הפסנתר הלבנוני

(המשך מעמוד 11)

המאסיות שהיו זקוקים לה, ושהי סורים יכלו להושיט. מדוע?

האינטרסים הסוריים בלבנון הם מסובכים מאוד. הסורים אינם יכולים לריב יותר מדי עם הנוצרים, המתנגדים לשיעים. הם צריכים להיות מחר גם עם הנוצרים, גם עם הדרוזים.

יתר על כן, בתוך המחנה הפלסטיני יש כוחות פרו-סוריים מובהקים, כגון האירגונים של אברמוסא, החזית העממית, אחמד ג'בריל ועוד. התערבות אנטי-פלסטינית מאסיבית היתה גורמת לבריחה המונית מאירגונים אלה והצטרפות לפת"ח של ערפאת.

חוץ מזה למרו הסורים מהנסיון של עצמם ושל ישראל, ואין להם כל חשק לשקוע שוב בבויז הלבנוני. ההתערבות שלהם נשארת מינימאלית.

המטרה הסורית הבללית היא לשחק בלבנון מישחק של "הפרד ומשול", ולהשאיר את כל הסיעות שם כשהן חלשות ותלויות בסוריה. משום כך גם לא היו מעוניינים בניצחון גדול של השיעים — גם אילו היה אפשרי.

הנציב העליון

הפרס

י ש גורם המסכך את מצבם של הסורים עוד יותר.

בתוך העדה השיעית הולכת ומתחזקת מיפלגת-השם, חיוב-אללה, והוא אירגון שיעיקאני, המשליך את יתבו על איראן. גם בו ומסביבו יש כוחות שונים, בעלי דרגה שונה של קנאות ושל קשר עם איראן.

בביירות יושב עכשיו שליח של האיתא-אללה רוח-אללה חומייני, והוא מושל בכיפה. כשיש צורך לארגן הפסקות אש, ואחרי שהסורים נבשלים בכך, פונים הצדדים אל השליח הזה.

עצם נוכחותו שם, בעורפה של סוריה, מרגיזה את דמשק להשחית, אך אין היא יכולה לעשות דבר נגדו. איראן היא בעלת-זכות תוך נכחות-אמל החיוב-אללה שמך בכוחות-אמל בקרבות נגד אש"ף, אך לא באופן מלא ובתלי-מסוייג. זאת היתה עזרה חלקית ומותנית. כי לחיוב-אללה יש אינטרסים משלו.

איש אינו יודע מי בעצם שולט בתנועה זו.

יש קבוצה היושבת בבצל-בכ, מובלעת שיעית בצפון הביקעה. בקבוצה זו יש שליחים איראניים, והם הקימו שם מעין מיני-מינימדינה שיעית הכפופה לאיראן, אך בשאר המקומות לא ברור מי חולש על חיוב-אללה, ובאיוז מידה הוא כפוף במישרין לאיראן. גם שרות-מודיעין מעולים לא פיצחו עדיין תעלומה זו.

החיוב-אללה הוא הלוחם העיקרי בצדל — הכוח המקיים לאורך גבול ישראל את המיני-מדינה הישראלית. הני תונה עתה בצורות.

קלידי פסנתר

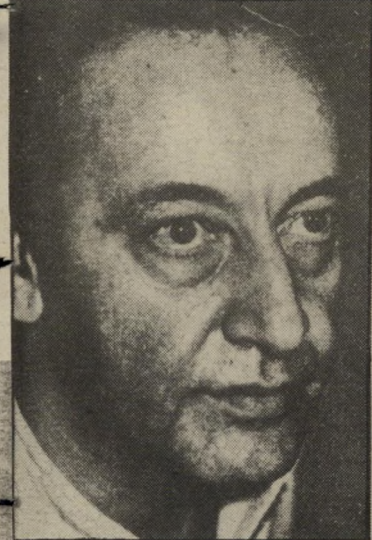
צורם

מ בחינה מסויימת, איזור-השלי מטה של צדל הוא אי בטיורף הלבנוני הכללי.

מיני-מדינה זו נולדה במובלעות הנוצרות הקטנות שלאורך הגבול הישראלי, אך התפשטה משם — לפי הצרכים הצבאיים של ישראל — לאיזורים שיעיים נרחבים.

כיום רוב האוכלוסיה ברצועת הביטחון היא שיעית, וגם בצדל יש מגויסים שיעים רבים, מתנדבים ולא כליכר. מופעל לחץ כבד כדי לגרשם.

יתכן שצה"ל היה מוותר על רצועה זו, אילו היה קיים גורם שיעי שממילא יכלה לסמוך עליו מבחינת הנאמנות לישראל ומכוחות יכולת

נביה ברי לא מנהיג

הצורם. היא צריכה לקיים יחסי עם הנוצרים ועם אויביהם השיעים, וגם עם הדרוזים. שיש להם עדה-אחות חזקה בישראל.

גרוע מזה: היא צריכה לקיים יחסים עם כל רסיס שבתוך העדות האלה. כך, למשל, מפוצלת העדה המארונית בין הנהגת הפלאנגות (שהן מיפלגה אד רחית). מצד אחד: הנשיא העלוב אמין אל-ג'מיל, מצד שני: סמיר ג'ע'ע, מפקד "הכוחות הלבנוניים" (המיליציה המארונית), המורד בפלאנגות, מצד שלישי: ואלי חביקה, הרוצח של צברה ושאתילא, המורד בג'ע'ע ותומך בי סורים. אויב-נפש מאתמול.

לממשלת-ישראל אין כיום אסטרטגיה מגובשת בלבנון.

היא מפציצה מדי פעם בסיסים של גופים פלסטיניים בלבנון, מתוך תיקי וות-שווא למנוע את התבססותם המחודשת, שהיא בלתי-נמנעת מפני שהיא נובעת מן המציאות בשטח.

היא מקיימת את רצועת-הביטחון בעזרת צדל, אך אם גוף זה יתפורר, חלקית או לגמרי, תשלח הממשלה את כוחות צה"ל לשם. במידה הדרושה כדי לקיים את הרצועה. פירושו של רכב: הרוגים, פצועים.

אם גם זה לא יעזור, והלחץ של חיוב-אללה ואחרים יגבר, תבצע הממשלה פעולות גדולות יותר — לא במימדים של מילחמת-הלבנון של 1982, אך אולי במימדים של מיבצע-הליטאני של 1978.

המסקנה: קצב ההתערבות הישראלי יותכך, למעשה, על-ידי אחרים. ישראל אינה יכולה עוד לייזום. היא יכולה רק להגיב.

תמיכה ממשלתית של 13 מיליון דולר

השחקנית איזאבל ארג'ני מונתה על-ידי שר התרבות הצרפתי, פרנסואה ליאזר, לעמוד בראש המועצה לעידוד סרטי-איכות בצרפת. היא תחליף בתפקיד זה את המר"ל כריסטיאן בורז'ואה, שקיבל את מינויו משר-התרבות הקודם, ואק לאנג, יוזם הקמת המועצה.

חברי המועצה ימונו החודש, ודרך פעולתה מתחלקת לשניים: היא יושבת כשתי ועדות

שחקנית איזאבל ארג'ני לחלק את העונה

קלואה ווב וגרי אולדמן ב"סיד וננסי" הטובה לשנת 86

תמיכה נפרדות. האחת לסרטים של בימאים חדשים (סרט ראשון או שני), והשנייה לבימאים מוכרים ומנוסים.

תקציב התמיכה העומד לרשותה: כ-13 מיליון דולר בשנה, לכמה תריסרי סרטים.

בינתיים עסקה השחקנית המוכשרת, שהחלה מפיקה בעצמה את סרטיה, בהכנות לסרט שיזמה בעצמה, על חייה של הפסלת קאמיל קלודל, אחותו של המשורר פול קלודל. אין צורך לנחש מי תשחק בתפקיד הראשי.

פרסים

הביקורת מכתירה

להזמין שימלה לאוסקר

קטיפה כחולה. סירטו של דייוויד לינץ' (איש הפיל), אומנם זכה בפרס איגוד-המבקרים האמריקאי לשנה האחרונה, בפגישה שנתי מסורתית, שבה מחלק איגוד-המבקרים את ה

הציץ ונפגע

הקשר הנורווגי (לב, תל-אביב, נורווגיה) - הפתעה נעימה מארץ המוכרת יותר כארץ תיירותית מהנה מאשר כמעצמה קולנועית.

סרט זה, של הבימאי אולה סולום, שהיה הצלחה מיסחרית גדולה בארצו, הוא מותחן מיקצועי, עשוי היטב ומרתק ברוב חלקיו. אין בו רקע לאומי מופרז, אף שהעלילה ממוקמת היטב בחוף הצפון-מערבי של נורווגיה, מה שמעניק לה עניין מוקדם: הנפגעים עוצרי-נשימה, החי בטבע מעורר התפעלות, המתח הפוליטי, הנובע מקירבתה הרבה של נורווגיה לברית-המועצות, מצב סימני-שאלה רבים בפני צעירים שאינם רוצים לקחת חלק במירוץ-החימוש העולמי, אך נאלצים לעשות כן, גם גיבורי הסרט, שלושה מברחים עליונים ונמרצים למדי, מסתבכים בעניין לא להם, באחת מהפלגותיהם, שנועדה להביר טרקטור, הם נקלעים לסערה ונאלצים לעשות עיקוף. זה מביא אותם לצידו האחר של האי, שם ממוקמת תחנת האזנה סובייטית. מרגע שהציצו, הם עומדים להיפגע - כי הרוסים דולקים בעיקבותיהם, בכל מקום, בים באוויר וביבשה.

מרכז הסרט, שהוא גם החלק הבשרי והמרתק ביותר שלו, מוקדש כולו למירדף של הרוסים אחרי הספינה הנורווגית, כשאת הנקודה האנושית מספק כלבלב שחור, ידידו של אחד

להזדקן לאחר

להתחתן שנית (לימור, תל-אביב, ארצות-הברית) - קשה לה בין מדוע יצאו המבקרים האמריקאיים מכליהם, מרוב התפעלות, למראה "פני סו מתחתנת" (שמו המקורי של סרט זה), חלק מהם אף הפליגו וכינו אותו אחד מעשרת הגדולים של השנה. אבל אם הסרט אינו יותר מבינוני, הרי אפשר להבין מדוע בעיניים אמריקאיות הוא עשוי לשאת חן יותר מאשר עיניים ממוצא אחר.

כי פני סו, יותר מכל דבר, היא רומאן למשרתות, סיפור-אהבה שהתמימות, הרומאנטיקה והנוסטלגיה הן נושאות הדגל הגדולות שלו: קתלין טרנר המרתקת מקטינה עצמה לממדיה של בת-השכן האופיינית, באה לפגישת-מחזור לראות את חבריה מלפני 25 שנה, ונבחרת כמלכת הנשף. היא נתונה במערבולת-רגשות עזה, תוצאה של התרגשות מופרזת בשעת משבר בחייה, מתגרשת מבעלה (השחקן ניקולאס אהוב-נעוריה שרצה להיות זמר והפך לסוחר במכוניות משומשות. היא מאבדת את הכרתה, ובכמו-מוות זמני חוזרת לעבר, אלא שהיא חוזרת לגוף בן טיפ-שעשרה, עם כל הניסיון והידע שצברה בבגרותה, ולמעשה ניתנת לה ההזדמנות לבחור בשנית עם היתרון של הניסיון.

על איזה חלקים מעברה היתה חוזרת, ומה היתה מתקנת? זו אולי השאלה המוסרית-פילוסופית המעניינת ביותר שאפשר לשאול בסרטים המעמדים במיבחן את אחת העובדות הבסיסיות והאכזריות בחיים - הזמן, עשה זאת ספילברג,

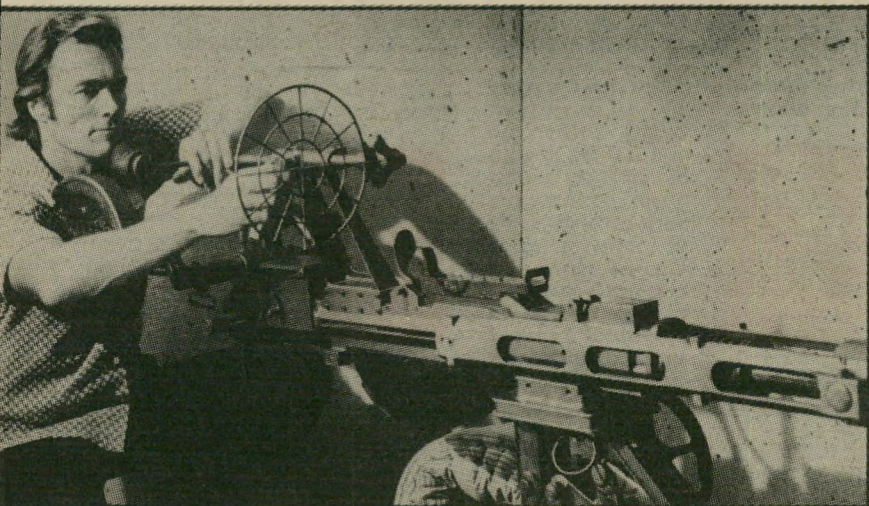
הלגה יורדל: מפחד מהדב הרוסי

הנפגעים, ואת מרכז האימה - מסוק מאיים, היורק אש-תופת, האפילו של הסרט הנושא את המסר על האדם הקטן, חסר-הסיכוי מול כוחות גדולים, איננו חדש - ואף-על-פי-כן גם הוא מסתיים במירדף שסופו בלתי-ימנע, בסך הכל, הסרט הזה אינו נושא בשורה מהפכנית, אבל הוא מציג את המילחמה הקרה בצורה מרתקת בהחלט.

קתלין טרנר וניקולאס קייג: קופולה רדוד

עשה זאת אלן רנה, עשה זאת גם אינגמר ברגמן, חבל שפרנסוס פורד קופולה עושה זאת פעם נוספת, ברדירות רבה כל-כך, הכל יפה - שיחזור התקופה עלידי דין טאבולאריס, צילום וטכניקולור המחיים את שנות ה-60 בצורה מופלאה, של גזנתן קרוננוות, איכות גבוהה של שימוש בטכניקה הקולנועית, אבל מה הועילו חכמים בתקנתם, אם כל מה שפני סו משנה בגורלה הוא ללכת למיטה עם מי שהפך למשורר, ואחרי הכל היא מוכנה לחזור לחיק-בעלה, בהפי-אנד מסורתית! כנראה זה מה שהאמריקאים אוהבים, וזה מה שהאמריקאים מקבלים.

קלינט איסטוור ב"חזיו ורעם" ההתחלה של צימנו

★★★ חנה ואחיותיה (שחקן, ארצות-הברית, מוצג גם בכפיר בירושלים): וודי אלן והנשים בחייו, אבל גם שאר בני המישפחה, היל-דים, ההורים - כולם זוכים בטיפול אנושי, חם ומשהו צ'כובי, מומלץ מאוד.

★★★ חזיו ורעם (תל-אביב, ארצות-הברית): סירטו הראשון של מייקל צ'ימינו (שערי שמים) על חייל משוחרר המחליט לקחת את גורלו בידיו, בדרך מסוימת מאוד, שלישייה מזהירה של שחקנים - קלינט איסטוור, ג'ף ברידג'ס וג'ורג' קנדי.

פרסים, בבית-המלון המסורתי הידוע שבברודווי אלגונקווין.

הזוכים האחרים (במגילות, לא בממוץ) הם מכסימיליאן של, על סירטו התעודי מארלן (מארלן דיטריך, כמוכן) דייוויד לינץ' כבימאי: האנף קוריישי, התסריטאי של המיכבסה הד יפהפיה שלי; השחקן בוב הוסקינס (מונה ליוה); השחקנית קלואה ווב, על סיד וננסי (יוצג בעוד שבוע בישראל); ושחקני מישנה - דניס הופר (קטיפה כחולה) ודיאן ויסט (חנה ואחיותיה). הצלם - פדריק אלמס (קטיפה כחולה). אפשר כבר להזמין שימלת-קטיפה כחולה לט-קס פרסי האוסקר.

תדרוך

חובה לראות:

תל-אביב: אוונטי פופולו, הנבל הבורמאי, חנה ואחיותיה, שואה, חזיו ורעם.

ירושלים: אוונטי פופולו, חנה ואחיותיה, שואה.

חיפה: הנבל הבורמאי, אוונטי פופולו.

תל-אביב:

שואה: (מוסיאון תל-אביב, מוצג גם בתיאטרון ירושלים): קצת מבין להמליץ על הסרט הזה במחיצה אחת עם מותחנים, מצחיקונים וסיפורי-אהבה למיניהם השונים, אבל לקראת השבוע האחרון בתל-אביב, לפחות, מי שלא ראה יעשה צדק לעצמו אם יכנס לתשע וחצי שעות לראות מיטמך נדיר זה.

מרים בניחני

מזל החודש:

דלי מה צפוי בשנת 1987?

את יום ההולדת חוגגים הדליים כשהם שרויים בעיצומו של תהליך שמאפיין והולם אותם מאוד. סיומה של שנת 1986 איפשר לרובם לבצע שינויים חשובים בחייהם. זה התבטא בתחומים שונים, כשהדגש הוא על נושא הקריירה. המקום הקבוע נמאס. למרות הביטחון שהוא נתן להם, אך השינוי היה הכרחי, אם כי לא נעשה תמיד בדרכי נועם.

ידוע שבני מזל דלי אינם יכולים לשאת את השיגרה, וכשהחיים או העבודה חוזרים על עצמם, הם מרגישים לחוצים, מדוכאים ומתוסכלים. איש לא יוכל לומר עליהם שהם חוששים מעבודה קשה, ההיפך - לא חשוב כמה הם עוסקים, החריצות, הזריזות, התושיה והמקוריות מאפיינים אותם ואת עבודתם. ולמרות שבמזל זה אפשר למצוא את המוכשרים שבין האנשים, דווקא הם חוששים לעשות את הצעד הראשון לכיוון השינוי. אך מאותו הרגע שזה נעשה, אפשר לסמוך עליהם שהם ימצאו את הכיוון המתאים ואת העבודה שתספק להם אתגר אינטלקטואלי ועניין.

כאן נכנסת לתמונה שנת 1987, המבטיחה להם פגישות עם אנשים חדשים, העוסקים בתחומים שאינם מוכרים להם. שנה זו מבטיחה נסיעות רבות והיכרות שיביאו לשינויים דראסטיים בחיים עצמם ובקריירה. התיקשורת בין הדליים לבין הסביבה

הצורך להתבטא יבלוט השנה, ורבים מהם ימצאו דרך לבטא את עצמם, אם על-ידי עבודה אמנותית, כתיבה או כל דבר אחר. חיי-החברה תופסים מקום חשוב מאוד בחייהם של הדליים, דלי ללא חברה, ללא ידידים וחברים, הוא כמו צמח ללא מים, בעניין זה הם לא תמיד מקפידים על איכות,

לעיתים קרובות הכמות חשובה יותר, כלומר: מה שיותר אנשים - כך יותר טוב. ההתקשרות נעשית לרוב דרך עזרה שהם מגישים, הם אינם יכולים להתעלם מסבל של הזולת, ושוכחים את עצמם ואת קרוביהם כשהם עוסקים בבעיותיהם של אחרים. השנים האחרונות, ובעיקר השנה

תהיה טובה משהיתה, ואם האשימו אותם בחוסר גמישות ועמידה על עקרונות - השנה הם למדו שיש תפישות שונות, ולא הכל חייב להתנהל לפי רצונם. שינוי מקום-המגורים בא גם הוא בחש-בון, יש רצון לשנות סביבה, להכיר צורות-חיים חדשות וללמוד שמות ותרבויות זרות.

האחרונה, שינוי משהו בשטח זה. החברה שאליה היו רגילים כבר אינה עונה על הדרישות, הציפיות והצרכים הרוחניים - אותו הדבר לגבי חברים ותיקים. תפיסת-העולם השתנתה, ולפתע עולים על פני השטח ומתגלים חירויות ופגמים שעיינו בני דלי אינם מוכנים להשלים.

בתקופה זו הם חשים את עצמם מאוכזבים ובודדים, אך כאן הם עומדים למעשה לפני מיבחן קשה ביותר - עליהם להשלים עם כך שהידידים והחברה, שהיו כל-כך משמעותיים בעבר, לא ימשיכו לשחק בא-ותם תפקידים, והמהירות שבה הם יסתגלו

נדאי לנצל את ההזדמנות להיכרות חדשות, לאהבה ולנישואין

למצב החדש תקבע את הרגשתם. כאן קובעת ההסתגלות המהירה, ממחצית חודש מרס ולאורך כל השנה תהיה להם הזדמנות לשנות סביבה, להכיר שכנים, ידידים וחב-רה חדשה.

השינויים המהפכניים באמת הם נחלתם של ילדי ה-26 בינואר עד ה-1 בפברואר. על אלה תעבור שנה רבת תהפוכות, ורק לקראת סתיו ה-87 הם ימצאו סוף-סוף את מקומם, הן בתחום המיקצועי והן בשטחים אחרים.

עבודה קריירה

בתחום זה נעשו ונעשים שינויים, דליים שעבדו במסוד או במקום שבו הם היו כפופים למיסגרות וחוקים נוקשים, הנבלות ובוסים שמיצרים את צעדיהם - ישתחררו.

(המשך בעמוד 42)

בעיות כספיות גרמות לכם לפתע להיות לחוצים, מבלי הכנה מוקדמת באים אליכם בתביעות שראות לכם כבלתי מוצדקות. לא כ-דאי להיאבק, אין סיכוי שתצליחו לשנות, אך אם תהיו סבלניים ותמתונו כשבעיים יתברר שמ-צבכם הרבה יותר טוב ממה שהוא נראה כרגע. ענייני מגורים די מטריד-דים אתכם, זה לא הזמן לשבת בחיבוק ידיים, קחו יוזמה ובצעו שינויים. על הבריאות תצטרכו להשגיח בין ה-25 ל-27 בחודש.

אלה מביניכם שולדו בתחילת המזל מתחילים להרגיש בהקלה, אם כי לא מאוד משמעותית. אבל הש-אר ממשיכים לסבול מ-מצב רוח כבד ומבעיות בריאות. ידיעה תשמ-חת הקשורה לחו"ל או לאנשים השוהים שם תשנה את התוכניות ש-תכננתם. אך אל תאב-דו סבלנות - אם יוצבו לפניכם לפתע קשיים שעליהם לא חשבתם מראש, אלה יהיו זמניים בלבד. ידידים שעליהם סמכתם יגרמו לכם לאכזבה.

במקום שבו אתם עובדים נוצר מצב מוזר, חלק מהעובדים עומדים לצידכם ומעוניינים בטובתכם, ואחרים מ-מש חותרים תחתיתכם ואף יוצאים נגדכם בג-ר לוי. חשוב מאוד שלא תזהרו עם אף צד - זהו הצעד הככון ביותר. אדם מבוגר או בעל סמכות רבה יבוא לעז-רתכם בסופו של דבר, אך זה יגיע, רק לאחר מתיחות חרדה, עצבנות ודאגה. בענייני כספים מצבכם משתפר, מה שהתעכב והיה לא ברור נכנס להילוך גבוה.

תחום המגורים ממשיך להעסיק אתכם גם בשבוע הבא, מה שניאה גמור ובטוח גורם לפתע לבעיות. עיכובים שאותם לא לקחתם ב-חשבון מכניסים אתכם לחרדות בקשר לעתיד. אולם שבוע עד עשרה ימים והכל יסתדר טוב ממה שהיה קודם. ברו-מאנטיקה זוהי התקופה שלכם, לא מדובר דו-קא על קשרים קבועים ויציבים, אך ההרפת-קנים והסקרנים שביניכם יוכלו להסיף לעצמם מיספר נסיונות, חוויות והרפתקות.

הדירה שבה אתם גרים תכניס אתכם לפתע להוצאות כספיות בלתי מתוכננות. יתכן ש-יהיה עליכם לבקש ה-ל וואה כדי להתגבר על כך, זה לא הזמן להרע את תנאי המגורים, ולמ-רות האחריות שבה נ-תנתם לא רצוי שתזונו על מה שהשגתם עד עכ-שיו. ה-21 וה-22 בחודש יהיו מעייפים וקשים, אך לאחר מכן שוב תח-זירו לעצמכם את הכו-חות ותוכלו לתפקד כרגיל. בתחום הכספי שוב צפויות בעיות, אך הפעם הן זמניות.

היכרויות חדשות מעלות את מצב הרוח, האנשים שעימם תתקיד חשוב בעבר הר-חוק ולפתע הם חוזרים ותופסים מקום בחי-כם. ה-23 עד ה-26 יהיו הימים הקשים של הש-בוע, אתם עלולים שלא להרגיש טוב, ובאותו הזמן אנשים בסביבת-כם הקרובה יהיו זקו-קים לעזרתכם, וזמן יקר יתבזבז על סיוע לאח-רים. ב-27 וב-28 בחודש תוכלו ליתנות מהישג כספי, או שיאשרו לכם הלוואה.

מצב הרוח וההרגשה הכללית מאוד מכבי-דים עליכם, הבריאות שלכם או של בני ה-משפחה נוזלת מכם זמן יקר. ענייני כספים ש-חשבתם שכבר מסד-רים הופכים שוב לבע-יה. הפעם אתם ניצבים בפני בעיה פשוטה יותר, ואין צורך להיבהל. בני משפחה רוצים לעזר לכם, ולא נראה שתצלי-חו להתגבר על הקשיים ללא סיועם הכספי. בע-בודה זה הזמן לבצע סוף-סוף את השינוי. בינתיים תיתקלו בהתנגדות מצד הסביבה.

בעבודה אתם זוכים ליתר שיתוף מעולה מצד גורמים שיש להם ועל העתיד. חשוב ש-תמשיכו בקו שבו בחר-תם. גם אם אתם נאל-צים להתווכח ולעמוד על כך ששינויים יתבצ-עו לפי הוראתכם, אין ממה להבהל, בסופו של דבר תזכו לשבחים מ-צד הממונים. ה-21 וה-22 בחודש אומנם מיוע-דים לפגישות עם אנ-שים שיש להם מה לקבוע. עליכם לשמור על טאקט ולא לומר כל מה שאתם חושבים.

הישג כספי משמח צמיו ב-21 או ב-22 בחר-דש. אל תהססו להחליט לבצע עסקה גם אם אין זה ממינהגכם בדרך כלל לקחת סיכר-נים. בעבודה מחכה ל-כם חודש עמוס בעבודה, נראה שתהיו עסוקים גם לאחר שעות העבו-דה, שרות ועזרה לשכ-נים ידידים ובני משפ-חה. הזקוקים לעזרתכם, אורחים יגיעו ללא הזמ-נה וללא הודעה מראש, מה שיוסיף על המאמצים שאתם משקיעים. הבריאות זקוקה להשגחה מיוחדת.

ידידים יחלצו לעזרתם כמעט בכל בעיה שתתעורר. המרץ תזר אליכם, ואתם נוטים להחליט חשובה רצוי ל-החלטה חשובה רצוי ל-התייעץ עם ידיד המת-מצא בבעיה שבה אתם מתלבטים. בינתיים לא רצוי לבצע שינוי במ-קום העבודה, אפילו אם נמאס ואתם רוצים לחדש. בין כה וכה נר-אה שתיתקלו במיספר מיכשולים בלתי צפו-יים. נסיעה שתוכננה ל-25 או ל-26 בחודש עלולה לא לצאת לפועל בגלל תקלות בדרך.

הקריירה נעשית לפתע חשובה מאוד. הרבה מאוד תלוי ביחסים שיש לכם עם אנשים אחרים, ובעיקר עם ה-בוס. זה לא הזמן לצאת לזויכוחים, אפילו אם עמדתכם צודקת, שימו לב בעיקר למי שמנסה לקלקל את שימכם ה-טוב. קינאה, דיבורים ורכילות מאחורי הגב נפוצים מאוד בתקופה זו. ה-25 וה-26 לא יהיו קלים מבחינה בריא-רית, ויש נטייה להתעלם ממצבים מסוכנים. ב-23 וב-24 צפויה חוויה רומנטית מרגשת.

נסיעות לחו"ל מעסיקות אתכם בימים אלה. יתכן שכדאי מעכשיו לתכנן את נסיעתכם הבאה, אך לא מן הנמנע שדווקא בן או בת הזוג או ידיד קרוב הוא זה הנוסע בקרוב. לימודים או השתלמות בתחום חדש עשויים להיות לעזר רב בעתיד, רצוי שתתעניינו בקשר לכך, נראה שברצונכם לשנות תפקיד, ולשם כך יהיה עליכם להתמצא בתח-ום נוספים. ברומאנטיקה זהו שבוע די הפכפך. קשה לשמור על יחסים יציבים.

שידור

צל"ש

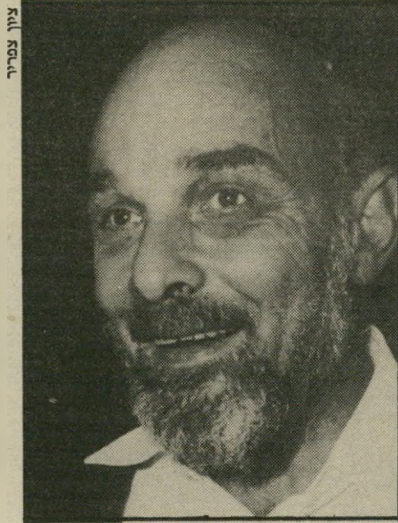
אויבים בשפה טובה

● **לאבשלום קור** על פינת-הלשון החדשה שלו בטלוויזיה, עת לשון, נוסף על זו שבדריי. לקור יש הרבה אויבים — אך אין כמותו בהסברת השפה בצורה מעניינת ומשעשעת.

מאחורי המיקרופון

רצועה של כלב

תוכנית-זוטא של חיים שכאלה נערכה ביום החמישי בשידור-חי ככל ציבעי הרשת בקול-ישראל. חתן השימחה היה **משה** ("מושיק") **טימור**,

צילון צמיר

כתב הולר
לחזור

שנפרד ממאזיני-התוכנית, אחרי שש שנים שבהן הגיש אותה יום-יום, לעיתים לבד ולעיתים עם מראיין או מראינת נוספים. טימור, שהתחיל ביום הראשון בהגשת תוכנית חדשה ברשת אלף, החליט להיפרד פרידה צנועה ממאזיני כל ציבעי הרשת בסיום התוכנית של יום-ההגשה האחרון שלו. כשתיכנן כך, לא ידע כי חברי-לתוכנית זוממים משהו מאחורי גבו.

בתחילת שעת-השידור השניה הודיע **עמיקם רוטמן**, המגיש השני, למאזינים כי האורח הבא כבר יושב באולפן. טימור הביט סביבו בהשתאות ולא ראה כל אורח וישב ליד השולחן, ואז התחיל רוטמן לספר למאזינים בשיבוש של טימור. אחרי כך נכנס לאולפן **מייק הולר** וסיפר סיפורים מצחיקים על תעלולים רדיופוניים שהיה עורך עם טימור. הוא סיפר, למשל, איך יצאו השניים באחד הימים לרחוב, כשרצועה של כלב קשורה על צווארו, וטימור מוכיל אותו. באמצע הרחוב ניגש טימור לאחד העוברים ושבים וביקש ממנו

מודעה מצחיקה

אורי פורת. מנכ"ל רשות-השידור, כתב השבוע מיתכת-שבויה לחבר ועד-העובדים של הטלוויזיה. המיתכת הוא תשובה למודעה שפירסמו העובדים ביום החמישי שעבר בשני עיתוני-צהריים, ובה כתבו:

"אל אורי פורת. מנכ"ל. אנו מחכים להיפגש איתך למשא ומתן בעניין סידור-העבודה, כפי שפסק בית-הדין. מיספר הטלפון שלנו הוא: 557111. ועד עובדי הטלוויזיה."

תשובתו של פורת. המסתכמת במיכת תב. היתה: "קראתי תוכן מודעתכם המצחיקה בעיתונים. ותמתן מהו מקור המימון לחושי-המזמר המזמר. נראה של עובדי-הטלוויזיה יש כספים מיותרים. מכיוון שלי אין כספים מיותרים, אני בוחר בדרך פשוטה והסבוכה זו להדי כירכס כי מיספר-הטלפון של סמנכ"ל כוח-אדם ברשות-השידור, מר עמרם עמר. הוא: 240502.

"אני בטוח שכמו תמיד, תזכו בטלפון זה לאוזן קשבת."

גזר-דין מוות

שתי תחנות-הרדיו, קול-ישראל וגלי-צה"ל, התארגנו באופן מיוחד וכמעט חסרת-קדים לקראת פירסום פסק-הדין וגזר-הדין במישפט חווה יערי ואביבה גרנות. כל אחת מהתחנות רצתה להיות הראשונה שתודיע לפאזינים את תוצאות המישפט.

שתי התחנות שלחו באופן מיוחד נידיות לבית-המישפט המחוזי בתל-אביב, כדי שהידיעה תגיע לגלי-האתר כמהירות הגדולה ביותר. מרוב התרגשות היו לשני הכתבים, משתי התחנות, טעויות המורות בשידור הידיעה.

● **דן אשל**, כתב קול-ישראל לענייני-מישפט, הגיע לאולם כשהוא צמוד למכשיר מוטורולה. כמה דקות לפני השעה 9 בבוקר דיווח לחדר-החדשות בירושלים כי שתי הנאשמות נמצאות באולם, אך השופטים עדיין לא נכנסו. אחר-כך הודיע ששתי הורשעו ברצח. הוא חזר על הידיעה שוב, ובטעות אמר ש-מחנה גרנות הורשעה ברצח.

● **יצחק גרנץ**, עורך-החדשות של אותו בוקר, הספיק להכניס את הידיעה על ההרשעה ברצח למגדורות החדשות של השעה 9. מייד אחרי המהדורה העביר אשל דיווח חי מבית-המישפט. במקביל ערך גם **אלי אילדים**, כתב גלי-צה"ל לענייני-מישפט, מידור עם השעון, ובעיקר עם התנהגות המתחנה, קול-ישראל.

סמוך לשעה 9 בבוקר הודיע אילדים לאנשי בוקר-טובי-ישראל בגלץ כי שתי הנאשמות הורשעו ברצח. הדיווח שלו הוכנס מייד לשידור. מגיש הימין שאלו אותו מה פירוש הדבר, והוא הסביר לעם ישראל: "אם הן הורשעו ברצח, גזר-הדין ינתן בעוד דקות אחדות ויהיה, כפי הנראה, גזר-דין מוות..." הוא המשיך לדבר, ורק אחרי כמה שניות תפס את אשר פלט ואמר במהירות: "סליחה, סליחה, טעיתי..." ומיד המתק את גזר-הדין המוות למאסר-עולם.

להחזיק עבדו בכלב לכמה דקות, כי הוא צריך לסדר משהו.

רוטמן צילצל גם לאשתו של טימור וגם למפקדו מן הצבא. הוא גם השמיע שיר שכתב לטימור, ושזכה במקום השני בפסטיבל-הזמר. מאז וינים נרגשים התקשרו לאולפן וסיפרו גם הם בשיבוש של המגיש הפופולארי. החגיגה נמשכה שעת-שידור ששלמה.

בסיום התוכנית קיבל טימור מחבריו זר-פר חים ענקי.

רזי **ברקאי**, כתב קול-ישראל לענייני-מיפלות, ששב לא מומן מווישינגטון, גיש את כל ציבעי הרשת פעם בשבוע.

כיסאות מוסיקליים

סבב של שינויי תפקידים ייערך בקרוב במערכת תל-אביב של קול-ישראל. **דן אשל**, הכתב לענייני-מישפט, יהיה כתב לעניינים מוניציפאליים ולענייני-תחבורה. **מייק הולר**, הכתב לענייני-חקלאות, שקולו הרדיופוני הע" מוק זכור בעיקר מן התקופה הארוכה שבה היה כתב לענייני-מישפט, יהיה כתב לענייני-מישפט פט. **אריה נסמל-באום** יהיה כתב לענייני-חקלאות, והכל בא על מקומו בשלום.

מתחבר גם לטלפון

כתבי קול-ישראל בתל-אביב, שהמתנו תקופה ארוכה למכשירי-ההקלטה החדשים (העולם הזה 14.1.87) קיבלו אותם. מכשירי ההקלטה מסוג מרנץ, ששכנו חודשים במחסני קול-ישראל ללא שימוש, מכיוון שלא נמצא מי שיתפור להם מלבוש מתאים, יצאו לאוויר ללא תילבושת, והוכנסו לעבודה.

המכשירים החדשים קטנים, אלגנטיים, מ" שוכללים וקלי-יחסית לנשיאה. אבל השיכלול המרהים ביותר של המכשיר אינו קשור כלל ב" כושר שלו להקליט מראיינים בשטח בתנאי שדה, אלא באפשרות חיבורו לטלפון, באופן כזה שהוא משמש גם כמענה אוטומטי והמכונה כפי כל "מוכירה אלקטרונית".

מאחורי המירקע

טלוויזיה של ילדים

באחד מימי ישיבת-הכנסת בשבוע שעבר, סמוך לשעה-אחר-הצהריים החליטו **גידעון רייכבר** ו**דן מרגלית** לגשת למיון שבמישכן ולצפות במישור ערב-חדש בטלוויזיה הח" נוכית. השניים מגישים את תוכנית-הראיונות לחילופין ביחד עם **רפי רשף**.

בדרכם למכשירי-הטלוויזיה חלפו על פני **אורי פורת**, מנכ"ל רשות-השידור. הם הציעו לו לבוא איתם ולצפות בערב חדש. פורת הביט לעברם ופלט: "עיינו, זו טלוויזיה של ילדים"

בתוככי הרשות

לבדוק את האולם

דניאל ארמון, חבר הוועדה-המנהל של רשות-השידור ויו"ר הוועדה העוסקת בקדם-אירוויון, היכה בשבוע שעבר בבליה. הוא נסע כדי לבדוק את האולם שבו ייערך מופע תחרות האירוויזיון, ואף הספיק לקפוץ לאיצטדיון כברייל ולצפות במישחק של מכבי תל-אביב נגד ז'אליגריס-קובנה בכדורסל.

לא למכונת האמת

אורחים לא-שיגרתיים ביקרו ביום הרביעי ש-

(המשך מעמוד 20)

של מנחם בגין? עלינו לכבד את החלטתו להתבודד, למרות שאני מצטער על כך.

● **נראה כאילו הוא נלחם את מילחמתו של אביו?**

אני לא סבור שצריך להמעיט בערכו של בני בגין. שכאילו הוא רק שליח ושאינו לו מחשבה ודרך שהוא יוצר אותו.

● **אולי הוא גם שליח וגם עצמאי?**

זה שתנסחי את אותה השאלה בצורה חדשה, זה לא אומר שהיה חידוש בתשובה שלי.

● **אתה רואה את מנחם בגין למעמית?**

ראיתי אותו ביום האזכרה לאשתו, בנתי הקברות.

● **כבומר שלו, אין כך כעס עליו, שער היום לא הסביר את עצמו לבחוריו?**

יש לי צער על ההתפתחות וצער על ההתבודדות. אין בידי לתקן את הדבר. זאת החלטתו האישית ואני מכבד אותה.

● **אתה לא כועס?**

אין כעס, רק צער והערכה וכבוד למה שעשה עד שהתפטר.

● **מכל ותיקי התנועה, אתה הכי קרוב לד"ר באדר.**

יש לי יחסים קרובים עם הד"ר באדר, שאני מעריך את תבונתו וידיעותיו. התופעה המתמזת בד"ר באדר היא נדירה מאוד, ואני שמח שלתנועת המרות יש ד"ר באדר.

● **סיפרו לי שהיית מתייעץ איתו לעיתים קרובות, כשהיית שר-האוצר.**

כשהלכתי להכין את תוכנית הרדיו-החדשה, לא רציתי לסמוך רק על הכנתי שלי, וכפי שכבר אמרתי נועצתי באחרים, בהם גם אנשי אקדמיה, ואנשים אחרים מחוץ למישור-האוצר, כדי שביעו את דעתם ויעזרו לפתח ולהכין את התוכנית כראוי.

ההתייעצויות וההכנה נמשכו כחצי שנה בתקופה שלפני התפטרותי. פניתי, בין היתר, גם לד"ר באדר, שאף הכין חוברת מפורטת, שבגלל הסודיות היתה ככתב-יד, ושכללה פרטים הדרושים לבצוע התוכנית. אלה שראו את החוברת גמרו עליה את ההלל.

● **בדומה לו, כך אמרים בתנועה, אתה אידיאולוג של התנועה.**

אני לא אידיאולוג של התנועה. לתנועה הזאת יש אידיאולוגיה שנוצרה לפני שהתנועה נולדה ולפני שאני נולדתי. מה פיתאום אידיאולוג של התנועה?

● **אני מסופקת אם 90 אחוז מציירי הוועידה האחרונה יודעים מהי האידיאולוגיה הזאת.**

אני מניח שלא כולם מתמצאים בפרטים, אבל העיקר, למה האדם הולך לתנועת חרות — זה ידוע. הרברים היו כתובים מתחת לכותרת של עיתון חרות. כשהיה קיים: "שלמות המולדת, קיבוץ גלויות, צדק סוציאלי, חרות האדם."

■ ■ ■

● **ולפרשת השב"כ. אתה מצטער על שהיית בין הוגי רעיון-החנינה?**

אני שמח שהייתה לי הזדמנות לתרום לנושא את רעיון-החנינה. הסיבה לחנינה אינה בכך שאנשים לא עברו עבירות. חנינה נותנים רק כשעוברים עבירה.

אבל שיקולים של חנינה יכולים להיות לא רק שיקולים של הנתון, אלא גם של הציבור, ודעתי היתה שבצד הוקעת העבירה, יש מקום למנוע מה שהנשיא קרא "מחול שדים". שני הרברים נעשו.

● **כך אתה חושב?**

כן. כלומר, ברור שמה שנעשה היה פסול, ויחד עם זאת ביטוי של חנוכה הסתיים ולא יימשך בערכאות למיניהן, כאשר עצם פסילת המעשה, שבנינו ניתנה החנינה, איננה שנויה במחלוקת.

● **אתה היית גם שותף לניסוח בקשת החנינה ולמילום, בסמכות וברשות?**

לא הייתי שותף לנושא בשום צורה שהיא, פרט להעלאת הרעיון וחיפתו בשלבי הראשונים. המילים, בסמכות וברשות, כפי שהוכחו, לא היו נכונות.

● **אין לך חרטה בעניין החנינות?**

להיפך, אני חושב שתורמתי תרומה צנועה לסילוק הנושא מהתעסקות הציבורית.

● **למרות הביקורת?**

היתה ביקורת על הרעיון. זו מרינה דמוקרטית. לי יש הידיעה שלי ולאחרים הידיעה שלהם. אני מכבד את זכותם להביע דעתם, ומצפה שיכבדו את זכותי להביע דעתי.

שוכני בין

המפגרים

בחצר הביתן מושיטים לשופט ירית'מתכת קטנה. בדלתות המוסד אין יריות. המטפלים שולטים על הדלתות. הם המחליטים מי יצא ומתי. לשם כך הם נושאים עימם יריות קטנות. כשהם רוצים לפתוח דלת או לסגור אותה, הם תוחכים לחור המתאים בדלת את הירית הקטנה, סמל החופש.

אישום פ"א 6853/86: "הנאשמת אליס סויסה תקפה שלא כדין את ע', עליידי כך שהיכתה אותה בידיה כעשר פעמים בעזרת ירית'מתכת, המשמשת לפתיחת דלתות המוסד."

השופט פרגו בוחן את הירית הקטנה בקפדנות רבה. מצד לצד הוא הופכה בכפידיו. הנה והנה, הלך ושוב הוא מריצה על פני אצבעותיו.

בכונדראש בודק השופט את מי כל'הריסוס ואת חישובי הפלסטיק. "בכלים האלה אי אפשר להכות," או' מרת מזל אוחנונה. "החישוב עשוי מפלסטיק רך. גם המיכל." היא מעשנת סיגריה אחרי סיגריה בעצבנות מופ' גנת. 11 שנים עבדתי כאן. ובכלל, הייתי רק עובדת-ניקיון ולא מטפלת."

נאשמת, מזל אוחנונה, אחזה בידה והיכתה אותה מיספר פעמים בראשה בעזרת מיכל ריסוס לחרקים. "מ' שלא רצתה לשהות מתחת לשולחן, ברחת, והנאשמת רדפה אחריה עלימנת לתפסה, תוך כדי כך שהיא תוקפת אותה שלא כדין עליידי כך שהיכתה בראשה בחישוב פלסטיק."

נאשם מס' 8 רוני מרכוס. הנאשם בהכאות ובהצלמת מוט' הוא לומד איך להרכיב תריסים. במוסד הוא היה כמה שנים עובד-משק.

דים מהירים הוא חולף על פני כמה מטופלים. המסתובבים באפס-מעשה בין הביתנים.

יהודה פרגו אינו מביט בהם. הם דווקא מציצים לעברו, גם מנפנים לו בידיהם לשלום.

שמות יפים יש לביתנים. זית, הדס, גפן, יסמין, סיגלית. השופט נלקח אל ביתן טיליה.

כפריי מיורח-אירופה מאמינים שמי תחת לעז'הטיליה, בעל העלים הריי חנים בצורת-לב, שוכנים שרים, רוחות ומיפלצות.

בביתן טיליה, או תירזה בעברית, מתגוררים 12 מפגרים בוגרים. פניהם מעוותות, קולותיהם ילדותיים, ריבורם משובש. הם יושבים מסביב לשולחן קטן, אישי-איש לעצמו, ממלמלים וצועקים. "גילה מתחתנת. גילה מת' חתנת. רוצה אורס. רוצה אורס," קוראת אחת. גילה לא התחתנה. גם שפתון לא קיבלה. לעומת זאת היא התנסתה במאורעות אחרים. היא, שמכנה את עצמה גילה, ועוד שתי מטופלות בטיליה, כך נאמר בכתב-האישום, סבלו מעצבנותה של הנאשמת מס' 1, מזל אוחנונה.

בלי כבוד

"מ' סירבה לשבת עליידי ה' קיר. בתגובה ניגשה אליה ה'

רק מוח סרקסטי יכול היה להמציא זיווג כזה: מוסר למי פגרים, מן הקשים בארץ, הנקרא בשם רוחמה.

גם שמש החורף הלטפנית, המר' גיעה, אינה מעניקה קצת חסד ורחמים למקום הזה. גם לא הרצפות המבהיקות, שנשטפו במיוחד לכבוד ביקורו של השופט, גם לא העצים הירקרקים, השתולים בסמוך למידרכות.

השופט, יהודה פרגו, מבית-מישפט השלום בכפר-סבא, החליט לבקר ב' רוחמה בעיקבות כתב-אישום נגד שמונה מטופלים. השמונה נאשמים בכך ש"תקפו מטופלים שונים במוסד". בס' לנג המקומי, אגב, 204 המפגרים אינם נקראים מטופלים. כולם, המנהל, המטפלים, עובדי-הנקיון, מכנים את נותני-לחם בשם: חושים.

"חויה נעימה מצפה לכם," אמר המנהל, מוטי ארבל, לשופט ולמלוויו בתחילת הסיור. ארבל, במיקצועו מורה לחינוך גופני, הגיע לרוחמה אחרי שסוכנת מישטרית חשפה שרשרת התנכלויות של המטפלים במטופליהם. יש לו מיבנה-גוף אתלטי ופנים מ' חייכות. אולי משום כך אי אפשר ל' נחש אם דבריו נאמרים באירוניה, או שמא הוא חושב שהביקור ברוחמה אכן יהיה נעים.

חמישה נאשמים ועורכי-דינם ושתי פרקליטות מקיפים את השופט. בצע'

כדי להיווכח בעצמו אם השיח אכן קוצני. התובעת קלרה רג'ניאנו הסבירה לשופט כי בגן-ביתה שתלה שיח דומה, וכי בעונה זו קוצי שיח זה הם רכים.

השוכני מחפש קוצים

השופט יהודה פרגו. חיטט שעה ארוכה בין ענפי שיח קוצני

"השקעתי את נשמתי!"

רותי דיין (21) נאשמת מספר 5. על-פי כתב-האישום היכתה חניכות בצרור-מפתחות וירית-דלת. דיין עבדה ברוחמה במשך שנה, כמטפלת בקבוצת טיליה. העבודה כללה שמירה על 10 המטופלות, רחיצתן, עבודות מעשיות כמו הברגת ברגים וסידור קופסות. היא גם לימדה את חניכותיה איך לאכול בעזרת כפית. איך להתנהג בחברה.

שמונה שעות עבודה ביום, כולל שבתות וחגים. השכר: 480 ש"ח לחודש.

"ביום הראשון שלי ברוחמה הרגשתי נורא," היא אומרת. "פחדתי מהן וגם ננעלתי. מישהי בעטה בי, והיה לי קשה. החלטתי להמשיך לעבוד כי לא היתה לי ברירה. בבוקר למדתי הנהלת חשבונות, והייתי זקוקה לעבודה בשעות אחר-צהריים. זו היתה העבודה היחידה שמצאתי.

לאט-לאט התחלתי לאהוב את העבודה ולהתרגל אל החניכות. הן כבר לא הגיעו או הפחידו אותי. ראיתי שאני מצליחה לקדם אותן. אחת מהן למדה לאכול בכף, והיו עוד כל מיני הצלחות. אפילו החלטתי ללמוד להיות אחות ולחזור לשם בתור אחות מוסמכת.

"מובן שלמעמים היו רגעים קשים. צריך לדעת להתגונן. אם מישהי משתוללת, אני צריכה לתפוס אותה חזק בידיים. ולחלוץ לה את הנעליים ולהכניס אותה מתחת לזרם של מים פושרים, כדי שתירגע.

"יש מטפלות שעברו קורס להגנה עצמית. אני לא הספקתי. כשעצרו אותי הייתי ממש המומה. שנה שלמה השקעתי את הנשמה שלי שם, הייתי בהריון והיפלתי כי לא הסכמתי לשכב במיטה כשידעתי שבביתן שלי חסרה מטפלת. ובסוף זו התורה שאני מקבלת!

"יצא לי כל החשק למקום הזה. אף פעם בימי-חיי לא אהיה עוד מטפלת במוסד כזה!"

תובעות השתיים מן האחד? קלרה רג'ניאנו ומירי דיסקין. התובעות מהפרקליט טות. בחברתו של עורכי-הדין אלי כהן. המגן על שלוש מבין הנאשמות. השופט עבר בין המפגרים בלי להגיב, אך אלה נופנו לו לשלום ופנו אליו במילומולים.

חוסה זועק מאחורי הגדר. מה התרחש כאן? השופט בא לבחון זאת בעצמו

המרכז, מסבירה לשופט פרגו כי זהו שיח המתחיל לפתח את קוצניו בתחילת עונת-הפריחה. רק בסוף העונה הוא נעשה קוצני מאוד ומסוכן. "בגינה הפ"רטית שלי שתלתי את השיח הקוצני הזה סמוך לגדר, כדי להרתיע גנבים", היא אומרת בלהט.

כפרוטוקול כתב השופט כי נדקר קלות מאוד.

נטע זליג, העובדת הסוציאלית של רוחמה, מתרחקת מהמולה הקוצנית. פניה חמורים. היא מביטה בשופט בספקנות. "לידי אף אחר לא מעז לנהוג באלמות", היא אומרת. "כשאני יוצאת מכאן, אני לא רגועה. תמיד דואגת. תמיד שואלת את עצמי אם הכל בסדר ומה קורה שם. בוודאי שצריך לשנות כאן הרבה דברים. אבל זה תלוי בתקציבים ובסוג העובדים שמגיעים לכאן."

ואני מאמין שהם בחרו בשיטה הזו כדי לנסות ולהביא לסגירתו."

מרכוס הושעה מעבודתו. גם אם יזכה, לא יחזור לרוחמה. הוא מתכוון ללמוד איך מרכיבים תריסים. תריס, כידוע, לעולם אינו אלים. גם לא ממחר להגיש תלונה במישטרה.

יהודה פרגו חולף בחיפזון על פני המיכלאה. היעד הבא: שרה-כר קטן, בפאתי המוסד. כאן, עליפי כתבי האישום, ב-13 בנובמבר 1986, בשעה 16.20, דחף רוני מרכוס שני מטופלים אל שיח קוצני, הורה להם למשוך בענפיו ואחר-כך הצליף בהם בענפי השיח. "כשהם צועקים בהיסטריה".

השופט מבקש לבדוק את מידת קוצניותו של השיח. הוא מחטט בשיח, מחפש קוצים ולא מוצא. שוב מחפש, ומוצא כמה קוצים קטנים, קהים.

קלרה רג'ניאנו, מפרקליטות מחוז

הם סגורים בביתנים או במיכלאה, ויכולים לצאת רק בליווי מטפל. בדלתות אין ידיות, כי את הידיות המטופלים נושאים עימם, מותחים דלת כרצונם.

204 המטופלים ב- גילאי 10 עד 60 מסתובבים בין שבילי המוסד לטיול יומי. בדרך-כלל

פלים: היכה בחזה ובסנטר, ניגח ראשים בקיר, עיקם ידיים, בעט בצלעות, דחף אל שיח קוצני, יידה אבנים, איים במגב על אחד המטופלים. כדי להפגין טוהר-מידות, הוא נכנס אל המיכלאה, מחבק כמה מטופלים מבולבלים, מלטף אותם, מחלק הוראות פייסניות ומצטלם בחברתם, כמו דוד חביב.

"ארבע שנים הייתי כאן עובד", משקף, מספר ברירה, כשהם אלים מאוד ומאיימים עליי. אין לי יסורי-מצפון. אני חושב שאני מטפל טוב. הסוכנת המישטרית לא פיענחה נכון את מה שהיא ראתה. יכול להיות שהכל היה תרגיל מלוכלך של העירייה. זהו איזור יוקרה. השכנים רצו שהמוסד ייסגר,

שנים מנהלת בית-הספר של רוחמה. "כאן מנסים לעצב את ההתנהגות שלהם. אם מישוה, למשל, אוהב לקרוע בגדים, מניחים לו לקרוע ערימות של בגדים, עד שנוצרת אצלו הצפה נפי שית, כלומר, עד שנמאס לו לקרוע. אז מפנים את יצר-הקרועה לאפיק חיובי. "כדי שהפרויקט יצליח, צריך להציג מיד אל כל מטופל מטפל אישי. כאן היחס הוא מטפל אחד ל-12 מטופלים. העובדה הזו יוצרת המון קשיים. המטופלים מתווחים. המטופלים, שיש ביניהם גם בעלי בעיות ניאורולוגיות, הם אנשים אלימים. לפעמים צריך להגיב על האלימות שלהם בכוח נגדי. גם אני ספגתי מהם מכות."

השכנים רצו לסגור

ר וני מרכוס (33), נאשם מס' 8, צבר את מיספר-האישומים הרב ביותר. תשע פעמים תקף את המטור

רקה אחת אחרי-כך. בדרך לחצר חמישה מטופלים יושבים על האסלות בחדרי-השרותים הענק, שבו שמונה אסלות. מיכנסיהם משולשלים, אבריי המין מוצגים לראווה. בלי פרטיות. בלי כבוד.

השופט ופמלייתו חולפים על פניו. הם איש אינו מציץ לעברם. כאילו היו חיות מוזרות ולא יצור-אנוש. דורמנד מוריס קרא לנו: גידהחיות האנושי. ברוחמה מקבל הכינוי הזה מימד חזותי מבהיל. מדהים. גיבעת-חול קטנה מגודרת בגדר. במרכזה סולמות-מתכת, המיועדים ל-מישחק. כעשרה מטופלים מעוותי צורה מתפלשים בחול, קוראים קריי אות-שימחה לעברו של השופט ופמ ליתו. "ביקור! ביקור!" צורה גבר רק ומחייך לעברו של הצלם.

"זהו פרויקט מיוחד לעיצוב ה-התנהגות", אומרת חפציבה ליפשיץ, דוקטורנטית לחינוך מיוחד באוניברסיטת בר-אילן, שהיתה במשך שלוש

שופט מזועזע השופט, יהודה פרגו, שומר בדרך-כלל על ארשת פנים אדישה. רק פעם אחת, כשנתקל בחוסה צעקנית במיוחד, הביעו פניו לרגע את הזועזועות.

כתבה: שרה לייבוויץ. צילם: צבי טל

קאוויאר וקג"ב

כשהישראלים יוצאים לרומניה, הם לוקחים מסטיקים, גרבינילון וגם ג"י נסים. תמורתם הם קונים בשוק השחור דליברית חרה, ולפעמים גם כלי-ברזל. הסובייטים למדו את כלליהם של החברה המערבית הקפיטליסטית. הם הביאו לבגדיה הרבה קאוויאר, מדי יום היו השחקנים ואנשי המיטלה הרוסית יוצאים מן המלון, כשבתקיהם הקופסות עם כיציהם. המסלול היה קבוע: קודם כל הם הלכו לחנויות סיהם מזומנים, אחר-כך פונים מיד לחנויות המוכרות מכשירי-חשמל, ומשם בחזרה למלון.

מדי יום היו נראים שחקני ז'אלי גירים קובנה כשיריהם עמוסות לעיי פה: מכשירי-יד, סייפים ומקלטי טלוויזיה צבעוניים. גם מלוויהם מה קג"ב לא טמנו ידם בפחיות הקאוויאר. הנבחרת הליטאית ז'אליגרים קובנה ומכבי תל-אביב שוכנו באותו המלון בבריסל. הסובייטים קיבלו את הקומה החמישית, הישראלים את הקומה השנייה. שומרי-החדש ושאניס-החדש הקיפו פירו שלא להניח לצלמים ועיתונאים לעלות לקומה הסובייטית.

כשהיתה נפתחת דלת-המעלית, עמדו שומרי הליטאית בפיתחה. הם עקבו אחר היוצאים, צלמים ועיתונאים, שניסו את מזלם. היו ברד-כלל נהרפים חזרה לתא הקטן. השומרים גם הואילו ללחוץ עברם על הכפתור: תמיד למי טה, לכיוון הלוכי, רחוק מהסובייטים.

דגל אסור באולם בבריסל אסרו השוטרים להניף דגלים וכו'. זות. האוהדים הישראלים לא כיבדו את ההחלטה הבלגית. למרות האיסור, הרימו הישראלים את הדגלים גבוה. בעיקר במישחק השני, הוא מישחק הנצחון. כל פעם שישראל הניף דגל היו קופצים עליו כמה שוטרים ומורידים את הגאווה הלאומית. האמיצים לא נרתעו: הם המשיכו להרים את הדגל ולשאוג לנצחון המכבים.

היבוא גליות

בבריסל

גם הפעם הם הגיעו מכל העולם. אוהדיה המושבעים של מכבי תל-אביב אינם נוטים את הקבוצה. מארצות-הברית, מבלגיה, מהולנד, מגרמניה וכמובן — מישראל. כולם היו שם. בעלי דוכנים בשוק-הברזל, נהגו "אגד", עורכי-דין, תלמידי-הסוואה באירופה והרבה אוהדים, המוכנים כל שנה לצאת למסע בעיקבות מכבי. הם תמיד באים מוכנים. מצוידים בדגלים, ברעשנים, ובהרבה אהבה לקבוצה. המישחק השני שבו ניצחה מכבי תל-אביב החזיר למושבעים האלה את הגאווה ואת הרצון להמשיך במסעות בעיקבות המכבים, המסעות העליונים סביב העולם, שהפכו כבר למסורת ישראלית, ללא הברל השתייכות לאגודת ספורט.

"אגד" רמלה פרץ מימון, ישראל פרגון, שמוליק מרנדה, יששכר וואל ויחזקאל יעקב, חברי אגד, החליטו לצאת לבריסל, לחופשה שנתית. הנהגים נראים כאן יושבים כשלכולם סוודרים זהים. החופשה השני תית הסתיימה בטוב: בנצחונה של מכבי תל-אביב.

חור בדעת

המאמן

תמיד אשם

בחיפה אומרים, שרק סיבה אחת מונעת התפרצויות של רוגז בין שחקני מכבי חיפה לבין המאמן, שלמה שרף. במיגרשים אומרים שהסיבה היא, שה שחקנים יודעים שנשארו להם רק עוד 16 מחזורים לסבול את שרף. היחסים בין השחקנים והמאמן גרר

מאמן שרף התפוצץ הבלון

עים, מה שמלמד ככל הנראה שבמני טאליות הישראלית אסור למאמן להי שאר בקבוצה כל-כך הרבה זמן. שרף נמצא בחיפה כבר ארבע שנים. כל עוד מכבי חיפה ניצחה, הכל היה בסדר. לא יצאו החוצה סיפורים, ומעל פני השטח נראה היה שבין השחקנים למאמן שוררת אידיליה. העונה התפוצץ הבלון. מכבי חיפה של העונה היא לא מכבי חיפה של לפני שנתיים, שלוש וארבע. ההפסדים מביאים בעיקבותיהם בעיות. השחקנים מתחילים להשמיץ, ותמיד, בכל קבוצה בארץ, האשם הראשון — וברד-כלל גם האחרון — הוא המאמן. לפיכך נגזר על שרף שזו כנראה תהיה העונה האחרונה שלו בקבוצת הירוקים החיפאית.

אמונות

טפלות

למה מאמן בית"ר ירושלים, דרור קשטן, שותק? בירושלים אומרים שזה מפני שהוא מאמין מושבע בעיזרע ובאמונות טפלות. לנו זה נראה קצת פרימיטיבי, ובעיקר שבית"ר ירושלים מוליכה בטבלת הליגה בפור גרול, של 9 נקודות

אבל בירושלים אמונות טפלות זה דבר מקובל ונפוץ. כולם שם מאמינים בעינא הבישא ועושים הכל כדי לגרש את השדים הרעים. למשל: זורקים מלח וחול ליד שעריהם, כדי שכדור היריב לא יכנס לתוכם. למשל: שמים מטבע על המשקוף, למשל: כננסים למיגרש ברגלי-מיין בלבד. חוץ מזה, גם מעיפים יונים במיגרש, יונה אחת שחורה, לקבוצה היריבה, ושתי יונים לבנות, לבית"ר. שחקני בית"ר אינם מתגלחים לפני מישחק, ויש ביניהם גם כאלה שלא מסתפרים עונה שלמה. יש שחקנים הקושרים את נעליהם פורט שלהם רק בתוך המיגרש. יש כאלה הגורבים גרביים בשני צבעים.

יש העונדים קמיע מתחת לחולצה. יש אוהדים השוכרים בלוקיקרח לפני כל מישחק, ויש גם כאלה המסי תובנים כשכבים סוכר ואורז. הכל בשביל המזל, והכל כדי שי בית"ר ירושלים תנצח.

רדלר הודח

זה נורא יפה מצידו של רודר לויאן, יושב ראש בית"ר תל-אביב, שהודיע לעיתונות כולה כי מאמן בית"ר תל אביב, אריה רדלר, התפטר מן הקבוצה. כי האמת, כפי שסיפרו לנו במיגרשים, היא שלויאן פשוט הדיח את רדלר. היחסים בין השניים מתוחים כבר כמה שבועות, וההפסדים האחרונים של בית"ר תל-אביב לא הוסיפו לרדלר הוותיק מניות אצל לויאן. לויאן ורדלר הסכימו ביניהם, כמו שני ג'נטלמנים, כי רדלר יודיע שהוא מתפטר, ולויאן ינסה כאילו לשכנעו לחזור. רדלר יעמוד על שלו — ולויאן יקבל את הרין.

למעשה, אומרים במיגרשים, כולם מבנים שרדלר הודח. הראיה הטובה היא שהוא ימשיך לקבל את כל משכורותיו, עד סוף העונה. בבית"ר תל-אביב קיבל לא מזמן היושבי-ראש קריאה מעסקני חרות ביי

שחקן נוימן מאיפה בא הכסף

רושלים. הסבירו לו, ללויאן, כי דני נוימן בהחלט יכול למלא בהצלחה את תפקידו של רדלר. לויאן, שיועד מאיפה מגיע הכסף ומי המחליף באגודת בית"ר, הסכים ככל הנראה לנסות את נוימן.

מאמן זר במקום שרף

שחקני מכבי תל-אביב חזרו השבוע לארץ. שני הפסדים, נצחון אחד, וגביע אירופה נראה רחוק יותר מאשר אי פעם. גם עתידם של כמה שחקנים במכבי אינו ודאי. אך עיקר הועם מופנה נגד המאמן, צביקה שרף. עתידו, אומרים, ייקבע השבוע במישחק נגד ריאל מדריד, ובהמשך המאבק על גביע אירופה. כהנהלת מכבי תל-אביב, המכונה "הכספת השמורה ביותר במדינה", כי ממנה לא דולף דבר, הסכימו השבוע בכל זאת להוציא רכילות אחת: שרף כנראה יודח בסוף השנה. ביקשנו מילה נוספת. התשובה: "מאמן זר, ככל הנראה, השיבו וסגרו את דלת-הכספת לעוד כמה חודשים.

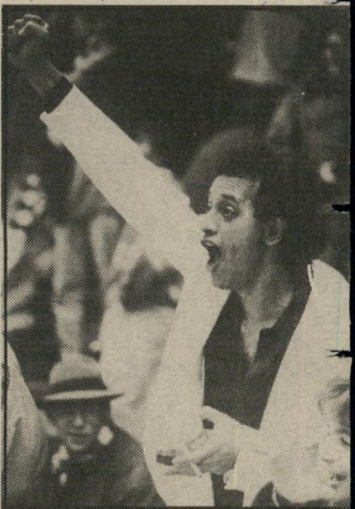
כהנהלה לא היו מרוצים מדרך ניהול-המישחק באורטו, ומהמישחק היראשון נגד הסובייטים. היו גם טענות על כך ששרף לא ידע לסגור נכון את חמיציו. שקלע 46 נקודות במישחק הראשון.

חמוצים יוסי אטיאס נטש את דוכן-החמור צים שבשוק-הכרמל, ובא עם בתו.

מבריק גוליה פרנקו ה" תל-אביבית לוי מדת בבריסל לימודי קוסמטיקה.

מני-יורק הלוע פניני גמלי" אל. בארץ. הוא סיפר. היה לו מינוי קבוע בשער 9.

ניתור מרהיב לי ג'ונסון באחד הזינוקים המרהיבים שלו. ג'ונסון השתדל מאוד במישחק השני, וגם הצליח. מי שמביט בו בזעם הוא השחקן הליטאי המצויין סבוינס. המישחק השני בין תל-אביב לקובנה היה מישחק גורלי לשתי הקבוצות. המכבים הצליחו בקושי רב לגבור על הסובייטים. בתצלום הימני למטה:

התר גשויות כך הם נראו, האוהדים של מכבי תל-אביב. במישחק השני, כשמכבי הובילה. באולם בברי" סל לא היקצו מקום לספסל של מכבי, והשחקנים ישבו עם הקהל.

פסוק השנה

"נשאר לנו לגצח רק עוד חמישה מישחקים ואנחנו בגמר." אמר באופ" טימיות רבה מאוד דורון ג'מצי. דורון באמת מאמין שחמשת המישחקים שעוד נותרו למכבי יסתיימו כולם בנצחון. יופי לך, דורון.

נפש יהודי הומיה

באחד הראיונות שנתן לי **אסי דיין** סיפר הבחור הנאה והדיוקן שכל מה שהוא מבקש לעצמו זה אשה שתגיש לו כוסית למיטה. מאז זרמו הרבה מים בנגרות, והרבה מילים נכתבו על אסי ועל אשתו החדשה **סמדר**. הם רבו והתפייסו ונכנסו להריון והפילו ושוב רבו ושוב השלימו. כל זה עד שחלה אסי. הוא חטף דלקת-ריאות חמורה. אז שינסה סמדר את מותניה ועשתה לו

סמדר ואסי דיין
מה שכוסיתה יכולה לעשות!

"סידרת פינוק" יוצאת מגדר הרגיל. היא השכיבה אותו בבית, טיפלה בו, אהבה אותו, בישלה לו סירים גדולים של מרקים והגישה לו 500 כוסות תה.

אסי הבריא מדלקת-הריאות, והקלף האחרון שהיה לו נגד הנשים, בעניין כוס התה, נעלם. אולי מעכשיו הם באמת יחיו באושר ובאושר. מה שכוסיתה אחת יכולה לעשות לנפש יהודית!

אחות שיודעת הכל

השפיון המיוחד שלי לענייני תרבות ואמנות הגיע אליי כשכידו סיפור מדהים. הוא סיפר של**מנשה קדישמן**, יפההתואר והאלגאנטי, יש מאהבת צעירה, דקה אמיתית ויפהפיה. הסיפור לא נראה לי, ושלחתי את השפיון לברר בדיוק מי הבחורה, אם אומנם יש כזאת. הסיפור שהוא הביא היה עוד יותר מדהים מאשר הראשון. האשה היפה והצעירה היא **אשה** נשואה. שגרה עם בעלה הנחמד והאהוב בבית מקסים באחת השכונות העשירות שליד תל-אביב.

היפה הכירה את קדישמן לפני שנתיים, התאהבה בו תוך חמש רקות והוריעה לבעלה שהיא עוזבת אותו לטובת הפסל הגדול. הבעל הנדהם סירב להתגרש ולהרוס בית ומישפחה, ואמר לאשתו שהוא מרשה לה להתעסק קצת עם הפסל, מתוך ביטחון שהעניין יעבור לה מהר מאוד.

מאז עברו שנתיים. הצעירה היפה נוסעת עם קדישמן כמעט לכל מקום שאליו הוא נוסע. הבעל עדיין מסרב להתגרש. החלטתי לעשות דרינג-דרינג לקדישמן, ולשאול אותו מה העניינים בדיוק, ועד מתי הוא יחכה לה. אבל קדישמן אינו בארץ ולטלפון ענתה אחותו, **מיכל**.

"מרבית רחל המרחלת."
"מה אני יכולה לעזור לך?"
"אני מבקשת לדעת מה קורה בין אחיך לבין החברה שלו."
"לא קורה כלום!"
"מה זאת אומרת כלום, הרי היא רוצה להתגרש מבעלה!"

"אז אולי יהיו שם גירושין, אבל נישואין אני לגמרי לא רואה באופק."
"אבל הם ביחד כבר שנתיים?"

"כן, הם ביחד, והוא ביחד גם עם נשים אחרות. את הרי יודעת בטח שלמנשה יש אשה בכל מקום שאליו הוא מגיע. יש לו נשואות ויש לו רווקות ויש לו גרושות. מה שאת רוצה."

"את בטוחה שהאינפורמציה שלך בדיוק?"
"אני מכירה את האח שלי. הוא מספר לי הכל, ובעניין הזה אין מה לספר. לפעמים הוא איתה, ולפעמים הוא עם אחרות. שום דבר לא ייצא מזה."

ואחר-כך הגיעו משם שמועות שהיא לא הספיקה לנוח אף דקה אחת, כי **אלי ספשוורד**, הפנוי הכי מבוקש באזור הדרום, היה צמוד אליה כל הזמן. היו אפילו שאמרו שבין פפשוורד לבין נילי התפתח רומאן של ממש, אבל כל תל-אביבי יודע שאי-אפשר לנהל רומאנים רציניים עם אנשים הגרים מעבר להריחושוך.
אז נילי חזרה הביתה לתל-אביב, והחליטה שהיא צריכה למצוא לעצמה מישו שגר ממש קרוב. הכי קרוב שהיה ליד הבית שלה היה **דודו טופז**. אז עכשיו הם ידידים טובים, וכל הזמן שותים קפה.
למה הם שותים קפה עד 3 לפנות בוקר אף אחד אינו יודע. אבל אולי יהודה ברקן, עם הראש של המתיחות, יוכל להבין את זה.

נילי סליש ודודו טופז
שותים קפה עד 3 בבוקר

מנשה קדישמן
אשה בכל מקום: יש נשואות, יש גרושות ויש רווקות

כל מיני מתיחות

איך שנסע **יהודה ברקן** לעשות "מתיחות" בדרוס-אפריקה, ולא לקח איתו את חברתו הקבועה **נילי סליש**, החליטה נילי לעשות לו כמה מתיחות משלה. בהתחלה היא נסעה לאילת, לנוח כמה ימים,

נירה וגידעון לביארי
גם ליעל יש תינוק

שלושה ילדים וגם ילד

כאן קול ישראל מירושלים. והרי החדשות ועיקרן תחילה. למנהל קול ישראל **גידעון לביארי**

ולאשתו היפה **נירה** נולד בן בכור. לרך הנולד יש אומנם רק שני הורים, אבל חצאי-אחים יש לו, בלי עין רעה, שלושה. שני חצאי-אחים יש לו מצד אבא שלו ואשתו-לשעבר **יעל**. חצאי-אחות יש לו מצד אמא שלו ובעלה הראשון.

אבל כל האחים האלה הם גדולים על התינוק הקטן, ואף פעם לא יוכלו לשחק ביחד. הילד היחיד שאולי-אולי יוכל להיות חבר של התינוק הזה הוא התינוק החדש שנולד החודש ליעל, אשתו הראשונה של גידעון, ולבעלה החדש.

שיפוצים

לפני כמה חודשים נשלחו הזמנות לחתונתם של דניאל וישינובסקי ואלון ברנוביץ. כמה ימים אחרי שההזמנות הגיעו לבתי המזמנים, הגיע גם הביטול. דניאל סיפרה לכולם שהיא רחלה את החתונה, כי רצתה לגמור את הלימודים שלה. אבל הרבה אנשים חשבו שזו שטות, כי אף בחורה אחת אינה

דניאל וישינובסקי
מיקרה אף

מבטלת חתונה כדי לגמור לימודים. הרבה אנשים חשבו שהם סתם החליטו לא להתחתן. אבל אחריכך ראו את דניאל ואלון שוב ביחד, ואף אחד לא הבין מה קורה. לפני כחודש שוב נשלחו ההזמנות, והפעם החתונה אומנם התקיימה. רק אחרי החתונה שלחתי מישור לברר

גברת

ירדן כרם

ביום ראשון הבא תערך במיסעדה קטנה בגריניץ' וילג' חתונה צנועה, אבל מאוד מרגשת.

מתחת לחופה יעמדו ירדן לוינסון היפה וחתנה הצעירה, ארנון כרם. ובוה, אני מקווה, יבוא הקץ על כל תלאותיה וצרותיה של הבחורה הצעירה והיפה הזאת, שהתחילו כשהכירה את חבריה במשך הרבה שנים, רפי שאר

כשנגמר הרומאן עם רפי, והוא נסע לארצות-הברית להתחיל בעסקים חובק-עולם, נשארה ירדן כאן. היא היתה שכורה ומיואשת ואובדת-עצות. אחרי זמן קצר החליטה שאין לה מה לעשות כאן, וגם היא רוצה לאמריקה. ירדן נסעה והגיעה לניו-יורק, לדוד שלה. אולי קיוותה שבגלל המרחק הקצרי-חסתי בין ניו-יורק ללוס-אנג'לס ייזכר בה רפי ויטלפן לה ויבקש ממנה לבוא אליו. אבל לרפי היו די צרות משלו, והוא לא קרא לירדן. כדי להיות בכל זאת באמריקה, התחילה ירדן לעבוד במיסעדה של הדוד שלה בניו-יורק, ובגלל יופיה הגיע שמה של המיסעדה הקטנה לאוזני כל מיני ישראלים, חובבי חתיכות משגעות.

אחר מאלה לקח אותה למסיבה, שבה היו הרבה ישראלים, ושם הכירה ירדן את ארנון. בהתחלה הם דיברו על עסקים משותפים. ארנון ייצר חולצות, וירדן מכרה אותן לחנויות. העסק התחיל ללכת טוב, והסתבר שאחרי שהם יוצרים ומוכרים את החולצות, עוד נשאר להם זמן.

אז בזמן הזה הם התאהבו, וביום הראשון הבא הם יתחתנו. אמא ואבא לוינסון נסעו כבר לראות את בתם היפה מתחת לחופה.

ירדן לוינסון
רומאן בין חולצות במיסעדה

ואהבה מכל צד

האסטרולוגים היו בטח אומרים שהשנה האחרונה נוצרה למען ריבקה זוהר. מה שהבחורה הזאת קיבלה מהכוכבים והמזלות בשנה אחת, די לגדוד חיילים.

כשהגיעה ארצה, קיבלו אותה חברה ומכירה כמו שמקבלים בת אובדת. עטפו אותה באהבה, עזרו לה בצרות, נתנו לה הודמנות לשיר. היא זכתה במקום הראשון בפסטיבל-הזמר של הילדים בשנה שעברה, מצאה אהבה גדולה אצל כתב הטלוויזיה רמי גוברניק, חידשה את קשריה עם בתה, שחיה בארצות-הברית עם האבא שלה, זכתה במקום הראשון בפסטיגל גם השנה.

ריבקה זוהר ורמי גוברניק
רמי אוהב ומתגעגע שתחזור

עכשיו היא נסעה לארצות-הברית לבקר את נעמה הקטנה ולחבק אותה. היה לה קשה להיפרד כאן מרמי, המשפיע עליה כמויות-אהבה נדירות.

אבל מי שיש לו מזל, כנראה המזל מלווה אותו גם לחו"ל. בנמל-העופה של ניו-יורק חיכתה לה בפנים קורנות חברתה הטובה, הרופאה שהצילה אותה בזמנו מאבדון, הד"ר נעמי נקא, ולקחה אותה אליה הביתה. עכשיו ריבקה באמריקה, מכלה עם בתה ועם חברתה הטובה, וכאן רמי גוברניק אוהב ומתגעגע ומחכה לה שתחזור. כמה אברך אותה עוד?

כשבילי מדוע היה הביטול הראשון. רוצים לשמוע מה שאני שמעתי?

דניאל החליטה, כמה ימים אחרי שנשלחו ההזמנות לחתונה שלא התקיימה, שהיא לא די יפה כדי לעמוד מתחת לחופה. היא התייעצה עם חברות בקשר למה שאפשר לשפץ, והחברות אמרו לה, כמו שאמר הראי למלכה של שילגיה, "את יפה מאוד, רק האף שלך לא מושלם".

דניאל ביטלה את החתונה, ובמקומה קבעה תור אצל המנתח הפלאסטי. רק אחרי הניתוח וההבראה, ואחרי תפירת כמה שמלות ועשיית 20 תיסרוקות שונות, היא החליטה שכנראה היא כבר די יפה כדי לעמוד מתחת לחופה, ורק אז נשלחו שוב ההזמנות. החתונה נערכה בן אורנים בתל-אביב, בנוכחות 800 איש.

אז זה נכון שהיא היתה יפה מתחת לחופה, אבל כעיני רוב האנשים היא היתה יפה כבר קודם, ומי שלא ירע על ההכנות המרובות אפילו לא העריך אותן.

... וגם דירה בבת-ים

קצת לפני קום המדינה, באחת מאוניות-המעפילים האחרונות, הגיעה ארצה בחורה צעירה ונאה בשם פאולה.

ברומניה היא השאירה את הוריה ואת שני אחיה, ובאה לחפש כאן את מזלה. כמו הרבה רומניות צעירות ויפות, עסקה גם פאולה בקוסמטיקה ויעצה לישראליות איך להיות יפות. ככה היא חיה כאן כמה שנים, וכמו כולן חיפשה לעצמה בעל נחמד. חיפשה, עד שמצאה תייר מארגנטינה בשם אלכסנדר דה-לאונסקי. הארון לאונסקי, כך הסתבר אחר-כך, היה אלמן, אחד מעשרי ארגנטינה, ולא קשה היה לו לשכנע את פאולה לעזוב את ארץ-הקודש למען חי עושר ואושר בארגנטינה הרחוקה.

פאולה נסעה, כבר בדרך לשם קנה לה הבעל את כל מה שאשה יכולה לחלום עליו, וכשהגיעו לארגנטינה כבר נראתה פאולה כמו נסיכה ולא כמו פליטה.

ארבע שנים חי הזוג, ואז מת הבעל והוריש לאשתו 20 מיליון דולר. פאולה לא רצתה להישאר בארגנטינה בלי הבעל, ולכן קנתה לעצמה בית-פאר בפארק-אוניו בניו-יורק וחיה שם כמה זמן. אחרי-כך קנתה גם דירת-חלומות בפאריס, וגם שם חיה כמה זמן. עוד בית אחד היא קנתה לעצמה במונטה-קרלו, כדי שיהיה לה איפה לשים את הראש כשהיא בא לבלות קצת ברוויירה, וכמובן דירה אחת היא קנתה במיגדלי דויד בתל-אביב. כדי שיהיה לה בסיס גם במולדת האמיתית שלה.

פאולה חשבה שהיא לא תינשא עוד לעולם, היא חילקה את זמנה בין כל המקומות היפים שבהם היו לה בתים, ונתתה מאוד מחייה, בעזרת נהג ועוזרת, וזוג צרפתי, שממנו אינה נפרדת לעולם.

אבל לפני כמה חודשים, כשבילתה פאולה, שהיא עכשיו בת 62, בביתה במונטה-קרלו, הפגישו אותה ידידיה עם אלמן טרי, פנסיונר לא-אימיר בשם פליקס שחצור, שבא לבקר, ודווקא מישראל. פליקס התסכל בפאולה, והיא התסכלת בו, ופיתאום הם נזכרו שכאשר היתה בת 17 והוא בן 20, ברומניה הרחוקה, הם היו חברים מאוד ואהבו מאוד האחד את השני. אבל החיים משכו כל אחד מהם לכיוון אחר, ומאז לא נפגשו.

האהבה השניה ביניהם התלקחה במהירות, ושניהם חזרו ארצה כדי לתכנן את החתונה, שתהיה השבוע בבניין הרכבות, ממש מול ביתה של פאולה. בהשתתפות קומץ ידידים בלבד, החתונה הגדולה תיערך בעוד כמה חודשים בהילטון, לאחר מלאת שנה למות אשתו.

ניסיתי לברר מה יש לפליקס, מלבד קיסמו, והסתבר שיש לו גם דירה בבת-ים. או אני מניחה שעכשיו, אחרי שיתחתנו, הם פשוט יסתובבו בין הבתים שלהם. שבועיים בפאריס, שבועיים בניו-יורק, שבוע בתל-אביב, שבועיים במונטה-קרלו ושבוע בבת-ים. איזה חיים!

מה אתה חושב על היריבים שלך? מי הכי טובים? הכי טוב הוא קספרוב. אני מצדיע לכישרון שלו, לאינטליגנציה שלו, להתנהגות שלו. אני מאמין שהאלוף החדש בנוי טוב, למרות גילו הצעיר, מגיע לו להיות המלך בממלכה הזו. אתה שוקל לחזור לבית המועצות?

לא. מדוע? הייתי הרבה שנים במצב של מילחמה איתם, ואז אתה לא חושב על המוח המבריק שלהם או על הנופים הנדרים שיש שם. אתה חושב שהם אויבים, ואתה לא מאחל להם כלום. אין לך בכלל רגשות חמים כלפיהם. אין לך געגועים? אני לא מרגיש כך. עובתי, כי רציתי להמשיך בקריירה שלי בשות. הם עשו אותי אויב וקראו לי בוגד. אבל אתה עזבת. כן, אבל הם פיתחו את הרגשות הרעים.

אילו היית נשאר שם, לא יכולת לשחק עוד שח? כן. אבל ריכזו אותי לגמרי. הרגשתי שהייתי נעשה אפס. הם לקחו ממני את כל הפריזילגיות שלי. אז לא היה מעשה פוליטי מצידך?

תהיכרתי זה היה פוליטי, אבל רק יותר מאוחר יכולתי לבטא את זה. באוטוביוגרפיה שלי אני כותב שלא הכל רע שם. כולם שווים שם, כי כולם עניים, והם נותנים דיוור וחינוך, וזה טוב. אבל הם עוזרים לאנשים לפתח את הכישרון שלהם עד מידה מסוימת, ושם אף אחד לא יכול להיות שונה, ולצאת מהכלל.

אתה מרגיש שיש שם הרבה שינויים מאז מיכאיל גורבצ'וב? אני מרגיש שינויים, ואני יודע שקשה להשיג אותם. יש לך חברים שם? יש שם כמה אנשים כנים, אבל להיות כן בכרית המועצות זה מסוכן. אתה שונה את ברית המועצות?

אני מעריך את גורבצ'וב, אבל במצב הזמני הזה, כשרוסיה תומכת בטרור ריסטים בעולם, יש רקע לשנוא. אבל יש בי משהו שמקווה שברית המועצות תשתנה. בגלל זה אני מעריך את גורבצ'וב. איך אתה מגדיר את עצמך? אני קוסמופוליטי. אני כבר לא רוסי, אני גר בשווייץ. אבל אני לא מקבל את הניטראליות השווייצרית. זו מחלה, לדעתי. אני יכול להיחשב יהודי, אבל אין לי רי אומוק להיות אוהד ישראלי. אין לך בית, בעצם? אני מרגיש טוב בשווייץ. כשאני יכול, אני מנסה להביא את האנשים לנהוג בדרך שלי.

מה דרוש לאדם כדי להיות אלוף שח? קודם כל אני מאמין שצריך להיות אדם שונה, אדם עם פנטזיה מפותחת, חוש הגיון מפותח. אדם שהוא, בכל דרך, משכיל ומחונך היטב, וגם צריך להיות בנוי טוב פיזית. למה? קרוב היה כמו גמר. המלך של ממלכת השח שקל 48 קילוגרם, ונראה כמו חייל ויטנאמי. אדם שצריך להתחרות צריך לכבד אותו. קספרוב, למשל, הוא בדיוק כזה. מדוע רוב האלופים הם יהודים?

כדי להיות מדויק, מתוך 13 אלופים, ארבעה הם יהודים מאה אחו, ולאחרים יש חלק יהודי יותר קטן. חשבתי למה זה כך. יהודים, אולי לא אתם, אבל יהודים בכלל, רגילים ללמוד תלמוד, ושם ישבים וחושבים על בעיה אחת בלי לזוז. וכך גם לומדים שח. צריך להיות מסוגל להתנתק מהעולם ולשבת ולהתרכז במשיח, וזה אופייני לאומה היהודית. ענת מרגוסטי

מתעה הם יהיו עצמאיים יותר - המיסגרת גורמת להם אישקט והתמרדות במוסכמות ובמקובל. לזה לא חייב לבוא דווקא מהם. יתכן שהם ימצאו את עצמם מחוץ למיסגרת נגד רצונם, אך בסופו של דבר זה יהיה לטובתם.

יחסים לא טובים שהפריעו להם במקום העבודה יכולים לגרום להם אינעימות גם בעתיד. אפילו אם עזבו את מקום עבודתם, וזאת משום שידידים ועמיתים מהעבר הופכים לפתע לאויבים ומנסים להתנקם רק בגלל קינאה. שאותה לא העזו לבטא במשך השנים. עדיף להתעלם ולהתרחק מכל סיכוי סוד ומריבה. כי הצדק יצא לאור. ועדיף שיעשה עליידי אחרים. ש' עדיין מעורבים.

בעבודה החדשה שימצאו הם יצטרו לסמוך על עצמם ולהעז לה' יות יותר עצמאיים. עוצמה, כושר אירגון ויכולת לעבוד קשה ולהשיג קיע אנרגיה - כל אלה טיבעיים לדלי. כך שאין ממה לחשוש. ואין ספק שבשנה זו יוכיחו בני המזל שהם יכולים להצליח בכוחות עצמם. כשהם זוכים להרבה תמיכה ועידוד מצד מכרים חדשים, קרובי ממשפחה ואפילו שכנים.

כספים זהו הצד הבעייתי בשנה זו. גם בתחום זה חשבו שיסמכו על עצמם, ובשום אופן לא יתפתו לבצע עסקות המבטיחות רווחים קלים ומהירים - אלו יאכזבו ויגרמו להפסדים קשים. יש לברוח מפני שותפויות כמו מאש. קיצוצי דרך לא קיימים השנה. אי אפשר להסתמך על המזל - כספים לא יגיעו בקלות. אלא רק כתוצאה מעבודה קשה, שיטתית ומתוכננת היטב: יש נטיה לסכן כספים בהימורים או בהשקעות שאין בהן בטחון.

נסיעות שנה זו, למרות שאינה מבטיחה רווחים כספיים, תאפשר לדללים להיות בתנועה ולהרבות בנסיעות. קצרות וארוכות. עצם העבודה תחייב אותם להרבות בנסיעות ממקום למקום. אך גם בנסיעות לארצות אחרות אפשר יהיה לבצע. הכספים למטרה זו יימצאו להם ברגע האחרון ממקורות מאוד לא צפויים. מה שיהפוך את הנסיעה למרגשת וחוויתית במיוחד.

ומה שבינו לבניה אם מתייחסים לרווקים שבין הדללים זה כלל לא יפתע לראות שחלק מהם החליט להינשא. בעי קר אם הם ילידי ה-26 בינואר עד ה-1 בפברואר. אך באותה מידה הם מסוגלים אף להחליט על צעד שונה. כלומר: פרידה ופירוק ה' מיסגרת. אותם שנולדו בשנים 1939-40 או 1951-2, או העצירים ביותר, ילידי השנים 1963-4, בכל הארצות שהוא במזל דלי, עשויים להינשא השנה, או לפחות למצוא להם קשר חשוב.

מבחינה רומנטית זוהי שנה ש' בה מתמודדים בעיקר עם היכרות יות חדשות - אין טעם לחזור ולהתעקש על קשרים מעורערים ובלתי יציבים. עדיף לנסות את החדש. ייתכן ששנה זו אינה מבטיחה בניה של טווח רחוק, לפחות לרוב בני המזל. אך חשוב מאוד להתרען נן בחברה חדשה. הגעגועים לעבר לא יעזרו.

דלי שלא השיג את המטרה, או שלא הצליח להגשים את השאיפה להתקרב למישהו מסוים שאליו הוא חש קירבה, נוטה לוותר, וכמו עט נהנה למצוא דרכים שונות ומשונות להדהים את האובייקט. אך זה לא יעזור השנה, וגם לאלה כדאי להביט מסביב, אך לא על הסביבה המוכרת.

חמרורים

מברלין. ירושלים, ולונדון לתלאבי

נחוג ♦ יוסהולדתה ה'62 של שולמית ולנשטיין, שופטת בית המישפט המחוזי בתל-אביב, במסגרת הפתעה של עמיתה, שהגישו לה, יחד עם עוגת המישמש, כמתנות יוסהולדת, בין השאר, עט, מאפרה ומערכת תחתיות לכוסות. ולנשטיין, ילידת בר-לין, למדה מישפטים בירושלים ובלונדון לפני שנישאה לאריה ולנשטיין, מי שהיה משך עשרות בשנים כתב סוכנות הידיעות רויטרס בארץ (ושפטר לפני 12 שנים), והחלה בקריירה המישפטית שלה, שאשיתה היתה משרת פרקליטת מחוז תל-אביב.

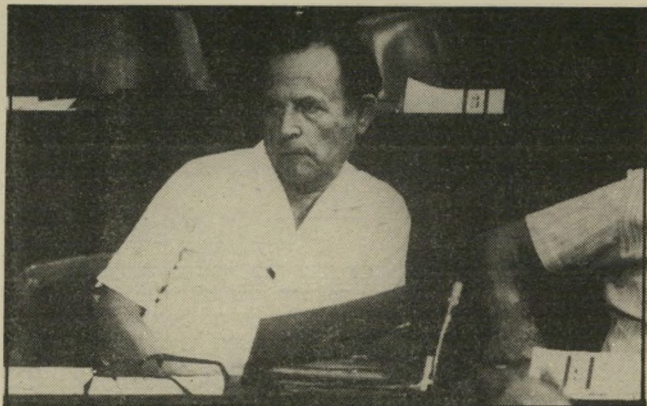
פועל הבניין שהיה למזכיר הכללי

נחוג ♦ יוסהולדתו ה'80 של אהרון בקר, מי שהיה מזכיר הכללי של הסתדרות העובדים בשנות ה'60, בקר, יליד רוסיה, שעלה ארצה בגיל 18, החל את דרכו כחבר קיבוץ ופועל בניין לפני שעבר לזירה הציבורית (בין השאר: מזכיר איגוד פועלי הטכסטיל וחבר-כנסת מטעם מפא"י). שטח אותו נשט לתקופה של שנה, עת שימש, בר

המיפלגות בארץ לתוכנית חלוקת הארץ הראשונה (כהצעתה של ועדת פיל הבריטית בשנת 1937). אך כישרונו האמיתי של גבע היה טמון ביסודיות עבודתו העיתונאית: כאשר גילה כי במשרדה-המיסחרי-התעשייה של שנות ה'60 מניחים, מסיבות חיסכון, בכתבי השימוש, במקום נייר-טואלט העתיק מיכתבים משרדיים, לא התעצל, ליקט אותם מדי יום כימו ושילף מהם מיספר רב של סקופים.

הכבוד האחרון ל-100 מיליוני דולר

נפטרה ♦ בניוירק, בגיל 75, קארולין חיה גרוס, אשתו ושור תפתו לגרונות של מי שנחשב כגדול הנרבים לחינוך היהודי (מאה מיליון דולר עד כה). הנכנאי המולטי-מיליונר (וחבר הבורסה הניו-יורקית) יוסף שאול גרוס, לפי בקשתה נקברה גרוס ליד קיברה של יירתה הקרובה, עליזה בגין, בהר הזיתים בירושלים. גרוס, יוצאת פולין ומישפטנית בהשכלתה, כיוונה חלק נכבד מתרומות עשרות מיליוני הדולרים למוסדות ישראליים, ממכון וייצמן ומוסד יאן-אל ועד בית-החולים אסף הרופא, מירפאות שנינים, מעונות יום וישיבות.

מזכ"ל וחי"ב בקר (1969) קיבוץ טכסטיל. ביטחון

מי מילחמת-העצמאות, כראש מישל-חתי-הקניות של משרד-הביטחון.

אהבת הדייל מספינת-האהבה

התארכ ♦ בסיאריטי שבמדינת אייאהבה האמריקאית, פרד גרני, 38, הידוע יותר כשחקן-טלוויזיה שהתפרסם בתפקיד הדייל גופר סמית בסדרת ספינת-האהבה, והמשמש זה שבועיים מימים כחבר קונגרס טרי (מי טעם המפלגה הרפובליקאית). עם קת-רין מאן, כתבת שבוועין.

הכבוד האחרון של הבן לאבי

נפטרה ♦ בתל-אביב, בגיל 61, לאורו פוטלו אללוס, שגריר ברא-זיל בישראל בארבע השנים האחרונות. את ארונו של אללוס, שהיה בעבר קוני סול ארצו בניוירק, גבע שירת כנוטר הפיליפיניים, ליווה למולדתו בנו, איש משרד-החץ הבראזילאי גם הוא, שבא לשם כך, במיוחד, ארצה.

הדוקטור להיסטוריה ככתב חוקר ביומון

נפטרה ♦ בירושלים, בגיל 64, ר"ר (להיסטוריה) אהרון (דולפי) גבע, עיתונאי (דבר), שעשה בארץ דרך ארוכה מעת שהעפיל, בגיל 17, ממולדתו, צ'כוסלובקיה. גבע שירת כנוטר וכחייל בצבא הבריטי של מלחמת העולם, היה דוברו של השר ללאיתיק ישראל גלילי ועשה את הדוקטורט שלו באוניברסיטה העברית בנושא יחס

במדיוה

מישפט להשמיד את טביעות האצבע

הפקליטות הורתה למישפטה לסגור תיק נגד עוררדיין ולהשמיד את טביעות אצבעותיו

ב"נסיונות המיוחדות של המיקרה, ובעיקר ותחשב בשימוש שנעשה במי, דע, כלומר, גילוי האמת לבית-המישפט, החלטתי לסגור את התיק מחוסר עניין לצידור, כך כתבה פרקליטת מ' חודהמרכו, עדנה ארבל. עוררדיין וילברשטיין הציג בבית המישפט גילוי הרשעות קודמות של ערמיינה, שלא היה ידוע לתביעה. וילברשטיין ייצג נאשם ברצח ומהי מנותו על העד היתה חשובה מאוד לקביעת האשמה. כדי לערער את מהימנות העד, טען וילברשטיין כי לעד עבר פלילי עשיר. התובעת הציעה לפני בית-המישפט רשימה קצרה מאוד של הרשעות קודמות, ואז השיג הס' ניגור את הרשימה המלאה, שהיתה ארוכה ומרשימה.

מאחר שהיה חשד כי המידע הזה הושג עליידי הסניגור שלא כדין, פת' חה המישפטה בחקירה. לשם כך זומן וילברשטיין למישפטה, נחקר כחשוד ונלקחו ממנו טביעות-אצבע, כמו מכל חשוד אחר.

למען הצדק, סניגורו של וילברשטיין, עוררדיין כהן, כתב מיכתב חריף לפרקליטות וביקש את מחיקת תיק המישפטה וטביעות-האצבע שגל' קחו, וכן ביקש התנצלות מהמישפטה. הפרקליטות חקרה בעניין והגיעה למסקנה כי למרות שלכאורה הושגה רשימת הרשעות הקודמות שלא כדין, מאחר שהסניגור עשה בה שימוש למען הצדק, וכדי להביא לפני בית-המישפט את כל העובדות הרלוונטיות, אין בכך עניין לצידור. התיק נגדו נסגר, וטביעות-האצבע הושמדו.

העובד היה חרוץ מדי מסירותו הרבה של העובד

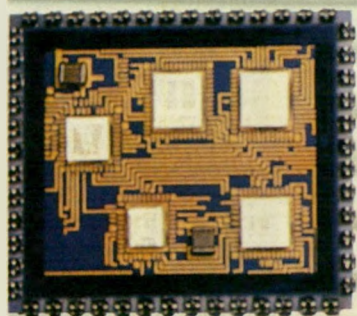
העלתה חשד, והבלשים מצאו כי הוא מרמה את מעבידיו

יעקב בן-ששון עבד במלון דן בתל-אביב שש שנים תמימות. הוא היה איש תחזוקה ושליח. החשדות נגדו התעוררו רק לאחרונה, כאשר החל להיות מסור מדי לעבודה. הממונים עליו הרגישו כי פיתאום התחיל לבוא לעבודה שעה לפני הזמן, נשאר תמיד אחרון קופץ על כל הדי רמנות ללכת לשליחויות. חריצות של עובד במדינת-ישראל היא עניין מעורר חשד, ולכן החלו לע' קוב אחרי בן-ששון.

הפרשים במישקל. זמן מה בד' קו החוקרים הפרטיים את מעשיו של השליח. עד שגילו את שיטתו. הוא היה מעביר בכל יום תכילות מהמלון למיש' לוח בדואר. תמיד פנה לאותו סניף הדואר ושלה את התכילות דרך אותה הפקיד. אלא שהוא מעולם לא חיכה שהפקיד יתן לו קבלה. את הקבלה היה לוקח מפקידה אחרת באותו הסניף, לה היה אמור מה מישקל התכילות, והיא היתה רושמת לו קבלה על סכום המתאים למישקל שנקב.

חקירה זו העלתה, כי בכל יום היה בן-ששון מרמה את מעבידו ומקבל קבלות עבור מישקל גדול בהרבה מזה ששלח. את הפרשים במחירי שילשל לכיסו. המישפטה עצרה את בן-ששון וגם את פקידת-ההנבן שנתנה לו את הקבלות. בן-ששון, שיוצג עליידי ער' רבת-הדין ליאורה פרנקל, ממשרדו של דרור מקרי, הודה באשמה ונידון לקנס בסך 4,000 שקלים ומאסר-על' תנאי. הוא העיד כי פקידת הדואר, שנעצרה איתו, לא היתה שותפתו. הוא אמר כי למעשה רימה גם אותה, והיא קיבלה את דבריו מכיוון שסמכה עליו.

גבעסג ת'וב לא נחלא!

"חיפשתי, ניסיתי, ועזבתי...
עד שנכנסתי לאו.אר.אס
ותפסתי ג'וב לעניין.
ב'או.אר.אס הציעו לי הרבה
אפשרויות לעבודה – זמנית
או קבועה, בהתאם לדרישות
ולכישורים שלי, מבלי
ששלמתי דמי הרשמה או
תיווך! ככה זה ב'או.אר.אס,
ומקבלים משכורת גבוהה
מהמקובל, ואת כל ההטבות
הסוציאליות.
בכל סניף מחכה גם לך ג'וב
לא רגיל,
– בוא לתפוס אותו!"

או.אר.אס - הכתובת לעבודה טובה.

רמק

תל-אביב: כיכר אתרים 134, טל': 03-202460 • חיפה: רח' הרצוג 2, טל': 04-663703, 04-664002 • ירושלים: רח' אבן ישראל 5,
טל': 02-242152, 02-245561 • רחובות: רח' הרצל 187 טל': 08-450630 • באר-שבע: רח' העצמאות 40 טל': 057-35848 057-34002

המחיר 3.50 שקל חדש (כולל מע"מ)

שנה 51

מספר 2577

כ' טבת תשמ"ז, 21.1.1987

העולם הזה

שיחות עם אלה יפת
ועם בנו המאומץ של ארנסט יפת

פיתאום, ב-7

בבוקר, אמר ארנסט לאלה:

אני רוצה להתגרש!